

Evaluarea Intermediară a Programului Operațional pentru Pescuit în perioada 2007 – 2010

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Autoritatea de Management pentru Gestionarea
Programului Operațional pentru Pescuit

București, 21 Noiembrie 2011

SOGES

Serviciu furnizat de către consorțiul SOGES (lider) și UNICORN

Despre SOGES

SOGES S.p.A este o companie de consultanță lideră pe piața italiană și cea europeană în furnizarea de servicii de consultanță strategică și de dezvoltare instituțiilor publice și private în vederea îmbunătățirii structurii organizaționale, procedurilor de management, strategiilor precum și dezvoltarea, gestionarea și monitorizarea de proiecte finanțate din fonduri publice și comunitare.

SOGES oferă servicii de consultanță pentru întărirea capacității administrative și asistență tehnică pentru dezvoltarea și evaluarea de strategii, programe și politici publice menite să creeze o nouă perspectivă .

SOGES se angajează să își desfășoare activitatea în mod durabil, de aceea prezentul document este printat fața verso.

Despre UNICORN

SC UNICORN SRL este o companie de consultanță cu o tradiție îndelungată pe piața românească și europeană, furnizând servicii de elaborare de studii pentru autorități publice centrale și locale din anul 2000.

SC UNICORN SRL își conduce activitatea după standardul ISO 14001 și din acest motiv graficele sunt realizate alb-negru, permițând utilizarea hârtiei pentru obținerea de compost și un impact mai scăzut asupra mediului.

Echipa care a luat parte la elaborarea prezentului document:

Bernard EHRWEIN - lider de echipă (SOGES SpA)

Gabriela STAICU - adjunctul liderului de echipa (UNICORN srl)

Roman RUIZ ESTEBAN (SOGES SpA)

Daniel SVOBODA (SOGES SpA)

Horia ALEXE (UNICORN srl)

Eugen BANTEA (UNICORN srl)

SOGES SpA Corso Trapani 16; 10139 TORINO

SOGES Romania Floreasca Business Centre Floreasca 169 A București

Tel: +40 318602105

www.sogesnetwork.eu

Acest contract a fost implementat de SOGES în consorțiu cu UNICORN Consulting and Promoting SRL.

UNICORN Consulting and Consulting SRL

Strada Armeneasca Nr. 6, sector 2, București

Tel: +40 21 324 9706

Cuprins

	pag.
I. SINTEZĂ	1
II. INTRODUCERE	7
II.1.CONTEXTUL ȘI OBIECTIVELE EVALUĂRII	7
II.1.1. OBIECTIVELE SPECIFICE ALE EVALUĂRII INTERMEDIARE.....	8
II.2.METODOLOGIA.....	9
II.3.DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE ÎN EVALUARE	12
III. RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE DE EVALUARE REFERITOARE LA PERTINENȚA OBIECTIVELOR PROGRAMULUI OPERAȚIONAL	14
III.1. EVOLUȚIA CONTEXTULUI DE REGLEMENTARE, SOCIO-ECONOMIC ȘI POLITIC ȘI SITUAȚIA NECESITAȚILOR ACTUALE COMPARATIV CU MOMENTUL ELABORĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL	14
III.1.1. EVOLUȚIA SITUAȚIEI CONSUMULUI DE PEȘTE ȘI DE PRODUSE DIN PEȘTE 14	14
III.1.2. FORȚA DE MUNCĂ ȘI POPULAȚIA DEPENDENTĂ	30
III.1.3. NIVELUL DE PREGĂTIRE A RESURSELOR UMANE ȘI OFERTA DE CURSURI ȘI INSTRUIRI	33
III.2. GRADUL DE CORESPONDENȚĂ AL PROGRAMUL OPERA OPERAȚIONAL INIȚIAL CU NEVOILE PREZENTE ALE SECTORULUI, ÎN CONTEXTUL EVOLUȚIEI CADRULUI DE REGLEMENTARE, SOCIO-ECONOMIC ȘI POLITIC	40
III.2.1. CADRUL SOCIO-ECONOMIC GENERAL	40
III.2.2. SITUAȚIA SECTORULUI ACVACULTURA ȘI PROCESARE A PEȘTELUI ...	43
III.2.3. PROTECȚIA MEDIULUI ȘI A BIODIVERSITĂȚII	48
III.2.4. SITUAȚIA STOCURILOR DE PEȘTE, A PESCUITULUI ȘI BIODIVERSITĂȚII ÎN MAREA NEAGRĂ	55
III.2.5. MANAGEMENTUL BAZINELOR ACVATICE	61
III.3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI ÎN CE PRIVEȘTE PERTINENȚA	61
III.4. LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI EVIDENȚIEREA CELOR MAI BUNE PRACTICI.....	63
IV. RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI DE EVALUARE PRIVITOARE LA EFICIENȚA TRANSPUNERII ÎN PRACTICĂ ȘI A MANAGEMENTULUI POP66	

IV.1.	QE3: ÎN CE MĂSURĂ ESTE APLICAT PRINCIPIUL PARTENERIATULUI?	66
IV.2.	QE4: ÎN CE MĂSURĂ SISTEMUL DE MANAGEMENT PERMITE IMPLEMENTAREA PROIECTELOR CELOR MAI RELEVANTE PENTRU OBIECTIVELE POP70	
IV.2.1.	APLICABILITATEA SI EFICIENȚA MECANISMELOR DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI.....	70
IV.2.2.	ANALIZA GRADULUI ÎN CARE MĂSURILE DE INFORMARE ȘI PUBLICITATE LUATE AU CONTRIBUIT LA PROMOVAREA POP ȘI CU REZULTATE DEMONSTRATE DE RECUPERAREA PARȚIALĂ A ÎNTÂRZIERILOR ÎNIȚIALE.....	73
IV.2.3.	FACTORI SAU CONDIȚII CARE POT INFLUENȚA NEGATIV IMPLEMENTAREA POP, EFICIENȚA SAU EFICACITATEA ACESTUIA.....	78
IV.2.4.	CLARITATEA SI ATRACTIVITATEA PROCEDURILOR DE APEL DE PROIECTE, MOTIVE POTENȚIALE PENTRU CARE ACEȘTIA EZITĂ SĂ ÎNTOCMEASCĂ DOSARE DE FINANȚARE.....	81
IV.2.5.	METODELE DE SELECȚIE A PROPUNERILOR, APLICABILITATEA CRITERIILOR DE SELECȚIE SI TRANSPARENTA SELECȚIEI.....	82
IV.3.	QE5: CARE ESTE EFICIENȚA SISTEMULUI DE MONITORIZARE A PROGRAMULUI?.....	91
IV.4.	CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI ÎN CE PRIVEȘTE PERTINENȚA	93
IV.5.	LECȚII ÎNVĂȚATE ȘI EVIDENȚIEREA CELOR MAI BUNE PRACTICI.....	94

V. RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE DE EVALUARE PRIVITOARE LA EFICIENȚA OPERAȚIUNILOR 101

V.1.QE6:	CARE ESTE AVANSUL PROGRAMULUI LA SFÂRȘITUL ANULUI 2010?	101
V.2.QE7:	CARE SUNT REZULTATELE PRELIMINARE OBȚINUTE DE PROIECTELE AXEI PRIORITARE 1 ÎN COMPARAȚIE CU OBIECTIVELE INTERMEDIARE?.....	126
V.3.QE8:	CARE SUNT REZULTATELE PRELIMINARE OBȚINUTE DE PROIECTELE AXEI PRIORITARE 2 ÎN COMPARAȚIE CU OBIECTIVELE INTERMEDIARE?.....	134
V.4.QE9:	CARE SUNT REZULTATELE PRELIMINARE OBȚINUTE DE PROIECTELE AXEI PRIORITARE 3 ÎN COMPARAȚIE CU OBIECTIVELE INTERMEDIARE?.....	148
V.5.QE10:	CARE ESTE PROGRESUL AXEI PRIORITARE 4?.....	166
V.6.QE11:	CARE SUNT REALIZĂRILE SI REZULTATELE AXEI PRIORITARE 5?..	187

VI. CONCLUZII REFERITOARE LA EGALITATEA DE ȘANSE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI 196

VI.1.	REZUMATUL INFORMAȚIILOR REFERITOARE LA EGALITATEA DE ȘANSE	196
-------	--	-----

VI.2. REZUMATUL INFORMAȚIILOR REFERITOARE LA PROTECȚIA MEDIULUI ȘI BIODIVERSITATE	198
VI.3. REZUMATUL INFORMAȚIILOR REFERITOARE LA LOCURILE DE MUNCĂ	200
VII. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	2062
VIII. ANEXE	2157

Lista figurilor

Figura 1 Evoluția salariului mediu lunar nominal net, 2006-2010	17
Figura 2 Evoluția ratei inflației, 2006-2010	17
Figura 3 - Situație centralizată a evoluției soldului creditelor	20
Figura 4 Cantitatea de pește în viu produsă prin acvacultura în România, în perioada 2007-2010.....	44
Figura 5 Cantitatea de pește din acvacultura consumată anual în România, în perioada 2007-2010, prelucrarea Evaluatoarei.....	44
Figura 6 Evoluția cifrei de afaceri și a profitului net, cumulat pentru primii 10 procesatori (lei, la valoare nominală) – sursa: Indicatori economici conform rapoartelor la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei.....	46
Figura 7 Evoluția cifrei de afaceri și a profitului net, cumulat pentru primii 20 procesatori (lei, la valoare nominală) – sursa: Indicatori economici conform rapoartelor la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei.....	46
Figura 8 Rata profitabilității primilor 10 procesatori (date de la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei).....	47
Figura 9 Rata profitabilității primilor 20 procesatori (date de la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei).....	47
Figura 10 Proportia de timp alocata pe fiecare faza de procesare a cererilor de finantare aprobate, mediana duratelor	85
Figura 11 Alocarea pe axe a POP	104
Figura 12 Situația numărului de cereri de finanțare depuse, selectate și contractate în anul 2010, la 13/05/2011	105
Figura 13 Valoarea cumulată a cererilor de finanțare depuse, selectate și contractate, pe axe, la 13/05/2011	106
Figura 14 Gradul de solicitare a alocării	107
Figura 15 Rata de selecție a cererilor de finanțare, pe axe	107
Figura 16 Situația plăților pe axe	108
Figura 17 Avansul programului, număr de cereri de finanțare (CF) pe centre regionale, la 21/03/2011.....	119
Figura 18 Rata de succes a cererilor de finanțare, pe centre regionale.....	120

Figura 19 Rata de selectare – valoarea eligibilă a CF selectate raportată la valoarea eligibilă a CF depuse	124
Figura 20 Valoarea medie a intervenției publice contractate, în profil regional, pe centre	125
Figura 21 - Componența FLAG-urilor pe categorii de membri, procente.....	180
Figura 22 - Evoluția valorii contractelor încheiate în axa 5 în perioada 2008-2010.....	191
Figura 23 - Evoluția numărului de contracte încheiate în axa 5 în perioada 2008-2010	191

I. Sinteză

Din cauza întârzierii startului cu aproape doi ani, programul se află încă la începutul implementării sale. Din 5 axe, două (Axa 3 și Axa 4) nu au proiecte contractate la sfârșitul anului 2010. Axa 1 a cunoscut un progres accelerat în anul 2010. În axa 2 au fost contractate numeroase proiecte în anul 2010, fiind probabilă recuperarea întârzierilor. Axa 5 dispune de resursele necesare pentru asistența tehnică necesară necesităților de management, dar este insuficient utilizată.

Situația avansului programului, la 13/05/2011 indică o rată de angajare a fondurilor de 31,10%, la care corespunde o rată de plată față de fondurile alocate de 7,39%. Până la 31/12/2010, erau depuse un număr de 216 cereri de finanțare, dintre care 170 pe axa prioritară 2 ce cuprinde proiecte de investiții. Dintre aceste 170 au fost contractate 81, până la 13/05/2011.

Evaluarea avansului și mai ales a impactului au fost astfel în mod obiectiv limitate. Analiza a fost condusă prioritar prin interviuri și completată în special prin compararea cu situații de referință pe plan european sau național.

Obiectivele stabilite la elaborarea programului își păstrează relevanța și pertinența.

Programul Operațional pentru Pescuit a recuperat în mare măsură începând cu ianuarie 2010 întârzierea inițială de doi ani -2008 -2009, generată de dese schimbări de viziune politică și reorganizări instituționale.

Recuperarea întârzierilor a avut însă loc pe seama exclusivă a axelor 1 și mai ales 2. Efortul și preocuparea pentru finanțarea investițiilor din axa 2 și lipsa aplicării principiului parteneriatului, lipsa cvasitotală a solicitărilor pentru axa 3 precum și terminarea elaborării strategiilor FLAG în axa 4 de abia spre sfârșitul anului 2011, au condus la funcționarea programului mai degrabă ca o bancă de investiții decât ca un instrument de aplicare a politicilor naționale și europene în domeniu.

Conducerea și personalul AM-POP au muncit foarte mult pentru recuperarea întârzierilor, sunt bineintenționate și hotărâte să continue aceste eforturi, pe baza experienței câștigate în acești ani, dar au depășit multe piedici de natură administrativă și de informare.

Lipsa totală a studiilor de pregătire a Programului, fie finanțate prin POP fie din alte surse, un sistem de selecție a propunerilor excesiv birocratizat și inflexibil și lipsa

oricărei asistențe tehnice pentru întărire instituțională au făcut, însă, imposibilă adaptarea din mers a Programului și aplicarea unor măsuri corective pe parcurs.

Atât PNS cât și POP sunt elaborate pe baza unor date depășite, generale și incomplete, fixează obiective la fel de generale, construite preponderent prin reproducerea ușor adaptată a unor obiective și măsuri din documentele Uniunii. Din aceste motive, PNS și POP au în prezent o valoare programatică și de orientare limitată și nu pot fi folosite eficient pentru stabilirea de priorități de finanțare, în lipsa unor studii de completare. Impactul crizei și al recentelor evoluții socio-economice au scos în evidență aceste lipsuri, care poate ca nu ar fi prezentat o relevanță deosebită în condițiile unui mediu socio-economic relativ stabil cum era cel din momentul elaborării lor.

Cu ocazia evaluării intermediare a devenit clară lipsa cronică a informațiilor din domeniu. Lipsesc referințe complete pentru prețuri și despre cererea de pește și produse din pește, date despre piața de muncă și despre sectorul de afaceri implicat și interesat în pescuit/acvacultură și procesare, între altele.

Colaborarea cu alte instituții centrale și locale, dincolo de procedurile de avizare aferente proiectelor de investiție și a celor de instituire formală a FLAG-urilor, a fost practic inexistentă. Din acest motiv nu a fost posibil pentru AM-POP nici colectarea de informații ad-hoc, eventual pe cale orală, pentru a putea consolida managementul și pentru a orienta prioritățile de finanțare.

Într-o oarecare măsură, mediul administrativ general al României a contribuit la această stare de lucruri. Solicitarea de documente inutile pentru documentațiile de finanțare (încă de la depunere), o abordare scolastică a procesului de selecție, insuficiența efortului pentru o documentare concretă a priorităților, teama excesivă de nereguli sunt coordonate generale ale gestionarii fondurilor comunitare în România și au devenit în ani un punct de referință peste care obiectiv Autoritatea de Management a Programului Operational pentru Pescuit, oricât de bine intenționată și pregătită ar fi fost, avea puține șanse să treacă.

Sistemul de monitorizare a Programului se bazează pe indicatori statistici ce sunt determinați cu o intarziere de peste un an sau pe raportări incomplete și neverificabile.

În aceste condiții, evaluarea intermediară a fost nevoită să apeleze într-o măsură extinsă la date indirecte, la colectarea de date primare și la opinii exprimate pe calea interviurilor.

Evaluarea recomandă derularea urgentă a studiilor de pregătire a Programului (ce ar fi trebui realizate cu prioritate în primul an – 2008) și un set de măsuri cuprinzător, a cărui punere în aplicare necesită contractarea de asistență tehnică externă de management.

Măsurile propuse vizează două paliere de acțiune pentru a transforma POP dintr-o sursă de finanțare preponderent a investițiilor pentru sectorul productiv (de altfel necesare în prima etapă a implementării) într-un instrument eficient de sprijin structural al politicilor în domeniu:

- Îmbunătățirea PNS și POP, pe calea identificării, includerii și interpretării datelor despre situația socio-economică actuală și a resurselor relevante pentru sector, astfel încât obiectivele politicii europene în domeniu să fie real adaptate condițiilor din România;
- Îmbunătățirea profundă și detaliată a sistemului de management al POP, astfel încât prioritatea managementului să se reorienteze de la utilizarea cât mai rapidă a fondurilor către utilizarea eficientă economic și în concordanță cu nevoile reale.

Având în vedere perioada redusă de timp rămasă pentru implementarea Programului, cele două măsuri ar trebui conduse prin acțiuni paralele.

Sunt urgente și prioritare acțiuni (proapse în detaliu în raportul de evaluare) de înlăturare a celor două îngrijorări majore ale programului:

- Întârzierea măsurilor ce vizează instruirea celor privind societatea cunoașterii (aplicarea inovării), a măsurilor ce vizează înființarea infrastructurii pescărești la Marea Neagră, a acțiunilor colective precum și a celor dedicate îmbunătățirii condițiilor de mediu (Axa 3).
- Incertitudinea aplicării la timp și în concordanță cu nevoile reale a proiectelor menționate în Strategiile FLAG, în condițiile unor FLAG încă insuficient instituționalizate și a unor obiective mai degrabă generale ale strategiilor (Axa 4).

Sectorul privat de afaceri și asociațiile de profil sunt insuficient dezvoltate. Condițiile socio-economice ale sectorului s-au înrăutățit în momentul evaluării față de perioada în care a fost elaborat POP. Prin urmare, în prezent acesta reprezintă un sprijin crucial și de neînlocuit.

Publicitatea programului, bazată practic exclusiv pe interesul acordat de mass-media și pe un plan de acțiune sumar și vag, nu a reușit să penetreze în toate mediile de interes. Numărul redus al persoanelor în domeniu (câteva mii) și mai ales rolul activ jucat de CR-uri au contrabalansat această scădere.

Eforturile individuale ale AM și ale celor implicați au condus la recuperarea întârzierilor axei 2 și la perspective pozitive pentru recuperarea axei 3. Absența informațiilor privind situația sectorului și a condițiilor socio-economice ale zonelor FLAG, precum și gradul ridicat de generalitate al strategiilor locale și capacitatea instituțională scăzută a FLAG reprezintă factori de risc pentru rezultatele așteptate și impactul programului.

Evaluarea dosarelor de finanțare se realizează cu sprijinul unui contractor extern, dar documentația solicitată abundă în documente redundante sau inutile, criteriile de evaluare sunt rigide iar aplicarea –excesivă și imprecisă. Aceasta situație descurajează potențialii aplicanți și lipsește de eficiență promovarea programului.

Comunicarea se realizează pe baza unui plan sumar, cu resursele umane interne și cu contractare individuală a acțiunilor. Efortul depus de AM în acest sens este notabil iar hotărârea personalului este încurajatoare, dar lipsa obiectivă de coordonare în aceste condiții, lipsa informațiilor despre caracteristicile grupurilor țintă și factorii de descurajare reprezentat de întârzierile de la începutul implementării și de evaluarea rigidă, precum și lipsa de transparență a procesului de evaluare și inexistența unor surse de informații de referință tehnice, economice și de piață verificabile scad puternic eficiența comunicării și promovării.

Managementul programului urmărește obiectivele de mediu și colectează date concludente privind problematica de gen și șanse egale. Gestiunea documentelor nu este încă informatizată complet iar monitorizarea proiectelor se realizează cu resursele interne.

Având în vedere stadiul incipient al proiectelor este prematur să se traga o concluzie privind eficiența acestei opțiuni organizatorice. Totuși, prin prisma experienței altor programe operaționale în România, AM ar trebui să ia în considerare externalizarea monitorizării și extinderea informatizării.

POP a contribuit în mod semnificativ la crearea de locuri de muncă în sector, cu un număr estimat de 325 de noi locuri de muncă, dintre care 204 – în sectorul de prelucrare a peștelui și 119 în sectorul acvacultură. Lipsesc însă coordonarea cu alte programe, în special POSDRU, astfel încât creșterea nivelului de calificare și reconversia profesională să se realizeze ca un pas următor natural.

În concluzie, obiectivele și strategia POP rămân relevante și pertinente, dar managementul programului trebuie îmbunătățit semnificativ prin obținerea de date și informații concrete și factice despre situația sectorului și despre condițiile socio-economice ale zonelor țintă și prin revizuirea consistentă și detalierea procedurilor de evaluare. Monitorizarea proiectelor și comunicarea/promovarea ar trebui externalizate pentru a se asigura coerență și eficiență acestora și pentru a se elibera resursele umane și financiare interne. Se recomandă îmbunătățirea POP și a managementului acestuia prin utilizarea mult mai intensă a asistenței tehnice, pentru care sunt prevăzute fonduri suficiente în Axa 5.

Raportul de evaluare cuprinde recomandări pe trei paliere de acțiune (strategic, tactic și operațional) precum și 48 de recomandări detaliate.

Executive Summary

The Fishery Operational Program start was delayed by almost two years, axis 3 and 4 not having contracted any project to the end of 2010. The MA devoted all efforts to speed up the implementation during 2010 and first half of 2011, in 13/05/2011 the commitment rate being of 31,10%, while the payment rate was 7,39%. At 31/12/2010, 216 have been submitted, out of which 170 on Axis 2. At 13/05/2011 were contracted 81 applications. Given this late start of FOP and incipient stage of most projects, the evaluation of FOP management and impact was objectively limited.

Seen from the evolution of the Romanian socio-economic environment and of the target sector, the FOP remains relevant pertinent and its objectives are realistic and achievable.

Despite the notable efforts of the MA, political commitment and sustained individual efforts of the well-trained and hard-working staff, the management still faces significant obstacles in implementing the program.

The causes of this status are: (i.) the lack of factual and quantified information about the status of the Fishery sector in România, that made almost impossible any grounded analysis of the effectiveness of the operations and (ii.) the rigid and excessive proposals evaluation system that works as a discouraging factor for the potential applicants. The information about the socio-economic status in the target areas and reference information to evaluate the feasibility of the business plans and development strategies are available on personal experience alone, verifiable sources of information being very scarce. Given this overall lack of information, the FOP is implemented in an uncertain environment, while the resources available in Axis 5 were not sufficiently used to reduce this uncertainty. The Applicant's Guide and evaluation procedures shall be consistently revised, developed and detailed to remove unnecessary documents, to better quantify the scoring, to increase the transparency and to allow revision of the proposals instead of rejecting them for errors that could be corrected on spot. This improvement of the procedure is suggested to be carried out by an external contractor.

The communication of the FOP is based on a Plan, which the MA implements based on individual contracts. Given the lack of information about the target groups and the inexistence of an evaluation of the impact, the communication effectiveness and appropriateness are questionable.

The management of the program and the monitoring of the projects monitoring are done by internal resources. Given the very low number of dossiers to manage at the time of the interim evaluation, the MA did not perceive this situation as worrying, but was aware about further complications when the number of dossiers will increase.

The Evaluator recommends making full use of the resource in Axis 5 to contract the necessary technical assistance to improve the performance of the FOP, with the objectives above. The Interim Evaluation Report offers details of the recommended services to be contracted in this sense.

II. Introducere

II.1. Contextul și obiectivele evaluării

Evaluarea intermediară a POP are în vedere analiza intervenției, a sprijinului acordat prin intermediul Programului Operațional pentru Pescuit din perspectiva performanței implementării POP, evidențiind factorii care influențează implementarea Programului, în general și, respectiv, a fiecărei măsuri în parte, precum și măsura în care aceștia contribuie la succesul sau eșecul implementării Programului.

Obiectivul general al evaluării îl reprezintă analiza impactului socio-economic al Programului Operațional pentru Pescuit asupra dezvoltării durabile a sectorului piscicol și asupra priorităților comunitare, precum și aprecierea eficacității, eficienței și relevanței Programului.

În cadrul evaluării intermediare a Programului, evaluatorul prezintă o analiză comprehensivă a eficienței și eficacității utilizării resurselor și a măsurii în care implementarea Programului a condus la satisfacerea nevoilor identificate, precum și a capacității politicii de intervenție de a conduce la rezultate durabile pe termen lung, după finalizarea implementării Programului.

Evaluarea evidențiază bunele practici privind implementarea Programului, precum și lecțiile care trebuie învățate în urma primilor ani de implementare și, de asemenea, analizează necesitatea și oportunitatea revizuirii obiectivelor POP.

În urma evaluării, evaluatorul prezintă Autorității de Management pentru POP concluziile relevante privind implementarea Programului, precum și propunerile pentru îmbunătățirea calității Programului și a implementării acestuia.

Scopul final al Evaluării Intermediare a POP este de a asigura creșterea responsabilității și transparenței implementării POP, cu referire la autoritățile responsabile, la actorii implicați în managementul, coordonarea și promovarea Programului și la publicul țintă, în general, și de a crea premisele pentru îmbunătățirea implementării și managementului Programului.

Totodată, evaluarea intermediară a POP 2007-2013 oferă informațiile necesare raportării privind evoluția punerii în aplicare a Planului Național Strategic pentru Pescuit, raport pe care Autoritatea de Management trebuie să-l realizeze pentru dezbateră organizată de Comisie cu statele membre și care va avea loc până la sfârșitul anului 2011, în conformitate cu prevederile articolului 16 al Regulamentului Consiliului nr. 1198/2006.

II.1.1. Obiectivele specifice ale evaluării intermediare

Evaluarea intermediară trebuie să ofere o **analiză** complexă și **răspunsuri** adecvate la întrebările comune și specifice de evaluare prevăzute.

Obiectivele specifice ale evaluării intermediare sunt următoarele:

I. cuantificarea indicatorilor stabiliți prin Program în vederea evaluării gradului în care obiectivele preconizate au fost îndeplinite.

II. examinarea măsurii în care strategia POP (axe prioritare, obiective, etc.) este în continuare relevantă și coerentă în contextul modificărilor socio-economice;

III. analiza progresului înregistrat în implementarea programului/atingerea obiectivelor și identificarea factorilor externi și interni care au o influență asupra performanțelor Autorității de Management și a celorlalți actori implicați în gestionarea și implementarea POP;

IV. evaluarea eficienței sistemului de implementare a POP;

V. furnizarea informațiilor care să răspundă cerințelor raportării strategice corespunzătoare articolului 16 al Regulamentului CE nr. 1198/2006, respectiv evaluarea stadiului de realizare a Planului Național Strategic pentru Pescuit (PNS) și a obiectivelor acestuia, contribuția sa la realizarea orientărilor strategice comunitare, realizările și rezultatele comparativ cu indicatorii definiți în PNS;

VI. identificarea lecțiilor învățate și a măsurilor necesare pentru realizarea obiectivelor POP, inclusiv cele privind dezvoltarea capacităților relevante;

VII. analiza menținerii caracterului relevant al strategiei cuprinse în POP și consecvența în aplicarea acesteia, luând în considerare modificările survenite în situația curentă față de momentul elaborării POP sau față de cel al începerii implementării; această analiză va putea evidenția necesitatea unor modificări în privința strategiilor și alocărilor bugetare între diferite măsuri.

Oferirea de răspunsuri întrebărilor de evaluare prevăzute și elaborarea concluziilor de substanță privind efectele generale ale implementării POP asupra rezolvării problemelor specifice prioritare pentru adaptarea sustenabilă a sectorului piscicol și a zonelor pescărești din România, reprezintă obiectivul general al evaluării.

Scopul final al Evaluării Intermediare a POP este de a asigura creșterea responsabilității și transparenței implementării POP, cu referire la autoritățile responsabile, la actorii implicați în managementul, coordonarea și promovarea Programului și la publicul țintă, în general, și de a crea premisele pentru îmbunătățirea implementării și managementului Programului.

Totodată, evaluarea intermediară a POP 2007-2013 oferă informațiile necesare raportării privind evoluția punerii în aplicare a Planului Național Strategic pentru Pescuit, raport pe care Autoritatea de Management trebuie să-l realizeze pentru dezbateră organizată de Comisie cu statele membre și care va avea loc până la sfârșitul anului 2011, în conformitate cu prevederile articolului 16 al Regulamentului Consiliului nr. 1198/2006.

II.2. Metodologia

Obiectiv general

Evaluarea intermediară a POP are în vedere analiza intervenției, a sprijinului acordat prin intermediul Programului Operațional pentru Pescuit din perspectiva **performanței implementării POP**, evidențiind:

- factorii care influențează implementarea **Programului, în general** ;
- factorii care influențează implementarea **fiecărei măsuri în parte**;
- **măsura în care factorii identificați contribuie** la succesul sau eșecul implementării Programului.

Obiectivul general al evaluării îl reprezintă:

- analiza **impactului socio-economic** al Programului Operațional pentru Pescuit asupra:
 - o dezvoltării durabile a sectorului piscicol;
 - o priorităților comunitare.
- aprecierea **eficacității, eficienței și relevanței** Programului.

Obiectiv general

Evaluarea intermediară a POP are în vedere analiza intervenției, a sprijinului acordat prin intermediul Programului Operațional pentru Pescuit din perspectiva **performanței implementării POP**, evidențiind:

- factorii care influențează implementarea **Programului, în general** ;
- factorii care influențează implementarea **fiecărei măsuri în parte**;
- **măsura în care factorii identificați contribuie** la succesul sau eșecul implementării Programului.

Obiectivul general al evaluării îl reprezintă:

- analiza **impactului socio-economic** al Programului Operațional pentru Pescuit asupra:
 - o dezvoltării durabile a sectorului piscicol;
 - o priorităților comunitare.
- aprecierea **eficacității, eficienței și relevanței** Programului.

Aspectele esențiale pentru atingerea obiectivului general sunt, în aprecierea Evaluatorului, următoarele:

- identificarea **tuturor legăturilor și condiționărilor reciproce cu alte programe**, strategii și planuri, atât comunitare cât și aparținând Convențiilor internaționale relevante la care România este parte;
- culegerea **tuturor datelor primare** din documentele aflate la dispoziția AM și **determinarea gradului de acoperire** (faptică și teritorială) și a **intervalului de încredere** (statistic), pentru a lua măsurile ce se decurg din aceasta situație;
- utilizarea instrumentarului de determinare a impactului socio-economic direct și indirect, a metodelor specifice **analizelor cost beneficiu aplicate măsurilor (intervențiilor publice) de dezvoltare regională**;
- înțelegerea și utilizarea adecvată a metodelor specifice evaluării dezvoltării durabile, inclusiv în ceea ce privește protecția mediului, conservarea biodiversității, diminuarea riscurilor și impactului speciilor invazive;
- interpretarea, analiza și prezentarea informațiilor calitative și cantitative din **surse indirecte**, din statistica locală, regională și națională, din datele studiilor din surse independente sau profesionale.

Rezultate așteptate

În cadrul evaluării intermediare a Programului, evaluatorul a realizat:

- analiză comprehensivă a eficienței și eficacității utilizării resurselor.
- analiză comprehensivă a măsurii în care implementarea Programului a condus la satisfacerea nevoilor identificate.
- analiză comprehensivă a capacității politicii de intervenție de a conduce la rezultate durabile pe termen lung, după finalizarea implementării Programului.

Evaluarea evidențiază **bunele practici** privind implementarea Programului, precum și **lecțiile** care trebuie învățate în urma primilor ani de implementare și, de asemenea, a analizat necesitatea și oportunitatea revizuirii obiectivelor POP.

În urma evaluării, evaluatorul prezintă Autorității de Management pentru POP concluziile relevante privind implementarea Programului, precum și propunerile pe care le are pentru îmbunătățirea calității Programului și a implementării acestuia.

Scopul final al Evaluării Intermediare a POP este de a asigura creșterea responsabilității și transparenței implementării POP, cu referire la autoritățile responsabile, la actorii implicați în managementul, coordonarea și promovarea Programului și la publicul țintă, în general, și de a crea premisele pentru îmbunătățirea implementării și managementului Programului.

Pentru aceasta sunt utilizate următoarele instrumente standard de evaluare:

- Evaluarea faptică comparativă (**Counterfactual Impact Evaluation - CIE**);
- Evaluarea impactului bazată pe concepte teoretice (**Theory-based impact evaluation- TBIE**);
- Evaluarea bazată pe percepția subiectivă (**The subjective perception of the implementation usefulness, efficiency and impact - SPI**).

În urma reformei politicii Uniunii Europene în domeniul pescuitului și acvaculturii, precum și în scopul estimării avansului în atingerea obiectivelor stabilite prin Strategia Lisabona, sunt necesare evaluări “orizontale” privind aspectele sociale și de mediu. Pentru aceasta au fost utilizate două instrumente standard de evaluare:

- Evaluarea impactului în privința egalității de șanse și a aspectelor de gen (**Gender Impact Assessment- GIA**);
- Evaluarea de mediu¹ și impactul asupra biodiversității (**Environmental Assessment –EA**).

A fost utilizat următorul instrumentar de evaluare:

1. A fost folosită extensiv metoda interviurilor orientate prin întrebări prestabilite; acolo unde cei intervievați au dorit să expună în mod specific anumite aspecte pe care le-au considerat importante, acest lucru a fost permis;
2. Au fost analizate și interpretate informațiile necesare obținerii de valori etalon pentru măsurarea impactului, din situația din alte State Membre sau candidate, le-a tradus și le-a prelucrat pentru a obține evaluarea de impact indirectă în cazul României;
3. Au fost analizate documentele relevante din alte State Membre: rapoarte, studii și cercetări și au fost identificate situații comparabile și valori de referință; au fost introduse în calcul valorile etalon din situații similare din alte State Membre;
4. A fost analizată experiența altor programe operaționale din România, precum și din alte State Membre și a formulat recomandări pe baza similitudinii de situație;
5. Evaluatorul a participat direct la o serie de ședințe de lucru ale managementului AM-POP, precum și la o ședință cu evaluatorii proiectelor, pentru a lua contact direct și rapid cu problemele cu care acesta se confruntă și a formula astfel propuneri și recomandări de îmbunătățire;
6. Au fost organizate 3 ședințe de lucru cu personalul AM-POP (conducere și personal de execuție) separat pe fiecare axă (2,3 și 4); evaluatorul a pregătit și prezentat în Powerpoint temele de discuție și a moderat dezbaterile; pentru fiecare temă evaluatorul a sintetizat rezultatele discuției și a formulat concluzii și recomandări ce au fost preluate ulterior în exercițiul de evaluare;
7. Evaluatorul a solicitat elaborarea rapoartelor dinamice pentru selectarea informațiilor relevante din baza de date electronică a programului și le-a procesat în programe de calcul tabelar;

¹ se referă la considerarea aspectelor de mediu în programare și implementare, ca parte a monitorizării SEA și a respectării angajamentelor luate în Convențiile de la Rio – a nu se confunda cu evaluarea impactului asupra mediului ca procedura legală aplicată în cazul investițiilor sau cu SEA în sine- procedura aplicată în conformitate cu acquis-ul de mediu tuturor planurilor și programelor în faza de elaborare

8. Au fost conduse interviuri cu:
 - Președintele ANPA;
 - Președintele patronatului din acvacultura și procesare;
 - Evaluatorii proiectelor;
 - Consultantul Axei 4 , componenta de pregătire a înființării FLAG-urilor;
 - Foști funcționari ai Ministerului Mediului;
 - Reprezentanți ai CR-urilor;
9. Pentru analiza cu beneficiarii evaluatorul a organizat un Focus-Grup, la care au participat 14 reprezentanți ai acestora, precum și reprezentanți ai AM-POP. Evaluatorul a pregătit și prezentat o lista cu teme de discuție și a moderat dezbaterile. Evaluatorul a sintetizat rezultatele dezbaterii și a formulat concluzii ce au fost utilizate ulterior în exercițiul de evaluare;
10. Au fost analizate 2 cereri de finanțare pentru investiții în axa 2 și 2 cereri de finanțare pentru planurile de acțiune locale din axa 4, după o listă de obiective de cercetare (fundamentare, relevanță, fezabilitate); aceste studii de caz au fost utilizate ulterior în exercițiul de evaluare;
11. Au fost transmise chestionare cu răspuns deschis prin email;
12. Au fost realizate interviuri telefonice cu:
 - furnizorii de instruire în domeniile relevante pentru sector;
 - studenți ai facultăților de piscicultură;
 - custozi ai siturilor Natura 2000.
13. Evaluatorul a discutat săptămânal cu conducerea AM-POP pentru a clarifica unele aspecte rezultate din interviuri și analize.

II.3. Dificultăți întâmpinate în evaluare

Principalele probleme întâlnite în cursul evaluării programului sunt:

- 1) Având în vedere avansul scăzut al programului, ca rezultat al lansării târzii a unora dintre măsuri, în perioada de început a programului volumul de date din implementare pe care se bazează evaluarea este relativ restrâns;
- 2) Cererile de finanțare sunt disponibile în format tipărit și doar parțial în format electronic, fiind în curs de digitizare în cursul evaluării;
- 3) Din cauza stadiului incipient al programului, beneficiarii prezintă o experiență restrânsă în accesarea programului și prin urmare problemele întâlnite sunt reduse;
- 4) Sistemul național statistic este insuficient de detaliat și oferă datele la un interval de 1-2 ani, fiind astfel imposibil de utilizat pentru comparația indicatorilor programului cu situația națională;
- 5) Nu există studii sau informații despre situația socială și economică a zonelor țintă în legătură cu sectorul de pescuit, nu există studii de marketing, studii economico-sociale sau rapoarte bazate pe măsurători la nivel național;
- 6) Rata de răspuns la chestionarele aplicate în prima parte a evaluării a fost redusă, ceea ce coroborat cu numărul mic de beneficiari a condus la o relevanță scăzută a acestei metode.

Pentru depășirea acestor dificultăți, Evaluatorul a aplicat metode de evaluare alternative, potrivite contextului expus, în special:

- 1) analiza datelor indirecte (studii, cercetări, rapoarte, articole de specialitate pe diverse teme ce prezentau relevanță pentru sectorul de pescuit/acvacultura/procesare)- această metodă a fost folosită pe scară extinsă pentru analiza pertinentei programului și a impactului acestuia.
- 2) interviuri directe, față-în-față, pe baza unor liste de întrebări prestabilite – această metodă a fost aplicată extensiv pentru analiza eficienței implementării programului și a situației axelor 2 și 3.
- 3) discuții în Focus-Grup – metodă aplicată în special pentru analiza axelor 2 și 4;
- 4) interviuri telefonice orientate printr-o listă scurtă de întrebări – metoda aplicată în special pentru analiza axei 3.

III. Răspunsuri la întrebările de evaluare referitoare la relevanța obiectivelor Programului Operațional

III.1. Evoluția contextului de reglementare, socio-economic și politic și situația necesităților actuale comparativ cu momentul elaborării programului operațional

III.1.1. Evoluția situației consumului de pește și de produse din pește

În anul 2007, în Statele Membre ale Uniunii Europene consumul de pește era, în medie, de 20 kg/locuitor/an, cei mai mari consumatori fiind Portugalia și Spania cu 48, respectiv 45 de kilograme pe locuitor pe an.

Conform rapoartelor oficiale FAO în România în 2007, consumul de pește era de doar 5,26 kg pe locuitor pe an².

În anul 2007, reprezentantul ANPA considera că în realitate consumul autohton de pește este mai mare decât cel din statisticile oficiale, care nu cuprind și peștele provenit de pe piața neagră ce reprezintă circa 25-30% din total.³

În 2007, România asigură din producția proprie doar 25-30% din consumul total de pește, care se ridică la 90.000 de tone.

Conform declarațiilor comercianților în anul 2007, volume mari de vânzări le înregistrau peștele relativ ieftin, pe primul loc fiind macroul și peștele congelat în general. Cauza acestei situații era identificată ca fiind lipsa producției proaspete: producția de pește din acvacultură era doar de aproximativ 17.000 de tone, adică respectiv 18% din consumul anual, iar restul până la 90.000 de tone, cât era consumul național anual, era acoperit prin importuri⁴.

În 2008, în Uniunea Europeană, peștele și fructele de mare prezentau cele mai ridicate valori ale consumului în Portugalia: 50 kg/capital/an. Media consumului de pește în Uniunea Europeană era de 24 kg/locuitor/an.⁵

În același an 2008 România înregistra valori medii sub 4 kg/locuitor/an, ca și Ungaria, în timp ce Bulgaria se situa în urma României cu 2,8 kg per capital.

² <http://www.fao.org/fishery/statistics/global-consumption/en>,

³ <http://www.financiarul.ro/2007/11/09/romania-consuma-de-10-ori-mai-putin-pest-decat-statele-ue/>

⁴ <http://www.modernbuyer.ro/analize/3-analize/429-prognoze-privind-evolutia-pietei-de-pest>

⁵ Viktoria Balogh .CONSUMPTION SITUATION THE FOOD MARKET OF ANIMAL ORIGIN, 4th Aspects and Visions of Applied Economics and Informatics, March 26 - 27. 2009, Debrecen, Hungary

În anul 2008, majoritatea comercianților, precum și patronatul de profil (Rompescaria la acea vreme), Asociația Profesională ROFISH estimau consumul de pește în România la 3,5-3,6 kg/locuitor și an, cu tot cu cel oceanic importat (inclusiv semipreparatele din pește și excluzând conservele din pește).

În 2009, conform altor unor surse neoficiale, în România se înregistra un consum de pește de 3,8 kg/locuitor/an, iar analiștii de piață ai patronatelor de profil erau de părere ca piața totală de pește (proaspăt și congelat) va continua să crească cu circa 25- 30% în fiecare an.

Astfel, în 2009 consumul de pește pe locuitor și an în România era de 19% față de media europeană.

Având în vedere amploarea pieței negre (conform rezultatelor preliminare ale unui studiu în pregătire în 2011, realizat de Institutul de Cercetări și Proiectări Delta Dunării), pește 50% din peștele pescuit în Delta Dunării este comercializat pe piața neagră, este foarte dificil de estimat consumul real de pește din România și evoluția în timp a acestuia.

Totuși, din datele existente, se poate trage concluzia unei scăderi continue a consumului de pește în România, de la 5,26 kg/locuitor/an în 2007, la 3,6 – 4 kg-locuitor și an în 2008 și aproximativ 3,8 kg/locuitor/an în 2009.

Indicatorii statistici care acționează asupra consumului sunt:

- a) Veniturile populației**
- b) Salariul mediu**
- c) Cheltuielile de consum**
- d) Schimbarea obiceiurilor de consum**

Acești indicatori vor fi analizați individual în cele ce urmează.

a) Veniturile populației

În perioada 2005-2007 au avut loc o serie de evoluții socio-economice ce au influențat veniturile populației și puterea de cumpărare

Astfel, în 2005 Indicele Gini (polarizarea nivelului veniturilor populației) avea valoarea de 0,31, față de variația din Europa (între 0,28 și 0,36 (INS, 2009)). România nu prezintă un indice al inegalității veniturilor la fel de ridicat ca al altor țări

europene, precum Marea Britanie (i. Gini = 0,34, în anul 2005), sau Polonia (i. Gini = 0,36, în anul 2005)⁶.

În luna ianuarie 2007, consumatorii din România aveau cea mai scăzută putere de cumpărare din UE, deși nu în România se înregistra cel mai scăzut salariu minim pe economie din UE. În timp ce în Bulgaria salariul minim pe economie era de 92 de euro, în România acesta era 114 euro pe lună (Eurostat, 2008). Cauzele acestui fenomen derivă din faptul că în România, PIB-ul aferent anului 1990 a mai fost egalat doar în anul 2004, în timp ce nivelul veniturilor din 1990 a mai fost atins doar în anul 2006.⁷

În anul 2007, puterea de cumpărare a crescut cu 16% față de anul 1989. În 2008, creșterea puterii de cumpărare era de 31,5%. În 2008 România a deținut cea mai scăzută putere de cumpărare din UE – 204 puncte, fiind urmată de Bulgaria, cu 216 puncte.

În trimestrul IV al anului 2010, veniturile totale medii lunare ale unei gospodării au fost de 2.308 lei, în scădere cu 3,4% față de Trimestrul IV al anului 2009 și cu 0,5% față de Trimestrul IV al anului 2008. În anii 2009 și 2010, veniturile populației au stagnat, în timp ce prețurile au crescut cu aproape 14%, rezultând o scădere a puterii de cumpărare (date INSSE).

Menținerea unei puteri reduse de cumpărare ridică problema concurenței dintre pește/produse din pește și alte produse cu proteină animală în coșul de consum.

b) Salariul mediu

Salariul mediu pe economie a crescut în perioada 2006-2010:

Anul	Valoare medie anuală brută, lei	Valoare medie anuală netă, lei
2006	1.108,00	832,00
2007	1.410,00	1.043,00
2008	1.742,00	1.282,00
2009	1.889,00	1.381,00
2010	1.936,00	1.407,00

Sursa: INS

⁶ MARIANA STANCIU CONSUMUL POPULAȚIEI DIN ROMÂNIA ÎN ULTIMELE DOUĂ DECENII. CALITATEA VIEȚII, XXI, nr. 3-4, 2010, p. 251-273

⁷ MARIANA STANCIU CONSUMUL POPULAȚIEI DIN ROMÂNIA ÎN ULTIMELE DOUĂ DECENII. CALITATEA VIEȚII, XXI, nr. 3-4, 2010, p. 251-273

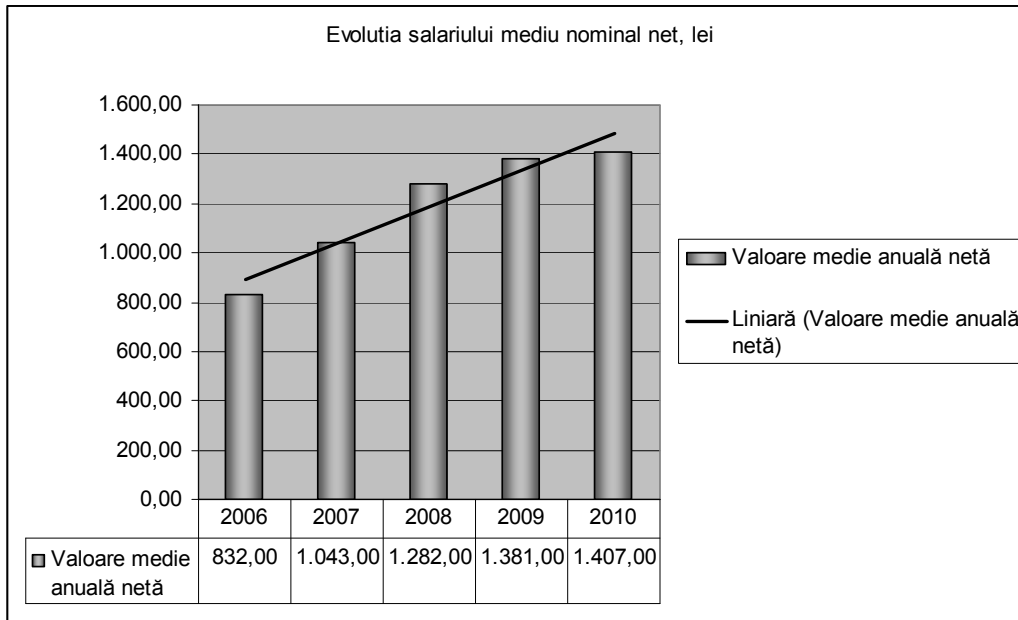
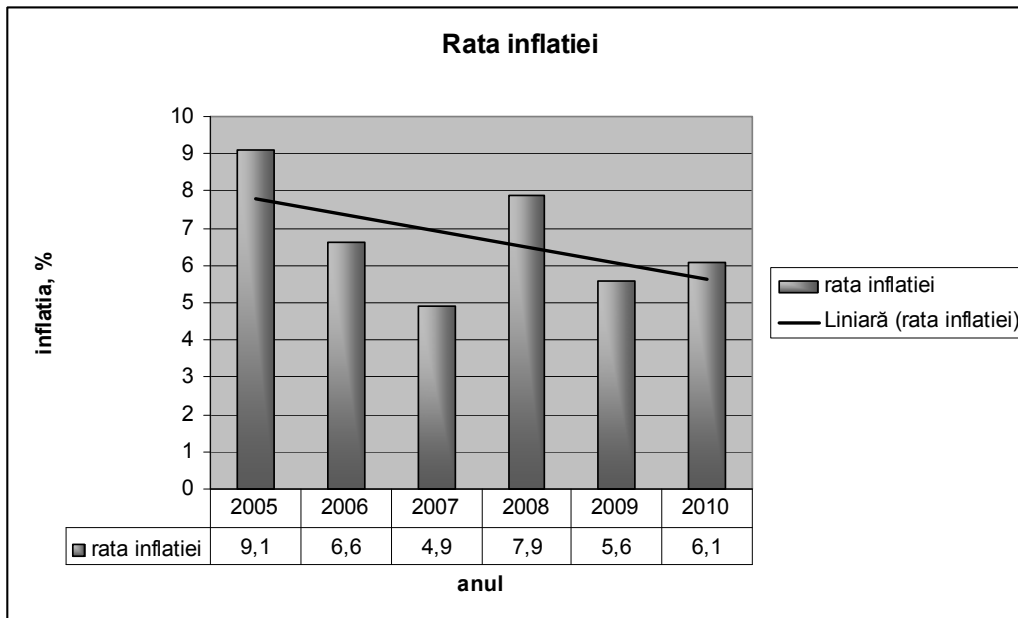

Figura 1 Evoluția salariului mediu lunar nominal net, 2006-2010

Rata inflației a fost însă semnificativă în aceeași perioadă:

Sursa: Eurostat

Figura 2 Evoluția ratei inflației, 2006-2010

În general, puterea de cumpărare a populației a crescut în perioada analizată.

c) Cheltuielile de consum

România este una dintre cele două țări din Uniunea Europeană care dispun de premise naturale optime pentru asigurarea unui nivel de hrănire corespunzător al populației. Într-o situație similară, în UE, se află Ungaria (Popovici, Veraart, van de Kerk, 2008). Cu toate acestea, modelul de consum alimentar al populației din țara noastră se remarcă prin:

- ponderea relativ ridicată a cheltuielilor alimentare în cheltuielile totale de consum;
- ponderea relativ ridicată a consumului alimentar din producția agricolă a propriei gospodării (marketizare redusă a economiei rurale);
- consumul excesiv de cereale și cartofi;
- consumul excesiv de alcool, tutun și grăsimi;
- cel puțin 2,5% din populația țării suferă de subnutriție cronică;
- prezența relativ redusă a piețelor ecologice autohtone în constituirea coșului alimentar zilnic al gospodăriilor⁸.

Aceste caracteristici cresc dificultatea stimulării consumului de pește.

d) Numărul de salariați

În ianuarie 2011, numărul de salariați cu forme legale de muncă a ajuns la 4,095 milioane, fiind cel mai mic număr de angajați din ultimii 50 de ani. În ianuarie 2010 erau 4,33 milioane de salariați, iar în ianuarie 2008 erau 4,76 milioane (Ministerul Muncii).

e) Șomajul

Indicator/an	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Rata e activitate	63,7	63,0	62,9	N/A	N/A	N/A
Rata de ocupare 2)	58,8	58,8	59,0	8,6	N/A	N/A
Rata șomajului BIM	7,3	6,4	5,8	6,9	6,87	7,6

Sursa: Institutul Național de Statistică (2006-2008), Comisia Națională de Prognoză (2009-2011).

f) Prețurile alimentelor în România și pe piețele internaționale

În România, indicele anual prețurilor de consum pentru produse alimentare a fost în decembrie 2010 cu 6,45% mai mare, decât în decembrie 2009; situația acestui indice

⁸ MARIANA STANCIU CONSUMUL POPULAȚIEI DIN ROMÂNIA ÎN ULTIMELE DOUĂ DECENII. CALITATEA VIEȚII, XXI, nr. 3-4, 2010, p. 251-273

În perioada analizată de implementare a programului este prezentată în tabelul următor.

Indicele anual al prețurilor de consum		
Perioada curentă	Perioada de referință	IPC Mărfuri alimentare (%)
Anul 2010	Anul 2005	124,50
	Anul 2006	119,89
	Anul 2007	115,40
	Anul 2008	105,67
	Anul 2009	102,33
© 1999 - 2007 INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA		

g) Accesul la creditul de consum și datoriile populației la bănci

Impactul crizei s-a resimțit și a condus la scăderea accesului la credit. Astfel, soldul creditului acordat populației s-a redus în primele zece luni din 2010 cu 4,7%, în termeni reali, comparativ cu perioada similară din 2009. Numărul persoanelor care au unul sau mai multe credite la bănci a scăzut la sfârșitul anului 2010 cu aproximativ 3,7% în comparație cu decembrie 2009.

O situație centralizată a evoluției soldului creditelor acordate populației este prezentată în tabelul următor.

Credite, în milioane LEI	sold la decembrie 2008	sold la decembrie 2009	sold la decembrie 2010
LEI	37.897,33	36.046,62	26.538,5
VALUTA	35.977,80	36.978,15	37.849,0
TOTAL	73.875,13	73.024,77	64.387,6

Sursa: Banca Națională a României

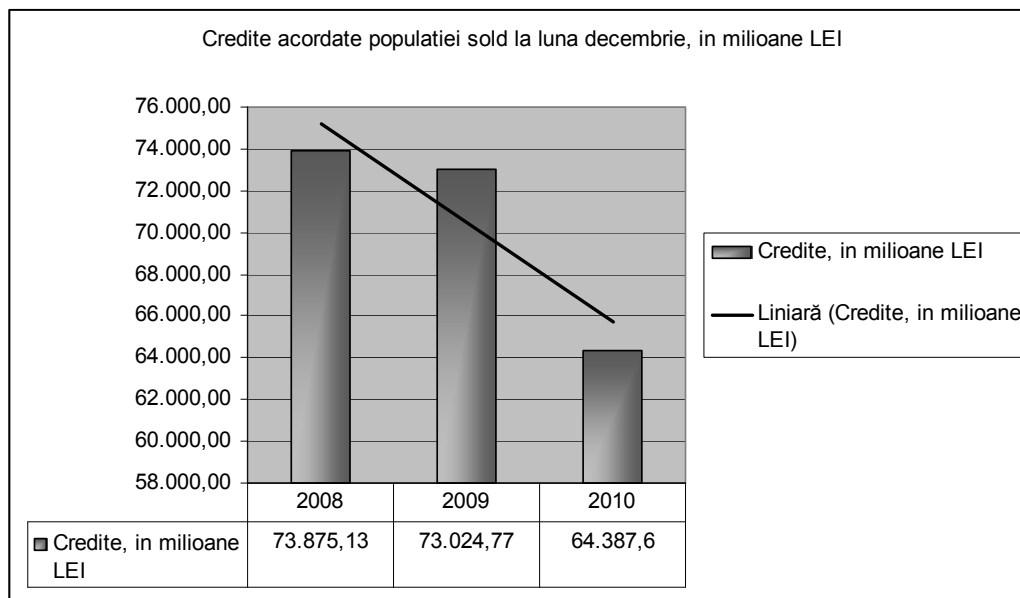

Figura 3 - Situație centralizată a evoluției soldului creditelor

h) Schimbarea obiceiurilor de consum

Zilnic, consumăm același sortiment de mâncare spun specialiștii români în nutriție. "Astăzi avem o mare diversitate de alimente, dar, în realitate, hrana noastră este monotonă și provine din câteva cereale, cartofi prelucrați în fel și chip, câteva sortimente de carne - în special cea grasă, ouă obținute de la păsări crescute în condiții industrializate, grăsimi artificiale și uleiuri suprarafinate"⁹,

Econtext subliniază "Peștele este singurul aliment al cărui consum a continuat să crească în ciuda crizei. În 2010, românii mâncau, în medie, 0,59 kilograme de pește pe lună de persoană. Cea mai mare valoare din ultimii zece ani. Dar, la o privire și mai atentă, vom observa ca ritmul de creștere a fost unul dintre cele mai reduse din această perioadă. Pe scurt, am consumat tot mai mult pește de la an la an, dar creșterea din 2010 a fost printre cele mai slabe"¹⁰.

Structura consumului de alimente și variația consumului de pește a fost analizată de Econtext – vezi mai jos.

⁹ prof. dr. Gheorghe Mencinicopschi, directorul Institutului de Cercetări Alimentare. Interviu pentru Gândul, 13.02.2011

¹⁰ <http://www.econtext.ro/>

Radiografia consumului de alimente										
Alimente	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Paine	8	8,1	8,5	8,7	8,5	8,3	8,3	8,2	8	7,8
Malai	0,36	0,36	0,38	0,38	0,33	0,31	0,37	0,37	0,34	0,36
Orez	0,42	0,41	0,42	0,44	0,43	0,41	0,41	0,39	0,4	0,4
Carne proaspata	1,11	1,22	1,35	1,44	1,57	1,73	1,92	2,17	2,25	2,2
Preparate din carne	0,5	0,53	0,57	0,64	0,69	0,75	0,8	0,86	0,87	0,84
Peste	0,278	0,294	0,314	0,371	0,41	0,44	0,48	0,523	0,57	0,59
Lapte	3,2	3,2	3,25	3,44	3,6	3,5	3,8	4	4,2	4,2
branzeturi si smantar	0,553	0,57	0,61	0,645	0,69	0,724	0,788	0,842	0,889	0,869
branza de vaca (telem)	0,217	0,224	0,233	0,233	0,236	0,243	0,253	0,28	0,29	0,27
Cascaval	0,034	0,039	0,042	0,05	0,059	0,068	0,08	0,082	0,083	0,081

Sursa: Econtext, România

Totuși, situația nu este uniformă pe categorii sociale – vezi mai jos structura pe categorii sociale:

Cat mananca romanii (consum mediu pe categorii sociale - kilograme/luna)					
Produse alimentare	Salariati	Someri	Agricultori	Pensionari	Lucratori pe cont propriu
Paine	7,79	7,83	6,72	8,25	7,68
Malai	0,279	0,264	0,479	0,416	0,379
Faina	0,551	0,63	0,623	0,749	0,447
Orez	0,358	0,337	0,344	0,48	0,337
Zahar	0,739	0,632	0,64	0,93	0,639
Unt	0,057	0,03	0,007	0,038	0,027
Carne proaspata	2,52	1,89	1,12	2,28	1,83
Preparate din carne	0,952	0,72	0,549	0,836	0,71
Peste	0,59	0,46	0,445	0,673	0,456
Branzeturi	0,944	0,631	0,395	0,982	0,697
Smantana si frisca	0,196	0,114	0,055	0,183	0,134
Cascaval	0,122	0,051	0,011	0,064	0,052
TOTAL	15,1	13,6	11,4	15,9	13,4

econtext

Toți acești indicatori au cunoscut o înrăutățire între 2007 și 2010, influențând în sens negativ și situația consumului de pește în România.

Concluzie:

În condițiile înrăutățirii indicatorilor ce influențează situația generală a consumului de produse alimentare, consumul scăzut de pește înregistrat în anul 2010 apare ca

inevitabil. Această valoare scăzută ar fi putut fi contrabalansată de creșterea ponderii în consum a preparatelor de o calitate mai bună, cu un grad de prelucrare mai înalt și cu o valoare adăugată mai mare.

Obiectivul de creștere a consumului de pește și de diversificare a producției și consumului rămân pertinente.

Recomandare

Obiectivul creșterii și diversificării consumului de pește ar trebui menținut, dar detaliat și favorizat în contextul creșterii prețurilor la alimente și în scopul introducerii în alimentație a unor sortimente și preparate noi, al încurajării diversificării canalelor de pătrundere pe piață. Consumul în cantinele școlare, noi forme de condiționare, găsirea de noi nișe de piață ar trebui incluse.

Structura pe specii a consumului pe plan național era necunoscută la data elaborării programului și la data evaluării nu se făcuseră pași semnificativi spre identificarea acestei structuri. Nu este cunoscută cantitativ nici structura pe categorii a consumului (pește proaspăt, congelat, procesat, conservat).

Programul Național Strategic pentru Pescuit menționează: *“Pentru creșterea consumului de pește pe locuitor producția de crap este prioritară, iar diversificarea producției, prin introducerea de noi specii de pești în cultură, este necesară în realizarea acestui deziderat. Diversificarea în acvacultură privește specii valoroase ca: sturioni, pisica de mare, calcan ori raci”*¹¹.

Evaluatorul subliniază că introducerea de noi specii de pești în cultură nu conduce în mod automat la diversificarea consumului și nici la creșterea consumului. Creșterea și diversificarea producției nu conduc la creșterea consumului decât dacă există o cerere solvabilă nesatisfăcută de piață. Alături de creșterea ofertei, stimularea consumului se realizează prin publicitate, prin inducerea unor modificări de comportament și eventual prin stimulente și alte măsuri fiscale.

Pe plan particular nu se poate identifica o legătura de cauzalitate directă între creșterea producției de unele specii, de exemplu crap și creșterea consumului acelei specii și a consumului de pește în general, atât timp cât nu există evidențe ale unei

¹¹ PNS, pag. 27

cereri de crap nesatisfăcute și nici o analiză a elasticității cererii de crap în funcție de gama sortimentală a ofertei.

Evaluatorul subliniază că pentru speciile pentru care se presupune că au “o valoare economică mare”, cum sunt sturionii, această valoare devine reală numai dacă producția respectivă își găsește o piață adecvată și se poate vinde. Astfel, în cazul caviarului, piața a suferit o cădere semnificativă de la momentul elaborării POP și până la data evaluării, iar concurența a crescut foarte mult. Este foarte necesară prudența în finanțarea unor proiecte ce vizează creșterea producției de sturioni/caviar și a altor astfel de sortimente care au o piață volatilă.

Cu aceste considerente, evaluatorul propune înlocuirea pasajului citat din PNS cu textul din căsuța de mai jos.

PNS - Propunere de modificare

Măsurile de stimulare a consumului de pește și de diversificare a acestuia vor fi însoțite de sprijinirea capacităților de producție ce se adresează cererii de piață astfel induse. Noi capacități de producție vor fi sprijinite cu condiția existenței unei piețe realiste pentru acestea¹².

Stimularea consumului de pește se va face pe următoarele direcții de acțiune:

- stimularea consumului de pește tradițional, curent, cu accent pe crapul autohton;
- stimularea introducerii în alimentație a unor specii și produse noi, cu grijă în ceea ce privește evitarea proliferării speciilor invazive¹³;
- măsuri de acompaniere, cum ar fi promovarea consumului de pește în școli, cantine, așezăminte sociale și alte asemenea;
- măsuri de favorizare fiscală, în consens cu politica de ocrotire socială generală, cum ar fi introducerea unei cote de TVA redusă ca urmare a cuprinderii peștelui în alimentele de bază, dacă va fi cazul¹⁴.

Măsurile de stimulare vor cuprinde în special publicitatea și promovarea, realizate la toate nivelurile: agent economic, ramură națională, zone și regiuni ale țării.

¹² Patronatul de profil și-a exprimat îndoiala că vor putea fi comercializate cantitățile prevăzute în planurile de afaceri ale unor firme finanțate de POP – cf. interviu 20 octombrie 2011.

¹³ în consens cu Strategia privind ocrotirea biodiversității în România, 2010

¹⁴ sugestie a Focus Grup al beneficiarilor, organizat de Evaluator în septembrie 2011; cu toate că perspectiva unui TVA redus la alimente nu este certă, o astfel de mențiune ar fi utilă în cazul în care se decide totuși asupra unui TVA redus la alimentele de bază.

POP – propunere de completare

Proiectele de creștere a capacității de producție în acvacultură vor fi sprijinite prioritar pentru produsele unde există o cerere solvabilă demonstrabilă, pe plan intern sau internațional. Creșterea capacității de producție ce vizează în special consumul intern va urma gama sortimentală promovată prin măsurile de stimulare a consumului.

În cazul speciilor cu ciclu de producție îndelungat, cum ar fi sturionii, descrierea cererii solvabile va fi susținută de sursele datelor utilizate, de perspective pe termen lung în ce privește consumul și de o analiză de risc și senzitivitate față de consum. AM-POP poate respinge aceste proiecte dacă analiza nu este întemeiată pe estimarea unui consum realist. Pentru proiectele cu o valoare mai mare de 200,000 EUR, AM poate solicita organizațiilor profesionale și patronale puncte de vedere în ce privește realismul consumului estimat.

Același Program Național Strategic stabilește că: *“Pentru susținerea procesării peștelui, axa 3 va fi folosită pentru a realiza un studiu de piață privind consumul de pește pentru următorii 10 ani și o monitorizare continuă a consumului de pește pentru identificarea cererii¹⁵;*

Un astfel de studiu nu există la data evaluării intermediare, iar datele disponibile în ce privește consumul de pește pe plan național au putut fi colectate exclusiv pe calea extragerii din declarațiile de presă ale comercianților sau asociațiilor profesionale sau din aprecieri neoficiale.

Organizațiile internaționale de profil, cum ar fi FAO, nu dețin statistici ale consumului de pește mai recente decât 2007.

În aceste condiții, atingerea obiectivul strategic menționat de PNS și anume: “Consumul de pește la nivelul anului 2005 este de numai 4,5 kg/an/loc și se urmărește o creștere importantă până în anul 2013” este imposibil de evaluat în mod obiectiv cu o precizie suficientă.

Programul Operațional pentru Pescuit prevede: *“Creșterea consumului produselor din pește reprezintă o necesitate. Aceasta trebuie realizată prin reducerea*

¹⁵ PNS, pag 28

dependenței de importuri și creșterea acoperirii din producțiile piscicole locale pe piața internă.”¹⁶

Acest obiectiv POP prezintă o contradicție internă, în sensul că acoperirea consumului de pește prin producție proprie în loc de import nu înseamnă în mod necesar o creștere a consumului. Într-un alt registru de interpretare, ar rezulta că se urmărește creșterea ponderii consumului de pește din producția internă, în condițiile păstrării aceleiași valori a consumului total.

Indicatori de rezultat ai POP în ce privește creșterea consumului mediu de pește sunt:

Stadiul inițial - anul	Obiective 2010	Obiective 2013
2007		
4,5 kg/persoana/an	6 kg/persoana/an	9 kg/persoana/an

Conform unor analize independente¹⁷, peștele este singurul aliment al cărui consum a continuat să crească în ciuda crizei. În 2010, românii mâncau, în medie, 0,59 kilograme de pește pe lună de persoană, adică 7,08 kg/persoană/an. Această situație, dacă s-ar confirma, ar conduce la concluzia că indicatorul de rezultat “creșterea consumului de pește pe locuitor” ar fi fost atins.

Însă în lipsa unui studiu de piață, atât incertitudinile metodologice cât și piața neagră semnificativă, fac imposibilă legarea cauzală a acestei creșteri de politica de încurajare a sectorului și de intervenția publică prin POP și ridică semne de întrebare în ce privește fundamentarea viziunii strategice a PNS referitor la obiectivul creșterii consumului de pește.

PNS și POP nu prezintă modalitatea prin care consumul de pește ar urma să crească, în contextul pieței românești, europene și mondiale. PNS și POP nu au fost întemeiate pe cunoașterea consumului și pieței și acestea nu au fost analizate nici pe parcursul primei perioade de evaluare.

În cazul în care scopul sprijinului s-ar referi și la sprijinirea exportului și a întăririi poziției pe terțe piețe, acest lucru este extrem de dificil în condițiile lipsei unei analize

¹⁶ POP, pag. 21

¹⁷ <http://www.econtext.ro/>

a punctelor tari ale sectorului de profil din România în ce privește pătrunderea și menținerea pe piețe externe.

Astfel, președintele patronatului acvaculturii și procesării peștelui menționa evaluatorului că există o cerere de crap ecologic și o suprasaturare a pieței cu caviar și sturion, așa cum rezultă din experiența sa personală¹⁸. În ce privește piața caviarului și sturionului, din datele independente, evaluatorul poate confirma situația și perspectiva stagnantă sau negativă.

Similar, România prezintă condiții favorabile acvaculturii ecologice¹⁹, atât în ce privește existența unor zone de cultură relativ la adăpost de poluare (a se vedea concluziile Focus Grupului) cât și în ceea ce privește cadrul general de afaceri (existența unui număr suficient de firme de certificare) și chiar consumul, dacă luăm în considerare recenta preferință pentru alimentele organice a românilor: **în 2009, produsele bio comercializate în România reprezentau 1% din totalul alimentelor prezente pe piață²⁰ și tendința se menținea și în 2011, cu perspective de creștere spre 2%.**

În mai 2011, un studiu de piață releva ca șapte din zece orașeni consumă alimente bio.²¹ . România a exportat, în 2010, produse bio în valoare de 150 milioane de euro, în timp ce importurile din aceeași categorie s-au ridicat la 35 milioane de euro iar piața românească a produselor agricole bio ar putea crește în acest an cu 20%, de la 45-50 milioane euro în 2010.²²

Totuși, POP finanța la data interviului un număr semnificativ de proiecte de înființare de ferme de sturioni și foarte puține proiecte de acvacultură ecologică.

Pe plan mondial, potrivit raportului **“Situația mondială a pescuitului și acvaculturii”** al FAO, în 2009, consumul de pește a atins nivelul record de 17,2 kilograme de persoană, iar peștele a asigurat cel puțin 15% din necesarul zilnic de proteine animale pentru peste trei miliarde de persoane.

Din punct de vedere al metodologiei evaluării consumului de pește, EUROSTAT definește categoria “pește” ca: “pește sau fructe de mare

¹⁸ conform interviului evaluatorului din data de 20 octombrie 2011

¹⁹ Conform concluziilor Focus Grup al beneficiarilor din septembrie 2011 și a opiniei personalului CR POP București – octombrie 2011

²⁰ <http://www.ecomagazin.ro/piata-produselor-bio-in-continua-ascensiune-in-romania/>

²¹ http://www.revista-piata.ro/Sapte_din_zece_oraseni_consuma_alimente_bio-id6440.html

²² Declarație a reprezentatului MADR în conferința de presa din 02-06-2011, preluată de www.cogitus.ro/

proaspete, refrigerate sau congelate, pește și fructe de mare procesate sau conservate.”²³

Cunoașterea nivelului consumului de pește nu este însă suficientă pentru a caracteriza obiceiurile alimentare și a lua măsuri pentru stimularea consumului. În acest scop este necesară și cunoașterea structurii consumului de pește.

Un studiu de piață specific ar fi fost util pentru a determina atât nivelul cât și structura consumului. Structura consumului de pește este esențială pentru orientarea politicii de intervenție publică în sector, deoarece, spre exemplu, dacă ponderea consumului de produs procesat/conservat față de peștele congelat crește, cum a fost cazul Spaniei în 2003-2005, creșterea producției din acvacultură nu s-ar materializa în consum în absența unor capacități de procesare suficiente.

Perspectivile structurii consumului pe specii pe plan mondial par să fie staționare cel puțin până în 2030. Nu există însă date din care să reiasă că și situația din România urmează aceasta tendința generală.

Structura consumului de pește pe categorii de vârstă prezintă variații culturale și chiar de vârstă, unele studii menționând declinul consumului de pește de către adolescenți, în special în școli, chiar în State Membre cu tradiție în consumul de pește cum ar fi Suedia²⁴. O astfel de situație demonstrează că **deși consumul de pește pe locuitor este un indicator elocvent și preferat pentru raportarea situației în România, acesta nu poate fi utilizat pentru fundamentarea, orientarea și monitorizarea intervenției publice ca atare prin FEP-POP. Alături de structura pe categorii**, cel puțin o analiză pe vârste a consumului ar fi recomandabilă pentru a face posibilă interpretarea valorilor acestui indicator.

Recomandare:

Pentru fundamentarea și orientarea politicii în domeniu și a sprijinului primit prin Programul Operațional pentru Pescuit, Evaluatorul recomandă elaborarea urgentă a unui studiu de piață, în care consumul de pește să fie analizat din următoarele

²³ EUROSTAT- Comparative price levels for food, beverages and tobacco

²⁴ Hillevi Prell, Christina Berg, Lena Jonsson - Why don't adolescents eat fish? Factors influencing fish consumption in school, Talor / Francisc Health Sciences, Scandinavian Journal of Nutrition 2002; 46 (4): 184-191

perspective:

- Evaluarea consumului de pește, pe categorii (pește proaspăt, congelat, procesat, conservat) și în profil regional;
- Evaluarea tendințelor de consum pe plan național, în ce privește structura pe categorii și pătrunderea în consumul curent a unor specii și produse noi;
- Evaluarea tendințelor de consum de pește pe categorii de vârstă, în special a adolescenților;
- Analiza impactului diverselor metodologii aplicabile evaluării consumului de pește;
- Analiza tendințelor de consum pe plan european și mondial, cu identificarea principalelor nișe și oportunități pentru sectorul piscicol din România și prioritizarea sprijinului prin POP.

În paralel este necesară instituirea unui sistem de monitorizare operativ a consumului de pește, altul decât cel al statisticii naționale, care să ofere date în mod operativ, pentru a permite orientarea strategiei de sprijinire a sectorului și a eficienței sprijinului prin POP.

Spre exemplificare, Italia prezintă un sistem de monitorizare a pieței compus din organismul oficial ISTAT care oferă date despre firmele din acvacultura și speciile crescute și mecanismul de observare a pieței al API (Italian Producer Association).

Evaluatorul recomandă utilizarea resurselor POP pentru a finanța o structură asociativă privată sau semi-privată pentru a urmări consumul și piața de profil în mod operativ, eventual lunar ca în cazul Italiei, expus mai sus. Unul dintre obiectivele urmăririi ar fi consumul de pește, pe categorii.

De asemenea, PNS și într-o oarecare măsură POP ar trebui completate cu considerații privind consumul existent și cel previzionat, astfel încât să poată fi fundamentate în mod concret și măsurabil obiectivele strategice și cele operaționale ale politicii și sprijinului financiar. O astfel de completare ar fi posibilă în mod complet fundamentat numai după finalizarea studiului mai sus menționat. Pentru orientarea operativă a sprijinului prin FEP în cea de-a doua jumătate a implementării POP 2007-2013, evaluatorul propune completarea PNS cu următoarele considerații, pe baza analizei de mai sus:

PNS - propunere de completare

Strategia de dezvoltare a sectorului va urmări sporirea consumului de pește, în special la vârsta adolescenței. În paralel se va urmări diversificarea consumului, cu accent pe creșterea ponderii și volumului produselor provenind din acvacultură organică și a celor superior procesate.

Structura pe specii a consumului va fi extinsă spre a cuprinde într-o măsură mai largă specii tradiționale în anumite părți ale țării precum și produse din pește de înaltă calitate.

Strategia de sprijinire a sectorului se bazează pe cunoașterea aprofundată a pieței de profil, prin intermediul studiilor de piață și de marketing, a analizelor de situație și a identificării tendințelor pe plan național și european.

În vederea monitorizării atingerii obiectivelor de creștere a consumului va fi implementat principiul parteneriatului social, prin sprijinirea organizațiilor de producători sau comercianți în vederea înființării și operării unor mecanisme de observare a pieței, inclusiv a consumului de pește.

POP- propunere de completare

POP sprijină elaborarea unui studiu de piață, în care consumul de pește să fie evaluat din următoarele perspective:

- Evaluarea consumului de pește, pe categorii (pește proaspăt, congelat, procesat, conservat), pe specii și în profil regional;
- Evaluarea tendințelor de consum pe plan național, în ce privește structura pe categorii și pătrunderea în consumul curent a unor specii și produse noi;
- Evaluarea tendințelor de consum de pește pe categorii de vârstă, în special a adolescenților;
- Analiza impactului diverselor metodologii aplicabile evaluării consumului de pește;
- Analiza tendințelor de consum pe plan european și mondial, cu identificare principalelor nișe și oportunități pentru sectorul piscicol din România și prioritizarea sprijinului prin POP.

POP sprijină instituirea unui sistem de monitorizare operativ a consumului de pește, altul decât cel al statisticii naționale, sistem operativ ce va oferi date în flux rapid pentru a permite orientarea strategiei de sprijinire a sectorului și sporirea eficienței sprijinului prin POP.

Prin aceste completări propuse va fi posibilă orientarea și sprijinirea politicii în sector, în ce privește creșterea consumului de pește, în mod fundamentat, în

funcție de rezultatele studiului și de datele oferite de sistemul de monitorizare a pieței fără a mai modifica ulterior PNS și POP.

În absența studiilor de piață, care ar fi trebuit realizate încă de la începutul programului, relevanța POP și impactul real al sprijinului se bazează doar pe date indirecte.

O modalitate urgentă de a suplini această lipsă este ca AM POP să analizeze periodic (la 6 luni) studiile de piață și planurile de afaceri depuse în cadrul apelurilor de proiecte, atât cele admise cât și cele respinse, pentru a se cunoaște piața de profil din această perspectivă.

III.1.2. Forța de muncă și populația dependentă

În 2007, în Uniunea Europeană peste 400.000 persoane erau într-un fel sau altul dependente de pescuit sau de industria piscicolă.

În România, conform datelor Institutului Național de Statistică, numărul persoanelor ocupate în sectorul de pescuit (fără industria prelucrătoare) a scăzut de la 4000 (în anul 2005) la 3000 în anul 2008, iar numărul angajaților²⁵ a scăzut de la 3000 de persoane în 2005 la 2000 de persoane în 2008 – vezi tabelul de mai jos.

Anul	Persoane ocupate	Număr de angajați
2005	4.000	3.000
2006	4.000	3.000
2007	3.000	3.000
2008	3.000	2.000

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2010

FAO a raportat pentru anul 2004 un număr estimat de 10 600 ce lucrau în sectorul piscicol din România, dintre care 46% erau pescari ce trăiau exclusiv din pescuit, 18% erau implicați în acvacultură, 27% erau activi în pescuitul în ape interioare și 9% în acvacultura marină. Estimarea FAO nu include persoanele implicate în industria prelucrătoare. Nu există informații oficiale mai recente defalcate pe aceste categorii de persoane ocupate.

²⁵ Prin "angajați" se înțeleg persoane ce își desfășoară activitatea cu contract de muncă

Nu există date statistice verificabile recente despre numărul persoanelor angajate sau ocupate în industria prelucrătoare, dar având în vedere numărul extrem de redus al unităților de acest tip, se poate presupune că numărul total al persoanelor dependente de sectorul piscicol în România poate fi estimat la 10.000 de persoane, adică sub 0,5% din numărul înregistrat la nivelul Uniunii Europene.

Alte date, neverificate, estimează că de-a lungul fluviului Dunărea și în delta acestuia, 57.000 de oameni depind direct sau indirect de pescuit, ceea ce ar ridica procentul acestora la peste 2,5% din numărul total al persoanelor dependente de sectorul piscicol la nivelul Uniunii Europene.

Aceasta cifră este susținută de numărul de locuitori ai localităților din Delta Dunării 220.000 (sporul natural este mult peste media țării: 7-8‰), număr însă ce include populația municipiului Tulcea.

Populația **Deltei Dunării** este grupată în 15 localități rurale (comune, o comună cuprinde mai multe sate, ce se pot număra și separat, ca "așezări umane") și două orașe: Tulcea (100,000 locuitori) și Sulina.

Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării înregistrează situația populației din Delta Dunării descrisă în continuare.

Pe teritoriul rezervației sunt în prezent (2011): 25 așezări umane (un oraș - Sulina) cu o populație de 14 583 locuitori în 2002, din care 68.5% în localitățile rurale și 31.5% în Sulina. Aceste localități sunt concentrate în cea mai mare parte în lungul brațelor Dunării și ocupă suprafețe reduse de teren din cauza suprafețelor mici de terenuri reinundabile existente.

Densitatea populației este de circa 3,5 locuitori/km², raportată la suprafața continentală a rezervației.

Populația activă din rezervație este de circa 35,3% având un grad de ocupare de cca 81.4% repartizat diferențiat pe activități:

- pescuit și piscicultură (15,3%);
- agricultură și silvicultură (29%);
- industrie, construcții, comerț, prestări servicii (15,7%);
- turism, transporturi, comunicații (15,4%);
- sănătate (1,9%);
- învățământ, educație, cultură (5,7%);
- administrație publică (13,5%);
- alte activități (3,6%).

Rata șomajului este de 18,6% și este neuniform distribuită în localitățile rezervației.

Numărul de șomeri în județul Tulcea s-a dublat între 2007 (3461 de persoane) și 2010 (8267 de persoane)²⁶.

În anul 2004, FAO a înregistrat pentru România un număr de 3000 de pescari ce utilizau bărci sub 5 m lungime și preponderent dispozitive pasive de pescuit (În Delta Dunării se utilizau și unele dispozitive active).

În anul 2008, costul forței de muncă în pescuit și acvacultura²⁷ a fost de 1.309 lei/persoană. lună, comparativ cu 2.296 lei (aproximativ 547 €) pe persoană/lună – costul mediu pe economie. Costul orar al forței de muncă este în pescuit și acvacultura de 7,65 lei/ora (1,82 €/ora), comparativ cu 13,32 (aproximativ 3,17 €) – media pe economie.

În anul 2008, salariul mediu brut în pescuit și acvacultură a fost de 998 lei/lună (aproximativ 238 €/lună, la un curs mediu anual de 4,19 leu/€).

Media pe economie a costului forței de muncă în România reprezenta în 2005-2006 un procent mic, sub 13% din costul mediu înregistrat la nivelul Uniunii Europene - vezi tabelul de mai jos.

EUR/oră, media pe economie	2005	2006	2007
EU-25	21,82	21,49	N/A
RO	2,33	2,68	3,41
Procent	10,68%	12,47%	N/A

Sursa: Eurostat, prelucrarea Evaluatorului

La nivelul Uniunii Europene sau al Statelor Membre cu sisteme avansate de înregistrare a costurilor cu forța de muncă (UK) nu a fost identificate date specifice sectorului piscicol. Se poate însă formula un indicator agregat indirect, pornind de la procentul de 57% al costului orar în sectorul pescuit și acvacultură, din costul mediu pe economie.

²⁶ Buletin Statistic lunar județul Tulcea- Martie 2010

²⁷ Sursa: Anuarul Statistic al României, 2010

În anul 2008 a fost înregistrat în România un singur accident de muncă în sectorul pescuit și acvacultură²⁸.

Concluzie

Numărul de persoane ocupate în sectorul piscicol a rămas practic constant de la elaborarea POP – aproximativ 3000-4000 de persoane. Este probabil ca și populația care depinde de pescuit să se fie menținut de asemenea constantă – anume aproximativ 10.000 persoane. Câștigul salarial mediu în sector s-a menținut sub media pe economie, pentru perioada 2007-2008 și este probabil ca diferența să se fi menținut și în 2009-2010 (nu sunt disponibile date pentru aceasta perioadă).

Numărul relativ mic de persoane ocupate în sector și câștigul salarial mult sub medie demonstrează dependența de sprijinul guvernamental și prin POP pentru înființarea de noi locuri de muncă, pentru dezvoltare instituțională a asociațiilor/grupurilor de profil. Una dintre cauzele posibile ale salarizării scăzute este nivelul scăzut de instruire/cunoaștere.

Recomandare

AM-POP ar trebui să solicite frag-urilor să aloce resurse financiare pentru întărirea instituțională și pentru stimularea înființării de noi locuri de muncă, la un nivel de salarizare decent. Asistența tehnică și măsura/acțiunea dedicate instruirii ar trebui implementate de urgență pentru a asigura pregătirea necesară a unui personal cu calificare cât mai ridicată.

III.1.3. Nivelul de pregătire a resurselor umane și oferta de cursuri și instruiți

ÎN CE PRIVEȘTE CAPITALUL UMAN ȘI DIMENSIUNEA TERITORIALĂ A POLITICII COMUNE DE PESCUIT, PNS MENȚIONEAZĂ:

“Dezvoltarea capitalului uman alături de celelalte priorități va asigura atât modernizarea cât și creșterea competitivității sectorului și va contribui la realizarea obiectivelor prevăzute în Agenda Lisabona. Acțiunile care vor fi promovate în acest domeniu sunt :

²⁸ Sursa: Anuarul Statistic al României, 2010

- *Sprijinirea persoanelor implicate în activități specifice sectorului pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă, a condițiilor de igienă și de protecția muncii prin investițiile efectuate în sector;*
- *Creșterea nivelului de pregătire profesională prin promovarea unor programe de pregătire continuă;*
- *Facilitarea creării de locuri de muncă pentru tineri și femei;*
- *Stabilizarea populației prin diversificarea activităților care vor contribui la creșterea nivelului de trai și dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești, în special prin promovarea activităților de ecoturism ;*
- *Dezvoltarea capacității instituționale și a parteneriatelor la nivel local în vederea stabilirii unei bune guvernante”*

POP prevede:

“(f) îmbunătățirea situației resurselor umane în sectorul pescăresc prin operații ce urmăresc promovarea și diversificarea abilităților profesionale, dezvoltând instruirii permanente și îmbunătățirea condițiilor de muncă și a siguranței;

- *Mai multe programe de formare sunt prevăzute prin măsurile corespunzătoare ale acestui Program Operațional.*

Acestea vor viza susținerea forței de muncă din sector pentru adaptarea la noile condiții determinate de modernizarea sectorului promovat de acest program. Principalele domenii unde au fost identificate lipsuri în instruirii sunt: îmbunătățirea abilităților pescarilor (securitatea, condițiile de muncă, siguranța, o înțelegere mai bună a cadrului legislativ.....), un mai bun management, implementarea tehnologiilor noi și a know-how, etichetare ecologică, etc.”

La data evaluării nu exista nici un program de pregătire continuă, cu toate că multe persoane din sector sesizau deteriorarea pregătirii profesionale, incidența unor prevederi ale legislației muncii ce nu au putut fi urmate, numărul în scădere al specialiștilor și situația dificilă a know-how-ului în sector. ANPA înaintase un program de pregătire profesională a pescarilor, în valoare de 70,000 EUR.

Pregătirea forței de muncă, din opiniile celor intervievați, pare să fie într-o continuă scădere. Totuși, în lipsa unor date cantitative suficiente, este dificil să se estimeze nivelul de pregătire mediu și evoluția acestuia în timp cu o marjă de eroare predictibilă.

În 2007 /2008 existau facultăți cu specialitate acvacultură la universitățile din Cluj, Târgoviște, București, Constanța, Galați. La acea dată însă nu exista un registru național al diplomelor universitare, astfel încât nu se poate estima care era numărul de absolvenți calificați care ar lucra potențial în piscicultură la acea data.

În anul universitar 2010/2011, patru universități de stat ofereau locuri în specializarea piscicultură:

- Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București - facultatea de zootehnie avea la specializarea **Piscicultură și acvacultură** 20 locuri buget și 25 locuri cu taxă (total 45);
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca avea la specializarea **Piscicultură și acvacultură** 30 locuri buget și 10 locuri cu taxă (total 40);
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara avea la specializarea **Piscicultură și acvacultură** 15 locuri buget și 20 locuri cu taxă (total 35);
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" din Iași avea la specializarea **Managementul exploatațiilor în acvacultură** un număr de 20 locuri buget și 10 locuri cu taxă (total 35);

Totalul numărului de locuri în învățământul superior de profil este prin urmare de 155. Se adaugă Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați, cu o tradiție în învățământul piscicol din România, specializarea pescuit și industrializarea peștelui (120 locuri buget și 65 locuri cu taxă).

Dintre unitățile de învățământ superior privat nici una nu oferea astfel de specializări.

În învățământul preuniversitar, Grupul Școlar Agricol Nucet este o instituție cu tradiție în pregătirea lucrătorilor în piscicultură.

Având în vedere că răspândirea geografică a acestor unități de învățământ superior corespunde aproximativ repartizării zonelor de acvacultură din țara, se poate aprecia că exista un potențial suficient pentru susținerea instruirii în domeniu. Îngrijorător este însă faptul că în anul 2010/2011 nu a fost dat un concurs de admitere propriu-zis la acestea, ci doar un concurs de dosare (media de absolvire a liceului și mediu a examenului de bacalaureat au contat) fiind necesare 2 sesiuni de admitere pentru completarea locurilor.

Conform unor păreri (vezi interviul cu reprezentantul patronatelor din acvacultură și procesare, în anexă), chiar și acești absolvenți nu se angajează în sectorul în care s-au pregătit fiind atrași de locuri de muncă în mediul urban.

Declarație a unui fost student la acvacultură (anonim)

"Trebuie să știți că eu de anul acesta m-am retras de la facultate. Nu îmi mai pot permite. Dintre toți colegii mei, pe nici unul nu l-am auzit ca ar dori să-și deschidă o

fermă de acvacultură sau să lucreze în domeniu. Toți vor să se apuce de bărci de agrement. Unul dintre cunoscuții mei lucrează de 6 ani într-o fermă de acvacultură, cu un salariu de 7 milioane de lei pe lună (puțin sub 200 €/ lună). Ca să se întrețină dă lecții de dans. Și eu vreau să îmi iau carnet de șofer. Numai cu asta se mai câștigă.”

Ultimele cursuri de piscicultură în afara sistemului de învățământ, ce au putut fi identificate au fost organizate de Oficiul Județean de Consultanță Agricolă Satu Mare, în anul 2008, cursuri ce au durat 3 luni și au fost absolvite de 28 de persoane. Aceste oficii județene organizează sporadic astfel de cursuri (a se vedea interviul cu CR POP București, în anexă), dar nu se poate identifica o sursă de informații privind numărul de absolvenți și datele organizării.

Registrul Formatorilor autorizați cuprindea în septembrie 2011 un număr de 6 formatori autorizați pentru furnizarea de cursuri de calificare în domeniul pisciculturii²⁹:

- Colegiul pentru agricultură și industrie alimentară Țara Barsei fost grup școlar agricol Prejmer;
- Oficiul județean de consultanță agricolă Galați;
- Oficiul județean de consultanță agricolă Mehedinți;
- Oficiul județean de consultanță agricolă Olt;
- S.c. Dinamic Tour Borcea SRL Călărași;
- S.c. DBC SRL

Pentru inițiere în meseria *“Pescar în ape interioare și de coastă”*, sunt autorizați următorii formatori:

- Asociația Centru Pentru Formare Profesională și Dezvoltare Regională;
- S.C. Centrul de Consultanță și Studii Europene SRL. Galați;
- Oficiul Județean de Consultanță Agricolă Ialomița/ Camera Județeană Agricolă;
- Camera Agricolă Județeană – Olt;
- Asociația pentru Formare Profesională ""FORUM"" Tulcea;
- S.C. Info Grup SRL.

Pentru perfecționare în meseria de *“Pescar în ape interioare și de coastă”* sunt autorizați următorii formatori:

²⁹ [Registrul Național al Furnizorilor de Formare Profesională](#). În conformitate cu prevederile Legii 132/1999, art.4(1), Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților avizează proiectele de acte normative care au ca obiect formarea profesională a adulților. Acesta intretine și Registrul menționat.

- Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare Marină "Grigore Antipa"
- SC Centrul de Consultanță și Studii Europene SRL Galați;
- Școala Română de Afaceri a Camerelor de Comerț și Industrie Tulcea;
- Școala Română de Afaceri a Camerelor de Comerț și Industrie Tulcea;

Pentru specializare în meseria de "Pescar în ape interioare și de coastă" sunt autorizați următorii formatori:

- Camera Agricolă a Județului Brăila;
- Oficiul Județean de Consultanță Agricolă Călărași;

Pentru meseria de preparator de pește, raci și broaște nu exista nici un furnizor autorizat.

În lipsa înregistrărilor centralizate privind numărul de persoane pregătite în domeniile relevante prin acest sistem, este imposibil de evaluat în ce măsură acești furnizori de instruire autorizați au jucat un rol în pregătirea forței de muncă necesare.

Un sondaj telefonic realizat de Evaluator a arătat că în medie acești furnizori de instruire oferă în medie un curs pe an în domeniile de interes, la care participa 20-28 de persoane (legea prevede ca numărul maxim de cursanți pentru o grupa este de 28). În majoritatea covârșitoare a cazurilor, au aplicat la aceste cursuri persoanele care aveau nevoie de certificat de calificare pentru angajare, pentru înscrierea ca Persoană Fizică Autorizată sau pentru înregistrarea unei societăți comerciale. Condițiile locale (disponibilitatea locurilor de muncă, a iazurilor) erau determinante în aceasta alegere. Furnizorii de instruire au dreptul de a derula activități specifice și în alte județe decât în cele în care sunt înregistrați, astfel încât deși acoperirea geografică este precară, aceștia ar putea să activeze și în zonele în care s-ar înregistra un deficit.

Nici unul dintre cei intervievați nu auzise de Programul Operațional pentru Pescuit și de posibilitatea instruirii prin acesta.

Registrul unităților autorizate în acvacultură, întreținut de ANP, cuprindea la 17-08-2011 un număr de 857 de licențe³⁰. Există unități de acvacultură care, dintr-o interpretare eronată a legislației, au două sau mai multe licențe. În cifra de 857 sunt incluse și licențele expirate. Conform estimărilor ROMFISH, sunt înregistrate și active un număr de aproximativ 500 de unități de acvacultură.

³⁰ <http://www.anpa.ro/>

Având în vedere ca vârsta de pensionare pentru femei este de 63 de ani, iar pentru bărbați de 65 de ani, și ca vârsta medie de absolvire este de 22 de ani, rezultă o perioadă activă de $65 - 22 = 43$ de ani. În acești 43 de ani, vor absolvi unități de profil un număr de $155 \times 43 = 6665$ de specialiști. Pentru ocuparea a 857 de locuri de muncă în sector, ar fi nevoie de un număr de generații de absolvenți egal cu $857/155 = 5,53$.

Pregătirea-instruirea la locul de muncă este sporadică și cursurile astfel organizate nu sunt recunoscute de autoritățile de muncă ale țării, din cauza unor obstacole de ordin administrativ, procedurile de emitere a diplomelor nu sunt cunoscute și sunt greoaie (a se vedea interviul cu CR POP București și interviul cu patronatele).

Unele păreri însă înclină spre suficiența forței de muncă superior calificate, deplasată însă în zona de consultanță (a se vedea interviul cu Consultantul pentru Axa 4).

Cunoștințele despre relevanță și importanța etichetării EMAS-ISO14001 sunt incipiente (a se vedea interviul cu CR POP București, septembrie 2011).

Concluzie

Având în vedere oferta de instruire scăzută și opiniile exprimate de mulți dintre cei intervievați din sectorul de acvacultură și procesare, conform cărora este nevoie de pregătirea profesională suplimentară a forței de muncă, situația pregătirii resursei umane din sector nu s-a îmbunătățit în prima parte a implementării POP.

Obiectivul pregătirii forței de muncă își păstrează relevanța, devenind chiar urgent și prioritar în condițiile creșterii accentuate a finanțării investițiilor în domeniu de către POP.

Recomandare

AM-POP ar trebui să promoveze mult mai insistent pregătirea forței de muncă și a specialiștilor în domeniu, atât prin POP, cât și prin proiecte inițiate în POS-DRU și PNDR. Ca oportunitate suplimentară, în cazul în care se materializează riscul de dezangajare a unor sume din alte programe operaționale, este recomandabil ca AM POP să solicite transferul acestora la POP în scopul promovării proiectelor de instruire și pregătire profesională, într-o măsură promovată la nivel central, prin cooperare cu ANPA și parteneriat cu Patronatele și grupurile de producători. Procedura transferului poate fi extrem de îndelungată, dar în condițiile existenței unei pregătiri solide a acestei măsuri, s-ar putea realiza totuși operativ. PNS și POP

ar trebui actualizate în acest sens.

Ar fi util un Protocol de cooperare a AM-POP cu Ministerul Educației, pentru a analiza periodic numărul de locuri în învățământul mediu și superior relevante pentru sector, pentru a fi menținute sau suplimentate în cifrele de școlarizare (licența și master) aprobate.

Contractele de finanțare POP ar trebui să conțină referințe la publicitatea proiectului în așa fel încât să fie menționată posibilitatea efectuării de stagii de practică în unitățile de producție și procesare finanțate sau cel puțin beneficiarii ar trebui informați despre această posibilitate, astfel încât să crească atractivitatea sectorului pentru absolvenți.

Strategiile de dezvoltare locală ale FLAG-urilor Axei 4 ar trebui să fie completate cu măsuri dedicate informării studenților și absolvenților: vizite de studiu, stagii de practică.

AM-POP și ANPA, împreună cu Ministerul Agriculturii ar trebui să apeleze și la cooperări bilaterale – SEE, Elveția (să includă în memorandumurile de înțelegere) aceasta prioritate privind pregătirea de specialitate.

Beneficiarii POP ar trebui informați și încurajați să apeleze și la programele dedicate pregătirii și învățării continue ale Uniunii Europene pentru pregătirea forței de muncă.

Ca un exemplu de buna practică, MADR a lansat la 01/09/2011 procedura de selecție pentru selectarea furnizorilor de formare profesională în vederea organizării de cursuri gratuite pentru fermieri, finanțate prin Măsura 111 „Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe” din PNDR.

Având în vedere numărul relativ restrâns al furnizorilor autorizați în domeniul de interes pentru POP, o procedură similară ar întâmpina unele dificultăți și întârzieri.

III.2. Gradul de corespondență al programul opera operațional inițial cu nevoile prezente ale sectorului, în contextul evoluției cadrului de reglementare, socio-economic și politic

III.2.1. Cadrul socio-economic general

LA DATA ELABORĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL, SITUAȚIA GENERALĂ A ROMÂNIEI INDICĂ UN PROGRES SUSȚINUT, PE TERMEN LUNG, INDICATORII MACROECONOMICI FIIND FAVORABILI. PROGNOZELE INDICAU O CREȘTERE ECONOMICĂ ACCENTUATĂ ȘI O PERSPECTIVĂ SOCIO-ECONOMICĂ POZITIVĂ.

Indicatorii macro-economi ai României

În anul 2010 au fost înregistrate următoarele valori ale principalilor indicatori macroeconomic, comparativ cu anul 2006 (anul elaborării POP):

Indicator	2006 ³¹	2010 (estimare) ³²
Produsul Intern Brut (lei)	342.418,00 milioane lei	348,02 miliarde lei (la 9 luni)
Inflația medie anuală (%)	6,56%	6,2 %
Deficitul Bugetar (lei)	1,68% din PIB (1,6 mld. euro)	6,8% din PIB (8,9 miliarde euro)
Volumul investițiilor (lei)	investiții străine de 5,5 miliarde	33 miliarde lei
Câștigul salarial mediu net (lei)	832 lei	1,407 lei
Salariul mediu pe economie brut (lei)	1,108 lei	1,936 lei
Rata șomajului (%)	5,4%	7,5%

Produsul Intern Brut al României a crescut între 2006 și 2010 cu peste 20% iar ca pondere în PIB-ul EU27 a crescut ușor cu aproximativ 10%- vezi tabelul următor.

³¹ Sursa: INSSE

³² Site GUV RO – Biroul de Presă al Guv. - Alocuțiune PM în Parlament la dezbateră bugetului de Stat – 20 dec 2010

An/ milioane EUR	2006	2007	2008	2009	2010
EU27	11.699.096	12.396.428	12.493.120	11.782.581	12.115.462
RO	97.751	124.729	139.765	115.869	121.681
Procent RO/EU	0,84%	1,01%	1,12%	0,98%	1,00%

Sursa: Eurostat, prelucrarea Consultantului

În anul 2009, majoritatea indicatorilor macroeconomici au reflectat impactul crizei mondiale ³³, vezi scăderile față de anul 2008, în lista următoare:

- ☞ Importuri – 17,9 miliarde euro (-36,6%)
- ☞ Exporturi – 13,5 miliarde euro (-20,3%)
- ☞ Investiții străine directe – 2,89 mld. euro (-43%)
- ☞ Deficitul de cont curent – 2,37 mld. euro (-73,3%)
- ☞ Deficitul bugetar – 3,4 mld. euro (-2,9% din PIB)
- ☞ Datoria publică – 43 miliarde euro (+25%)
- ☞ Cursul de schimb – creștere de 15,45% în perioada iulie 2008–iunie 2009
- ☞ Producția industrială – minus 10,8% (prima jumătate a anului 2009 față de prima jumătate a anului 2008)
- ☞ Inflația – 5,06% în iulie 2009
- ☞ Șomajul – 6,3% în iulie
- ☞ Câștigul salarial mediu – 325 de euro (1326 lei)
- ☞ Produsul Intern Brut – minus 7,6% în semestrul 1

Legislația românească

În momentul aprobării POP era în vigoare Legea nr.192 din 19 aprilie 2001 privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura. Aceasta a fost abrogată de legea nr.317 din 13 octombrie 2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, ce aproba și modifică Ordonanța de Urgență nr. 23/2008.

³³ Ana Sabiescu, 18 August 2009 - Wall Street – Business in timp real

Ordinul Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale No.7/15/01/2010 reglementează accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului, în scopul pescuitului comercial în habitate naturale.

Forța de muncă și șomajul³⁴

Categorie	La 30/09/2005	La 30/09/2009
Nr de șomeri	493.770	625.140
Femei	212.243	276.444
Provenind din sectorul privat	285.169	500.625
Nr. șomeri pe grade de instruire:		
- primar, gimnazial, profesional	104.685	422.666
- liceal, post-liceal	43.672	138.636
- universitar	7.136	43.838

La 30/09/2010, numărul total de șomeri înregistrați a fost de 670.247 persoane. Numărul de șomeri cu pregătire universitară a scăzut în 2010 comparativ cu 2009, la 27.743 persoane.

Nu există date directe referitoare la șomajul în sectorul piscicol și în domeniile dependente.

Concluzie

Indicatorii macroeconomici denotă o înrăutățire dramatică a situației sociale și economice în 2009- 2010, comparativ cu cea din momentul elaborării POP. Sprijinul prin POP a devenit prin urmare crucial pentru asigurarea dezvoltării sectorului.

Recomandare

Condițiile generale de acces la finanțare (condițiile economice de eligibilitate) ar trebui relaxate iar bugetele proiectelor - analizate și revizuite pentru a se asigura un

³⁴ Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Buletinele statistice trimestriale

maxim de valoare adăugată și de efect de antrenare a investiției private.

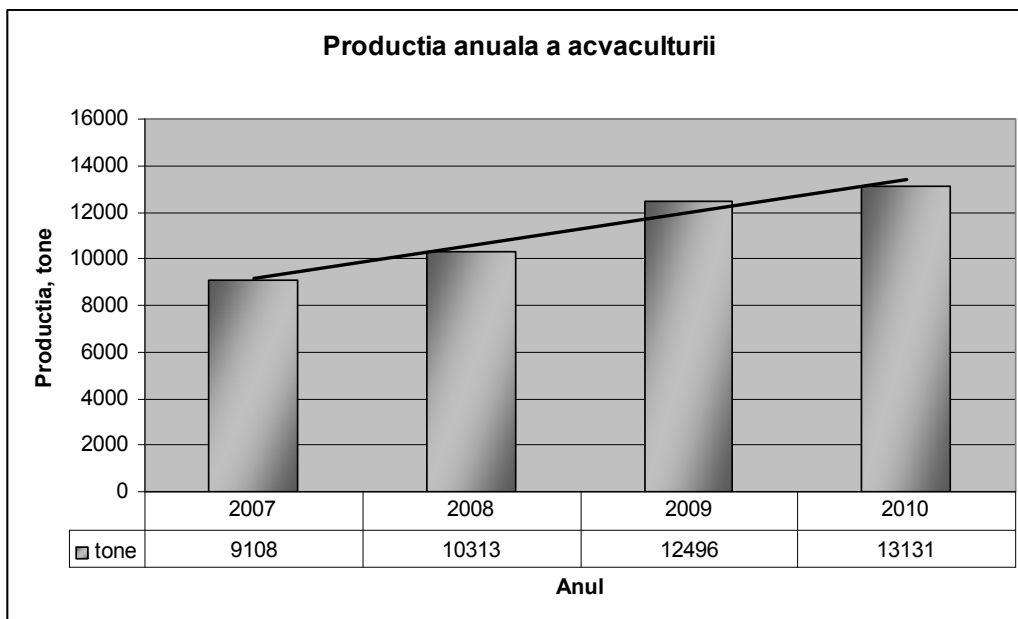
III.2.2. Situația sectorului acvacultura și procesare a peștelui

În 2005, suprafața amenajată pentru acvacultură este de cca. 100.000 ha din care: 84.500 ha sunt reprezentate de crescătorii piscicole, 15.500 ha de pepiniere piscicole și 25 ha ferme pentru creșterea păstrăvului. Unitățile care desfășoară activități de acvacultură sunt înscrise în Registrul unităților de producție din acvacultură din cadrul Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură, care eliberează licența de acvacultură. Până la data de 31/03/2006 au fost înscrise în acest registru sau au depus dosare în vederea obținerii licenței de acvacultură **381 de unități, din care 166 dețin și pepiniere**. La sfârșitul anului 2005, producția **obținută din acvacultură a fost de 7.248 tone** și a reprezentat o pondere de 54,56% din totalul producției piscicole. Producția obținută la nivelul anului 2005 reprezintă 36,73% din cea a anului 1995³⁵.

În iulie 2011, Registrul unităților de acvacultură cuprindea 857 de unități, ceea ce reprezintă o creștere de 2,24 ori față de numărul din 2005. Există însă unități de acvacultură care, dintr-o interpretare eronată a legislației, au două sau mai multe licențe. În cifra de 857 sunt incluse și licențele expirate. Conform estimărilor ROMFISH, sunt înregistrate și active un număr de aproximativ 500 de unități de acvacultură. Cu aceste date corectate, creșterea este de doar $500/381 = 1,31$.

Producția din acvacultură a crescut în perioada 2007 / 2010 – de la 9108 la 13131 (aproximativ cu 44%):

³⁵ Sursa: Planul Național Strategic pentru Pescuit

Sursa: Eurostat

Figura 4 Cantitatea de pește în viu produsă prin acvacultura în România, în perioada 2007-2010

Având în vedere că practic întreaga producție de pește din acvacultura este consumată direct de către populația României, rezultă că între 2007 și 2010 consumul de pește pe cap de locuitor, din aceasta sursa, a crescut de la 0,42 kg/locuitor/an la 0,61 kg/locuitor/an – vezi graficul următor.

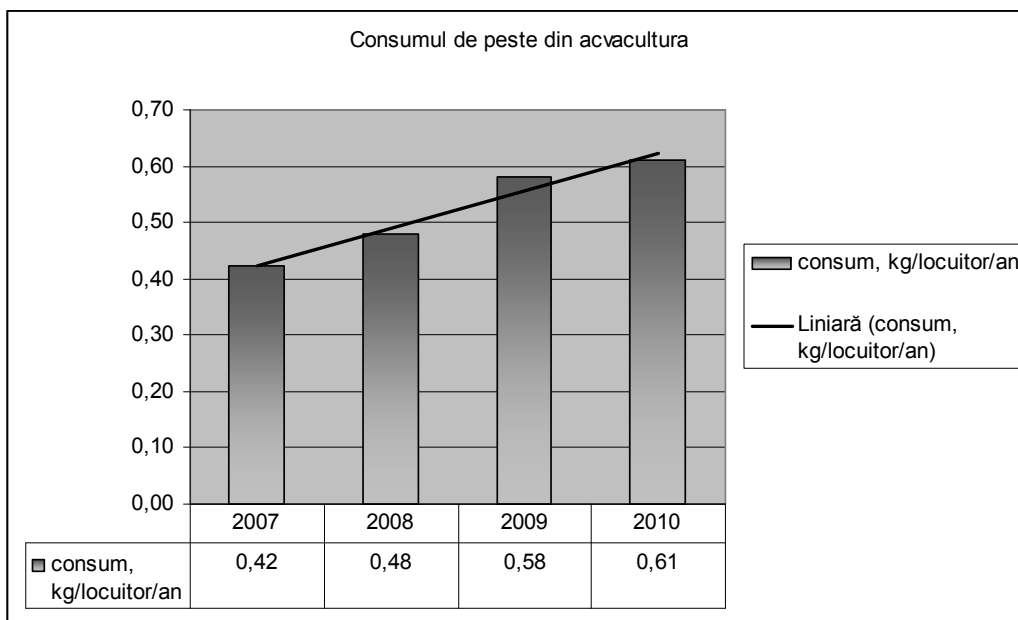

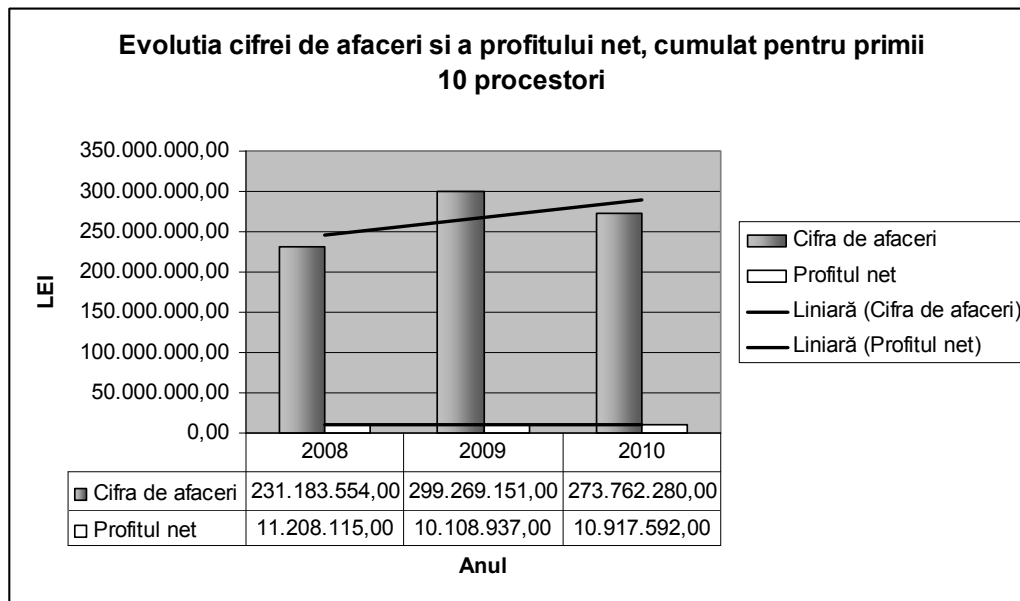
Figura 5 Cantitatea de pește din acvacultura consumată anual în România, în perioada 2007-2010, prelucrarea Evaluatorului

Numărul unităților din industria alimentară s-a diminuat în ultimii ani, de la 1.487 în 2004 la 901 în 2011, peste 87% din acestea fiind unități care îndeplinesc cerințele Uniunii Europene,³⁶

În 2005 existau 56 de agenți economici care își desfășoară activitatea în industria de procesare a produselor piscicole și 33 supermarket-uri care asigură procesarea primară a peștelui.³⁷

La data elaborării POP nu a existat o evaluare economică a producătorilor și procesatorilor iar la momentul evaluării nu exista o analiză a acestora. Pentru ilustrarea situației, evaluatorul a realizat propria cercetare, prezentată în continuare.

Situația firmelor cu codul CAEN 102 – Prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor cuprinde un număr de 35 de firme, dintre care primele 20 realizau peste 99% din cifra de afaceri cumulată a firmelor cu acest profil³⁸.

³⁶ datele prezentate de Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA).

³⁷ Sursa: Planul Național Strategic pentru Pescuit

³⁸ situație aproximativă, având în vedere că unele firme au fost radiate, altele nu au depus situațiile anuale la Oficiul Registrului Comerțului

Figura 6 Evoluția cifrei de afaceri și a profitului net, cumulat pentru primii 10 procesatori (lei, la valoarea nominală) – sursa: Indicatori economici conform rapoartelor la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei

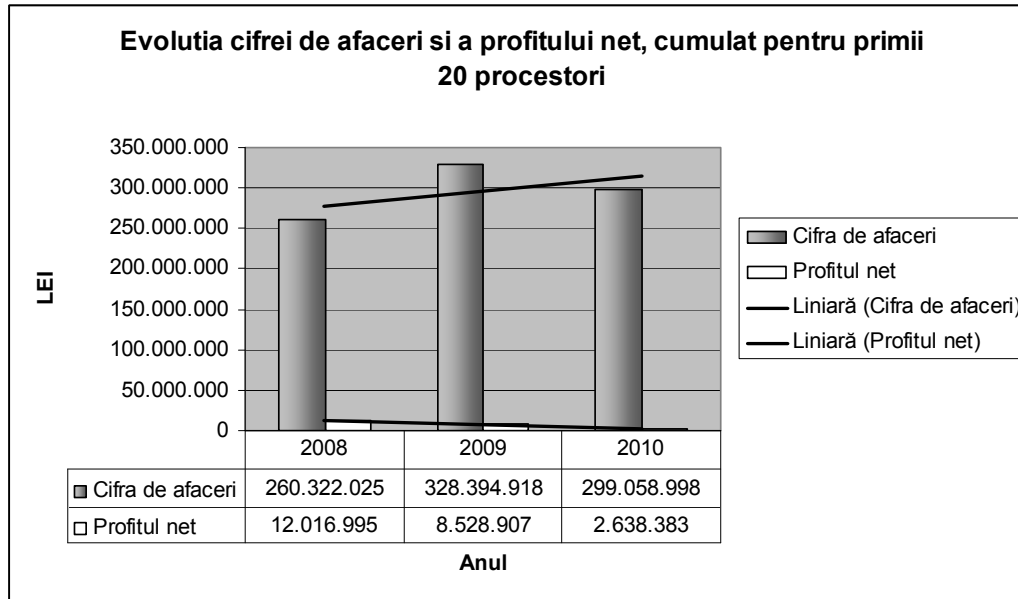

Figura 7 Evoluția cifrei de afaceri și a profitului net, cumulat pentru primii 20 procesatori (lei, la valoarea nominală) – sursa: Indicatori economici conform rapoartelor la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei

În valori nominale, cifra de afaceri și profitul net cumulate au prezentat valori staționare pentru primii 10 procesatori (Figura 6 Evoluția cifrei de afaceri și a profitului net, cumulat pentru primii 10 procesatori (lei, la valoarea nominală) – sursa: Indicatori economici conform rapoartelor la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei).

Aceeași situație pentru primii 20 de procesatori arată însă o înrăutățire accentuată a rentabilității (Figura 7 Evoluția cifrei de afaceri și a profitului net, cumulat pentru primii 20 procesatori (lei, la valoarea nominală) – sursa: Indicatori economici conform rapoartelor la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei.).

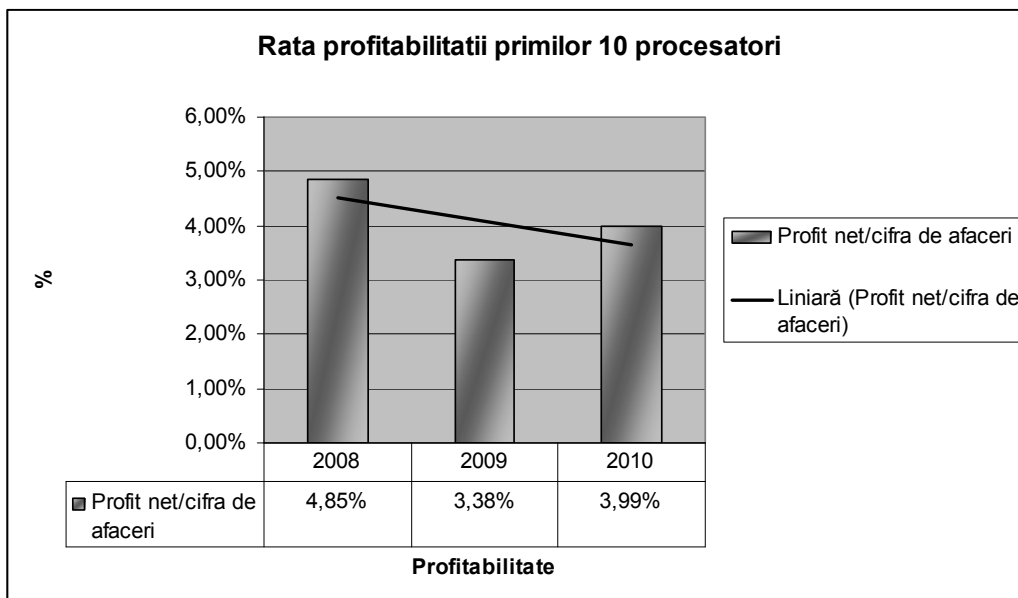

Figura 8 Rata profitabilității primilor 10 procesatori (date de la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei)

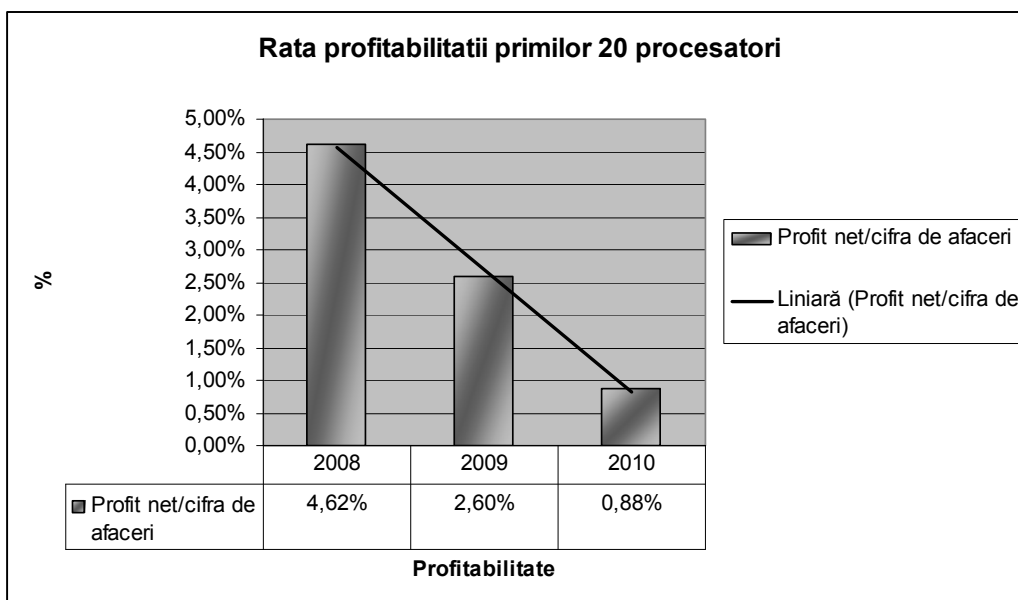

Figura 9 Rata profitabilității primilor 20 procesatori (date de la Oficiul Registrului Comerțului, prelucrarea Evaluatoarei)

Această evoluție demonstrează atât impactul pe care criza l-a avut asupra sectorului de procesare a peștelui cât și sensibilitatea accentuată a firmelor mai mici din domeniu.

Concluzie

Căderea dramatică a profitabilității (de la 4,85% în 2008 la 3,99% în 2010- pentru primii 10 procesatori. și de la 4,62% la 0,88% pentru primii 20 de procesatori) sugerează un impact puternic al crizei asupra sectorului de procesare a peștelui, în special asupra firmelor mici și foarte mici.

Recomandare

POP ar trebui să sprijine mai insistent sectorul de procesare a peștelui, atât prin cofinanțarea investițiilor productive, cât și prin măsuri de stimulare a cererii. Sprijinul ar trebui să se concentreze asupra întreprinderilor mici și foarte mici.

III.2.3. Protecția mediului și a biodiversității

LA DATA ELABORĂRII POP, REȚEAUA NATURA 2000 ERA PROASPĂT ÎNFIINȚATĂ ÎN ROMÂNIA, LEGISLAȚIA DE BAZA DE ABIA FUSESE ADOPTATA³⁹, SITURILE FUSESERĂ DECLARATE RECENT⁴⁰, DAR NU EXISTAU PLANURI DE MANAGEMENT OBLIGATORII PENTRU ACESTE, ÎN 2007 FIIND DOAR 3 PLANURI DE MANAGEMENT APROBATE DE MINISTERUL DE RESORT⁴¹ (ȚINTA PROPUSA ERA DE 240 DE PLANURI DE MANAGEMENT APROBATE PANA ÎN 2015⁴²) ȘI NICI EXPERIENȚA DERULĂRII UNOR ACTIVITĂȚI ECONOMICE PE TERITORIUL ACESTORA (NU EXISTAU RESTRICȚIILE ȘI FACILITĂȚILE PREVĂZUTE DE ACEASTA).

ACEASTA SITUAȚIE PREZINTĂ O RELEVANȚĂ DEOSEBITĂ PENTRU ACVACULTURĂ ȘI PESCUIT DIN ȚARA, AVÂND ÎN VEDERE TERITORIUL SEMNIFICATIV OCUPAT DE REȚEAUA NATURA 2000 ÎN ROMÂNIA (15% DIN SUPRAFAȚA ȚĂRII⁴³) ȘI FAPTUL CĂ ARIILE DE INTERES PENTRU

³⁹ Ordonanța de urgență nr. 57 din 20 iunie 2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

⁴⁰ Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, având în anexe formularele standard Natura 2000

⁴¹ POS – Mediu, pag 37

⁴² POS-Mediu, pag. 79

⁴³ "Până în prezent, în cadrul rețelei existente de arii protejate din România au fost identificate 113 de Arii Speciale de Protecție Avi-faunistică (ASPA) și 274 Situri de Importanță Comunitară propuse (SICp).

PESCUIT/ACVACULTURĂ SUNT ADESEA CUPRINSE ÎN SUPRAFAȚA SITURILOR NATURA 2000 SAU SE AFLĂ ÎN VECINĂTATEA ACESTORA. NU EXISTĂ TOTUȘI NICI LA MOMENTUL EVALUĂRII O MODALITATE DE SUPRAPUNERE A REȚELEI NATURA 2000 (PENTRU CARE EXISTA BAZE DE DATE GIS) ȘI A ZONELOR DE ACVACULTURĂ (PENTRU CARE NU EXISTA O ASTFEL DE BAZA DE DATE GIS).

POP a luat în considerare existența ariilor protejate, amintind următoarele:

“În România, suprafața totală a ariilor protejate este de cca. 2,02 mil. ha, acoperind aproximativ 8,48% din suprafața țării. Aceasta cuprinde următoarele tipuri de arii protejate (statutul acestor zone și nivelul lor de protecție sunt variabile):

- 55 Rezervații științifice (111.277 ha)
- 12 Parcuri Naționale (304.730 ha)
- 234 Monumente Naționale (7.705 ha)
- 617 Rezervații Naturale (204.355 ha)
- 13 Parcuri Naturale (728.272 ha)
- 3 Rezervații ale Biosferei (664.446 ha)

Ariile NATURA 2000 sunt definite în legislația națională din anul 2000 iar cele 28 Arii de Protecție Specială Avifaunistică, ce acoperă 21.052 ha, în 2004. Unele dintre aceste zone, mai ales Delta Dunării, se suprapun cu zonele de pescuit. Delta Dunării este situată la gurile de vărsare ale Dunării în Marea Neagră, fiind unul dintre cele mai întinse ținuturi umede din lume în stare naturală și având un triplu statut de protecție internațional: Sit al Patrimoniului Natural Universal recunoscut de UNESCO, Zona Umedă de Importanță Internațională din 1990 (conform Convenției asupra zonelor umede, Ramsar) și Rezervație a Biosferei în cadrul Programului “Omul și Biosfera”⁴⁴.

Deși existau într-adevăr mențiuni în legislația națională privind ariile Natura 2000 încă din anul 2000, aceste mențiuni nu conduseseră la acel moment decât la unele măsuri de protecție strictă a mediului și biodiversității acolo unde se dovedise necesar.

În anul 2009-2010, Ministerul Mediului și Pădurilor raporta aceasta situație prin citarea O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările

Acestea vor reprezenta rețeaua Natura 2000 și vor acoperi circa 15% din suprafața țării.” – cf. POS Mediu, pag. 36.

⁴⁴ POP, pag. 27

ulterioare. Astfel, categoriile și numărul de arii naturale protejate, care compun rețeaua națională de arii protejate sunt următoarele:

- "rezervații științifice – 77;
- parcuri naționale – 13;
- monumente ale naturii – 230;
- rezervații naturale – 661;
- parcuri naturale – 15 (cu Delta Dunării);
- rezervații ale biosferei – 3;
- zone umede de importanță internațională – 5;
- arii de protecție specială avifaunistică – 108;
- situri de importanță comunitară – 273

România deține 273 Situri de Importanță Comunitară și 108 Situri de Protecție Specială Avifaunistică, declarate prin Ordinul de Ministru nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și prin Hotărârea Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Suprafața totală a siturilor Natura 2000, în România, reprezintă 17,84% din suprafața țării (Fig. 6.3.6.). SCI-urile reprezintă 13,21 % din suprafața țării, iar SPA-urile reprezintă 11,89% din suprafața țării."

POP nu include influența acestei situații asupra strategiei de implementare a PNS și a sprijinului prin FEP/POP.

Concluzie

La data elaborării POP și PNS nu exista o experiență în managementul siturilor Natura 2000, aceste documente nu conțin informații, referințe și prevederi necesare sprijinirii fundamentate a activității de pescuit - acvacultură în aceste situri. În prezent sunt date disponibile în Raportul privind Starea Mediului în România -2010. Nu au fost luate în considerare condițiile specifice ale elaborării Planurilor de Management pentru Siturile Natura 2000, între care consultările pentru elaborarea acestora și necesitatea obținerii avizelor din partea custozilor/administratorilor sunt cele mai importante.

Recomandare

AM POP ar trebui să consulte Ministerul Mediului și Pădurilor pentru obținerea unei situații reale la zi în ce privește ariile naturale protejate și rețeaua Natura 2000. Și în cazul elaborării Planurilor de management pentru siturile ce prezintă o importanță majoră pentru pescuit-acvacultură, aceasta consultare ar trebui să includă și opinia ministerului de resort privind măsurile ce se impun pentru asigurarea derulării de activități de pescuit și acvacultura în aceste situri.

Ca o alternativă sau completare la această consultare, evaluatorul propune înlocuirea textului menționat mai sus cu următoarele:

POP - propunere de actualizare

Conform O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, categoriile și numărul de arii naturale protejate, care compun rețeaua națională de arii protejate sunt următoarele:

rezervații științifice – 77;
parcuri naționale – 13;
monumente ale naturii – 230;
rezervații naturale – 661;
parcuri naturale – 15 (cu Delta Dunării);
rezervații ale biosferei – 3;
zone umede de importanță internațională – 5;
arii de protecție specială avifaunistică – 108;
situri de importanță comunitară – 273

România deține 273 Situri de Importanță Comunitară și 108 Situri de Protecție Specială Avifaunistică, declarate prin Ordinul de Ministru nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și prin Hotărârea Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Suprafața totală a siturilor Natura 2000, în România, reprezintă 17,84% din suprafața țării (Fig. 6.3.6.). SCI-urile reprezintă 13,21 % din suprafața țării, iar SPA-urile

reprezintă 11,89% din suprafața țării.

POP încurajează consultarea cu custozii Siturilor Natura 2000 atât în ce privește elaborarea și revizia planurilor de management cât și în ceea ce privește respectarea acestora cu de către proiectele ce urmează a fi elaborate pentru finanțare din POP.

În anii 2010-2011, un număr important de situri natura 2000 și rezervații au fost atribuite în custodie de către Ministerul Mediului și Pădurilor iar o mare parte dintre acestea au în curs de elaborare planuri de management. Acest lucru are o importanță deosebită pentru pescuitul pe apele interioare și acvacultură, deoarece noii custozii trebuie să avizeze noile activități economice de pe teritoriul siturilor, conform planurilor de management și regulamentelor siturilor. Ar fi prin urmare necesară o **încurajare a participării sectorului de afaceri din pescuit și acvacultură la consultările pentru planurile de management și regulamentele siturilor Natura 2000**. În condițiile în care acest lucru nu mai este posibil în cazul unor planuri avansate, cel puțin ar trebui pregătită participarea la revizuirea acestora.

Evaluatorul subliniază că o informare generală a sectorului de pescuit și acvacultură în ce privește Rețeaua Natura 2000 este extrem de necesară pentru eficiența acestor consultări și ar trebui derulată cât mai urgent, eventual din fondurile POS-mediu sau printr-un proiect/componentă dedicat acestui obiectiv din fondurile AM-POP, spre exemplu, în cadrul acțiunilor de promovare și publicitate a POP.

În ce privește coordonarea strategiilor de protecția a mediului și biodiversității cu strategia și sprijinul acordat activităților de pescuit/acvacultură, POS – Mediu prevede următoarele:

“Axa prioritară 4 „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”, care urmărește managementul ariilor protejate, este strâns legată de măsurile de compensare pentru proprietarii terenurilor din cadrul ariilor protejate. Acțiunile vor fi coordonate între POS Mediu și PNDR și Programul Operațional pentru Pescuit în legătură cu rețeaua Natura 2000, în vederea securizării plăților compensatorii, conform Regulamentului Consiliului nr. 1698/2005 privind FEADR și Regulamentului Consiliului nr. 1198/2006 privind FEP, referitor la activitățile care servesc conservării mediului.

În cadrul axei prioritare 4 a POS Mediu, vor fi finanțate elaborarea și implementarea planurilor de management pentru ariile protejate, dar nici una din acțiunile privind pescuitul nu este eligibilă. Acestea din urmă sunt incluse în Programul Operațional pentru Pescuit, finanțat din Fondul European pentru Pescuit. Activitățile din domeniul pescuitului și a crescătoriilor de pește se vor axa pe: conservarea,

managementul și exploatarea stocului viu, dezvoltarea crescătoriilor de pește, procesarea și comerțul cu pește și produse din pește”.

Modalitatea practica prin care s-a realizat această coordonare în perioada evaluată este exclusiv pe calea avizelor date de autoritățile de mediu locale/regionale. Conform declarațiilor AM-POP (vezi focus-grupurile organizate de evaluator în septembrie 2011, pentru analiza pe axe, în anexă), nu au existat decât câteva întâlniri sporadice între Autoritățile de Management ale POP și POS-mediu și nu au fost identificate evidențe ale unei consultări reciproce formale.

Focus-grupul organizat pentru evaluare în septembrie 2011 a ridicat problema înțelegerii avantajelor și dezavantajelor ce rezidă din amplasarea fermelor de acvacultură pe teritoriul sau în vecinătatea siturilor Natura 2000, în special în ce privește consumul ridicat de pește al *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* și *Phalacrocorax pygmeus*, specii de cormoran ocrotite în Uniunea Europeană (Directiva 147/2009, anexa 1). Lipsa consultărilor între autoritatea publică centrală de mediu și autoritatea publică pentru pescuit și acvacultură și operatorii economici din sectorul de pescuit și mai ales cel din acvacultură au fost evidente încă de la desemnarea SPA-urilor. Practic desemnarea acestora s-a realizat peste teritoriul pe care se desfășura activitatea de acvacultură, fără o temeinică dezbateră cu specialiștii din domeniu și fără a se ține seama și de rolul benefic al pisciculturii asupra managementului biodiversității.

Un cadru legal insuficient cunoscut și perceput ca imprecis de către operatorii economici din domeniu, precum și necunoașterea reciprocă a operatorilor și custozilor au condus la absența consultărilor pentru elaborarea planurilor de management pentru siturile respective. Există astfel riscul împiedicării activității piscicole, ce poate merge până la dispariția acestora în timp, prin secarea amenajărilor și a dispariției hranei pentru păsări. O dovadă a echilibrului atins între aplicarea tehnologiilor piscicole și protecția mediului este chiar identificarea în studiile științifice a speciilor din avifaună protejate în zonele fermelor piscicole, a zonelor de pescuit costiere sau în ape interioare.

În anii 2010-2011, POS mediu Axa 4 a finanțat un număr foarte mare de proiecte ce vizează elaborarea planurilor de management ale siturilor.

POP mai menționează:

“Alte zone protejate importante pentru pescuit sunt:

- **Rezervația Marină Vama Veche – 2 Mai**, are suprafața de 5.000 ha de-a lungul a 7 km de coastă, între localitatea 2 Mai și granița cu Bulgaria și a fost propusă ca sit în rețeaua de arii protejate NATURA 2000.

- Parcul Natural Porțile de Fier, cu o suprafața de 117.855 ha din care 9.250 ha luciuri de apă (amenajare hidrotehnică)
- Parcul Natural Balta Mică a Brăilei care din 17.523 ha cuprinde 5.756 ha luciuri de apă. În plus Balta Mică a Brăilei este și situl Samsar.

Situațiile de mediu relevante pentru Programul Operațional pentru Pescuit

Un rezumat al situațiilor de mediu identificate la momentul actual și care sunt relevante pentru Programul Operațional pentru Pescuit, sunt:

- în ultimii ani, calitatea apelor din râuri și lacuri s-a îmbunătățit;
- calitatea apei fluviului Dunărea este la un nivel acceptabil, exceptând accidentele și deversările poluante;
- îndiguirea cursului Dunării pentru a preveni inundațiile și a recupera pământul pentru agricultură a avut un impact negativ asupra habitatelor și stocurilor de pești; o nouă strategie de mediu este preconizată pentru a reface zonele umede și a permite inundarea controlată a anumitor zone; astfel, vor fi create noi oportunități de dezvoltare a zonelor respective;
- cele două baraje de la Porțile de Fier care au fost construite pentru a produce electricitate ieftină au indus două consecințe nedorite: migrarea în amonte a peștilor, în special a sturionilor, a fost obstrucționată iar sedimentele purtate de Dunăre nu mai ajung pe litoralul Mării Negre în aceeași cantitate ca în trecut;
- Delta Dunării este o zonă vulnerabilă declarată rezervație tip biosferă și include numeroase situri NATURA 2000; apele sale sunt considerate a avea un nivel acceptabil al calității; biodiversitatea Deltei Dunării este un bun important ce ar trebui protejat;
- Marea Neagră este o mare închisă, cu o ecologie specifică; numai 5-6 specii pelagice de mici dimensiuni sunt capturate în mod curent de flota românească în cantități semnificative. Un număr mic de alte specii sunt de interes economic, dar se afla în afara zonei de acțiune a flotei românești, cu vasele și echipamentele actuale.
- Litoralul Mării Negre este supus unui proces de eroziune datorat reducerii cantității de sedimente transportate de Dunăre.”⁴⁵

Situația resursei piscicole din Delta Dunării se prezintă după cum urmează:

⁴⁵ POP, pag. 27.

“Resursa piscicolă care susține activitatea de pescuit și piscicultură este asigurată de un număr mai redus de specii de pești. Ihtiofauna RBDD cuprinde circa 133 de specii, aparținând unui număr de 43 de familii, majoritatea fiind specii de apă dulce dar și specii eurihaline sau migratoare. Din numărul total al speciilor de pești inventariate în RBDD circa 30 de specii de pești, dulcicole, eurihaline și marine fac obiectul pescuitului comercial”⁴⁶

III.2.4. *Situația stocurilor de pește, a pescuitului și biodiversității în Marea Neagră*

Conform datelor Ministerului Mediului și Pădurilor, pentru Marea Neagră, Lista Roșie a speciilor de microfite, nevertebrate, pești și mamifere, indicator de stare pentru biodiversitatea din sectorul marin românesc a fost reactualizată complet în anul 2008 și doar pentru pești în 2009. Aceasta cuprinde 223 specii încadrate în 8 categorii IUCN (conform categoriilor IUCN v. 3.0 2003, precum și ghidului de aplicare a acestora, versiunile 2004 și 2006) și anume: 19 microfite și plante superioare (8,5%), 58 de nevertebrate (26%), 142 pești (63,7%) și 4 mamifere(1,8%).⁴⁷

Situația poluării luciului de apă prezintă o relevanță deosebită pentru avizarea activităților din piscicultură și mai ales pentru conversia la acvacultura ecologică. Este necesară întocmirea unei situații pe plan național în ce privește zonele pretabile la acest tip de acvacultură, care să fie disponibilă atât la Centrele Regionale AM-POP cât și la Agențiile de Protecția Mediului locale-regionale. Evaluatorul recomandă consultarea Ministerului Mediului pentru identificarea acestor zone și a celor unde este probabilă o contaminare ridicată a apei, ceea ce ar împiedica derularea de activități de acvacultura.

Fișa Standard NATURA 2000 pentru situl Marea Neagră (ROSPA0077) amintește o serie de specii importante pentru biodiversitate. Dintre acestea, sunt relevante datorită potențialului pescuit accidental, o specie de rechin (Câinele de mare - *Squalus acanthias*), precum și rudele acestuia –vulpea de mare (*Raja clavata*) și pisica de mare (*Trygon pastinaca*) cu efectivele în scădere rapidă. Reproducerea acestor specii este în mod special sensibilă, numărul de urmași fiind extrem de redus.

Conform FAO, stocurile de pește din Marea Neagră au fost serios deteriorate ca rezultat al eutrofizării, suprapescuitului și introducerii neintenționate de specii invazive cum ar fi meduza *Mnemiopsis leidyi*.

⁴⁶ Planul Local de Acțiune pentru Mediu a Județului Tulcea, revizuit 2011

⁴⁷ Raportul privind Starea Mediului în România, 2010

Conform FAO, numărul de specii valoroase (sturion, calcan, rechin, zărgan, macrou, chefal și lufar) este încă foarte redus, și stocurile acestora sunt în stare critică. Pe coasta românească sunt estimate 9 specii în pericol, din familiile: *Acipenseridae*, *Belonidae*, *Bleniidae*, *Mugilidae*, *Syngnathidae* și *Scorpaenidae*; 6 specii vulnerabile din familiile *Gobiidae*, *Mullidae* and *Scophthalmidae*; și 5 specii amenințate cu extincția în familiile *Sparidae*, *Scombridae*, *Centracantidae* și *Triglida*.

Cele trei specii de delfin ce trăiesc în Marea Neagră –*Phocoena phocoena relicata*, *Delphinus delphis ponticus* și *Tursiops truncatus ponticus*– sunt în stare critică. În ciuda unor măsuri, cum ar fi prohibiția capturării delfinilor încă din 1966 și semnării unor convenții internaționale, populațiile acestora au continuat să scadă, în special ca rezultat la poluării.

În 2006, poziționați în vârful lanțului trofic din Marea Neagră, delfinii au fost vulnerabili la o multitudine de amenințări din partea activităților umane de pe țărm și de pe mare.

După ce au fost vânați pe scară industrială între 1950 și 1980 de către flote specializate ale tartelor cipariene populațiile celor trei specii de delfin (*Tursiops truncatus*, *Delphinus delphis* și *Phocoena phocoena*) au scăzut dramatic la mai puțin de 4% din numărul lor inițial estimat la 200.000. Toate cele trei specii sunt pe lista roșie a IUCN și incluse pe lista speciilor amenințate pentru România.

Tursiops truncatus este în mod special vulnerabilă la plasele de pescuit.

Câinele de mare (*Squalus acanthias*) prezintă o vulnerabilitate în Marea Neagră: această specie era considerată ca fiind cea mai productivă specie de rechini din lume, dar rata sa de reproducere este printre cele mai lente, fiind astfel extrem de sensibilă la suprapescuit.

Ultima estimare a populației acestuia arată un declin de 60% între 1981 și 1992.

Pentru Marea Neagră, încadrarea speciilor de **pești** în categoriile IUCN a fost schimbată complet în 2009, în evaluarea stării lor de conservare ținându-se cont de categoriile în care au fost incluse de către IUCN la nivel mondial. Aplicând metodologia pentru evaluarea stării de conservare a speciilor la nivel regional, peștii au fost încadrați în prezent doar în 5 categorii: EN, VU, NT, LC și DD, cele mai multe specii (77 - 54%) fiind larg răspândite DD, urmate de – LC (32 - 23%). Speciile cuprinse în categoriile de periclitate (EN, VU și NT) reprezintă, împreună, mai puțin de un sfert (23%) din totalul celor înscrise în listă. Dintre cele 41 de specii identificate în 2009, 3 fac parte din categoria VU (*Acipenser stellatus*, *Trachurus mediterraneus ponticus* și *Alosa pontica pontica*), 13 din NT, iar 6 din categoria speciilor cu date

insuficiente (DD). Acestea din urmă vor putea fi încadrate, în anii următori, fie într-o categorie de periclitate, fie în categoria cu risc redus (LC)⁴⁸.

În ceea ce privește **mamiferele marine**, nici în anul 2009 delfinii nu au făcut obiectul unui program special de monitorizare; cu toate acestea, au putut fi observate cârduri formate din 2 până la 50 de indivizi, atât în apropierea țărmlui, cât și în zonele de larg, în special în sezonul estival. De asemenea, au fost identificați 18 delfini eșuați pe țărml, dintre care 13 exemplare de *Phocoena phocoena* și 5 de *Tursiops truncatus*. Aproximativ 90% din delfinii eșuați provin din plasele de calcan instalate ilegal. Încadrarea celor trei specii de delfini *Delphinus delphis*, *Phocoena phocoena* și *Tursiops truncatus* a rămas aceeași ca și în evaluarea anterioară, adică *Amenințat* (EN), atât la nivelul Mării Negre, cât și la nivel național, deși în lista roșie a IUCN, doar *Tursiops truncatus* figurează ca specie vulnerabilă (VU), celelalte două fiind cu risc redus (LC).⁴⁹

Nici PNS și nici POP nu au prevăzut direcții concrete de acțiune pentru ocrotirea acestor specii în cazul dezvoltării pescuitului la Marea Neagră și a managementului corespunzător al sitului Natura 2000 Marea Neagră, în colaborare cu ministerul mediului și nici măsuri de creștere a gradului de cunoaștere a stării de conservare și a stocurilor.

Acțiuni de protecție sunt recomandabile atât pentru a fi asociate pescuitului la scara industrială în aceasta zona (în special a calcanului), cât și măsurilor de sprijinire a pescuitului la scară restrânsă, a cărui dezvoltare ar putea beneficia de pe urma turismului pe litoralul Mării Negre. Inițierea turismului durabil, în mod special relevanța pentru comunitățile de pescari și succesul unora dintre strategiile propuse în cadrul Axei 4 depind și de managementul corespunzător al resurselor de pește în ce privește speciile vulnerabile.

În anul 2009, INCDM a demarat în cadrul unui proiect finanțat prin Programul Nucleu de către Autoritatea de Cercetare Științifică, cartarea habitatelor de interes european în siturile marine ROSCI0197 – Plaja submersă Eforie Nord – Eforie Sud și ROSCI0273 – Zona marină de la capul Tuzla, cu transpunerea datelor în format GIS.

Cele două arii marine protejate din rețeaua națională sunt: Rezervația Marină 2 Mai – Vama Veche (5.000 ha) și zona marină a Rezervației Biosferei Delta Dunării (103.000 ha). Rezervația marină 2 Mai – Vama Veche are un regulament și plan de management, ambele avizate de către Academia Română și aflate încă în proces de aprobare de către Ministerul Mediului și Pădurilor. Rezervația Biosferei Delta

⁴⁸ Raport privind Starea Mediului în România, 2010

⁴⁹ Raport privind Starea Mediului în România, 2010

Dunării are un plan propriu de management, care prevede cheltuieli pentru acțiuni de conservare a biodiversității, inclusiv pentru zona marină⁵⁰.

Situația stocurilor de pește la Marea Neagră este prezentată în Raportul Privind Starea Mediului 2010:

“În anul 2009, la fel ca în anii precedenți, în sectorul marin românesc activitatea de pescuit industrial, practică de pescarii profesioniști, s-a realizat în două moduri:

- pescuitul cu unelte active, efectuat cu navele trauler costiere la adâncimi mai mari de 20 m și
- pescuitul cu unelte fixe, practicat de-a lungul litoralului, în 28 puncte pescărești, situate între Sulina și Vama Veche, la mică adâncime (3 - 11 m).

La aceasta se adaugă și pescuitul costier la scară mică.

În sectorul marin românesc au fost semnalate tendințele descrise în **Evoluția indicatorilor de stare**. Biomasa stocurilor, pentru principalele specii de pești indică, în 2009:

- la **șprot** este estimată la fel ca în ultimii doi ani, la circa 60.000 tone, față de 45.000 tone, în perioada 2004 - 2005 și 14.750 tone în 2006, când, datorită existenței unor condiții hidroclimatice deosebite, specia s-a cantonat în alte zone ale mării;
- la **bacaliar** a fost estimată la 10.000 tone, cu circa 10 % mai mare față de estimările ultimilor ani, când a oscilat între 6.000 și 8.500 tone (2004 - 2008);
- la **calcan**, a fost apreciată la aproximativ 1.500 tone, valoare mai mică față de anul 2008 și apropiată de cea din anul 2007;
- la **rechin** de 2.500 tone, mai mare în raport cu cea din 2008, dar mai mică față de 2007 (4.300 tone). “

Studiul Mediului marin a făcut și obiectul Programului NUCLEU 2009 - 2011 prin care se studiază:

- dinamica interacțiunilor la nivelul componentei abiotice a ecosistemului marin sub influența schimbărilor climatice și antropice prezente;
- activitatea componentelor biotice ale ecosistemului marin sub influența creșterii presiunii antropice și a schimbărilor climatice;
- dezvoltarea metodologiei de analiza și evaluare în cadrul procesului ICZM.

Evaluatorul remarcă însă faptul că speciile marine din Marea Neagră nu au făcut obiectul unor studii de cercetare de populaționale din anul 1999, ceea ce ridică semne

⁵⁰ Raport privind starea mediului în România, 2010

de întrebare în cazul derulării de activități de pescuit în Marea Neagră, fie și pe scara restrânsă, în cazul speciilor sensibile.

În opinia evaluatorului, această lipsa de informare științifică îndreptățește România să propună măsuri de management specifice conservării biodiversității în Marea Neagră⁵¹, în funcție și de rezultatele programului Nucleu de mai sus. La acest moment, este însă dificil de determinat natura și extinderea unor asemenea măsuri, dar ele ar trebui prevăzute în PNS cel puțin ca o posibilitate.

Ar fi beneficiat și de o colaborare cu Bulgaria în ce privește ocrotirea Mediului Marin al Mării Negre⁵².

Recomandare

AM-POP ar trebui să colaboreze mai strâns cu AM-POS Mediu, astfel:

- a) Instituirea unor consultări periodice, posibil semestriale sau anuale, pentru punerea în acord și planificarea implementării celor două programe operaționale, în special în ce privește conștientizarea și informarea factorilor interesați.
- b) Promovarea coordonată a unor măsuri de informare în ce privește rețeaua Natura 2000 de interes pentru sectorul de afaceri din acvacultura și pescuit.
- c) Întărirea cooperării cu Ministerul Mediului în ceea ce privește obținerea de date de mediu relevante pentru sector.
- d) Promovarea cunoașterii științifice a mediului marin al Mării Negre, în scopul fundamentării politicii de pescuit a României și a strategiilor FLAG.

⁵¹ "In addition, in line with the CFP, the Commission must take into account the precautionary approach to fisheries management, according to which the absence of adequate scientific information should not be used as a reason for postponing or failing to take management measures to conserve target species, associated or dependent species, and non target species and their environment." – cf. Ghidului " FISHERIES MEASURES FOR MARINE NATURA 2000 SITES A consistent approach to requests for fisheries management measures under the Common Fisheries Policy" – document fara forta legala obligatorie, elaborat in comun de DG MARE si DG ENV.

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/docs/fish_measures.pdf

⁵² "The final objective is the establishment of a consistent network of protected areas, which often extend across several MS marine regions. Therefore it would be beneficial if Member States would coordinate closely with adjacent Member States in order for these scientific bodies to assess a region as a whole rather than dealing with requests on a case-by case basis. The Commission will favour a coordination process to improve the consistency, in content and timing, of the proposals from member States relative to specific regions." cf. **FISHERIES MEASURES FOR MARINE NATURA 2000 SITES A consistent approach to requests for fisheries management measures under the Common Fisheries Policy"**

În acest sens, evaluatorul recomandă întărirea mecanismului de colaborare la nivel administrativ între autoritățile de mediu și cele de reglementare în domeniul pescuitului precum și completarea PNS și POP după cum urmează:

PNS – PROPUNERE DE COMPLETARE

Gestiunea mediului marin al Mării Negre și a zonei costiere face obiectul unei colaborări între ANPA, AM-POP și autoritățile de mediu naționale și locale competente, cu participarea instituțiilor de cercetare dezvoltare.

În cazul derulării de activități specifice de pescuit-acvacultură în situri marine Natura 2000 desemnate de-a lungul coastei Mării Negre: Vama Veche – 2 Mai (ROSCI0269), Zona marină de la Capul Tuzla (ROSCI0273), Delta Dunării - zona marină (ROSCI0066), Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia (ROSCI0094), Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud (ROSCI0197)⁵³, precum și în general Marea Neagră (ROSPA0077) acestea trebuie să respecte planurile de management respective. Planurile și programele vor face obiectul unui studiu de evaluare adecvată, pentru a se analiza aprofundat impactul acestora asupra mediului marin.

Vor fi dezvoltate studii de estimare a biodiversității mediului marin al Mării Negre și a amenințărilor. Dacă rezultatele acestor studii vor dovedi că este necesar, ANPA și AM-POP vor sprijini inițierea de către România a unor măsuri de ocrotire a biodiversității Mării Negre, în consens cu Convenția ONU privind ocrotirea biodiversității, și în acord cu Politica Comună privind pescuitul.

România va colabora cu Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) pentru obținerea de date științifice referitoare la mediul marin al Mării Negre⁵⁴, inclusiv în ce privește coordonare cu Bulgaria în managementul rețelei Natura 2000 din Marea Neagră.

⁵³ Anexa nr. 6 la Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România

⁵⁴ "2.2 Request for scientific advice from bodies like STECF, ICES, or both
The Commission, if the Member States has not already done so, will provide the International Council for the Exploration of the Seas (ICES) or the Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) with all available scientific information and will request scientific advice. ICES geographical scope does not cover certain waters under the jurisdiction of Member States (Mediterranean, Black Sea, Madeira, Canaries and outermost regions). Therefore, STECF should be requested to address cases outside ICES Convention area. If advice is provided by ICES, STECF may be

III.2.5. Managementul Bazinelor acvatice

Managementul integrat al resurselor de apă depinde de colaborarea și parteneriatele la toate nivelele, pe baza unei conștientizări sociale mai largi privind necesitatea asigurării securității apei și gospodăririi durabile a resurselor.

Pentru crearea mecanismelor de consultare la toate nivelele, cum ar fi colectivitățile locale, utilizatorii din bazinul hidrografic, beneficiarii serviciilor de gospodărire a apelor, prin Legea 310/2004 pentru modificarea și completarea Legii apelor 107/1996 s-a prevăzut crearea Comitetelor de bazin, organizate teritorial la nivelul Direcțiilor de Ape ale Administrației Naționale "Apele Române" (Argeș-Vedea, Jiu, Olt, Mureș, Someș-Tisa, Crișuri, Prut, Buzău-Ialomița, Dobrogea-Litoral, Banat, Siret)⁵⁵.

Obiectivele fundamentale care au stat la baza creării acestor structuri au fost: implicarea în activitatea decizională a beneficiarilor din teritoriu, respectiv colaborarea eficientă a organismelor teritoriale de gospodărire a apelor cu organele administrației publice locale pentru menținerea echilibrului dintre conservarea și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă.

III.3. Concluzii și recomandări în ce privește relevanța

În general, POP își menține relevanța și corespondența cu nevoile sectorului.

Principalele noi nevoi ale sectorului, apărute după data elaborării POP sunt:

- Pregătirea forței de muncă și mai ales a specialiștilor a devenit critică și sunt necesare eforturi susținute pentru creșterea nivelului de pregătire și sporirea numărului de specialiști în sector.
- Preferința pentru produse din acvacultura ecologică s-a întărit și ca urmare este necesară atât asigurarea condițiilor de sprijinire a acvaculturii ecologice, cât și promovarea.
- Planurile de afaceri ale fermierilor din acvacultură trebuie coordonate cu Planurile de management ale siturilor Natura 2000, acolo unde bazinele piscicole și fermele se afla în aceste situri sau în apropierea lor.

requested to validate or review ICES advice." – cf. Ghidului " **FISHERIES MEASURES FOR MARINE NATURA 2000 SITES A consistent approach to requests for fisheries management measures under the Common Fisheries Policy**" – document fara forta legala obligatorie, elaborat in comun de DG MARE si DG ENV.

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/docs/fish_measures.pdf

⁵⁵ www.mmediu.ro

În continuare sunt sintetizate recomandările evaluatorului în ce privește adaptarea la aceste noi nevoi.

Analiza	Concluzie	Recomandări
Evoluția consumului de pește	<p>În creștere ușoară.</p> <p>Imposibil de evaluat precis.</p> <p>Indicatorul statistic este determinat cu prea mare întârziere pentru a fi util în managementul POP.</p> <p>Nu există o evaluare a structurii consumului.</p>	Este necesar un sistem de monitorizare operativă a consumului de pește și a structurii consumului.
Evoluția piețelor de desfacere	Volatilitate crescută.	Realizarea unui studiu de piață.
Evoluția sectorului de afaceri	<p>Scăderea cifrei de afaceri și mai ales a profitabilității.</p> <p>Scăderea numărului de locuri de muncă.</p>	<p>Sprrijinirea Start-up-urilor</p> <p>Utilizarea prudentă și eficientă a fondurilor pentru sprrijinirea efectului de “antrenare a investiției private” (“leverage effect”)</p>
Evoluția forței de muncă, a salarizării și calificării	<p>Atractivitatea sectorului pentru absolvenți în scădere pronunțată.</p> <p>Nivelul de pregătire profesională – în scădere.</p>	<p>Întărirea colaborării cu Ministerul Educației.</p> <p>Stimularea practicii la locul de muncă prin prevederi în contractul de finanțare, de tipul obligativității diseminării specifice pentru piața forței de muncă.</p> <p>Sprrijinirea instruirii prin toate programele disponibile.</p>

Evoluția cadrului normativ de mediu	<p>Ministerul Mediului a colectat întreaga informație disponibilă și Rețeaua Natura 2000 a fost legal înființată.</p> <p>Ministerul Mediului a selectat custozii siturilor Natura 2000 și a finanțat prin POS –Mediu planurile de management ale siturilor Natura 20000.</p>	Cooperarea cu Ministerul Mediului prin încheierea unui Protocol specific.
Evoluția cadrului normativ și instituțional privind managementul bazinelor acvatice	Au fost înființate Comitetele de Bazin Acvatic.	Implicarea CR în Comitetele de Management ale bazinelor unde se practica semnificativ acvacultura.

III.4. Lecții învățate și evidențierea celor mai bune practici

Întârzierea elaborării studiilor de pregătire a implementării POP (nici unul nu fusese lansat până la data încheierii evaluării intermediare) a făcut ca singura ocazie de verificare a pertinentei POP să fie evaluarea acestuia la jumătatea parcursului. Ca și în cazul altor State Membre, România nu a început prin a pregăti implementarea POP, ci prin punerea la dispoziție a fondurilor pentru subvenții și investiții în acvacultură și procesare, pe baza principiului satisfacerii cererii de finanțare exprimate de potențialii beneficiari.

Abordarea finanțării pe baza “cererii și ofertei” determinat un avans rapid în cursul anului 2010 și prima jumătate a anului 2011 în ce privește recuperarea absorbției fondurilor, dar acest succes a avut prețul său: Axele 3 și 4 au fost subtilizate iar prin urmare programul a funcționat ca o bancă ce acorda granturi și mai puțin ca un instrument de sprijinire a unei politici.

Inexistența studiilor pregătitoare, în paralel cu precaritatea datelor disponibile în sector a făcut ca singura posibilitate reală de analiză a pertinentei programului, a corespondenței reale cu nevoile din sector, să constea în culegerea și analiza datelor indirecte și din alte surse, cu prilejul evaluării la jumătatea parcursului. Cu aceasta ocazie s-a constatat ca instruirea, promovarea și modificarea obiceiurilor alimentare în sensul creșterii consumului de pește și al competitivității sectorului de pescuit, acvacultură și procesare nu au corespuns așteptărilor.

Lecție învățată

Pentru stabilirea și urmărirea concretă a obiectivelor, pentru monitorizarea avansului indicatorilor și pentru evaluarea curentă a corespondenței sprijinului cu nevoile reale este esențial ca studiile și măsurile de pregătire să aibă loc încă din primele luni ale implementării Programului.

Indicatorul statistic “consum de pește” funcționează eficient pentru raportare, dar din cauza întârzierii aflării valorii sale inevitabilă din cauze metodologice și a interferenței cu structura consumului, este imposibil de pus în legătura cu succesul măsurilor stabilite în Programul Operațional de Pescuit. Din aceste considerente AM nu poate utiliza doar indicatorul “consum de pește” pentru programare și pentru managementul implementării programului și verificarea pertinentei acestuia pe parcurs.

Lecție învățată

Pentru urmărirea Programului este necesară urmărirea consumului prin mecanisme de monitorizare a pieței mult mai operative decât indicatorul statistic “consum de pește” așa cum este acesta definit oficial în statistică. Trebuie introdus un indicator similar, chiar neoficial, ale cărei valori să poată fi însă mult mai rapid și mai frecvent stabilite, cu costuri minime.

S-a constatat ca sporirea producției de pește și produse de pește nu înseamnă automat și creșterea consumului de pește, dacă sprijinirea producției nu este însoțită de măsuri insistente de stimulare și favorizare a consumului, cel puțin prin publicitate.

Sunt necesare studii privind structura consumului de pește, cel puțin orientativ, pe specii și categorii, cel mai târziu la începutul implementării programului.

Lecție învățată

Elaborarea direcțiilor strategice de dezvoltare și planificarea acțiunilor de sprijin prin POP trebuie să se realizeze în colaborare cu autoritățile centrale și locale de mediu, și mai ales cu custozii și administratorii siturilor Natura 2000, astfel încât POP și

planurile de management ale siturilor să fie compatibile.

Corespondența dintre pregătirea profesională și nevoile sectorului precum și legătura dintre sistemul de învățământ și nevoile reale ale sectorului sunt dificil de surprins în stadiile inițiale ale Programului. Factorii interesați tind să plaseze pregătirea profesională mai jos în lista de priorități față de investițiile în infrastructura de producție și procesare, atât la nivel strategic cât și în planurile de afaceri. Atractivitatea scăzută a salariilor și a condițiilor de muncă conduc la o mai mare dependență de măsurile de sprijin a învățării.

 Lecție învățată

Pregătirea profesională și instruirea trebuie să fie finanțate împreună cu investițiile, dar acest lucru nu trebuie lăsat doar la latitudinea sectorului de afaceri și nici nu ar trebui considerat ca automat rezolvat odată cu lansarea unor măsuri sau acțiuni dedicate. Un proiect de instruire realizat la nivel central (ANPA) se poate constitui într-un impetus pentru inițiative similare la nivel privat sau al FLAG-urilor.

IV. Răspunsuri la întrebări de evaluare privitoare la eficiența transpunerii în practică și a managementului POP

IV.1. QE3: În ce măsură este aplicat principiul parteneriatului?

În anul 2011 au avut loc 3 dezbateri publice pentru promovarea Programului Operațional pentru Pescuit. Pe 10 mai 2011, Direcția Generală Pescuit - Autoritatea de Management pentru POP din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale împreună cu Consiliul Județean Galați, au organizat la Galați, o sesiune de informare - promovare a Programului Operațional pentru Pescuit 2007 - 2013. La această acțiune au participat primari ai comunelor din județele Galați, Brăila, Buzău și Vrancea, ONG-uri, agenți economici, reprezentanți ai Grupurilor de Lucru Locale, ai Institutului de Cercetare - Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit și Acvacultură - Galați, ai Universității Dunărea de Jos - Galați, ai Agenției de Mediu Galați și ai Camerei de Comerț Galați. Una dintre temele incluse în agenda sesiunii a fost „Necesitatea dezvoltării durabile a zonelor pescărești”. Alte două sesiuni similare s-au desfășurat la Tulcea, 11.05.2011 și la Constanța pe 12-13.05.2011.

Un prilej pentru implicarea comunităților locale a fost pregătirea strategiilor de dezvoltare în cadrul FLAG-urilor. Grupurile locale cuprind în proporție semnificativă autorități locale și organizații neguvernamentale.

În 2010, experții locali FARNET au pregătit și trimis un chestionar la 44 de reprezentanți ai grupurilor locale, participanți la un seminar preliminar organizat de MA, DG MARE și FARNET, înaintea selectării grupurilor locale pentru TA. Au fost primite 17 chestionare. În 2011 experții FARNET au trimis aceleași chestionare grupurilor locale după selectarea lor pentru sprijinire prin asistență tehnică la elaborarea strategiilor de dezvoltare locale și toate cele 7 FLAG-uri selectate au trimis chestionarele completate. Analiza comparativă a răspunsurilor din 2010 și 2011 evidențiază următoarele:

- în 2011 accentul s-a pus pe aspectul economic al zonelor piscicole, spre deosebire de anul 2010 când respondenții indicau „identitatea zonei” ca valoare principală;
- mediul nu a fost indicat ca valoare importantă decât de către 2 respondenți;
- participarea mai multor organizații neguvernamentale la parteneriate;
- autoritățile locale au preluat rolul de lider în majoritatea parteneriatelor.

În aprilie 2010 răspunsurile la chestionarele aplicate evidențiau necesitatea instituirii unui mecanism local (elaborarea unui protocol de delegare atribuții) și menționau dorința unei comunicări directe cu AM POP.

Conducerea AM-POP poartă discuții cu reprezentanții sectorului de afaceri, ai patronatelor, asociațiilor și ai comunităților locale ori de câte ori aceștia o solicită. Nu

există o înregistrare a concluziilor acestor discuții. Deasemeni, AM-POP discută periodic (lunar) cu personalul CR-urilor inclusiv aspecte privind implicarea companiilor, ONG-urilor și comunităților în implementarea eficientă a POP.

Nu a existat însă nici o dezbatere organizată cu primăriile sau cu reprezentanții sectorului civil, cu scopul de a identifica necesitățile locale, în prima jumătate a perioadei de implementare a Programului Operațional pentru Pescuit.

În cursul pregătirilor pentru elaborarea Strategiilor locale ale FLAG-urilor nu s-a discutat niciodată despre complementaritatea cu alte măsuri/axe, AM recomandând ca proiectele din Strategii să fie diferite de cele finanțabile direct prin axele 1, 2 și 3.

În cadrul Proiectului LIFE07 NAT RO/681 – GREENBORDERS, în perioada 01/04/2009 – 31/12/2011, WWF- România Programul Carpați Dunăre a organizat 2 seminarii de informare și instruire a factorilor interesați din acvacultura cu privire la oportunitățile de sprijinire prin Programul Operațional pentru Pescuit și a pregătit o cerere de finanțare pentru aceștia, acțiune prevăzută în proiectul LIFE menționat.

Proiectul 112 pentru Fonduri Structurale⁵⁶ a analizat și implementarea POP (între alte programe de finanțare ale Uniunii Europene) și a transmis Primului Ministru o scrisoare prin care arăta că principalele cauze ale absorbției reduse sunt lipsa de personal și birocrația excesivă.

Nu au fost realizate acțiuni de implicare a organizațiilor de femei și de egalitate de șanse în implementarea programului.

Concluzie

Principiul parteneriatului a fost aplicat sporadic și limitat, prin informarea autorităților locale, ale ONG-urilor și grupurilor de afaceri cu privire la oportunitățile programului. Nu a existat un dialog susținut cu documente a AM-POP cu grupurile de producători, patronatele, comunitățile locale sau alte organizații și grupuri interesate pentru a identifica necesitățile, a identifica deficiențele și [entru a perfecționa implementarea în parteneriat.

AM-POP asigură participarea la implementare a partilor interesate prin discuții individuale (audiente). Consultările au un caracter informal, motiv pentru care nu există o evidență a concluziilor sau a măsurilor de a se asigura asocierea partilor interesate la implementarea POP.

⁵⁶ proiect dezvoltat de CeRe, Asociația Pro Democrația (APD), Terra Mileniul III (Terra III), Asociația Salvați Dunărea și Delta (SDD), Centrul de Asistență pentru Organizații Neguvernamentale (CENTRAS), Asociația Națională a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni (ANBCC), ActiveWatch-Agenția de Monitorizare a Presei (AMP) și este finanțat de Guvernele Islandei, Principatului Liechtenstein și Norvegiei prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European și de Open Society Institute

A fost organizata o singura actiune in parteneriat, in cooperare cu WWF România, in cadrul unui proiect LIFE+, prin care WWF a fost instruit o serie de 5-10 potențiali solicitanti de sprijin POP si a elaborat o cerere de finantare.

Recomandare

AM-POP ar trebui sa organizeze seminarii trimestriale sau semestriale cu comunitatile de afaceri, cu autoritatile si cu ONG-urile (in special cele din doemniul egalitatii de sanse si al protectiei mediului) pentru a dezbate implicarea acestora in implementarea POP.

Aceste seminarii ar putea fi cel mai potrivit organizate la nivelul CR-urilor, unde exista o apropiere de comunitatile locale si unde este si cel mai eficient din punct de vedere economic.

Concluziile acestor dezbateri ar urma sa fie supuse atentiei AM-POP si Comitetului de Monitorizare, in vederea stabilirii unor prioritati comune in cadrul Programului Operational pentru Pescuit si spre a imbunatati eficienta implemetnarii.

Comisia Europeana a analizat schimbarile si a aprobat revizia Programului Operational de Pescuit (scrisoarea Comisieie Euroepne datata 05/08/2010) din si a fost implicata in analiza evaluarii intermediare a Programului Operational de PEscuit (scrisoarea Comisiei Europene datata .

Autoritatea de Management a transmis raportul pe anul 2008 in martie 2009. Raportul conține mențiuni privind elaborarea Ghidurilor de Finanțare specifice axelor, masurile de instituționalizare luate pentru implementarea POP, inclusiv HG 1194/09/2008 prin care se stabilea ca Autoritatea de Management pentru POP este ANPA. Raportul mai amintește si de elaborarea Strategiei si Planului de comunicare prin finanțare din axa 5.

Prin scrisoarea datata 06/09/2010 aproba raportul anual pe 2009, menționând ca totuși masurile de corectare a implementării expuse in raport sunt descriptive si nu analitice.⁵⁷

⁵⁷ We would like to ask the Managing Authority to make due efforts both to improve its administrative capacity for the implementation of the EFF OP, but also for increasing its monitoring and reporting capabilities. An in-depth critical analysis of the shortcomings registered in the EFF implementation to date creates the basis for adequate corrective measures.

Reprezentanții Comisiei Europene – DG Mare au participat la ședințele Comitetului de Monitorizare din 17 iunie 2011 și au prezentat reforma politicii europene de pescuit și acvacultură, în data de 28 octombrie 2011.

Comisia Europeană a recomandat o strategie de control foarte strict al riscului de conflict de interese în selecția proiectelor ce vor fi finanțate prin strategiile FLAG. Una dintre măsurile propuse a fost ineligibilitatea organizațiilor, autorităților și firmele celor care fac parte din FLAG pentru finanțare. Prin contrast, în alte State Membre, prevenirea unui asemenea conflict de interese se rezolvă prin excluderea solicitanților din echipele de evaluare și selectare a proiectelor.

Această recomandare a condus la reticenta sectorului privat de a face parte din acest grupuri și la creșterea implicită a organizațiilor publice și semipublice ca proporție în FLAG.

Această consecință are avantajele ei, raportându-se de către Consultantul Axei 4 ca în alte State Membre în care FLAG-urile au în compoziție multe organizații publice, acestea au avut și posibilitatea de a acționa accelerat pentru implementarea Planurilor de acțiune.

Pe de altă parte însă, există o nemulțumire din partea sectorului privat cu privire la această recomandare, generată de faptul că „numai în România există o asemenea excludere”. ANPA se îndoiește de posibilitatea organizațiilor publice de a co-finanța proiectele și de a suplini capacitatea instituțională scăzută a organizațiilor de producători și a FLAG-urilor în general.

Responsabilitatea directă asumată de Directorul adjunct al AM-POP în ce privește implementarea axei 4 este o măsură de sprijinire a acestor Planuri. Sprijinirea FLAG-urilor are un caracter ad-hoc, neplanificat și fără a implica un dialog susținut în spiritul parteneriatului.

La planificarea axei 4, reprezentanții DG Mare au împărtășit AM-POP din experiența altor state, în vederea stabilirii unei alocări financiare corespunzătoare.

Concluzie

AM-POP și Comisia Europeană conlucrează operativ, există un schimb de informații și o disponibilitate de conlucrare reală de partea ambelor părți.

Cunoașterea situațiilor din alte State Membre este restrânsă și eforturile de înțelegere a motivelor unor decizii mai dificil de acceptat au fost limitate, ceea ce a condus la o acceptabilitate restrânsă a acestora.

Recomandare

AM-POP ar trebui sa întocmească o lista de subiecte de interes si puncte sensibile, la care Comisia Europeana ar putea contribui cu informații, precum si o planificare a subiectelor de acest tip pentru a fi discutate atât in Comitetul de monitorizare cat si cu FLAG-uirile si autoritățile locale.

IV.2. QE4: În ce măsură sistemul de management permite implementarea proiectelor celor mai relevante pentru obiectivele POP

IV.2.1. Aplicabilitatea si eficienta mecanismelor de implementare a strategiei

Unul dintre obiectivele POP este diversificarea producției si orientarea spre produse cu înalta valoare adăugata.

Analiza structurii pe specii a proiectelor de acvacultura contractate in Axa 2, arata ca 25% vizează specii de sturioni in exclusivitate sau in combinație cu alte specii.

Studiul pietei a relevat faptul ca preturile caviarului de cultura sunt mult mai mici decât cele ale caviarului "sălbatic", patronatele au arătat ca principalul dealer de caviar din Franța a scăzut preturile la ½ in ultimii 2-3 ani si au exprimat opinia ca bugetele in acvacultura sunt supraestimate.

Evaluatorii au aratat ca situatia acestui numar ridicat de proiecte ce vizeaza cresterea capacitatii de productie de sturion a fost sesizate si a ridicat unele semne de intrebare, dar ca nu exista nici o posibilitate de a o verifica sau de a o limita, in conditiile expuse in POP si in Ghidul solicitantului.

Sunt numeroase semne de intrebare legate de aceasta crestere a productiei de sturion, evidentiata de patronatului de profil si confirmate de analiza evaluatorului.

Deși diversificarea producției este realizata prin aceasta creștere, au fost exprimate opinii conform cărora solicitările sunt artificiale, generate de o existenta unor cunoștințe științifice privind creșterea sturionilor in tehnologia in hala cu sistem recirculat ca urmare a finanțării prin programul național de cercetare a unui proiect in acest sens. Astfel, solicitarea de finanțare nu ar fi generata de existenta unei cereri reale pe piață, ci de posibilitatea de a obține finanțare prin POP pentru aceste investiții.

Alte riscuri ale tehnologiei sunt legate de lipsa unei baze de cunoaștere în regim de cultură intensivă a speciilor de sturioni, de pătrunderea dificilă pe o piața despre care

majoritatea analiștilor consideră că este ajunsă deja la saturația (cu excepția unui întreprinzător chinez totuși, care afirmă că ar putea crește de 2-3 ori), timpul îndelungat (peste 5 ani) de creștere până la primele recoltări de caviar, lipsa de obișnuința a consumului pe plan intern.

Axarea pe aceasta categorie de producție nu s-a realizat ca urmare a unui impuls strategic al AM-POP ci este rezultatul unei cereri, așa cum s-a arătat mai sus.

Patronatul considera ca valorile finanțate prin POP pentru fermele de creștere a sturionilor în regim intensiv (în hala) sunt supraestimate și își exprimă îndoiala că pot fi susținute financiar de către solicitanți, în condițiile în care instalațiile electrice nu pot fi întrerupte, consumul de furaje specifice este mare iar întreținerea bazinelor în hală este în general costisitoare. Primele venituri pot apărea în cel puțin 5 ani.

Situația contractelor ce au ca obiect creșterea sturionilor se prezintă în tabelul următor:

Contract	Beneficiary	Daumier Project	Suma, LEI
6/08.07.2010 21 290310 06 37 0005	SC NIMB SA (TIMISOARA)	<i>Extindere fermă sturioni – creștere intensivă</i>	12.408.000,00
29/10.09.2010 26 290310 06 37 0006	SC NIMB SA	SC NIMB SA 2/2.6 <i>Extindere ferma de sturioni – Producție/ industrializare</i>	5.299.424,40
40/14.10.2010 21 160410 06 37 0036	SC AURORA SRL (Timisoara)	<i>Fermă de acvacultură pentru creșterea speciilor de pești autohtoni și sturioni în viviere flotabile pe lacul AURORA – Timișoara, str. Lacului, jud. Timiș, conform extras CF nr. 65841, nr. Topo 15924/1</i>	7.371.311,66
33/25.10.2010 21 210410 06 37 0041	SC ABELDA STURIO JIM SRL (TIMISOARA)	<i>Investiție nova. Tehnologia și instalațiile aferente pentru reproducerea, predezvoltarea și creșterea intensivă a sturionilor în hala amplasată în orașul Jimbolia, jud. Timiș</i>	7.652.202,69
56/23.12.2010	SC ROVICO SRL (TIMISOARA)	<i>Hala complet utilată și anexe pentru creșterea intensivă a sturionilor</i>	12.400.302,75

Contract	Beneficiary	Daumier Project	Suma, LEI
21 300710 06 37 0090			
71/22.02.2011 21 170910 08 33 0103	SC AGRO EXODUS SRL (SALAJ)	<i>Fermă pentru creșterea speciilor autohtone de pești și a sturionilor în heleștee și în hală cu recircularea apei</i>	10.046.580,00
93/07.04.2011 21 271010 02 38 0124	SC CAPTAIN SERVICE 94 SRL (BUCURESTI)	<i>Ferma pentru creșterea ciprinidelor și alte specii de pești autohtoni, inclusiv sturioni de Dunăre care pot fi crescuți în heleștee.”</i>	10.060.674,00
124/26.07.2011 21 050411 07 34 0224	S.C BÂLEA FISH S.A (Brașov)	<i>„Fermă de creștere intensivă a salmonidelor și acipenseridelor în sistem inside-outside”</i>	12.769.433,55
126/26.07.2011 21 260411 01 12 0239	S.C. STURIO FARM S.A.	<i>Fermă de creștere intensivă a sturionilor”</i>	10.508.133,36
TOTAL			88.516.062,41

Situația pietei caviarului este însă incertă în acest moment. Astfel, la începutul anului 2011, primele 7 state exportatoare de caviar au semnat pentru cote de export de 239 de tone. Aceste țări sunt Azerbaidjan, Bulgaria, China, Iran, Kazakstan, România și Federația Rusă. Iarna și Rusia dețin cea mai mare parte a acestei cote, cu câte 90 de tone fiecare.

Pretul caviarului ajunge la \$1,000 pe livra în țările importatoare (date raportate de WWF). Piața europeană ajunge la 130 de tone pe an.

Producția de caviar de fermă s-a dublat, de la 64 de tone în 2005 la 125 de tone în 2010 și există încă numeroase ferme în stadiul de proiect. United Food Technology a înființat o fermă de sturioni în sistemul în hală, pe o suprafață de 50,000 m² în Abu Dhabi, un consumator tradițional de caviar.

În februarie 2011, Rusia și-a ridicat interdicția de export de caviar în Europa.

Deși aceste date demonstrează creșterea climatului competitiv, Lu Junshan, asistentul Președintelui Hunan Liangmei Sturgeon Caviar Science and Technology Co, un exportator major din China declară că pe plan global cererea este de 1200 tone pe an, în timp ce oferta este de doar 180 tone pe an.

Verificarea succesului pe piață a acestor ferme de sturioni este posibilă însă peste cel puțin 5 ani de la înființare, aceasta fiind durata minimă pentru intrarea pe producție.

Prin urmare, este imposibil de determinat dacă situația de fapt a utilizării unei mari părți a finanțării disponibile prin POP pentru acestea a condus la un impact real.

Dintre proiectele ce vizează creșterea sturionilor, cel puțin 2 nu au depus la timp prima cerere de rambursare și se pare că întâmpină dificultăți de asigurare a co-finanțării.

Concluzie

Văzut prin prisma finanțării extinse a fermelor de sturioni în tehnologie în hala, pentru care nu pare să existe o justificare de piață sau o prioritate specifică declarată în PNS sau POP, mecanismele de implementare a strategiei nu sunt eficiente în ce privește atingerea obiectivelor și respectarea priorităților.

POP și PNS au lăsat „cererea de piață” să dicteze, nu au stabilit priorități concrete și nu există nici o posibilitate de a se verifica dacă în fapt cererea de finanțare corespunde unei cereri de piață reale, sau este generată de posibilitatea de a obține ușor sume mari prin POP pentru o producție „la modă”.

Recomandare

AM POP ar trebui să analizeze situația la zi a proiectelor ce au ca obiect sturionii și producția de caviar și să dispună reducerea bugetelor sau chiar rezilierea contractelor în cazurile în care aceste proiecte nu prezintă garanții că pot fi implementate și că indicatorii lor pot fi atinși.

Transferul către această axă de la alte axe este contraindicat până în momentul în care analiza propusă mai sus nu se finalizează, pentru a evita blocarea altor sume în ferme de sturioni dificil de înființat.

În același timp POP ar trebui re-elaborat în ceea ce privește obiectivele, în special cele legate de diversificarea producției. Diversificarea ar trebui orientată prin POP, în sensul în care ea să nu devină un scop în sine ci să se racordeze la cerințele de piață demonstrabile.

IV.2.2. Analiza gradului în care măsurile de informare și publicitate luate au contribuit la promovarea POP și cu rezultate demonstrate de recuperarea parțială a întârzierilor inițiale.

Pentru anul 2010, activitatea de informare și publicitate a fost organizată pe baza „Strategiei de informare și Publicitate a POP”, document realizat exclusiv cu ajutorul

resurselor interne – un membru al personalului AM POP a elaborat aceasta strategie ce a fost aprobată de Directorul Adjunct al AM POP. Documentul de 15 pagini stabilește scopul general al comunicării:

„SCOPUL comunicării gestionate de către DG AM – POP este promovarea și menținerea imaginii dezirabile a POP precum și creșterea gradului de informare a categoriilor de public țintă.”⁵⁸

„Scopul acestei strategii este de a stabili acțiunile și măsurile care vor asigura transparența necesară în ceea ce privește informațiile referitoare la condițiile și regulile care trebuie respectate de către solicitant pentru a depune o cerere de finanțare din cadrul POP (eligibilitatea solicitantului, tipuri de investiții eligibile, cheltuieli eligibile), informații cuprinse în Anunțul cererii de proiecte și în Ghidul solicitantului.”⁵⁹

Acțiunile prevăzute sunt:

- „stabilirea identității vizuale a DGP - AM POP;
- organizarea conferințelor de presă;
- realizarea unor punctaje clare și succinte pentru conferințe și interviuri;
- participarea reprezentanților DG AM-POP la evenimente organizate în teritoriu (târguri, sărbători câmpenești...)
- organizarea de campanii mass-media;
- știri zilnice;
- interviuri și participări la emisiuni;
- întocmirea unei baze de date cu subiecte pozitive pentru jurnaliști;
- creare unor spoturi TV de promovare a campaniilor și alte materiale de informare;
- reorganizarea sistemului intern de soluționare în timp util a solicitărilor venite din partea presei;
- menținerea contactului permanent cu persoanele responsabile pe partea de comunicare din unitățile subordonate ministerului și din teritoriu, în vederea eficientizării transmiterii unitare a mesajelor stabilite la nivel central”.⁶⁰

O persoană din cadrul AM-POP realizează dosare de presă, cu articole concludente în ceea ce privește opiniile despre implementarea POP. Dosarul de presă ianuarie - iunie 2010 cuprinde un număr de 38 de articole. Nu există o analiză a relevanței acestora și o descriere a măsurilor ce au fost dispuse în consecință. În 2011, Emisiunea „Pescar Hoinar” realizată de TVR2 a difuzat un episod despre Programul Operațional pentru Pescuit (informație primită de la CR București).

⁵⁸ Strategia de informare și Publicitate a POP

⁵⁹ Strategia de informare și Publicitate a POP

⁶⁰ Strategia de informare și Publicitate a POP

POP a fost prezent pe internet, prin surse independente, dintre care evaluatorul a identificat, ca exemplu, următoarele:

1) <http://www.piataagricola.eu/piscicultura.htm>

2) <http://www.fermierul.ro/modules.php?name=News&file=article&sid=1313>

Nu a fost constatata prezenta AM-POP in blogosfera, în rețelele sociale și în alte asemenea mijloace moderne de relaționare.

Prezenta activa si relevanta pe internet a devenit esentiala pentru succesul informarii si pulbicitatii in ultimii ani.

Numărul de gospodării din România care au acces la internet s-a triplat în perioada 2008-2010, în contextul în care numărul de locuințe europene conectate la internet este, de asemenea, în creștere.

România are inca un acces foarte redus la internet de mare viteza - 23% din gospodariii, fata de prima clasata din acest punct de vedere si anume Suedia – 83%.⁶¹ Aproximativ 36% dintre români au folosit în 2010 cel puțin odată în ultimele trei luni serviciile de acces la internet, în timp ce media la nivelul UE este de 69% din cetățeni. În primul trimestru al anului 2010, 70% din locuințele europene aveau acces la internet, comparativ cu 49% în primul trimestru din 2006.

Aceasta statistică trebuie completată cu serviciile internet pe mobil, care au înregistrat o creștere accelerată în România.

Numărul abonaților la serviciile de Internet mobil de mare viteza s-a majorat cu 380.000, în a doua jumătate a anului 2010 ajungând la nivelul de 2,2 milioane de clienți⁶², Totalul conexiunilor în bandă largă prin Internet la puncte mobile a crescut cu 20 de procente, ajungându-se la un număr de 4 milioane. Prin intermediul cartelelor preplătite, numărul conexiunilor a urcat cu 21 de procente, pana la 3,1 milioane.

In ultimele sase luni ale anului 2010, numărul românilor care au accesat Internetul folosind un modem sau un card USB de la un operator de telefonie mobila a crescut cu 220.000, la aproape un milion⁶³.

Numarul total de utilizatori de servicii de telefonie mobila a fost, in al doilea semestru din 2010, de 24,6 milioane. In aceasi perioada, operatorii Orange, Vodafone, Cosmote si Zapp au adunat un numar de 27,1 milioane de clienti.

In aceasi perioada, numărul de clienti pentru internet fix a crescut cu 90.000, pana la 3 milioane⁶⁴.

⁶¹ EUROSTAT

⁶² Agentia Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii (ANCOM).

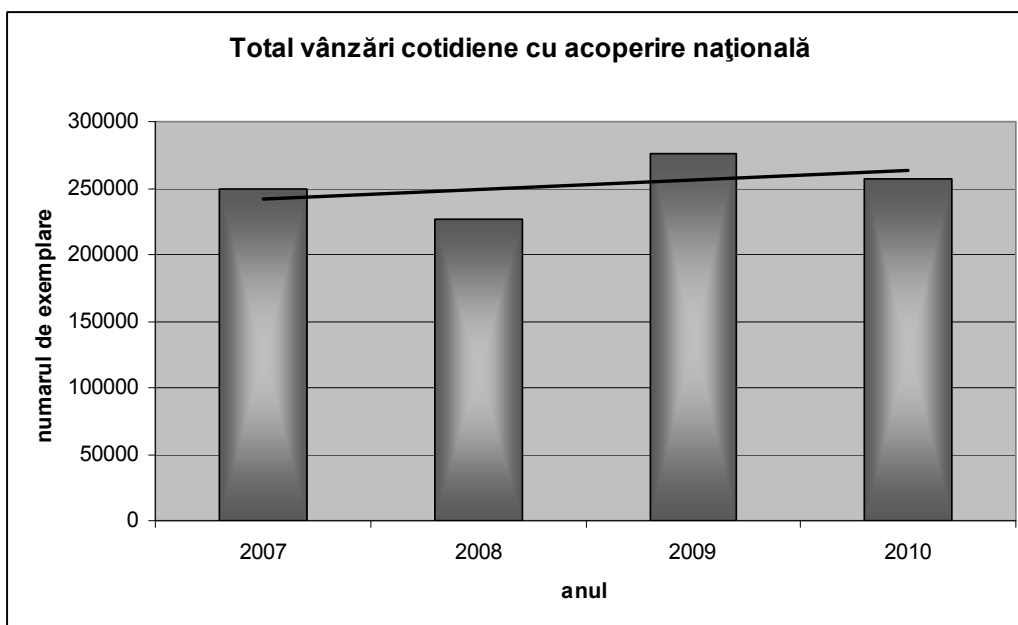
⁶³ Agentia Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii (ANCOM).

⁶⁴ Agentia Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii (ANCOM).

Prin strategia nationala de broad-band, fiecare gospodarie trebuie sa aiba acces la Internet de mare viteza pana in 2015..

O serie de rapoarte ale unor mari companii de profil⁶⁵ din lume confirma acest optimism: România s-a clasat pe locul patru in lume si pe primul loc in Europa intr-un clasament privind conexiunile de mare viteza. Viteza medie a conexiunii de Internet in tara noastra este de 7 mbps, in ultimul trimestru al anului 2010, viteza medie a inregistrat o crestere de 2,9%, iar in 2010 cresterea a fost de 12%. Cele mai mari viteze inregistrate in România sunt in Constanta (8,8 mbps), Iasi (7,7 mbps) si Timisoara (7,5 mbps).

Prin contrast, media tiparita a avut in perioada 2007 – 2010 o evolutie cvasiconstanta – vezi mai jos graficul vanzarilor cotidienele cu acoperire nationala⁶⁶.

Sursa: BRAT, prelucrarea Evaluatoarei

Web-site-ul AM-POP – www.ampeste.ro este updatat periodic, informația este structurată pe axe. AM POP afișează pe site POP, Ghidurile pe axe, lista beneficiarilor finanțați prin POP, pe axe, cu denumirea proiectului și bugetul aprobat precum și stadiul implementării POP pe axe și măsuri, actualizat la fiecare doua săptămâni. Personalul CR îndrumă solicitanții spre informare din acest web-site.

Web-site-ul are o grafică simplă, dar funcțională. Web-site-ul cuprinde doar 3 link-uri: către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură și către pagina de politică a pescuitului a Comisiei Europene.

⁶⁵ Raportul din 2010 al companiei IT Akamai.

⁶⁶ BRAT - Biroul Român de Audit al Tirajelor

Web-site-ul pereche, cel al ANPA – www.anpa.ro - conține informații de interes pentru acvacultura: registrul unităților de acvacultura autorizate, proiectele aflate în derulare, legislație.

Concluzie

Informarea și publicitatea Programului operațional pentru Pescuit este dependentă de interesul mass-mediei televiziv, audio, scrisă și on-line. Acțiunile de informare nu sunt coordonate și nici țintite, documentul strategic elaborat în acest sens având un caracter prea general.

Web-site-ul AM-POP are o grafică simplă dar este informativ în ce privește implementarea POP și bine organizat.

Nici web-site-ul AM-POP nici cel al ANPA nu pot însă servi unei informări mai larg în politica națională și europeană în domeniu și nu conțin resurse sau legături către resurse concludente în acest sens.

Recomandare

AM POP ar trebui să apeleze la o societate comercială specializată pentru elaborarea unui Plan de Comunicare pertinent și concret și să contracteze un minim de măsuri de informare prin mass-media de audiență națională. Având însă în vedere ponderea tot mai ridicată a internetului în acțiuni de comunicare și creșterea accesului la serviciile de internet, se recomandă ca resursele financiare să fie orientate cu preponderență spre aceste mijloace moderne.

Este mai important să fie utilizate cai tehnice diversificate (web-site-uri, mobi-site-uri, rețele sociale) decât să fie orientate resurse financiare sporite către publicitatea prin mass-media convențională.

Cele două web-site-uri – al AM-POP și al ANPA trebuie să devină într-o măsură mai ridicată instrumente de informare privind politicile naționale și europene în domeniu, să includă resurse și link-uri către site-uri de interes pentru politici dar și pentru structuri profesionale sau asociative. Este recomandabil să se insiste asupra sporirii caracterului informativ al siturilor, mai degrabă decât pe îmbunătățirea graficii acestora. Căile și mijloacele de publicitate trebuie să țină seama de evoluția internetului și a telefoniei mobile, să fie adaptate și diversificate în consecință.

Pentru elaborarea strategiei de informare și acțiunile de publicitate precum și pentru perfecționarea web-site-urilor, sunt disponibile alocările financiare ale axei 5, dar se recomandă ca determinarea valorii contractelor să se bazeze pe prețurile de piață, cu grijă pentru a nu fi supraestimate.

IV.2.3. Factori sau condiții care pot influența negativ implementarea POP, eficiența sau eficacitatea acestuia

Volumul de cereri de finanțare aprobate și efortului necesar pentru monitorizarea lor și asigurarea plăților au crescut accelerat în anul 2011. La data de 11/02/2011 erau finalizate sau în derulare un număr de 68 de cereri de finanțare contractate, în valoare totală de 64.867.744 EUR, număr ce a crescut rapid spre începutul lunii mai 2011 către 103 cereri de finanțare contractate.

Experiența altor programe europene în România (a se vedea POS-CCE, POS -DRU, POS-mediu, între altele) a arătat că se pot ridica serioase probleme de implementare în ce privește plata către proiecte și, în consecință, asigurarea fluxului de numerar pe care beneficiarii și-l planifică.

Principalele aspecte care ar ridica probleme în ceea ce privește implementarea POP sunt:

- avansul inegal al implementării pe axe.
- un sistem statistic și de raportare cvasioficială sărac în variabile urmărite
- indicatori ai sectorului puțin, lipsa totală a unor indicatori operativi (consum de pește, producția de conserve și alte asemenea) indisponibili adesea în profil teritorial sau cu o rată de actualizare prea lentă
- inexistența unor studii de piață, a unor studii socio-economice care să fundamenteze strategia generală de selecție a proiectelor și revizuirea POP, în caz de nevoie;
- gestiunea datelor de implementare (rezultate din procesul de apel și selecție, contractare, implementare a proiectelor) se realizează cu un sistem informatic ale cărui rapoarte dinamice au fost definite de abia începând cu ianuarie 2011, foarte târziu comparativ cu avansul pe axe.

Gestionarea datelor din procesul de selecție și de monitorizare se realizează cu ajutorul unui sistem informatic (bază de date), conceput și realizat de o firmă specializată. Funcționalitatea sa din punct de vedere hardware și al întreținerii informatice corespunde scopurilor pentru care a fost creată, principalele trăsături caracteristice ale acesteia fiind următoarele⁶⁷:

- baza de date este găzduită pe serverele Ministerului Agriculturii, aflate într-o cameră corespunzătoare (răcită)

⁶⁷ Evaluatorul a auditat funcționalitatea bazei de date în cursul lunii martie 2011, pe baza unei liste de verificare concepute special în acest scop și administrate la sediul AM de către personal de specialitate

- consultarea bazei de date se poate realiza exclusiv local – nu este posibila consultarea prin internet de pe alte calculatoare – acest lucru este în curs de a fi rezolvat la data elaborării raportului de evaluare;
- Echipa de mentenanță dedicată efectuează periodic verificări manuale ale accesibilității bazei de date prin conectarea la aceasta cu instrumente informatice (“tools”) specializate;
- Aplicațiile sunt transmise („deployed”) într-un server de aplicație, în acest caz JBOSS. La deploy time, când serverul de aplicație pornește acesta verifică dacă are conexiune cu baza de date. În cazul în care nu există conexiune, serverul de aplicație nu va porni, ca urmare nu se pot introduce date în aplicație.
- Se da mail automat zilnic și sunt configurate alerte cu verificarea consistenței bazei de date, depășirea alocării spațiului (comenzi de tipul DBCC CheckDB, prin care se testează consistența alocării spațiului, consistența tuturor obiectelor (tabele), consistența stocării datelor). Nu există însă rapoarte de monitorizare pe termen lung privind rezultatele acestor teste.
- Teamnet (firma de întreținere a bazei de date) are o echipă specializată în mentenanța bazelor de date alocată pentru efectuarea operațiilor de întreținere și optimizare. Oracle oferă suport automat pentru realizarea operațiilor de întreținere zilnice. Un raport detaliat este trimis către echipa de mentenanță. Totodată pe lângă aceste operații efectuate și raportate automat de către Oracle, echipa Teamnet intră lunar să verifice fragmentarea tabelelor de date și de indexări.
- Accesul la baza de date se efectuează prin canale securizate, astfel încât să nu se poată intercepta pachetele (prin procedee de sniffing) transmise între baza de date și serverul de aplicație. La nivelul aplicației software se efectuează teste de securitate (XSS, SQL Injection) astfel încât baza de date să nu poată fi penetrată prin aplicațiile ce o accesează. Sunt folosite mecanismele oferite de Oracle pentru securizarea accesului.
- Există o baza de date de test pe care se instalează aplicația de test înainte să intre în producție.
- Rețeaua în care se afla serverul de baza de date este monitorizată în permanență. Există echipamente care limitează accesul la echipamentele care conțin baza de date. În momentul în care se observă anomalii, sau atacuri este tăiat accesul. De asemenea se execută teste de bruteforcing. La nivelul echipamentelor se execută teste de tip DDoS sau Flooding.
- Există două baze de date. Una de test și una de producție. Baza de test este baza în care se fac cele mai multe operații și se introduce foarte multe date de test. În momentul în care se observă probleme pe această baza de date de test, acestea sunt rezolvate astfel încât problemele nu pot ajunge pe baza de date de producție.
- Baza de date este actualizată de fiecare dată când echipa de dezvoltare instalează o versiune nouă de aplicație. Actualizarea bazei se efectuează de către membri bine stabiliți ai echipei de dezvoltare. În prealabil modificările ce se efectuează pe baza de date de producție sunt rulate pe o BD de test.

- Problemele apărute sunt remediate de către echipa dedicată a TNI. Există proceduri stabilite pentru back-upul și restaurarea bazei de date din aceste back-upuri. În momentul în care placa de bază a serverului hardware a picat, s-a făcut trecerea aplicației pe o bază de date paralelă. După rezolvarea problemei la serverul hardware de către AseSoft s-a efectuat restaurarea bazei de date din back-upurile existente și întreținute la zi.
- Back-upul se realizează zilnic și se transferă la Constanța, este verificat automat generând un mail către dba@teamnet.ro în caz de succes sau insucces. În caz de insucces, persoanele responsabile cu menținerea bazei de date din partea TNI, verifică problemele apărute și iau măsurile necesare rezolvării acestor probleme.

O singură persoană se ocupă de baza de date în structura AM-POP, ceea ce conduce uneori la supraîncărcare, mai ales în situația în care este nevoie de proiectarea unor noi rapoarte dinamice. Conducerea AM-POP are însă o deschidere deosebită pentru implementarea unui sistem de gestiune electronică a documentelor cât mai dinamic. Lipsesc însă experiența necesară în ceea ce poate face un asemenea sistem.

Concluzie

Baza de date prezintă un potențial ridicat de utilizare pentru investigarea eficienței, relevanței și pertinentei programului, pe parcursul implementării acestuia, dar necesită încă dezvoltări suplimentare pentru a pune în valoare acest potențial.

Din păcate, dezvoltarea sa în sensul monitorizării procesului de implementare s-a făcut târziu spre sfârșitul anului 2010 și începutul anului 2011, astfel încât urmărirea s-a realizat până la acel moment prin procedee semi-automatizate.

Evaluatorul a recomandat pe parcursul analizei ca o serie de date necesare urmării implementării (urmărirea timpului parcurs de către solicitările de finanțare, introducerea Codului Unic de Identificare fiscală drept variabilă dinamică pentru a se putea verifica bonitatea solicitanților în caz de nevoie și altele) să facă obiectul proiectării unor rapoarte dinamice dedicate și acest lucru a fost realizat.

Resursele alocate dezvoltării sistemului de gestiune electronică a documentelor sunt insuficiente.

Recomandare

AM-POP ar trebui să discute cel puțin trimestrial necesitățile nou apărute de urmărire a procesului de implementare, astfel încât să fie posibilă verificarea respectării strategiei generale.

Aceste necesități de informare ar trebui să fie rapid transformate în elemente ale

sistemului electronic de gestiune a documentelor, in rapoarte dinamice sau in variabile nou introduse.

Întreținerea bazei de date ar trebui să includă și aceste elemente, fie că se vor realiza prin resurse interne fie ca vor fi achiziționate ca asistenta tehnică, astfel încât persoana responsabilă de sistemul electronic de gestiune a documentelor să păstreze doar rolul de interfață între experții în programare și AM-POP.

În ce privește cadrul normativ, una dintre persoanele chestionate din cadrul managementului POP a menționat că pe Ordinul de pescuit comercial nu se eliberează autorizație separată ci pe licență se trec toate tipurile de unelte, ceea ce conduce la situația de a nu putea fi recunoscut prin documente cel ce practică pescuitul comercial la scară redusă. În opinia respondentului, acest lucru conduce la dificultăți în verificarea eligibilității cererilor de finanțare din axa 3 – Investiții la bordul navelor de pescuit și selectivitate.

IV.2.4. Claritatea și atractivitatea procedurilor de apel de proiecte, motive potențiale pentru care aceștia ezită să întocmească dosare de finanțare

Ghidul Solicitantului este neclar, sunt solicitate un număr excesiv de documente de verificare administrativă, studiile de piață solicitate se elaborează cu dificultate și practic numai prin sondaje, în lipsa unor documente relevante de piață. În aceste condiții, elaborarea primei cereri de finanțare necesită contractarea unui Consultant specializat, care lucrează de regulă pe comision de succes. Majoritatea celor intervievați au arătat că există pericolul de a ridica artificial valoarea investiției pentru a crește implicit valoarea comisionului. Membrii Focus-Grup au menționat însă că după prima cerere au dobândit suficientă experiență pentru a le realiza pe următoarele fără asistență de specialitate.

Numărul ridicat de cereri de finanțare depuse pe axa 2 și rata de succes a acestora demonstrează însă că și în aceste condiții nu sunt obstacole semnificative care să se constituie în motive de descurajare pentru depunerea unei cereri de finanțare.

Evaluarea studiilor de piață atașate cererilor de piață se face în absența unor documente de referință (inexistente pe plan național), ceea ce a condus la dispute cu privire la realismul unor prețuri prevăzute și a volumului cererii de piață. Realismul și aplicabilitatea studiilor de piață și ale planurilor de afaceri rămân incerte în aceste condiții și pot descuraja aplicanții având în vedere că indicatorii acestora sunt considerați contractuali și pot conduce la solicitarea returnării sprijinului în urma controlului ex-post (o asemenea situație a fost întâlnită la proiectele SAPARD).

IV.2.5. Metodele de selecție a propunerilor, aplicabilitatea criteriilor de selecție și transparența selecției

Experții evaluatori disponibili pentru evaluarea cererilor de finanțare sunt în număr de 24, dintre care 19 pe domenii tehnice (vezi tabelul de mai jos)⁶⁸.

Specificație	Număr
Evaluatori tehnici, din care, pe domenii:	19
Acvacultură	7
Pescuit, unelte și echipamente de pescuit	2
Managementul resurselor pescărești	2
Resurse marine vii	2
Ecologie, protecția mediului	2
Hidrodinamică navală și structuri navale	2
Tehnologii și echipamente pentru procesare pește	2
Evaluatori financiari	5
Total experți	24

Sursa: situație furnizată de AM - POP

Tabel 1 Situația numărului evaluatorilor independenți, pe domenii de specializare, 2010

Acești experți evaluatori au avut de analizat un număr de 92 de cereri, dintre care au fost aprobate 59, până la data de 30/11/2010. Aceasta înseamnă un număr mediu de cereri ce revin unui evaluator de $159/19 = 4,85$. Din doc A.1,2,4,5 i 6 CF 2010 stadiul la 8.04 au fost 78 de cereri de finanțare eligibile pe investiții (46 pe act 1 și 22 pe act 2 ale măsurii 2.1, 7 pe măsura 2.3 și 3 pe măsura 3.4) care au fost supuse procesului de evaluare tehnico-financiară de către evaluatorul extern contractat. Din acestea au fost selectate 47 (27 pe acțiunea 1, 15 pe acțiunea 2 ale măsurii 2.1 și 5 pe măsura 2.3).

⁶⁸ date transmise de AM POP

Aceasta înseamnă un număr mediu de cereri ce revin unui evaluator tehnic de $78/19=4,10$.

Pana la data de 13.05.2011, acești experți evaluatori au avut de analizat un număr de 79 de cereri, dintre care au fost aprobate 50. Aceasta înseamnă un număr mediu de cereri ce revin unui evaluator de $78/19 = 4,15$

Aceasta încărcare individuala corespunde unei bune practici, având in vedere ca o cerere poate fi analizata in 0,5 -4 zile si prin urmare perioada maxima in care o cerere de finanțare se afla in evaluare este de aproximativ 20 de zile. Totuși, o asemenea perioada nu este de regula atinsa, perioada obișnuita fiind mult mai redusa.

Nu au existat semnalări cu privire la incorectitudini in procesul de evaluare, deși unele suspiciuni au fost ridicate evaluatorului in cursul exercițiului de evaluare, suspiciuni legate de posibilitatea influențării evaluatorilor de către diverși beneficiari. Nu au fost însă semnalări susținute de dovezi. Intr-o opinie, evaluarea ar fi trebuit condusă cu experți angajați individual și nu cu o firmă care să pună la dispoziție evaluatorii.

Criteriile de evaluare măsoară direct nivelul așteptat al atingerii obiectivelor POP.

Evaluarea cererilor de finanțare folosind aceste criterii a ridicat în 2009-2011 numeroase probleme legate de interpretare. La nivelul conducerii autorității de management există preocuparea pentru îmbunătățirea acestuia, prin omogenizarea evaluărilor.

O dificultate de aplicare a constat si in posibilitatea de a obține finanțare pentru cumpărarea terenului. Au existat suspiciuni in ce privește valoarea terenului, chiar in condițiile in care aceasta provine din opinia unor experți evaluatori. In afara posibilității supraestimării oneroase, aceasta categorie de cheltuieli eligibile poate induce o creștere a bugetului total al cererii, pentru ca valoarea eligibilă pentru teren sa poată fi la rândul sau mai ridicata.

Concluzie

Exista un număr suficient de evaluatori independenți calificați iar încărcarea per persoana este adecvată.

Interpretarea și aplicare grilelor de evaluare ridica probleme de interpretare unitara AM-POP si evaluatorii colaborează pentru a reduce acest risc.

Există posibilități de supraestimare a bugetelor, dificil de identificat și de eliminat.

Recomandare

AM-POP ar trebui să continue practica colaborării cu evaluatorii independenți și să discute rapoartele de evaluare în cazurile în care proiectele au valori ridicate. Pentru facilitarea acestei cooperări, personalul AM-POP ar trebui să primească un minim de instruire în domeniul tehnologiilor de profil și să expună și să explice evaluatorilor prioritățile și problemele care au apărut în urma evaluării.

Conform organigramei, la nivel AM-POP, în cadrul Serviciului de monitorizare și selecție proiecte sunt încadrați 8 funcționari publici.

La nivelul Centrelor Regionale, pentru monitorizare proiecte și verificări de management sunt încadrate 18 persoane.

La nivelul AM-POP, în cadrul Serviciului monitorizare și selecție funcționează următoarele compartimente:

- Compartimentul metodologie;
- Compartimentul programare, evaluare, monitorizare și raportare POP;
- Compartimentul verificări eligibilitate și selecție cereri de finanțare.

Compartimentul metodologie este cel care are conform ROF, atribuții pentru realizarea funcțiilor de management al calității, de elaborare și modificare a manualelor de proceduri și a ghidurilor solicitantului.

Acest compartiment are și rolul de a urmări și modifica Ghidul Solicitantului, dacă va fi cazul (conform ROF, acest compartiment elaborează Ghidurile Solicitantului, inclusiv Corrigenda de modificare, în colaborare cu compartimentele de specialitate, și gestionează bazele de date).

Având în vedere numărul restrâns de proiecte din prezent, o comparație cu eficiența mecanismului de implementare din Programele Operaționale Sectoriale aduce un plus de informație.

Odată cu creșterea numărului de proiecte aprobate, managementul acestor Programe Operaționale s-a confruntat cu probleme ridicate de:

- întârzieri de plăți;
- mecanisme de raportare supradimensionate fata de necesitatea firească de verificare;
- unele dificultăți de înțelegere unitară a ghidurilor.

Timpul total de selecție este acceptabil conform opiniei unora dintre solicitanți. Solicitanții au apreciat că obținerea de autorizații, certificate și avize nu le-a ridicat probleme deosebite.

De remarcat însă ca numărul de cereri de finanțare depuse este încă redus la sfârșitul anului 2010.

Analizând situația cererilor de finanțare depuse și aprobate (59) în 2010 rezultă

Durată, zile	Timp conformitate	Timp eligibilitate	Timp selectare	Timp contractare	Timp contract fs
Total durata	838	629	724	1257	360
Maxim	80	80	86	74	34
Minim	2	0	1	13	-1
Media per cerere	14,20	10,66	12,27	21,31	6,10
Mediana	12,00	6,00	20,50	34,00	10,00

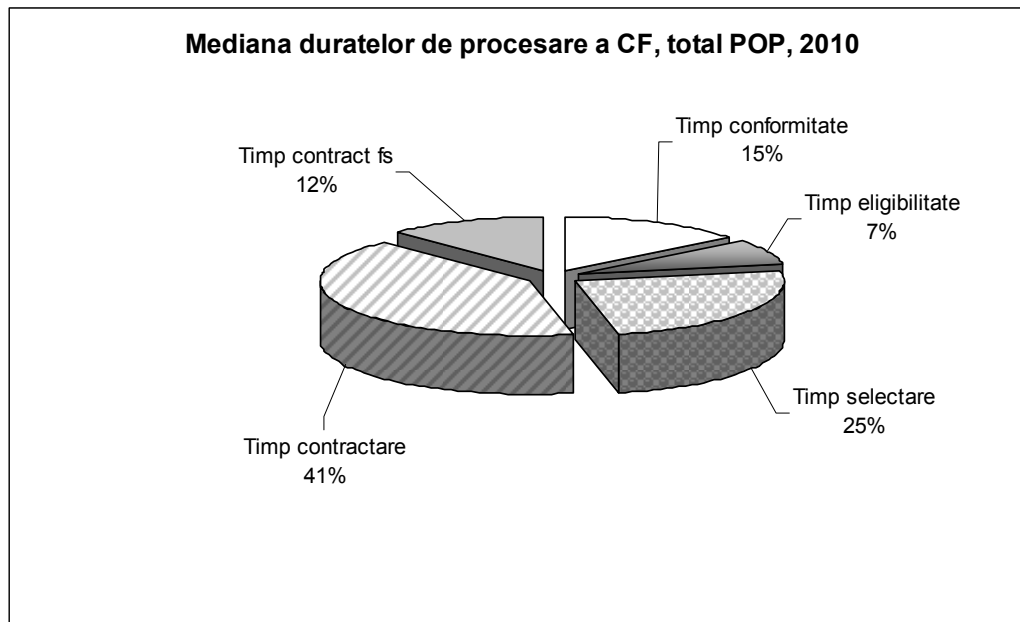
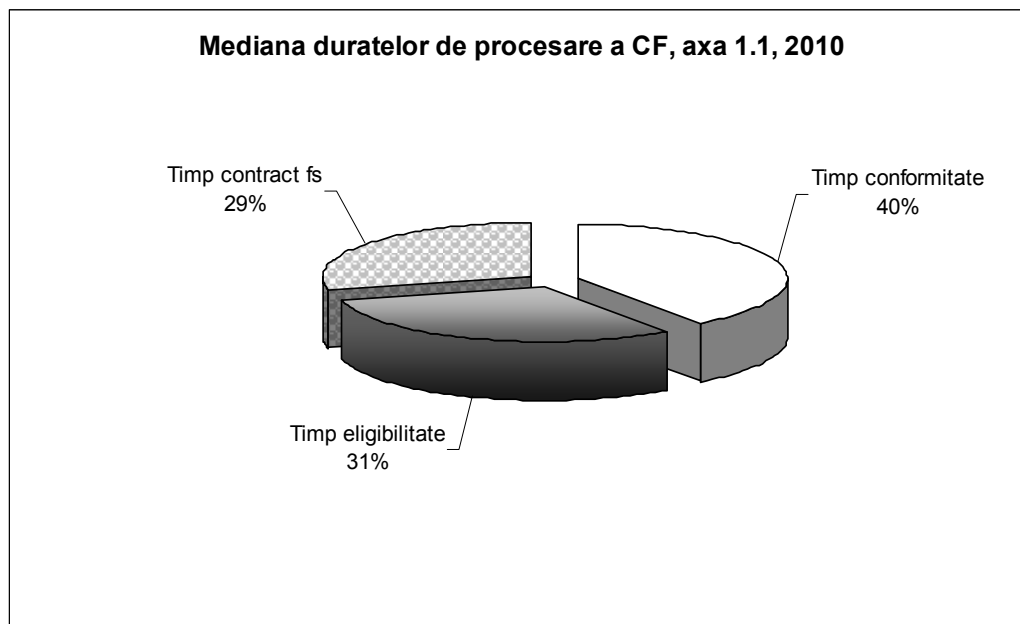

Figura 10 Proportia de timp alocata pe fiecare faza de procesare a cererilor de finantare aprobate, mediana duratelor

Situația pe axe și măsuri

Pentru Măsura 1.1. 1, cele 7 cereri aprobate au parcurs fazele de verificare a conformității și eligibilității și contractarea conform tabelului următor.

Durata, zile	Timp conformitate	Timp eligibilitate	Timp contract fa
Total Duarte	104	77	110
Maxim	21	26	34
Minim	12	3	5
Media per cerere	14,86	11,00	15,71
Mediana	14,00	11,00	10,00

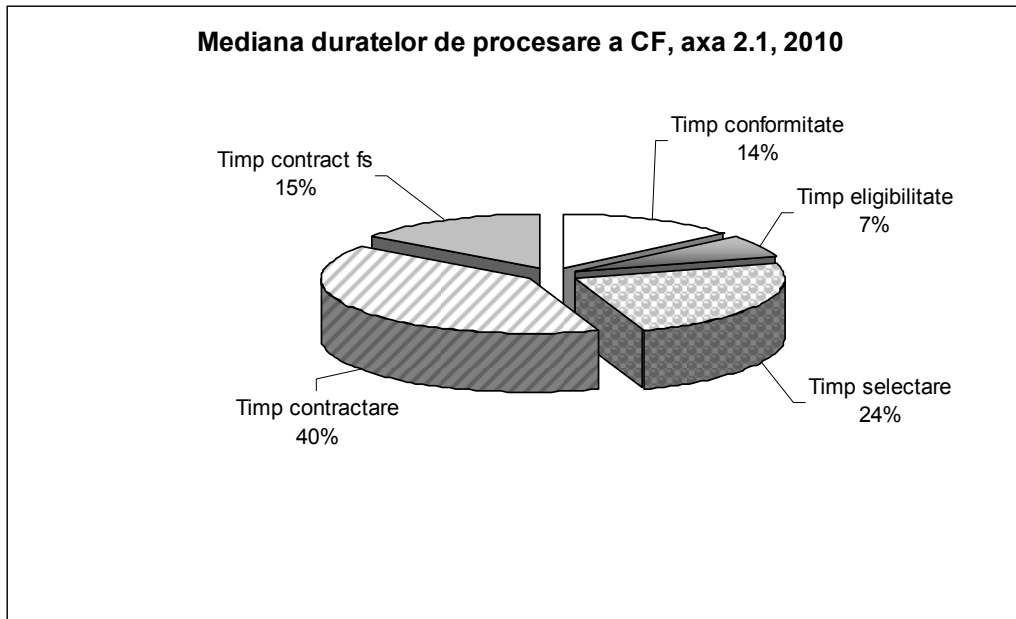

Pentru Măsura 2.1., cele 40 de cereri aprobate au parcurs fazele de verificare a conformității și eligibilității, de evaluare și contractare în duratele de timp descrise în tabelul următor.

Durata, zile	Timp conformitate	Timp eligibilitate	Timp selectare	Timp contractare	Timp contract fs
Total durata	611	404	642	1063	169
Maxim	80	80	86	73	28
Minim	2	0	1	13	-1
Media per cerere	15,28	10,10	16,05	26,58	4,23
Mediana	12,00	6,00	21,00	35,00	13,00

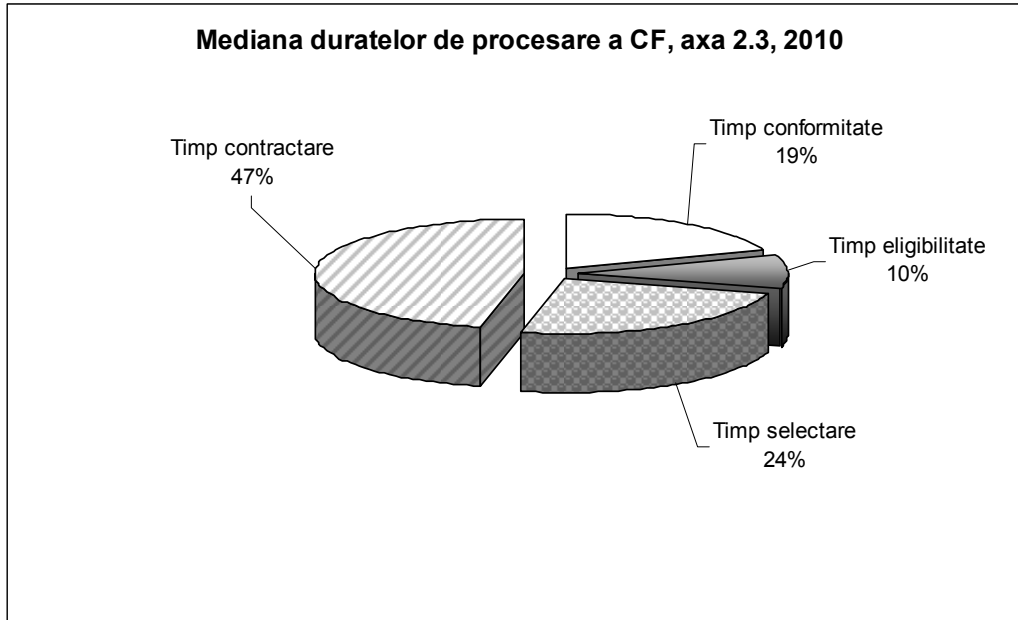
Mediana duratelor pe fiecare etapa în parte este acceptabilă, dar valoarea maximă a duratelor pe etapă este de 2- 12 ori mai mare decât a mediane. Diferența dintre valoarea minimă a duratelor și valoarea maximă este foarte mare.

O astfel de situație statistică indică un sistem de verificare/selectare nesigur și imprevizibil. Membrii Focus Grupului au indicat însă ca fiind acceptabilă durata de la depunere la semnarea contractului. Din tabelul de mai sus rezultă că suma duratelor pe faze, exprimate în valori ale mediane este de 87 de zile, adică aproximativ trei luni.

Pentru Măsura 2.3., cele 5 cereri aprobate au parcurs fazele de verificare a conformității și eligibilității, de evaluare și contractare conform duratelor de timp prezentate în tabelul următor.

Durate, zile	Timp conformitate	Timp eligibilitate	Timp selectare	Timp contractare
Total durata	56	44	82	194
Maxim	15	21	31	74
Minim	5	5	5	28
Numar de cereri	5			
Media per cerere	11,20	8,80	16,40	38,80
Mediana	12,00	6,00	15,00	29,00

Pentru Axa 3 nu a fost depusa in prima jumătate a duratei de implementare un număr de cereri care sa permită o analiza statistica.

Pentru Axa 4 au fost depuse cererile de finanțare a Strategiilor locale la sfârșitul lunii august 2011, ceea ce a făcut imposibila evaluarea capacitații de management eficient a acestora prin analiza procesului de evaluare si contractare.

Axa 5 – componenta de asistenta tehnica a fost subtilizată, contractele încheiate adresându-se unor necesități momentane (cu excepția contractului de evaluare de proiecte).

Concluzie

După 18 luni de la începerea reala a implementării programului, proiectele aprobate sunt inga intr-un stadiu prea incipient pentru a identifica cu precizie punctele critice ale managementului. Avansul inegal al axelor face o astfel de analiza încă si mai imprecisa.

Criteriile de evaluare măsoară direct nivelul in care un proiect contribuie la atingerea obiectivelor programului, dar sunt imprecise, dificil de aplicat, permit cu prea mare ușurința aprobarea unor proiecte care sunt formal bine concepute dar care sunt mai puțin fezabile.

Cu toate ca au avut loc 3 ședințe comune ale Autorității de Management și societății comerciale care evaluează documentațiile depuse, in scopul înțelegerii si aplicării unitare a criteriilor, părerea generală este că mai sunt încă necesare eforturi pentru o

aplicare omogena a acestora.

Nu exista in procedura posibilitatea modificării bugetelor proiectelor in cursul evaluării, ceea ce in condițiile lipsei preturilor de referința si a unei practici in domeniu, conduce la supraestimări si la suspiciunea că unele proiecte ar fi puțin fi totuși finanțate, cu o minimă corecție de buget

Recomandare

AM-POP ar trebui sa restructureze complet procedura de apel, de selectie si evalaure, astfel incat accentul sa se mute de pe evaluarea academica a dosarelor de finantare pe o evalure a relevantei si fezabilitatii acestora. O propunere orientativa a Evaluatorului este redata in anexa. In esenta, modificarile propuse se refera la:

- a) eliminarea din dosarul de solicitare a finantarii a unor acte ce nu sunt concludente sau pentru care se poate accepta declaratia solicitantului (o serie de acte pot fi totusi solicitate doar dosarelor selectate);
- b) eliminarea solicitarii unor planuri de afaceri sofisticate si inlocuirea acestora cu un format mult mai simplu; eliminarea solicitarii sau interezicerea furnizarii de date suplimentare inutile in volum excesiv;
- c) instituirea unui sistem mai simplu de evalaure, cu doua etape: relevanta (cu criteriile de tipul trece-nu trece) si fezabilitatea, cu un numar restrans de criterii evaluate exclusiv prin note de la 1 la 5;
- d) elaborarea unui Ghid al Evalaurii, pentru a se asigura interpretarea unitara a criteriilor de catre evaluatori
- e) alcatuirea unei liste de elemente obligatorii ale scrisorii de repingere a finantarii, astfel incat popunatorul sa fie informat cu privire la punctele pe care ar trebui as le perfectioneze in cazul in care ar dori sa redepuna proiectul
- f) Instituirea fazei de revizie (solicitare de dlarificari si solicitare de revizie), astfel incat proiectele sa nu mai fie respinse pentru unele scapari de design sau pentru cauze minore; o astfel de faza ar trebui sa vizeze si reducerea surpaestiamrilor bugetare.

AM-POP ar trebui sa contracteze o asistenta tehnica la management pentru a realiza de urgenta aceasta re-organizare

Punctul critic principal al programului îl reprezintă situația plăților către beneficiari, care deși ajunge la aproape 30% din totalul contractelor încheiate, se referă la o absorbție totală a fondurilor de până în 7,39 % la sfârșitul anului 2010. Aceasta situație ridică problema eficienței sistemului de plăți în momentul în care numărul de proiecte va crește odată cu rata de absorbție a fondurilor.

Din declaratiile sale, managementul POP utilizeaza cererile de rambursare si ca pe un punct de control al fezabilitatii proiectelor, mai ales in ce priveste capacitatea de co-finantare si supraestimarile bugetare ale proiectelor.

Desi aceasta optiune strategica dovedeste precautie in utilizarea fondurilor comunitare, fiind utilizata drept singurul punct de control real al fezabilitatii, genereaza blocaje al platilor si conduce la o imagine imprecisa a utilizarii fondurilor.

Focus-Grupul organizat pentru evaluare a evidentiat faptul ca aprobarea planurilor de achizitie a reprezentat principala dificultate in ce priveste planificare, dar ca „situatia se afla in curs de indreptare”.

Concluzie

Programul este intr-un stadiu prea incipient pentru a identifica cu precizie punctele critice ale managementului, in ce priveste plata cererilor de rambursare. Totusi, blocajele aparute in procesul de rambursare se datoreaza in principal unei fezabilitati restranse a proiectelor, ca potențial de co-finantare si ca urmare a unor (posibile) supraestimari.

Din experienta altor programe în România se poate prevedea că punctele critice care pot genera blocaje în cererile de finantare sunt legate de interpretarea excesiva a conditiilor de achizitie publica sau din formalismul excesiv al documentelor. In general, combaterea excesului de precautie este dificila in climatul administrativ din România.

Recomandare

In cazul proiectelor cu bugete ce depasesc 200,000 EUR, AM-POP ar trebui sa includa in contracte o conditie de reziliere in situatia in care intr-un anumit numar de zile, recomandabil 180 de zile, nu este inregistrata nici o cerere de rambursare.

AM-POP ar trebui sa solicite o declaratie de asigurare a cofinantarii si sa faca cunoscut solicitantilor (prin Ghidul de finantare, dar si pe calea diseminarii) aceasta posibilitate de reziliere.

Includerea in faza de revizie a posibilitatii de ajustare a bugetelor este obligatorie pentru a evita blocajele ulterioare generate de acceptarea unor bugete exzcesive.

IV.3. QE5: Care este eficiența sistemului de monitorizare a programului

Monitorizarea programului se realizează pe calea indicatorilor de rezultat, stabiliți pentru fiecare axă în parte. Urmărirea indicatorilor de rezultat se realizează prin consultarea bazei de date și verificarea manuală a cererilor existente.

Având în vedere numărul relativ redus de cereri de finanțare, această metoda poate fi considerată suficientă, la acest moment. Odată cu perfecționarea bazei de date și digitizarea cererilor, această urmărire va fi la rândul său automatizată într-un grad mai înalt.

La nivel de program, sistemul de indicatori de monitorizare necesită însă completări și perfecționări pentru a avea permanent în vedere impactul programului, eficiența alocării fondurilor pe axe și a aduce perfecționări pe parcurs.

Sistemul național statistic include indicatori și date numerice ce sunt disponibili după 1-2 ani. Sistemul de monitorizare implementat de ANPA se bazează pe raportări periodice, entitățile economice fiind însă destul de reticente în a furniza date. Un Ordin al ministrului agriculturii aflat în curs de aprobare în timpul evaluării creează obligații de raportare firmelor din acvacultura și posibil, în viitor diverselor procesatori. Totuși, având în vedere caracterul puțin administrativ al acestui sistem, nu este de așteptat o acuratețe prea ridicată.

Această limitare obiectivă la mecanisme administrative de stat reprezintă un real obstacol în crearea unui sistem de indicatori realmente util pentru monitorizarea curentă a programului.

O altă limitare o reprezintă caracterul biunivoc al unora dintre indicatori, în sensul în care spre exemplu consumul de pește deși are o conotație economică pozitivă, reprezentând un semn al creșterii, are totuși o conotație negativă din punct de vedere al mediului, reprezentând o presiune suplimentară asupra resurselor naturale.

Pentru a iniția procesul de dezvoltare a sistemului de indicatori, evaluatorul a consultat studiile referitoare la indicatorii programelor de sprijinire a pescuitului, disponibile la OECD și din programele de cercetare ale Uniunii Europene.

Studiile OECD privind măsurarea eficienței și impactului politicilor de sprijinire a domeniului de pescuit subliniază necesitatea constituirii unor indicatori agregați, care să includă aspecte referitoare la "pescuitul responsabil" și la dezvoltarea durabilă.

Din această perspectivă tri-dimensională (mediu, social și economic), OECD a elaborat o matrice de indicatori Presiune-Stare-Răspuns, redată în tabelul următor.

Dimensiuni	Presiune	Stare	Răspuns
Ecosistem (resurse si mediu)	Cantitatea de peste recoltat	Situația stocului de peste	Captura totală admisibilă (TAC)
	Consumul de peste		
Social	Efortul de pescuit	Numărul de pescari	-
	Numărul de vase de pescuit		
	rata de creștere a numărului de pescari		
Economic	Subsidii	Profitabilitate	Economic stimulente & constrastimulente economice (subsidii, taxe)
	Excedentul capacității de pescuit in exces	Numărul de locuri de munca existente	
	Profitabilitate		

Sursa: "Economic and Social sustainability Indicators for Fisheries" Study, OECD ⁶⁹.

Tabel 2 Matricea Presiune-Stare-Raspuns pentru indicatorii din domeniul pescuitului

În ce privește dimensiunea de mediu, OECD subliniază relevanța indicatorului de consum de pește pe cap de locuitor, care este interpretată ca o presiune asupra resursei, atât timp cât creșterea valorii acestui indicator conduce la creșterea volumului de pește prins (sau din acvacultură), ceea ce din punct de vedere al protecției mediului este interpretat negativ⁷⁰.

Evident, sensul economic al consumului de pește per cap de locuitor prezintă o semnificație pozitivă în ce privește creșterea volumului de pește prins (sau din acvacultură). Din punct de vedere economic, trebuie avută în vedere o anumită elasticitate a cererii cu prețul unei mese de pește și evident obișnuința socială în ce privește consumul de pește.

În ce privește dimensiunea socială, rata șomajului și crearea de noi locuri de muncă sunt la fel de importante ca și dependența socio-economică de activitatea de pescuit, atât în termeni economici (insuficiența locurilor de muncă alternative pescuitului în anumite comunități) cât și în termeni sociali (practicarea pescuitului de-a lungul mai multor generații). În urma acestor considerente se construiesc doi indicatori: a) Indexul de dependență de pescuitul comercial și b) Indexul de dependență socială de pescuit⁷¹. Indicatorul pereche este indicatorul de vulnerabilitate, care evidențiază dimensiunea riscului acestei dependențe.

⁶⁹ 1. Bertrand LeGallic, Fisheries sustainability indicators: the OECD experience, Brussels workshop, 2002 <http://www.oecd.org/dataoecd/43/63/2507611.pdf>

⁷⁰ 3. Alliance for responsible fisheries http://www.allfish.org/whitepapers/15-%20ALLFISH_Costed%20Work_Program_2010.pdf

⁷¹ 2. Steve Jacob, Priscilla Weeks, Benjamin G. Blount, Michael Jepson - Exploring fishing dependence in gulf coast communities. [doi:10.1016/j.marpol.2010.06.003](https://doi.org/10.1016/j.marpol.2010.06.003)

Intr-un mod asemănător se definește și un sistem de indicatori relativ la dependența de acvacultură.

Scara de calcul a acestor indicatori (comunitate/microeconomics sau națională) influențează interpretarea acestor indicatori. Acești indicatori pot fi simplificați în: repartizarea beneficiilor [între grupurile sociale] și amprenta de carbon („carbon foot-print”).

Concluzie

Programul Operațional pentru Pescuit include indicatori de rezultat pe fiecare axă și măsură în parte, precum și indicatori de impact (cum ar fi consumul de pește).

Nu există studii sau analize de piață profesionale și credibile privind sectorul de pescuit și acvacultura, industria de prelucrare a peștelui și industriile dependente.

Acești indicatori nu sunt utilizabili pentru monitorizarea curentă a POP.

Recomandare

Constituirea unui sistem de indicatori necesită următoarele:

- sprijinirea unor studii de piață care să reflecte situația de fapt;
- identificarea unor surse de informare independente și credibile;
- identificarea unor organizații de producători, federații, patronate care să gestioneze un sistem de indicatori independent

IV.4. Concluzii și recomandări în ce privește relevanța

1. În general, POP permite identificarea proiectelor celor mai relevante pentru obiectivele sale, dar condiția obligatorie ar fi ca situația de piață a sectorului să fie foarte bine cunoscută. Acest lucru nu se întâmplă (lipsa studiilor, a indicatorilor și altele asemenea), astfel încât strategia de a lăsa cererea de piață să decida în privința relevanței proiectelor nu a dat rezultatele scontate, cel puțin văzută prin prisma finanțării unui număr mare de ferme în hală pentru creșterea sturionilor, al căror succes de piață este dificil de prevăzut.

2. Selecția, evaluarea și implementarea la nivel de proiect prezintă serioase disfuncționalități (începând cu solicitarea unui număr excesiv de documente pentru

admisibilitate și terminând cu o evaluare neunitară și fără posibilități de corecție a proiectelor înainte de semnarea contractelor) ce afectează managementul și impactul programului. Acest sistem trebuie revizuit de urgență și în profunzime, conform indicațiilor evaluatorului. Deoarece AM-POP intenționează să recomande aceste mecanisme de evaluare și FLAG-urilor, pentru selectarea proiectelor din strategiile acestora, ce este așteptată în 6-12 luni, revizuirea mecanismului de evaluare este cu atât mai urgentă și prioritară.

3. Publicitatea programului se realizează practic exclusiv prin resursele administrative ale AM-POP, inclusiv prin intermediul CR-urilor. În lipsa unei strategii de promovare și a unor eforturi coordonate, publicitatea programului este cvasinexistentă. Impactul negativ al acestei situații nu se rezumă la necunoașterea programului, ci îl lipsește și de un prețios mijloc de asigurare a feedbackului. Este recomandabil ca AM-POP să contracteze de urgență sprijin de publicitate. În acest contract însă, AM-POP ar trebui să includă și noile canale media, în special cele prin internet mobil și rețele sociale, altele asemenea, astfel încât strategi de publicitate să se axeze pe canalele a căror pondere este în creștere.

4. Monitorizarea implementării nu este posibilă doar cu indicatorii prevăzuți în POP. Aceștia sunt utili pentru urmărirea impactului programului pe termen lung, dar cvasinutili ca indicatori pentru managementul programului, în scopul orientării pe parcurs a priorităților și a măsurilor de îmbunătățire. Analiza valorilor indicatorilor din Program la termenul intermediar nu este concludentă, datorită atât timpului îndelungat dintre momentul determinării și cel al comunicării cât și datorită aspectelor metodologice. AM-POP ar trebui să decidă de urgență formarea unui mecanism de monitorizare mult mai operativ, eventual prin câțiva indicatori determinați rapid la nivelul organizațiilor de producători, patronatelor etc. Este evident necesară întărirea instituțională a acestora pentru un asemenea obiectiv.

IV.5. Lecții învățate și evidențierea celor mai bune practici

Lecție învățată 1

Evaluatorii independenți prezintă neutralitate, competență profesională și dăruire pentru această activitate, dar lipsa de date de referință afectează în mod obiectiv procesul de evaluare. Aceste date de referință, constând atât în literatura de specialitate disponibilă, cât și în rapoarte privind piața semnificativă trebuie să fie disponibile anterior lansării procesului, apelului de proiecte. Referințele trebuie să se axeze pe prioritățile programului și pe obiectivele acestuia.

Evaluatorii pot decela destul de repede tendința spre o anumită structură a solicitărilor de finanțare, dar în lipsa unui mecanism de informare a AM-POP și a discutării acestui subiect, nu există nici o modalitate prin care eventualele semne de

întrebare sau chiar îngrijorări ale evaluatorilor să parvină conducerii AM-POP.

Lecție învățată 2

Oricât de bine ar fi alcătuite grilele de evaluare, sunt încă posibile diferențe de interpretare ce conduc la aplicare neuniformă.

Este necesar să existe încă de la începutul procesului de evaluare un ghid de interpretare unitară a criteriilor iar AM-POP și evaluatorii independenți trebuie să analizeze repetat și cu răbdare modalitatea de interpretare a criteriilor, pentru asigurarea aplicării unitare.

Practica discutării aspectelor ce tin de interpretarea unitara este una dezirabila, nu este neaparat nevoie de un mecanism formal si doar de o proocupare constanta pentru acest lucru.

Lecție învățată 3

Cauza lipsei de eficiență a încercărilor de a analiza rezultatele și impactul implementării POP o reprezintă lipsa informațiilor suficiente și credibile despre situația economică și de piață a sectorului de pescuit.

Aceasta carență a fost dificil de identificat deoarece în faza inițială a implementării experiența personală s-a dovedit suficientă.

Ar trebui verificat inca inainte de lansarea axelor daca exista suficiente inforamtii despre sectorul sau domeniul vizat si daca nu exista, trebuie obtinute sau trebuie comandate studii si investigatii in acest sens.

Lecție învățată 4

În faza inițială a programului, evaluarea propunerilor de proiecte are tendința de a fi excesiv de scrupuloasă, scolastică și neunitară. Situația poate fi rezolvată ulterior, dar acest lucru conduce la apariția a două „loturi” de proiecte: unul evaluat în condițiile amintite și un altul evaluat după o tehnică mai potrivită, bazată în special pe relevanța și fezabilitate.

În cazul contractării de evaluatori independenți ar trebui ca în serviciile acestora să fie inclusă și o analiză preliminară a sistemului de evaluare, astfel încât eventualele

scăpări să fie rezolvate înainte de publicarea Ghidurilor solicitantului.

Lecție învățată 5

Este extrem de dificil pentru solicitanți și riscant pentru strategia de implementare ca dosarele de finanțare să fie evaluate fără posibilitatea de modificare în acest timp. Etapa de revizie, cu includerea obligatorie a solicitării de clarificări și a ajustării bugetare este obligatorie pentru asigurarea eficienței implementării și a „valorii-pentru-bani”.

Lecție învățată 6

Sistemul de gestiune electronică a documentelor își dovedește utilitatea doar odată cu avansul programului și creșterea numărului de finanțări. Adaptarea sa din mers pune însă serioase riscuri în ce privește aplicabilitatea. Sistemul de gestiune electronică a documentelor trebuie să permită proiectarea rapidă de noi rapoarte dinamice iar necesarul de prelucrare trebuie discutat în Comitetul de Monitorizare.

Lecție învățată 7

Elaborarea direcțiilor strategice și planificarea acțiunilor de sprijin prin POP trebuie să se realizeze în colaborare cu autoritățile centrale și locale de mediu, cu custozii și administratorii siturilor Natura 2000, astfel încât să se asigure și o colaborare ulterioară facilă și aplicarea principiului parteneriatului.

Lecție învățată 8

Situația în care dosarele de solicitare a finanțării trebuie însoțite încă de la depunere de un set complet de acte necesare verificării conformității administrative reprezintă o piedică în plus și conduce la incurajarea utilizării de consultanță externă acolo unde nu este necesar.

Pe lângă sarcina administrativă a gestionării unui asemenea număr ridicat de acte, procedeu descris are ca efect și suprasolicitarea inutilă a evaluării în genere iar eventuala respingere a dosarului în condițiile în care solicitantul a fost nevoit să consume timp și bani pentru aceste acte, conduce la reținerea ulterioară în a mai

solicita finanțare.

Este dificil de obținut o informație cantitativă despre acest aspect, deoarece pe de o parte stadiul programului este prea incipient iar pe de altă parte beneficiarii sunt reticenți în a menționa un astfel de subiect în mod direct (posibil și din cauza unei lungi istorii a solicitării unor astfel de acte în exces în alte programe din România, fapt ce a produs o anumită obisnuință).

La nivelul AM, al evaluatorilor independenți, a beneficiarilor există opinia unanimă însă că documentația de solicitare a finanțării ar trebui simplificată, fără însă a introduce prin aceasta un element suplimentar de risc privind cheltuirea fondurilor publice.

Lecție învățată 9

Sistemul de gestiune electronică a documentelor este în prezent limitat la înmagazinarea informațiilor. În măsura în care sunt posibile, interogările nu conduc la obținerea de rapoarte automatizate sau semiautomatizate. Automatizarea completă a trenat și din cauza prelucrării manuale în fazele incipiente ale POP, când numărul de cereri și informație manipulată au fost reduse. Ca lecție învățată, gestiunea informatizată a documentelor, în toate fazele de implementare a proiectelor și pe parcursul dezvoltării POP (lansării de noi axe sau măsuri, modificări ale alocărilor sau ale organizării pe axe și măsuri) trebuie pusă în aplicare cu prioritate pentru a permite degrevarea personalului de activitățile de birou consumatoare de timp dar care s-ar putea automatiza cu ușurință și pentru a permite elaborarea operativă a unor documente fundamentate în scopul analizei implementării POP.

Lecție învățată 10

Evaluarea impactului socio-economic real al programului și fezabilitatea planurilor financiare ale FLAG-urilor nu au reprezentat o prioritate în monitorizarea POP, sarcina colectării informațiilor necesare în acest sens fiind lăsată fie la latitudinea consultanților pentru FLAG-uri sau a beneficiarilor, fie considerată ca fiind suficient relevantă de indicatorii de rezultat ai POP. Aceasta abordare a afectat negativ încercările de analiză a eficienței POP și ajustarea implementării pe parcurs.

Ca lecție învățată, sursele de date socio-economice în profil teritorial și disponibilitatea informațiilor trebuie să se găsească pe agenda Comitetelor de

Monitorizare iar acolo unde se constată o carență de informații, trebuie comandate din timp studiile necesare.

Lecție învățată 11

Dezbaterea eficienței și impactului acțiunilor de comunicare s-a realizat practic exclusiv pe baza informațiilor colectate sporadic și individual cu prilejul diverselor acțiuni de promovare și de popularizare a POP. Atât AM –POP cât și Comitetul de Monitorizare apreciază promovarea prin intermediul presei scrise și on-line ca fiind suficiente pentru popularizarea programul în rândul potențialilor beneficiari, cele mai multe sugestii fiind directionate în vederea apropierii de beneficiar spre a-i furniza în mod direct informația necesară.

Considerăm acțiunile de promovare ad-hoc construite pe baza unui plan de comunicare ale cărui grupuri țintă sunt insuficient cunoscute, a fi ineficiente în comunicare și dificil de modificat pentru a ține seama de evoluțiile din grupurile țintă. Acestea ar trebui organizate într-un plan de diseminare coerent și contractate unui singur operator.

Lecție învățată 12

Monitorizarea proiectelor finanțate se realizează în prezent direct de către personalul AM. Aceasta solicită resursele umane interne dar având în vedere situația incipientă a POP nu se poate evalua în ce măsură aceasta opțiune este eficientă în comparație cu soluția monitorizării cu ajutorul unui contractor extern.

Totuși, ca lecție învățată din alte programe ale Uniunii Europene, atât la nivelul Comisiei Europene (cazul LIFE+), cât și la nivelul României, aceasta opțiune s-a dovedit extrem de eficientă și este recomandabilă.

Planul Național Strategic pentru Pescuit (PNS) vizează, de asemenea, operațiuni care privesc dezvoltarea resurselor umane, în special activități de formare. PNS sprijină formarea profesională a lucrătorilor în domeniul piscicol (piscicultura, acvacultura, procesare), în timp ce reconversia lucrătorilor piscicoli către alte ocupații din sectorul economic (industrie, servicii, construcții, turism) sau în vederea inițierii unei afaceri va fi sprijinită prin POS DRU.

Cerintele de protecția mediului în cadrul POP fac obiectul unui Protocol încheiat între Agenția Națională pentru Protecția Mediului (R 260/24.03.30101) și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (nr.211 372/24.03.2010), prin care sunt prevăzute drepturile și obligațiile celor două instituții în ce privește urmărirea și raportarea respectării de către solicitanții de sprijin financiar prin PO a cerințelor legale privind protecția mediului:

“În vederea elaborării documentației pentru obținerea de sprijin financiar nerambursabil prin Programul Operational de Pescuit (POP), în conformitate cu criteriile de eligibilitate stabilite prin măsurile POP, solicitanții sunt obligați să facă dovada respectării legislației privind protecția mediului pentru:

- a) Investiții în sectorul procesării peștelui și produselor de pescuit și acvacultură, centre de primă vânzare și a piețelor de licitație
- b) Investiții în unități de producție în acvacultură
- c) Investiții în centrele de colectare peste, puncte de debarcare, magazine de desfacere pește în cadrul unităților de producție în acvacultură.”

Același Protocol stabilește și modalitățile practice de control și raportare a respectării cerințelor de protecția mediului în aceste situații:

“5.1. În termen de 15 zile de la primirea din partea solicitantului a notificării referitoare la finalizarea proiectului și a cererii Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, prin Agențiile Regionale pentru Protecția Mediului sau Agențiile Județene pentru Protecția Mediului (după caz) și MADR-DGP-AM-POP prin Compartimentele regionale POP (CR-POP) efectuează un control comun pentru a verifica dacă investiția a fost sau nu a fost realizată în conformitate cu proiectul și cerințele legale pentru protecția mediului și cu respectarea condițiilor din acordul de mediu, după caz.

5.2. Cu ocazia controlului, ACPM și MADR-DGP-AM-POP întocmesc o notă comună de constatare.”

În vederea obținerii sprijinului financiar nerambursabil solicitanții documentează cererea de finanțare cu actul emis de Agenția pentru Protecția Mediului în care se precizează care sunt obligațiile legale din punct de vedere al protecției mediului. Obligația este generală, impusă prin lege tuturor titularilor de investiție, indiferent de sursa finanțării și nu este specifică finanțării nerambursabile sau finanțării prin POP.

În conformitate cu prevederile HG 112 din 2009, art. 14, alin. (1), punctele e, f și n atribuțiile de control al conformării revin Garzii Naționale de Mediu. În conformitate cu prevederile HG 928 din 2010 art.3. – Agenția Națională de Protecția Mediului; art.11 – Agențiile Regionale pentru Protecția Mediului (ANPM); art. 13- Agențiile Județene de Protecția Mediului- nu au atribuții de verificare și control al conformității, acestea revenindu-i Gărzii Naționale de Protecția Mediului. ANPM nu avea atribuțiuni de control al conformității nici prin HG 459 din 2005 (înlocuită prin HG 112/2010).

În consecință se impune încheierea unui protocol cu Garda Națională de Mediu în această privință (a se vede și practica similară a APDRP).

Evaluarea arată că Autoritatea de Management va avea nevoie de asistență tehnică considerabilă pentru a face față responsabilităților administrative specifice și de implementare a Programului Operațional. Capacitatea administrativă a Autorității de Management trebuie întărită cu ajutorul asistenței tehnice (axa prioritara 5).

V. Răspunsuri la întrebările de evaluare privitoare la eficiența operațiunilor

V.1. QE6: Care este avansul programului la sfârșitul anului 2010?

Programul Operațional pentru Pescuit a fost aprobat prin Decizia C(2007) 6664 de aprobare a Programului Operațional pentru Pescuit al României, 2007-2013, și a fost revizuit prin Decizia Comisiei C(2010) 7916 din 11.11.2010 de modificare a Deciziei C(2007) 6664 de aprobare a Programului Operațional pentru Pescuit al României, 2007-2013.

Conform Programului Operațional pentru Pescuit revizuit, structura pe măsuri a programului a fost modificată, după cum este redată în tabelul comparativ de mai jos.

Programul Operațional pentru Pescuit - versiunea inițială

AXA PRIORITARĂ 1

Măsuri de adaptare a flotei de pescuit Comunitare

Măsura 1.1. Sprijin public pentru încetarea permanentă a activităților de pescuit

Măsura 1.2. Sprijin public pentru încetarea temporară a activităților de pescuit

Măsura 1.3. Investiții la bordul navelor și selectivitate

Măsura 1.4. Pescuitul costier la scară mică

Măsura 1.5. Compensații socio-economice

AXA PRIORITARĂ 2

Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură

Măsura 2.1. Investiții productive în acvacultură

Măsura 2.2. Măsuri de acva-mediu

Măsura 2.3. Măsuri de sănătate publică

Măsura 2.4.: Măsuri de sănătate a animalelor

Măsura 2.5.: Pescuit în apele interioare

Programul Operațional pentru Pescuit - versiunea revizuită

AXA PRIORITARĂ 1

Măsuri de adaptare a flotei de pescuit Comunitare

Măsura 1.1. Încetarea permanentă a activităților de pescuit

Măsura 1.2. Încetarea temporară a activităților de pescuit

Măsura 1.3. Investiții la bordul navelor și selectivitate

Măsura 1.4. Pescuitul de coastă la scară redusă

Acțiunea 1: Proiecte colective

Acțiunea 2: Sprijin pentru pensionarea anticipată

Acțiunea 3: Investiții la bordul navelor de pescuit

Măsura 1.5. Compensații socio-economice pentru managementul flotei comunitare

AXA PRIORITARĂ 2

Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură

Măsura 2.1. Acvacultură

Acțiunea 1: Creșterea capacității de producție datorită construirii de noi exploatații piscicole

Acțiunea 2: Variațiile producției datorită extinderii sau modernizării exploatațiilor piscicole existente

Acțiunea 3: Creșterea cantității de alevini proveniți din crescătorii

Acțiunea 4: Măsuri pentru mediul acvatic

Acțiunea 5: Măsuri de sănătate publică

Acțiunea 6: Măsuri de sănătate animală

Măsura 2.2. Pescuitul în apele interioare

Acțiunea 1: Nave de pescuit în apele interioare

Acțiunea 2: Investiții pentru construirea de instalații de

Programul Operațional pentru Pescuit - versiunea inițială

Măsura 2.6.: Investiții în procesare și marketing

AXA PRIORITARĂ 3

MĂSURI DE INTERES COMUN

Măsura 3.1.: Acțiuni colective

Măsura 3.2.: Protecția și dezvoltarea faunei și florei acvatice

Măsura 3.3.: Porturi de pescuit, puncte de debarcare și adăposturi

Măsura 3.4.: Dezvoltarea de noi piețe și campanii de promovare

Măsura 3.5.: Proiecte pilot

AXA PRIORITARĂ 4

Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești

Măsura 4.1. Selectarea Grupurilor Locale

Sub-măsura 4.1.a. Sprijin pentru înființarea parteneriatelor public-privat și elaborarea strategiilor locale integrate

Sub-măsura 4.2.b Sprijin pentru acțiunile de cooperare între Grupurile Locale

AXA PRIORITARĂ 5

ASISTENȚĂ TEHNICĂ

AXA PRIORITARĂ 5

Asistență Tehnică

Programul Operațional pentru Pescuit - versiunea revizuită

pescuit în apele interioare

Acțiunea 3: Investiții pentru extinderea, echiparea și modernizarea instalațiilor de pescuit în apele interioare
Măsura 2.3. Prelucrarea și comercializarea peștelui

Acțiunea 1: Creșterea capacității de prelucrare (construirea de noi unități și/sau extinderea unităților existente)

Acțiunea 2: Construirea, extinderea, echiparea și modernizarea unităților de prelucrare

Acțiunea 3: Construirea unui nou punct de comercializare

Acțiunea 4: Modernizarea punctelor de comercializare existente

Măsura 2.4. Inginerie financiară

AXA PRIORITARĂ 3

MĂSURI DE INTERES COMUN

Măsura 3.1.: Acțiuni colective

Măsura 3.2.: Protecția și dezvoltarea florei și faunei acvatice

Măsura 3.3.: Porturi de pescuit, locuri de debarcare și adăposturi

Acțiunea 1: Investiții în porturi de pescuit existente

Acțiunea 2: Investiții în restructurarea și ameliorarea locurilor de debarcare

Acțiunea 3: Investiții legate de securitatea pentru construcții sau modernizarea unor mici adăposturi de pescuit

Măsura 3.4.: Dezvoltarea de noi piețe și campanii de promovare

Măsura 3.5.: Acțiuni pilot

AXA PRIORITARĂ 4

Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești

Măsura 4.1. Dezvoltarea zonelor pescărești

Acțiunea 1: Selecția Grupurilor Locale și implementarea strategiilor integrate

Acțiunea 2: Sprijin pentru acțiuni de cooperare între Grupurile Locale

AXA PRIORITARĂ 5

ASISTENȚĂ TEHNICĂ

Măsura 5.1.: Asistență Tehnică

Acțiunea 1: Gestionarea și punerea în aplicare a programelor

-Operațiuni de asistență tehnică pentru punerea în aplicare a programului operațional

-Operațiuni de îmbunătățire a capacității administrative

-Operațiuni privind comunicarea

-Operațiuni de facilitare a colaborării

-Operațiuni de evaluare

Acțiunea 2: Studii

Acțiunea 3: Publicitate și informare

Programul Operational pentru Pescuit (POP) dispune pentru perioada de programare 2007-2013 de o sumă de 307.618.942,7 €, din care 230.714.207 € reprezintă contribuția FEP. Alocarea pe axe la data de 20 decembrie 2010 este prezentată în tabelul următor.

Alocarea pe axe ⁷²	Perioada 2007-2013 €	Perioada 2007- 2010 €	Perioada 2011- 2013 €	Alocarea in perioada 2007- 2010, %
AXA PRIORITARĂ 1 Măsurile de adaptare a flotei de pescuit Comunitare	13.300.000	5.992.310	7.307.690	45,05%
AXA PRIORITARĂ 2 Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură	140.000.000	64.935.920	75.064.080	45,01%
AXA PRIORITARĂ 3 Măsurile de interes comun	40.000.000	18.272.000	21.728.000	45,68%
AXA PRIORITARĂ 4 Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești	100.000.000	19.500.000	80.500.000	19,50%
AXA PRIORITARĂ 5 ASISTENȚĂ TEHNICĂ	14.318.943,70	6.163.329,00	8.155.613,70	43,04%
Total	307.618.942,70	114.863.559	192.755.383,70	36,71%

⁷² Denumirea axelor conform versiunii 1 noiembrie 2010

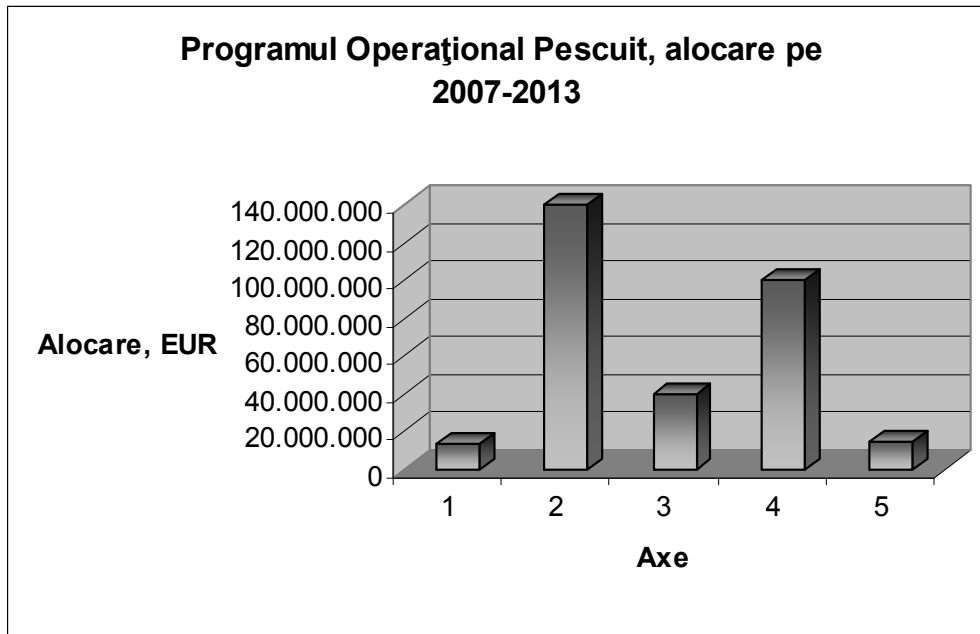

Figura 11 Alocarea pe axe a POP

La 13/05/2011, situația cererilor de finanțare se prezenta inegal, cu un număr ridicat de cereri depuse (170) pe Axa2, dintre care 83 erau selectate (48,82%). Dintre cele 83 cereri de finanțare selectate, 81 (adica 97,59%) erau contractate (vezi tabelul de mai jos). Aceasta reprezintă o rată de succes acceptabilă și o rată de renunțare sau de respingere post-selectare nesemnificativă. Pe axele 3 și 4 însă nu exista nici un contract.

Axa	Cereri de finanțare depuse	Cereri de finanțare selectate	Cereri de finanțare contractate
AXA PRIORITARĂ 1 Măsuri de adaptare a flotei de pescuit Comunitare	14	14	14
AXA PRIORITARĂ 2 Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură	170	83	81
AXA PRIORITARĂ 3 Măsuri de interes comun	9	0	0
AXA PRIORITARĂ 4 Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești	0	0	0
AXA PRIORITARĂ 5 Asistență tehnică	23	16	37
TOTAL	216	113	132

Tabel 3 Situația cererilor de finanțare la 13/05/2011

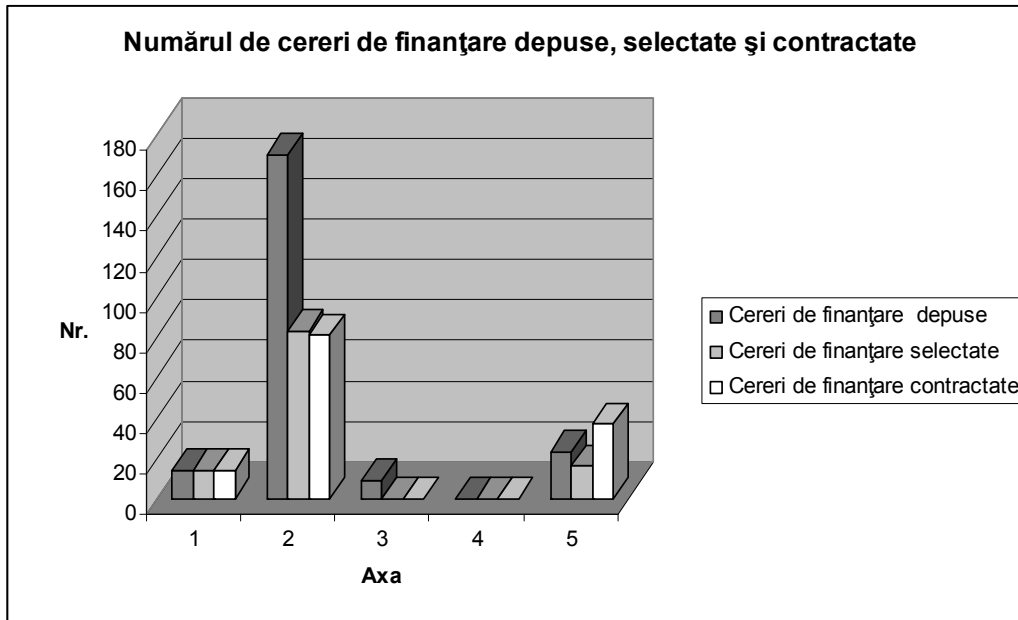

Figura 12 Situația numărului de cereri de finanțare depuse, selectate și contractate în anul 2010, la 13/05/2011

Axa	Valoarea eligibilă a CF depuse, EUR	Valoarea eligibilă a CF selectate, EUR	Valoarea eligibilă a CF contractate, EUR
A1 Măsurile de adaptare a flotei de pescuit Comunitare	1.936.746,07	1.846.931,74	1.846.931,74
A2 Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură	306.983.253,97	143.143.356,85	90.743.081,63
A3 Măsurile de interes comun	5.766.086,74	0	0,00
A4 Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești	0,00	0	0,00
A 5 Asistență tehnică	768.780,57	521.717,00	3.067.401,87
TOTAL	315.454.867,35	145.512.005,59	95.657.415,24

Tabel 4 Valoarea cererilor de finanțare depuse, selectate și contractate situația cumulată la 13/05/2011

Măsurile Axei prioritare 2 Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură au cunoscut un interes deosebit, avansul fiind considerabil. Comparativ cu aceasta, pentru recent demarata Axa 3 procesul de selectare este abia la început iar pentru Axa 4, până la finalul anului 2010 nu au fost înregistrate cereri de finanțare pentru planuri de acțiune locală.

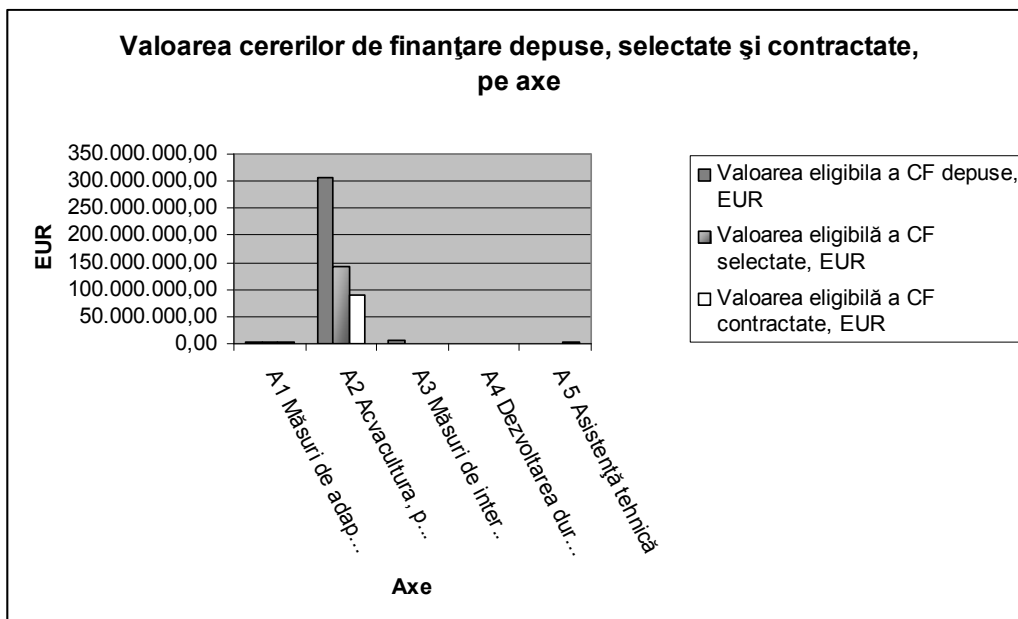

Figura 13 Valoarea cumulată a cererilor de finanțare depuse, selectate și contractate, pe axe, la 13/05/2011

Axa	Gradul de solicitare a alocării	Rata de selecție	Gradul de angajare	Gradul de absorbție (plăți)
AXA PRIORITARĂ 1 Măsuri de adaptare a flotei de pescuit Comunitare	14,56%	100%	13,89%	13,02%
AXA PRIORITARĂ 2 Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură	219,27%	48,82%	64,82%	13,40%
AXA PRIORITARĂ 3 Măsuri de interes comun	14,42%	0	0	0
AXA PRIORITARĂ 4 Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești	0,00%	0	0	0
AXA PRIORITARĂ 5 Asistență tehnică	5,37%	69,57%	21,42%	15,70%
TOTAL	102,55%	52,31%	31,10%	7,39%

Tabel 5 Ratele de solicitare a alocării, de selecție, de angajare și de plată la 13/05/2011

Remarcăm interesul potențialilor beneficiari pentru Axa 2, interes concretizat printr-o rată de solicitare de peste două ori mai mare decât alocarea perioadei (219,27%). Axa prezintă la nivel național o rată de succes de 48,82%, rezultat al unor ponderi inegale la nivelul regiunilor.

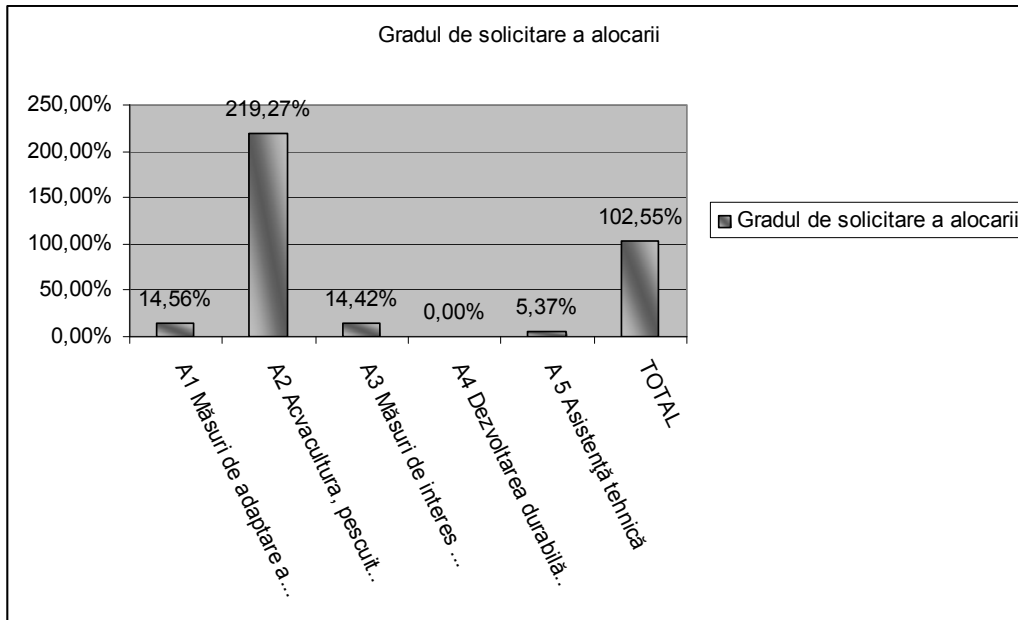

Figura 14 Gradul de solicitare a alocării

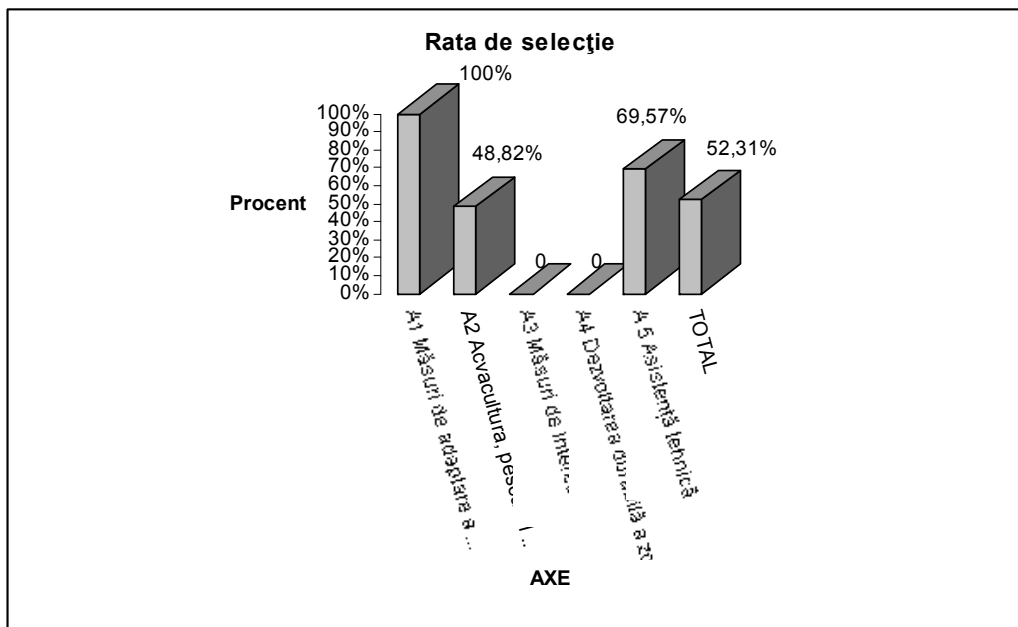

Figura 15 Rata de selecție a cererilor de finanțare, pe axe

Se remarcă situația specifică a fiecărei axe, Axa 2 prezentând o rată de selecție ridicată, ce reflectă atât nevoia de finanțare a investițiilor cât și capacitatea AM POP de a gestiona acest tip de cereri de finanțare. Axele 3 și 4 se află într-un stadiu incipient.

În privința plăților, avansul axelor este inegal:

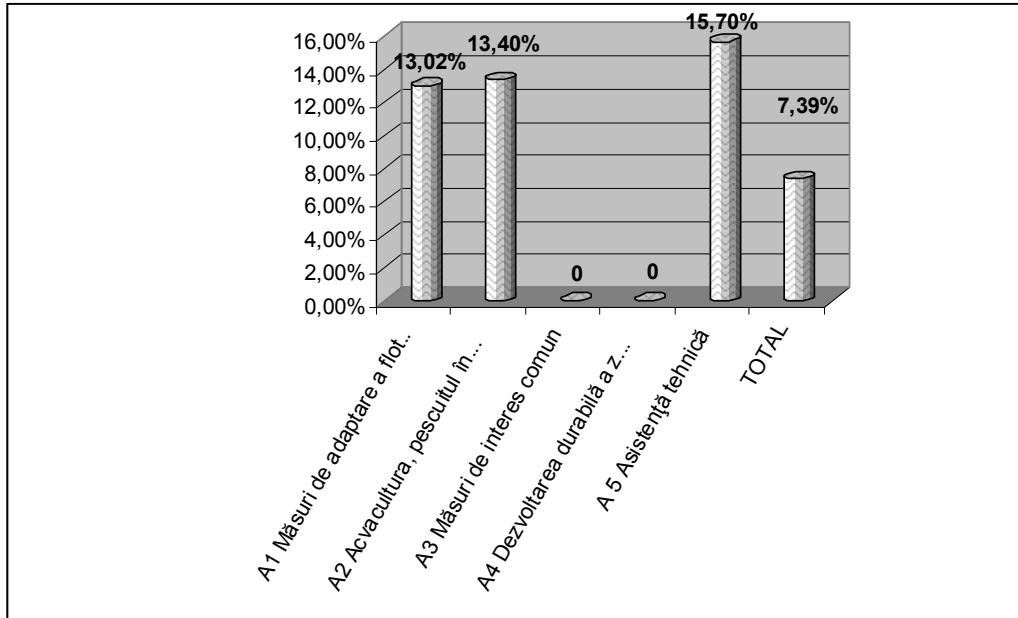
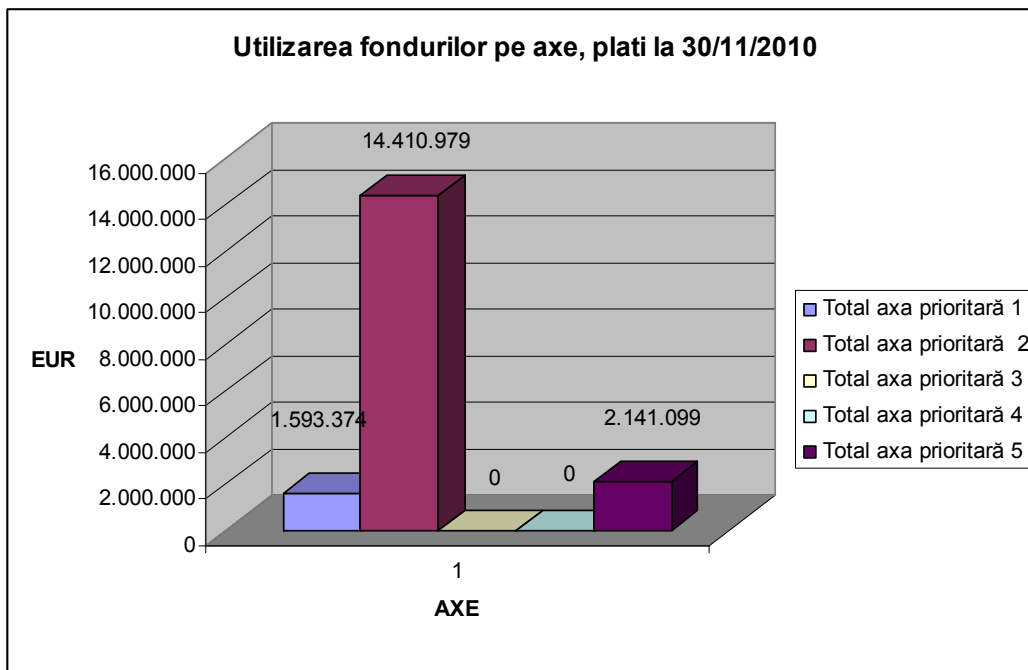

Figura 16 Situația plăților pe axe

Măsuri lansate	Alocare financiară 2007 – 2013 - euro -	Plăți efectuate Valoare totală eligibilă		Gradul de absorbție (%)
		- euro -	- lei -	
Măsura 1.1 - Încetarea permanentă a activităților de pescuit, din care:	4.655.000,00	1.724.667,12	7.406.238,04	37,05

1.1. R(CE) 744/2007	1.000.000,00	627.302,36	2.693.824,51	62,73
1.1. R(CE) 1198/2006	3.655.000,00	1.097.364,76	4.712.413,53	30,02
Măsura 1.5 - Compensații socio - economice pentru managementul flotei comunitare	2.660.000,00	6.541,42	28.090,80	0,25
Total axa prioritară 1	13.300.000,00	1.731.208,54	7.434.328,84	13,02
Măsura 2.1 - Acvacultură, din care:	88.100.000,00	4.310.287,00	18.509.665,47	4,89
<i>Acțiunea 1 - Creșterea capacității de producție datorită construirii de noi exploatații piscicole</i>		781.640,70	3.356.599,67	3,81
<i>Acțiunea 2 - Variațiile producției datorită extinderii sau modernizării exploatațiilor piscicole existente</i>		587.690,66	2.523.720,00	0,67
<i>Acțiunea 4 - Măsuri pentru mediul acvatic</i>		2.940.955,64	12.629.345,80	3,34
Măsura 2.3 - Prelucrarea și comercializarea peștelui	33.600.636,00	523.388,34	2.247.586,56	1,56
Măsura 2.4. Inginerie financiară	13.999.364,00	13.919.494,30	59.774.484,39	99,43
Total axa prioritară 2	140.000.000,00	18.753.169,65	80.531.736,42	13,40
Măsura 3.1 - Acțiuni colective	12.000.000,00	0,00	0,00	0,00
Măsura 3.2 - Protecția și dezvoltarea florei și faunei acvatice	16.000.000,00	0,00	0,00	0,00
Măsura 3.4 - Dezvoltarea de noi piețe și campanii de promovare	2.600.000,00	0,00	0,00	0,00
Total axa prioritară 3	40.000.000,00	0,00	0,00	0,00
Total axa prioritară 4	100.000.000,00	0,00	0,00	0,00
<i>Srijin pentru înființarea parteneriatelor public-private și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală integrate a zonelor pescărești</i>	600.000,00	0,00	0,00	0,00
<i>Proiecte</i>	13.718.942,70	1.736.825,98	7.410.283,10	16,39
<i>Cheltuieli directe</i>		511.026,23	2.189.502,87	
Total axa prioritară 5	14.318.942,70	2.247.852,21	9.599.785,97	15,70
TOTAL GENERAL	307.618.942,70	22.732.230,40	97.565.851,23	7,39

Tabel 6 Situația plăților, pe axe și măsuri, la 13/05/2010

Valorile indicatorilor la jumătatea intervalului de implementare, comparativ cu valorile țintă sunt redată în tabelele următoare.

Indicator	Valoarea inițială (2007)	Valoarea țintă (2010)	Valoarea prezentă (2010)	Procent
Reducerea capacității prin	2.064,86 tons	-20% (520,97)	-438,97	84,26%

Încetarea temporară a activității navelor de pescuit (GT, kW)	8.691,79 kW	-15% (1.303,77)	-1.186,76	90,97%
Nivelul de modernizare al flotei de pescuit	0	50% din navele de pescuit 40% din bărcile de pescuit	0 0	0%
Puterea motoarelor navelor și scăderea puterii totale	0	2800 (20% din puterea totală)	0	0%
Numărul de pescari instruiți	0	300	0	0%

Tabel 7 Indicatorii axei 1

Indicator	Valoarea inițială (2007)	Valoarea țintă (2010)	Valoarea prezentă (2010)	Procent
Cantitatea produsă în acvacultura	7248 tone (2005)	+40% (10,147 t)	8.668,03 t	85,42%
Cantitatea produsă prin procesare	8768 (tone 2005)	+40% (12.275 t)	+2.956 t	
Cantitatea produsă prin captura în apele interioare	4000 tone (2005)	5000 t	2.457 t	în scădere cu 1453 t față de valoarea de referință
% din proiecte în care se obțin produse prietenoase față de mediu.	0	10%	indisponibil	-
Creșterea profitului brut din exploatare (mii lei)	Acvacultură și pescuit: 10.883 (2005) Procesare: 3441 (2007)	Acvacultură și pescuit: +25% Procesare: +20%	indisponibil Din datele indirecte, rezultă o scădere (vezi capitolul III – Pertinența)	-
Valoarea adăugată în acvacultura și pescuit (Eur/an, la rata de schimb BNR)	700 (2005)	+10%	indisponibil (lipsește definiția economică a acestui indicator)	Prin calcul

Tabel 8 Indicatorii axei 2

Indicator	Valoarea inițială (2007)	Valoarea țintă (2010)	Valoarea prezentă (2010)	Procent
Numărul de porturi maritime modernizate	0	1	0	0%
Numărul de adăposturi la Marea Neagra	0	3	0	0%
Numărul de locuri de debarcare la Marea Neagra	0	3	0	0%
Instruirea pescarilor (numărul de instruiți)	0	7	0	0%
Organizații și Asociații de producători	90	20	0	0%
Creșterea consumului de pește	4,5 kg/persoana.an	6 kg/persoana.an	4,8 kg/persoana. an	- 20%
Creșterea valorii adăugate a peștelui și produselor de pește	4,757 milioane EUR	10%	indisponibil	-

Tabel 9 Indicatori ai axei 3

Programul menționează ca obiectiv “încurajarea operațiilor cu o valoare adăugată mare prin dezvoltarea acestor capacități inovative pentru asigurarea unor standarde de calitate ridicate și care îndeplinesc cerințele consumatorului pentru produsele provenite din pescuit și acvacultură”. Nu este specificată în program modalitatea de colectare a datelor pentru calcularea indicatorului “valoarea adăugată”.

Creșterea urmărită a indicatorului “valoarea adăugată a peștelui și produselor de pește” este de $4,757 \text{ MEUR} \times 10\% = 0,47 \text{ MEUR}$.

Din structura cererilor de finanțare nu se pot extrage valori numerice din care să se calculeze acest indicator. Statistica afacerilor din sector nu cuprinde date relevante pentru calculul acestui indicator. Nu există nici studii și nici rapoarte naționale semnificative în această privință.

Prin valoare adăugată se înțelege “orice activitate care schimbă într-un fel sau altul natura unui produs, conducând la o valoare crescută a acestuia în momentul vânzării”. Prin urmare, valoarea adăugată depinde atât de natura procesării cât și de piața pe care acesta se vinde. Nu există mențiuni despre metoda de calcul a acestui indicator și metoda prin care a fost calculată valoarea sa de referință, astfel încât este imposibil de calculat valoarea sa la jumătatea intervalului de implementare a programului.

Indicatorul valoare adăugată nu se regăsește printre indicatorii recomandați de Comisia Europeană fi urmăriți în monitorizarea Programelor Operaționale pentru Pescuit⁷³.

Deoarece calculul indicatorului valoare adăugată reprezintă un demers teoretic și practic dificil, recomandăm utilizarea unui alt indicator mai accesibil, cifra de afaceri a sectorului (Registrul Comerțului, eşantioane indicative cu autoraportare sau alte metode similare).

Concluzie

Indicatorul “Valoarea adăugată” are o semnificație și o modalitate de calcul incerte, dar prezintă o utilitate semnificativă în monitorizarea impactului programului.

Lipsește indicatorul “Cifra de afaceri a sectorului”, care ar putea oferi o imagine de ansamblu asupra succesului PNS și POP.

Recomandare

AM-POP ar trebui să elimine indicatorul “Valoarea adăugată” dar să mențină între obiectivele POP acest deziderat, împreună cu o analiză mult mai detaliată asupra semnificației acestuia pentru România. POP ar trebui să includă detalii privind cele mai potrivite mijloace de îmbunătățire, printre care ar putea să se regăsească: introducerea sistemelor de etichetare de calitate și de origine voluntare, creșterea nivelului de procesare până la “gata de servit”, introducerea sistemelor de asigurare a calității, noi metode de marketing, diversificarea canalelor de distribuție și alte asemenea.

Cel mai important însă pentru elaborarea măsurilor pentru creșterea “valorii adăugate” este studierea și luarea în considerare a percepției consumatorilor și apariția noilor obiceiuri alimentare. Aceste teme ar trebui să se regăsească în obiectivele studiilor propuse a se finanța din Program.

Ar trebui introdus indicatorul “Cifra de afaceri a sectorului”, cu un sistem de colectare operativă (eventual prin autoraportare, urmată de confirmare pe web-site-ul Registrului Comerțului, unde acest tip de informație este publică și gratuită).

Indicator	Valoarea inițială (2007)	Valoarea țintă (2010)	Valoarea prezentă (2010)	Procent
Numărul de grupuri locale	0	3	0	0%
Teritoriul acoperit de Grupurile	0	4000 km ²	0	0%

⁷³ INDICATORS FOR MONITORING AND EVALUATION: A PRACTICAL GUIDE FOR THE EUROPEAN FISHERIES FUND Revised
http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/official_documents/updated_eff_workingpaper_on_indicators_en.pdf

Locale				
Populația teritoriului acoperit de Grupurile Locale	0	150.000	0	0%
Locurile de munca create sau menținute în sector	0	300	0	0%

Tabel 10 Indicatori ai axei 4

Documentele de orientare a elaborării și a utilizării indicatorilor în monitorizarea programului⁷⁴ la nivel de axe indică următoarele elemente structurale:

- nume / definiție;
- nivel de referință;
- țintă cuantificată;
- descrierea metodei de măsurare sau a sursei.

Programul include numai denumirea indicatorilor, valorile de referință și valorile țintă.

Concluzie

Avansul programului la jumătatea intervalului de implementare este extrem de redus, conform indicatorilor de monitorizare. La sfârșitul anului 2010, indicatorii axelor 3 și 4 erau la aceleași valori ca și la începutul programului.

Gradul redus de interes și situația financiară precară (datorii la bugetul statului) a entităților de cercetare și instruire semnificative, de tradiție, situația confuză a proprietății asupra terenului, precum și nivelul extrem de redus al dezvoltării instituționale a FLAG-urilor au condus la această situație (vezi analiza axelor 3 și 4).

Programul nu detaliază modalitatea de calcul a indicatorilor, cu excepția celor care se poate presupune ca rezultă direct din cererile de finanțare. Valorile acestora se calculau manual la sfârșitul anului 2010, în cursul anului 2011 fiind însă elaborate o serie de rapoarte dinamice pentru baza de date, ce ar putea să includă pe viitor și urmărirea automatizată a indicatorilor.

⁷⁴ INDICATORS FOR MONITORING AND EVALUATION: A PRACTICAL GUIDE FOR THE EUROPEAN FISHERIES FUND Revised
http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/official_documents/updated_eff_workingpaper_on_indicators_en.pdf

Recomandare

AM-POP ar trebui să aplice de urgență măsurile de accelerare a implementării axelor 3 și 4 (vezi capitolele respective).

Pentru fiecare indicator în parte ar trebui descrisă în detaliu metoda de colectare a datelor și metoda de calcul.

Sistemul de raportare al bazei de date (rapoarte dinamice) ar trebui să includă valorile indicatorilor, astfel încât cel puțin cu ocazia ședințelor Comitetului de Monitorizare aceste rapoarte să poată fi analizate.

Stadiul Cererilor de finanțare depuse până la sfârșitul anului 2010 în cadrul POP 2007-2013 la data de 13.05.2011⁷⁵
Situatia factica si financiara pe axe

Măsurile lansate	Alocare financiară 2007 – 2013	Cereri de finanțare depuse		Gradul de solic. a alocărilor %	Cereri de finanțare selectate		rata de selecție %
		nr.	valoare totală eligibilă estimată		nr.	valoare totală eligibilă	
	- euro -	- euro -	- euro -	- euro -			
Total axa prioritară 1	13.300.000	14	1.936.746,07	14,56	14	1.846.931,74	100,0
Total axa prioritară 2	140.000.000	170	306.983.253,97	219,27	83	143.143.356,85	48,82
Total axa prioritară 3	40.000.000	9	5.766.086,74	14,42	0	0,00	0,00
Total axa prioritară 4	100.000.000	0	0	0,00	0	0,00	0,00
Total axa prioritară 5, din care „Sprijin pentru înființarea parteneriatelor public- private și elaborarea atrageșilor de dezvoltare locală integrate a zonelor pescărești”	14.318.942,70 600.000	23	768.780,57	128,13	16	521.717,47	69,57
TOTAL GENERAL	313.786.855,16	216	315.454.867,35	102,55	113	145.519.497,16	47,28

⁷⁵ comunicat de AM POP in mai 2011

Gradul de utilizare a sumelor alocate, pentru cererile de finanțare depuse până la sfârșitul anului 2010, la data de 06.05.2010⁷⁶

Capacitatea de absorbție

Măsurile lansate	Alocare financiară 2007 – 2013 - euro -	Contracte/decizii de finanțare încheiate*		Gradul de angajare %	Plăți efectuate - euro -	gradul de absorbție%
		nr.	valoare totală eligibilă			
			- euro -			
Total axa prioritară 1	13.300.000	14	1.846.931,74	13,89	1.731.208,54	13,02
Total axa prioritară 2	140.000.000	81	90.743.081,63	64,82	18.753.169,65	13,40
Total axa prioritară 3	40.000.000	0	0,00	0,00	0,00	0,00
Total axa prioritară 4	100.000.000	0	0,00	0,00	0,00	0,00
Total axa prioritară 5	14.318.942,70	37	3.067.401,87	21,42	2.247.852,21	15,70
<i>din care:</i>	600.000					0
<i>- „Sprijin pentru înființarea parteneriatelor public-private și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală integrate a zonelor pescărești”</i>	13.718.942,70					16,39
<i>- proiecte</i>		8	227.204,22	37,87	1.736.825,98	
<i>- cheltuieli directe</i>		29	2.840.197,65	20,70	511.026,23	
TOTAL GENERAL	307.618.942,70	122	95.657.415,24	30,87	22.732.230,40	7,39

⁷⁶ comunicat de AM POP în mai 2011

Avansul programului în profil regional se prezintă după cum urmează⁷⁷ :

Centrul	Nr.CF depuse	Nr. CF. selectate	Nr. CF contractate	Val.eligibila CF depuse, EUR	Val.eligibila CF selectate, EUR	Val. Publica, CF contractate, EUR
CR1 Constanta	50	33	31	25.876.278,00	14.173.541,84	8.753.995,94
CR 2 Tulcea	24	16	14	44.408.377,39	22.998.276,72	11.284.415,18
CR 3 Galati	18	5	5	23.115.593,56	850.464,06	843.873,34
CR4 Iasi	24	5	4	25.904.589,49	1.864.343,58	1.086.148,12
CR 5 Dolj	17	5	4	12.886.316,80	3.781.588,27	2.258.119,32
CR 6 Timis	34	12	11	84.499.446,52	38.160.687,28	19.528.213,40
CR 7 Braşov	16	6	5	11.830.805,61	3.883.491,62	2.378.174,37
CR 8 Cluj	12	5	5	24.803.634,87	14.705.171,72	8.823.103,13
CR 9 Bucuresti	20	7	7	38.705.336,39	10.154.729,93	6.102.405,41
Total	215	94	86	292.030.378,63	110.572.295,02	61.058.448,21

Tabel 11 Repartiția cererilor de finanțare și a sumelor solicitate și contractate, în profil teritorial -regional⁷⁸

Analiza în profil regional a avansului prezintă diferențe semnificative între centre, datorate în mare parte repartiției inegale a activităților din domeniul analizat pe teritoriul României – vezi tabelul următor.

⁷⁷ Conform datelor de la AM-POP, la data de 21/03/2011

⁷⁸ Include exclusiv măsurile de sprijin direct (nu include măsura 2.4.,

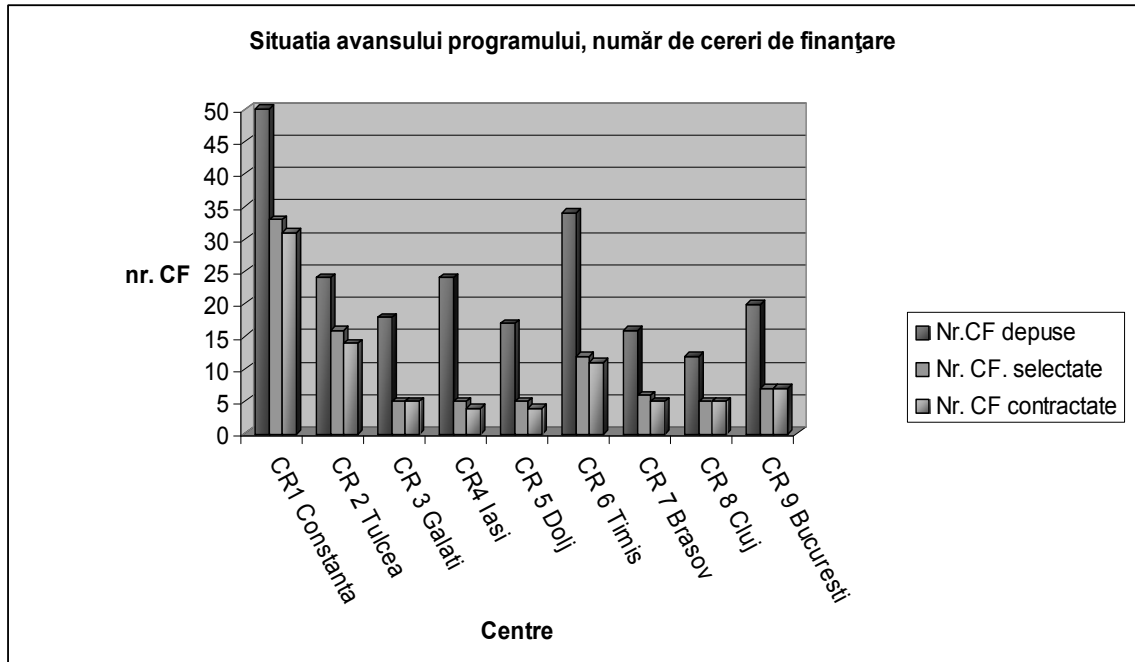

Figura 17 Avansul programului, număr de cereri de finanțare (CF) pe centre regionale, la 21/03/2011

Numărul de cereri de finanțare depuse a variat între un maxim de 50 (CR 1 Constanța) și un minim de 12 (CR 8 Cluj). Această distribuție se explică parțial printr-un interesul mai ridicat manifestat în regiunile cu pescuit și activități de acvacultură dezvoltate (țărnul Mării Negre, Nordul Moldovei, Banat).

O analiza a ratei de succes a solicitării relevă diferențe între centre, între 20,83% (CR4 Iași) și 66,67% (CR 2 Tulcea) – vezi tabelul de mai jos.

Centrul	Rata de succes (nr. CF selectate / nr. CF depuse)	Suma selectata fata de cea solicitată, valoare eligibila, EUR	Val. Publica per CF contractate, medie (EUR)
CR1 Constanta	66,00%	54,77%	282.386,97
CR 2 Tulcea	66,67%	51,79%	806.029,66
CR 3 Galati	27,78%	3,68%	168.774,67
CR4 Iasi	20,83%	7,20%	271.537,03
CR 5 Dolj	29,41%	29,35%	564.529,83
CR 6 Timis	35,29%	45,16%	1.775.292,13
CR 7 Braşov	37,50%	32,83%	475.634,87
CR 8 Cluj	41,67%	59,29%	1.764.620,63
CR 9 Bucuresti	35,00%	26,24%	871.772,20
total	43,72%	37,86%	709.981,96

Tabel 12 Rata de succes a solicitărilor de finanțare și valoarea publică medie, EUR/CF, în profil teritorial-regional, la 21/03/2011

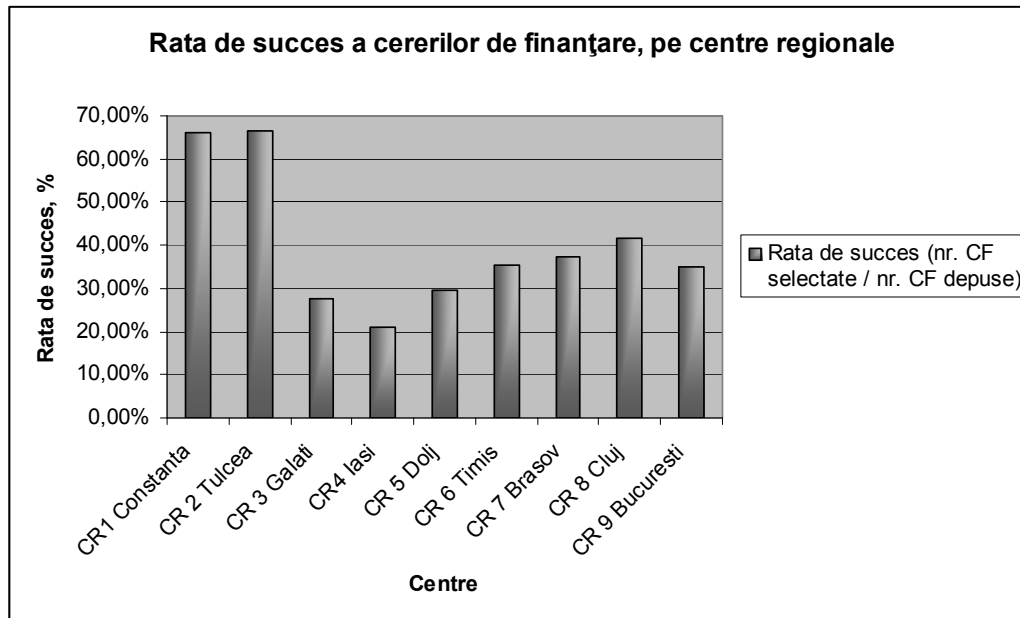

Figura 18 Rata de succes a cererilor de finanțare, pe centre regionale

Se remarcă o rată de succes foarte scăzută a cererilor de finanțare în regiunea Nord-Est (județe componente: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui).

Analiza situației regiunii Nord-Est relevă următoarele:

- **Existența în zonă a unei baze de cunoaștere solidă** – Stațiunea de Cercetări pentru Acvacultură și Ecologie Acvatică, aparținând Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași. Stațiunea beneficiază de o bază materială dezvoltată: laboratoare de cercetări: hidrochimie, hidrobiologie, tehnologii piscicole, nutriție, selecție și ameliorare, pescuit; bibliotecă, stația de reproducere artificială a peștilor (2800 m²), instalația de fabricare a hranei concentrate pentru pești; anexe și spații gospodărești și o biobază piscicolă alcătuită din șase heleșteie, populate cu efective piscicole din 15 specii indigene și aclimatizate. Profilul stațiunii este științifico-didactic, cu cercetări fundamentale și aplicative pe linia conservării calității mediului acvatic din amenajările piscicole și apele publice, modernizării tehnologiilor piscicole și elaborării de rețete performante de furaje pentru pești. Stațiunea are stabilite relații științifice de colaborare și parteneriate cu unități de profil din Ungaria, Italia, Franța, Republica Moldova ș.a.

- Zonase bucură de expertiza specialiștilor locali prin intermediul numeroaselor publicații elaborate de către aceștia (Păsărin, B., Stan, Tr., 2003 Acvacultură. Îndrumător practic. Ed. Karro, Iași; . Păsărin, B., Stan, Tr., 2004 – Reproducerea peștilor. Ed. Karro, Iași; Tănase, D., Manole I., Nacu, Gh., 2000 – Biotehnici și biotehnologii de reproducție în zootehnie. Ed. Ion Ionescu de la Brad, Iași).
- La **Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași există discipline de specialitate cu titulari de curs recunoscuți** (*Ciprinicultură, Sturionicultură, Salmonicultură, Unelte și tehnici de pescuit. Exploatarea fondului piscicol din bazinele naturale, Procesarea produselor din acvacultură*)
- **Asociația Națională a Producătorilor din Pescărie ROMFISH are un număr de 31 de membri, dintre care 30 sunt din regiunea Iași**⁷⁹
- **În regiune există un mare număr de firme având ca obiect de activitate acvacultura-piscicultura (cod CAEN 0322):**
 - o **Județul Bacău:** Exos SRL. (RO 2815493), EURO-ACVA SRL. (RO 17882768), SC SEROVIMAIK GRUP SRL (RO 18565148), GAN FISH SRL (RO 16843213 , COMTINER SRL (RO 2814188), SC CHEMEN Company SRL (RO 26495140)⁸⁰
 - o **Județul Botoșani:** PIRANIA SRL (RO 10086875), ACVA COM Vorniceni SRL (RO 18707676), DASSM SRL (RO 12654157), BARCA SRL (13716983)
 - o **Județul Iași:** ACVARES SRL, PISCICOLA SRL, ROMPESCARIS SRL, MIHPES SRL, ACVACOM SRL (din categoria întreprinderilor mici), AS.SEB COMPANY SRL, SARPELE SRL, PISCICOLA PODIȘU SRL, CC & C PES SRL (din categoria microîntreprinderi)⁸¹
 - o **Județul Neamț:** EXOTIC FISH SRL (19258613), DOX FISH SRL (RO 18252817), IRITRIF SRL (RO 23633885), SAURO HOLDING SRL (RO 25311193), PĂSTRĂVARIA ARXANDEI (21343753), LACUL de ARGINT SRL (RO 18210498), ELIVAR COM SRL (RO 17731919)
 - o **Județul Suceava:** PĂSTRĂVUL HOLDEN SRL (RO 16181248), PESCOFAL SRL (RO 11947035), SALMOFISH SRL (RO 11947027), PĂSTRĂVUL AURIU SRL (RO 18505499), ALCONT EXPERT CONSULTING SRL (14003910)
 - o **Județul Vaslui:** PESCO – CIRJA SRL (RO 12440692), SCORILLO SRL (RO 6692865), ALMA VAS SRL (RO 2431867), PRODACVAS SRL (RO 11982504), AQUA FISH RL (RO 14632996), SCOICA AGRO-Ind SRL (RO 11875710), PESCARIS 2003 (RO 15353256), SC MANTOVANA SRL (RO 19098377), CARPYO SRL (RO 8967482), CO-AGRO IAZ SRL (18705942), ENBIG-12 SRL (RO 837681).

⁷⁹ Sursa: www.romfish.ro

⁸⁰ Sursa: www.firme.info, selecție după cod CAEN realizată de evaluator

⁸¹ Sursa: Camera de Comerț și Industrie a Județului Iași – Topul firmelor ieșene 2010

Sunt în total 42 de firme cu codul CAEN 0322, active și cu o cifră de afaceri semnificativă în regiunea Iași.

Nota 1: Metodologia utilizată în stabilirea clasamentului firemelor pe domenii de activitate de către Camerele de Comerț și Industrie din România este unitară la nivel național și ia în considerare indicatori economico-financiar care definesc performanța unei societăți comerciale.

Nota 2: Registrul unităților din acvacultură (întreținut de ANPA) nu include CUI și nici starea de activitate, performanțele economice și indicatorii economici ale firmelor, astfel încât nu poate fi folosit pentru a analiza contribuția fiecărei unități din acvacultură la cifra de afaceri a domeniului sau la distribuția teritorială.

Nota 3: Unitățile înscrise în registru al căror proprietar nu este o entitate comercială, ci publică (cum ar fi Consiliul Local Trifești, Județul Iași, înscris în Registru la poziția 509), nu pot fi urmărite cu acuratețe din punct de vedere al performanțelor economice pe căile de informare publice uzuale (Registrul Comerțului, Ministerul de Finanțe, portaluri internet operate privat), deoarece nu se poate cunoaște situația transeferurilor economice dintre proprietar și administrator.

Nota 4: Declararea unui Cod CAEN principal nu înseamnă automat că în anul de raportare majoritatea cifrei de afaceri a provenit din domeniul CAEN declarat, deoarece societățile comerciale au obligația de a modifica acest cod după încheierea exercițiului financiar în care majoritatea cifrei de afaceri a provenit dintr-un domeniu cu un alt cod CAEN decât cel declarat.

Având în vedere situația descrisă în notele 1-3, evaluatorul a utilizat sursele de informare în următoarea ordine a preferinței: a) Camerele de Comerț și Industrie; b) resursele de portal internet; c) Registrul unităților din acvacultură. Au fost ignorate acele firme ce au declarat cifre de afaceri zero sau insignifiante pentru anul 2009-2010.

Analiza situației regiunii Cluj (ce cuprinde județele: Alba, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu-Mare, Sălaj) relevă următoarele:

- În zonă există o universitate de renume – Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca. Facultatea de Zootehnie și Biotehnologii, la care există disciplina de Piscicultură, are relații de cercetare și colaborare, acorduri bilaterale cu universități din SUA, Anglia, Franța, Belgia, Spania, Olanda, Germania, Portugalia, Slovacia, Bulgaria, Ungaria, Moldova, Croația. Facultatea dispune de un Acvariu pentru creșterea peștilor de interes economic și a celor ornamentali.

- Editura Bioflux din Cluj-Napoca are în planul de publicare cărți de specialitate relevante (Adriana Chiorean și colab. *Importanța Studiilor asupra alimentației peștilor*; Muscalu C., Muscalu R., 2009 *Biologia și creșterea sturionilor*; *Creșterea păstravului curcubeu în sistem recirculant și condiții controlate de mediu*).
- **În regiune există un mare număr de firme având ca obiect de activitate acvacultura-piscicultura (cod CAEN 0322):**
 - o **Județul Alba:** DELTA PLUS SRL (RO 10125443), CURCUBEU SRL (RO 17874048), DRAGONUL NEGU SRL (RO 22537715)
 - o **Județul Bistrița-Năsăud:** EMAFIN SRL (RO 25702779) RUCFAN SRL (RO 16449007), KYRON DESIGN SRL (RO 24591052), HUNTER INTERNATIONAL SRL (RO 15809523)
 - o **Județul Cluj:** PISCICOLA CLUJ S.A., RO 201950, AGRO 33 SRL (RO 22373213), EDBAL CONSULT SRL (RO 18593687), SUNFISH SRL (25402968), LAGUNAMAX SRL (RO 23721359), ERDMAR SRL (RO 17906859), DELTA GLOBAL SRL (RO 21864611), EURO HUNTER SRL (RO 243514)
 - o **Județul Maramureș:** ROMĂNIȚA IMPEX SRL (RO 9667645), BORABO FISH SRL (RO 25772260), SC SALMONIS COMPANZ SRL (RO 17234456), L.M.M. FOTA SRL (16640987),
 - o **Județul Satu-Mare:** NUTU SRL (RO 5279802), OAȘ STURION FARM (RO 22507960), STAR FISH SRL (21769172), INTERCOMEXIM BERCU SRL (RO 15867575), VALNOVA SRL (RO 642094), PISCICOLA SA (RO 11476728), AGRIGADO SRL (RO 16809912)
 - o **Județul Sălaj:** PISCICOLA SRL (RO 6084736), BALTAX SOMEȘ SRL (RO 22946590), PROMT SERVICE SRL (RO 3989099), PĂSTRĂVU SFARAS SRL (RO 24181095),

Sunt în total 32 de firme cu codul CAEN 0322, active și cu o cifră de afaceri semnificativă în regiunea Cluj.

Prin urmare, cele 2 regiuni analizate – Iași și Cluj- prezintă o situație similară în ce privește resursele de cunoaștere și anvergura sectorului de afaceri *acvacultură*.

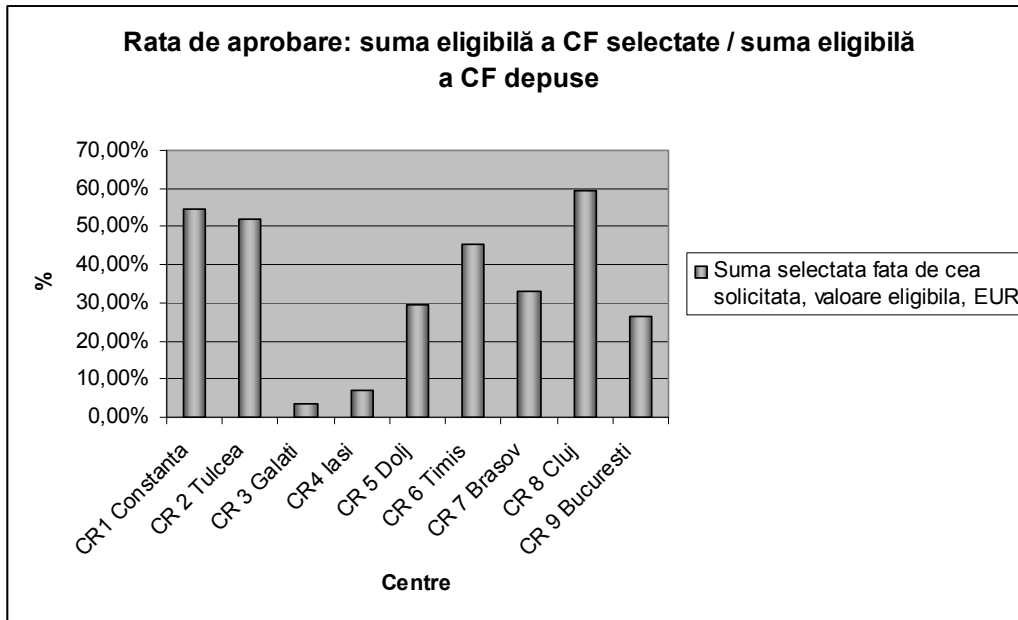

Figura 19 Rata de selectare – valoarea eligibilă a CF selectate raportată la valoarea eligibilă a CF depuse

Situația valorii CF selectate față de valoarea eligibilă a CF depuse cunoaște o variație ridicată, între 3,68% (CR 3 Galati) și 59,29% (CR8 Cluj).

Această variație se explică parțial prin influența valorii medii a cererilor depuse. Această ipoteză se confirmă și prin valorile medii ale CF aprobate în cele două centre ce au înregistrat valorile extreme ale acestei rate de selectare valorice: 168.774,67 € (CR 3 Galați) față de 1.764.620,63 € (CR 8 Cluj).

Valoarea medie a intervenției publice pe CF prezintă o împrăștiere statistică ridicată, de la 282.386,97 € (CR1 Constanța) la 1.775.292,13 € (CR 6 Timiș) – vezi graficul următor. Această situație se datorează impactului statistic al primelor (de valoare mică), ce se întâlnesc exclusiv în județele cu ieșire la mare și numărului mare de proiecte de investiție de valori individuale mari depuse în zona Timiș, în special cele ce vizează creșterea sturionilor în tehnologia “în hală”.

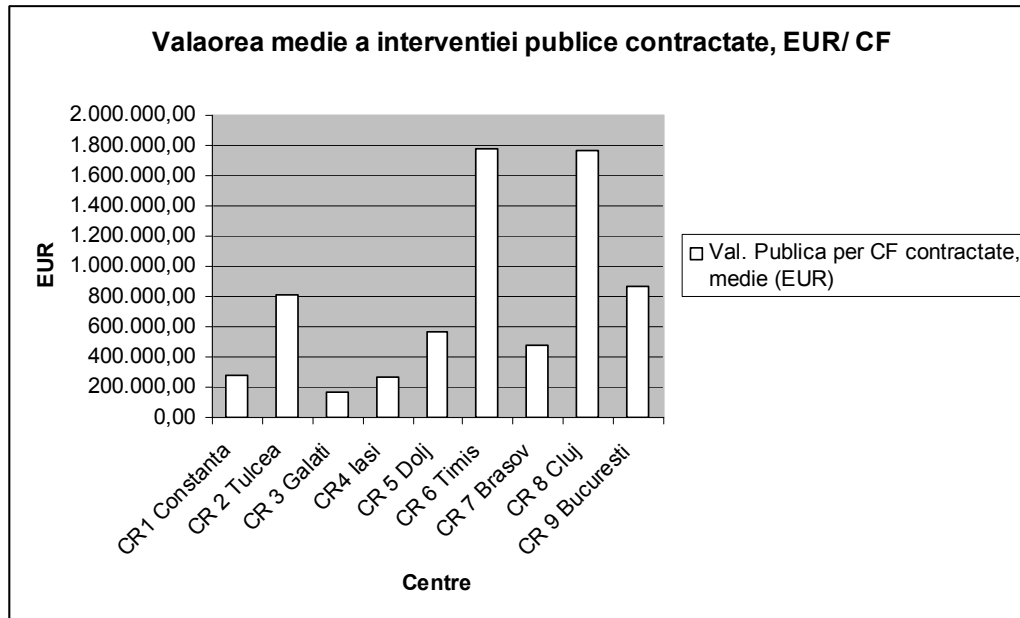

Figura 20 Valoarea medie a intervenției publice contractate, în profil regional, pe centre

Concluzie

Repartiția valorii totale medii per cerere și a ratei de succes în profil regional este extrem de inegală. Excluzând cele două centre unde există cereri de prime pentru axa 1 (Constanța și Tulcea), rata de succes rămâne totuși semnificativ mai ridicată în centrele regionale Cluj (41,67%), Brașov (37,5%) și Timiș (35,29%), față de Iași (20,83%). Regiunile Cluj și Timiș prezintă o valoare medie a finanțării publice per cerere de finanțare de trei ori mai ridicată decât cea din Iași și Dolj. Valoarea medie a finanțării publice în zona Brașov, însă, este comparabilă cu cea din Iași.

Regiunile Iași și Cluj, între care există diferențele ridicate menționate, sunt similare în ce privește resursele de cunoaștere și anvergura sectorului de acvacultură.

O primă explicație posibilă a acestor diferențe este legată de faptul că solicitantul pregătește mai atent o cerere de finanțare de valoare mai mare și implicit rata de succes este mai ridicată.

O altă explicație ar fi nivelul de pătrundere a publicității programului, inerent inegal având în vedere că nu a fost condusă coerent după o strategie.

Recomandare

AM-POP ar trebui să dispună centrelor regionale cu o performanță mai scăzută a ratei

de aprobare să poarte discuții cu reprezentanții sectorului de afaceri din regiune pentru a încuraja elaborarea de cereri de finanțare.

AM-POP ar trebui să solicite contractorului ce va întocmi strategia de publicitate să ia în considerare aceste deosebiri între regiuni.

V.2. **QE7: Care sunt rezultatele preliminare obținute de proiectele axei prioritare 1 în comparație cu obiectivele intermediare?**

Axa 1 cuprinde următoarele măsuri:

MĂSURA 1.1 – Încetarea permanentă a activităților de pescuit

MĂSURA 1.2 – Încetarea temporară a activităților de pescuit

MĂSURA 1.3 – Investiții la bordul navelor de pescuit și selectivitate

MĂSURA 1.4 – Pescuitul de coastă la scară redusă (nave cu o lungime totală mai mică de 12 m)

MĂSURA 1.5 – Compensații socio-economice pentru managementul flotei comunitare

- **Acțiunea 1.5.a: Indemnizații ne-reînnoibile pentru pescarii care au lucrat la bordul unei nave pe o perioadă de cel puțin 12 luni ca pescari**
- **Acțiunea 1.5.b: Plecarea timpurie din sectorul pescuitului, inclusiv pensionarea anticipată**
- **Acțiunea 1.5 c: Prime individuale acordate pescarilor cu vârsta sub 40 de ani în baza alin.(2), art.27 din Regulamentul (CE) 1198/2006 privind Fondul European pentru Pescuit**

Valorile indicatorilor Axei 1

Valorile țintă ale indicatorului - „reducerea capacității flotei prin oprirea temporară sau permanentă a activității navelor” au fost atinse într-o proporție semnificativă: 84,26% (GT) 90,97% (kW) -reducere. Acesta este un rezultat notabil, având în vedere timpul redus scurs de la lansare.

Cealalți indicatori ai axei 1 nu înregistrează nici o valoare deoarece nu au fost contractate cereri de finanțare care să aplice pe măsurile 1.2 și 1.3, măsuri din care aceștia se deduc.

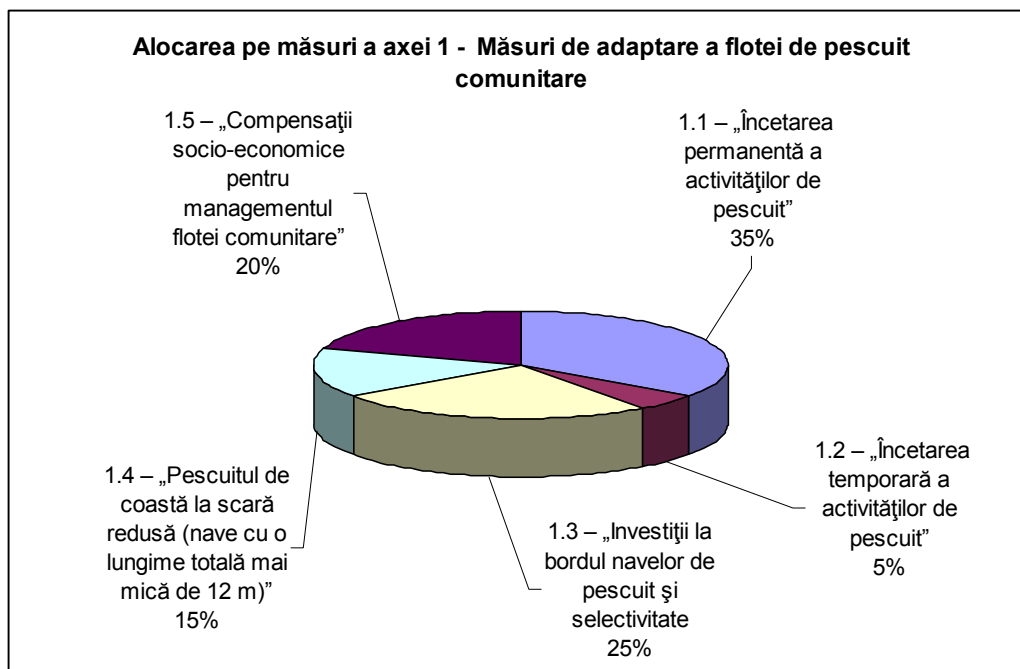
Măsura 1.5. a atins o valoare de contractare de 131.090,40 lei, dar nu există un indicator specific pentru aceasta.

Spre comparație, programul similar al Sloveniei (cu o flota de pescuit similară cu cea a României) prezintă aceeași structură pe măsuri, dar fără subdiviziuni ale acestora.

Alocarea pe măsuri a acestei axe la 31 decembrie 2010 se prezintă conform tabelului următor:

Axa 1 Măsuri de adaptare a flotei de pescuit comunitare	Alocare 2007-2013, EUR
MĂSURA 1.1 – „Încetarea permanentă a activităților de pescuit”	4.655.000
MĂSURA 1.2 – „Încetarea temporară a activităților de pescuit”	665.000
MĂSURA 1.3 – „Investiții la bordul navelor de pescuit și selectivitate	3.325.000
MĂSURA 1.4 – „Pescuitul de coastă la scară redusă (nave cu o lungime totală mai mică de 12 m)”	1.995.000
MĂSURA 1.5 – „Compensații socio-economice pentru managementul flotei comunitare”	2.660.000

Tabel 13 Alocarea fondurilor disponibile în cadrul Axei 1 – Măsuri de adaptare a flotei de pescuit comunitare

Axa 1- Măsuri de adaptare a flotei de pescuit comunitare a fost lansată la 25 mai 2010.

Rezultatele obținute în comparație cu obiectivele intermediare, pe fiecare măsură în parte sunt redate în continuare.

Măsura 1.1 - Ajutor public pentru încetarea permanentă a activității navelor de pescuit

În cadrul Axei prioritare 1 pentru Măsura 1.1 - „Ajutor public pentru încetarea permanentă a activității navelor de pescuit”, au fost depuse 7 cereri de finanțare care au fost contractate, cu o valoare totală nerambursabilă de 7.406.238,05 lei, respectiv, în cadrul măsurii speciale - „Măsură aplicabilă exclusiv navelor care fac obiectul unui Program de adaptare a flotei de pescuit comunitare în baza Regulamentului Consiliului (CE) nr. 744/2008”. Programul de măsuri prin care se abordează în mod eficient dificultățile economice actuale, asigurând, în același timp, viabilitatea pe termen lung a sectorului pescăresc.

Programul de adaptare a flotei (Ordinul Ministrului Agriculturii Pădurilor și Dezvoltării Rurale nr. 439/2009) are menirea să restructureze flota sau segmentele din flota de pescuit afectate de criza economică, prin adaptare rapidă a flotei comunitare de pescuit la situația actuală, răspunzând totodată nevoii de a asigura condiții sociale și economice durabile pentru sector.

Pe această măsură specială, care a avut o alocare de 1.000.000.euro, au fost încheiate 2 contracte de finanțare cu o valoare nerambursabilă de 2.693.824,51 lei.

Caracteristicile tehnice ale navelor din aceste contracte sunt următoarele:

Nr. crt.	Numărul de înregistrare în flota comunitară	GT	kW
1	ROM 000000011	115	220,0
2	ROM 000000016	47	220,8
	Total	162	440,8

1.1: „Ajutor public pentru încetarea permanentă a activității navelor de pescuit”, în baza prevederilor Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1198 / 2006, au fost încheiate 5 contracte de finanțare, cu o valoare nerambursabilă de 4.712.413,54 lei.

Caracteristicile tehnice ale navelor din cele 5 contracte încheiate sunt următoarele:

Nr. crt.	Numărul de înregistrare în flota comunitară	GT	kW
1	ROM 000000005	115,0	287,00
2	ROM 000000004	129,0	220,00
3	ROM 000000183	9,5	47,84

4	ROM 00000292	20,88	158,00
5	ROM 000002640	2,59	33,12
	Total	276,97	745,96

Pentru a avea o imagine a flotei de pescuit trebuie menționat faptul că România avea în 2007 un număr 439 de vase de pescuit, dintre care 20 cu lungimi mai mari de 12 metri, toate cu corp de oțel de 25 de m.

Prin comparație, în 2007 Bulgaria deținea un număr de 2.556 de nave de pescuit (de 5,8 ori mai multe decât România), cu un tonaj brut de 8.337 GT și o putere totală instalată a motoarelor ambarcațiunilor pescărești de 63.101 kW (de 7,57 ori mai mult decât România), iar Slovenia înregistra în anul 2007 un număr de 175 de vase de pescuit, dintre care 86% erau sub 12 metri lungime, iar doar 3 erau de peste 18 metri lungime și 2 peste 24 de metri lungime.⁸²

La începutul Programului (2007), la tonajul brut, România se afla pe locul 21 între Statele Membre, cu 2.606 GT și pe ultimul loc în cazul puterii totale instalate a motoarelor ambarcațiunilor pescărești: 8.700 kW.

Prin urmare, avansul acestei măsuri este semnificativ la termenul intermediar, având în vedere că tonajul navelor scoase din activitate este de 162 + 276,97 GT, totalizând un procent de 16,85 % de reducere a capacității flotei față de stadiul inițial din anul 2007, luat ca bază pentru calcularea acestui indicator. Avansul în ce privește puterea motoarelor este de 746 kW + 440,8 kW (Măsura specială), reprezentând un procent 13,6% de reducere a puterii motoarelor față de stadiul inițial. Rezultatele acestei măsuri reprezintă un real succes al AM-POP în perioada supusă evaluării.

În principiu, ajutorul obținut pentru încetarea permanentă a activității navelor de pescuit ar trebui să se constituie într-un sprijin pentru reorientarea profesională a celor care depindeau de pescuitul cu vasul respectiv (a proprietarilor). Parțial din cauza stadiului incipient al acestei măsuri, nu există însă date despre cum utilizează proprietarii acestor vase ajutorul obținut și despre impactul real al acestuia.

Valoarea plăților efectuate în cadrul măsurii 1.1. este de 7.406.238,05 LEI (adică 1.724.667,12 € la un curs 4,2943 LEI/ €), ceea ce înseamnă un grad de absorbție de 37,05% de față de alocarea financiară a măsurii 1.1. Acest lucru reprezintă un avans financiar considerabil, având în vedere și data recentă a lansării Axei 1 (25 mai 2010).

MĂSURA 1.2 – Încetarea temporară a activităților de pescuit

⁸²POP Slovenia 2007-2013

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/op/list_of_operational_programmes/slovenia_en.pdf

Nu a fost cazul de încetare temporară a activităților de pescuit pentru pescari și pentru armatorii navelor de pescuit.

MĂSURA 1.3 – Investiții la bordul navelor de pescuit și selectivitate cuprinde următoarele cheltuieli eligibile (conform Ghidului Aplicantului, varianta martie 2011):

- achiziția de motoare noi cu consum de combustibil redus și cu un impact redus asupra mediului;
- achiziția de echipamente performante de detectare a bancurilor de pește cu căutare atât pe orizontală cât și pe verticală;
- achiziția de echipamente care fac posibile menținerea și conservarea capturilor accidentale la bord;
- achiziția de echipamente ca parte a proiectelor pilot care au ca temă pregătirea de noi măsuri privind îmbunătățirea calității produselor;
- achiziția de echipamente care permit reducerea impactului pescuitului asupra ecosistemelor și a bentosului marin;
- cheltuiala aferentă investițiilor pentru realizarea de unelte de pescuit mai selective (ajutorul se acordă până când acestea devin obligatorii);
- achiziția de echipamente pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și securitate la bord;
- prime de asigurare.

Se menționează condiția de a nu mări capacitatea navelor de a captura pește.

Pe această măsură nu au fost depuse cereri de finanțare, până la data de 31 decembrie 2010.

MĂSURA 1.4 – „Pescuitul de coastă la scară redusă (nave cu o lungime totală mai mică de 12 m)” cuprinde următoarele acțiuni, cu rezultate urmărite pentru fiecare acțiune în parte (conform Ghidului Aplicantului, varianta martie 2011):

Acțiunea 1: Proiecte colective în conformitate cu art. 26 (4) din Regulamentul (CE) nr.1198/2006 privind Fondul European pentru Pescuit

- Stimularea organizării lanțului de procesare și comercializare a produselor pescărești;
- Îmbunătățirea gestiunii și controlului căilor de acces la zonele de pescuit folosind ambarcațiuni, vehicule echipamente;
- Prioritate pentru:
 - o proiecte care implică un număr mai mare de participanți;
 - o proiectele destinate pescarilor tineri;
 - o proiectele promovate de femei.

Acțiunea 2: Sprijin pentru pensionare anticipată

Au prioritate:

- vârsta solicitantului;

- numărul de zile de cotizare la asigurările sociale;
- data prezentării solicitării.

Acțiunea 3: Investiții la bordul navelor de pescuit și selectivitate

Au prioritate:

- Navele de pescuit cu o lungime mai mică de 12 m și care nu folosesc uneltele de pescuit remorcate enumerate în tabelul 3 din Anexa I a Regulamentului CE nr. 26/2004.

Pe această măsură nu au fost depuse cereri de finanțare până la data de 31 decembrie 2010.

MĂSURA 1.5 –Compensații socio-economice pentru managementul flotei comunitare cuprinde următoarele acțiuni:

- o **Acțiunea 1.5.a:** Indemnizații ne-reînnoibile pentru pescarii care au lucrat la bordul unei nave pe o perioadă de cel puțin 12 luni ca pescari;
- o **Acțiunea 1.5.b:** Plecarea timpurie din sectorul pescuitului, inclusiv pensionarea anticipată;
- o **Acțiunea 1.5.c:** Prime individuale acordate pescarilor cu vârsta sub 40 de ani în baza alin.(2), art.27 din Regulamentul (CE) 1198/2006 privind Fondul European pentru Pescuit .

Până la data de 31 decembrie 2010 erau depuse 7 cereri de finanțare cu o valoare totală eligibilă de 32.984,42 € (134.609,40 lei), selectate și contractate toate, cu o valoare totală nerambursabilă de 32.122,13 € (131.090,40 lei). La aceeași dată plățile efectuate erau de 6.541,42 € (28.090,80 lei), reprezentând un grad de absorbție de 0,25 % din alocare.

Nr. Contract/Nr.Cerere de Finanțare	TITLUL PROIECTULUI	valoare nerambursabila (lei)
23/06.08.2010 15 250610 01 14 0070	Sprijin pentru pescarii afectați de oprirea definitivă a navei din activitate : pescar BOBOC RENE MARIUS, nava de pescuit TC „MEDUZA 4	18.727,20
24/06.08.2010 15 250610 01 14 0071	Sprijin pentru pescarii afectați de oprirea definitivă a navei din activitate : pescar IORDACHE CATĂLIN , nava de pescuit TC „MEDUZA 4	18.727,20
25/06.08.2010 15 250610 01 38 0072	Sprijin pentru pescarii afectați de oprirea definitivă a navei din activitate : pescar MOLDOVEANU IVAN , nava de pescuit TC „MEDUZA 4	18.727,20
26/06.08.2010 15 250610 01 38 0073	Sprijin pentru pescarii afectați de oprirea definitivă a navei din activitate : pescar LIBIDOV GHEORGHE , nava de pescuit TC „MEDUZA 4	18.727,20
43/12.10.2010 15 300810 01 14 0096	Sprijin pentru pescarii afectați de oprirea definitivă a navei din activitate: pescar IVAN PINTILICĂ, nava de pescuit TC „Meduza 2”	18.727,20

42/12.10.2010	Sprijin pentru pescarii afectați de oprirea definitivă a navei din activitate: pescar RADU FLORIN, nava de pescuit CHEFALU 6	18.727,20
15 200810 01 14 0093		
48/04.11.2010	Sprijin pentru pescarii afectați de oprirea definitivă a navei din activitate: pescar LAVRIC FILON, nava de pescuit TC „Meduza 2”	18.727,20
15 300810 01 14 0097		
	Total	131.090,40

Tabel 14 Compensații economice contractate în Acțiunea 1.5.

Valoarea individuală a unei cereri de finanțare contractată în 2010 este de 18.727,20 lei, adică aproximativ 4567 €. Având în vedere salariul brut în domeniul pescuitului, raportat de Institutul Național de Statistică (pentru anul 2008 – cele mai recente date), și anume 998 lei/lună, revenind la un salariu net de aproximativ 500 lei/lună rezultă ca valoarea unui sprijin se ridică la 18.727,20 lei / 500 lei/lună = 37 salarii medii lunare (aproximativ 3 ani). Calculând însă la nivelul salariului mediu net pe economie din ianuarie 2011 și anume 1496 lei, rezultatul este de numai 12 salarii medii nete lunare. În opinia evaluatorului, ar fi necesară o reconsiderare a acestor sume, în sensul creșterii lor astfel încât să asigure un nivel de subzistență decent pentru mai mult de 12 luni, ajungând la 24 de luni, luând în considerare situația socio-economică dificilă a acestora și perspectivele incerte de angajare.

Concluzie

Există însă un factor suplimentar de risc și anume dependența de pescuit atât a comunităților respective cât și a familiilor. Din cauza timpului scurt (sub 12 luni) de la încheierea contractelor, impactul implementării acestei axe poate fi estimat numai indirect, din interviuri.

Beneficiarii au utilizat sumele primite fie pentru cumpărarea-reconstrucționarea unor nave similare, fie pentru consum.

Recomandare

Reconversia profesională este o necesitate stringentă și AM-POP ar trebui să informeze beneficiarii cu privire la alte Programe relevante cărora li s-ar putea adresa, inclusiv POS-DRU și Programele de sprijin social. Cel puțin o broșură cu asemenea informații ar trebui elaborată (de către asistența tehnică propusă pentru publicitate sau de către asistența tehnică la management) și înmănată împreună cu contractul de finanțare.

V.3. **QE8: Care sunt rezultatele preliminare obținute de proiectele axei prioritare 2 în comparație cu obiectivele intermediare?**

Măsura 2.1 – Acvacultură.

Măsura 2.1 – Investiții productive în acvacultură. (conform POP inițial, acțiunile 1, 2 și 3 din **Măsura 2.1. Acvacultură**) se împarte în:

- Acțiunea 1: Creșterea capacității de producție datorită construirii de noi exploatații piscicole
- Acțiunea 2: Variațiile producției datorită extinderii sau modernizării exploatațiilor piscicole existente
- Acțiunea 3: Creșterea cantității de alevini proveniți din crescătorii
- Acțiunea 4: Măsuri de mediu acvatic
- Acțiunea 5: Măsuri de sănătate publică
- Acțiunea 6: Măsuri de sănătate animală

Realizările, rezultatele și impactul măsurii 2.1. au cunoscut o evoluție remarcabilă.

Situația detaliată, pe acțiunile acestei măsuri este prezentată mai jos.

Cereri de finanțare pentru investiții

Din totalul de 111 cereri de finanțare pentru investiții depuse până la sfârșitul anului 2010, aferente acțiunilor 1 - *Creșterea capacității de producție datorită construirii de noi exploatații piscicole* și 2 - *Variațiile producției datorită extinderii sau modernizării exploatațiilor piscicole existente*, la data de 31 decembrie 2010 erau contractate 27, iar în luna mai 2011 erau 43. Procesul de evaluare al acestor cereri nu este finalizat la 13/05/2011, mai existând 3 cereri de finanțare de analizat.

Situația contractelor încheiate în anul 2010 pentru cererile de finanțare de investiții ale măsurii 2.1, este următoarea

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finanțare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	Valoarea nerambursabila (lei)
4/07.07.2010 21 260310 02 38 0001	SC PISCICOLA MURIGHIOL SA	Modernizare și dezvoltare unități de acvacultură (Firme Piscicole)	12.618.600,00
5/06.07.2010 21 080410 06 37 0020	SC AGROMECH HONORICI SA	Construire fermă piscicolă	2.896.428,00
6/08.07.2010 21 290310 06 37 0005	SC NIMB SA	Extindere fermă sturioni – creștere intensivă	12.408.000,00

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finantare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	Valoarea nerambursabila (lei)
7/08.07.2010	SC TELECERNA SRL	Modernizarea unității de acvacultură „Steaua Mureșului” prin diversificarea producției cu specii noi cu potențial de piață	9.924.937,98
21 020410 06 22 0017			
8/14.07.2010	SC PROMT SERVICE SRL	Fermă piscicolă pentru creșterea și procesarea păstrăvului	6.972.663,60
21 310310 08 33 0008			
9/13.07.2010	SC DORIPESCO SA	Modernizarea și reabilitarea capacităților de producție la ferma piscicolă Dumbrăvița – Satu Nou	7.926.033,00
21 310310 07 08 0011			
10/08.07.2010	SC SINTEZA SRL	Fermă de reproducere și creștere a șalăului în policultură” în localitatea Călinești Oaș – Lacul de acumulare Călinești-Oaș	6.776.824,13
21 010410 08 32 0016			
11/15.07.2010	SC GAVELLA COM SRL	Amenajare fermă piscicolă Gavella	7.609.080,00
21 200410 06 05 0040			
17/15.07.2010	SC GROUP MET CAR SRL	Hală pentru creșterea sturionilor și amenajarea unui heleşteu cu suprafața de 7,1 Ha pentru practicarea acvaculturii în zona Herneacova, jud. Timiș	12.318.343,45
21 180510 06 37 0055			
19/16.08.2010	SC DIVERTIS AGRIPEX SRL	Păstrăvărie pe pârâul Viștișoara, sat Viștișoara, județul Brașov	396.186,60
21 080410 07 08 0019			
20/17.08.2010	SC PISCICOLA SA BOTOȘANI	Modernizare ferma piscicolă Drăcșani și achiziție de utilaje la SC Piscicola SA, Botoșani	1.790.713,00
21 200510 04 07 0056			
21/17.08.2010	SC PISCICOLA SA SATU MARE	Modernizare ferma piscicolă, sat Adrian, FN, Oraș Livada, județul Satu Mare	12.359.170,00
21 210510 08 32 0057			
22/17.08.2010	SC BALTIC MARINE GRUP SRL	Diversificare producție și modernizare activitate existentă la Ferma piscicolă Comana, județul	6.455.139,34
21 280410 09 19 0044			

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finantare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	Valoarea nerambursabila (lei)
		Giurgiu	
27/07.09.2010 21 170510 09 03 0054	SC AGRO FOREST BRATIA SRL	Amenajare piscicolă păstrăvăria Bratia II	316.322,44
28/08.09.2010 21 110610 05 20 0064	SC PĂSTRĂVĂRIA GALBENU SRL	Înființare unitate de acvacultură în comuna Baia de Fier, județul Gorj	1.481.758,80
30/09.09.2010 21 160410 08 32 0037	SC TRUIT AQUA SRL	Înființarea unei păstrăvării în localitate Negrești Oaș, județul Satu Mare	1.012.084,20
31/16.09.2010 21 050510 02 38 0050	SC GELMIN SRL	Investiții productive la ferma piscicolă Gelmin SRL	6.209.776,73
36/28.09.2010 21 050710 04 07 0079	SC PIRANIA SRL	Dotarea fermelor piscicole ale firmei SC PIRANIA SRL, BOTOȘANI cu mijloace moderne de producție, transport, condiționare, control și securitatea muncii în vederea reducerii decalajului față de fermele din estul Europei	791.146.00
37/28.09.2010 21 200710 09 16 0085	SC CASCADE LAUR SRL	Finalizarea investiției de acvacultură pentru creșterea păstrăvului – Com. Moroeni, jud. Dâmbovița	112.990.80
35/30.09.2010 21 280610 04 29 0075	SC LACUL DE ARGINT SRL	Amenajare piscicolă Lacul de Argint	1.374.599,96
34/08.10.2010 21 030510 01 12 0049	SC MIRACOM JOB SRL	Fermă piscicolă comuna Jegălia	7.428.207,60
40/14.10.2010 21 160410 06 37 0036	SC AURORA SRL	Fermă de acvacultură pentru creșterea speciilor de pești autohtoni și sturioni în viviere flotabile pe lacul AURORA – Timișoara, str. Lacului, jud. Timiș, conform extras CF nr. 65841, nr. Topo 15924/1	7.371.311,66

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finantare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	Valoarea nerambursabila (lei)
33/25.10.2010	SC ABELDA STURIO JIM SRL	Investiție nouă. Tehnologia și instalațiile aferente pentru reproducerea, predezvoltarea și creșterea intensivă a sturionilor în hala amplasată în orașul Jimbolia, jud. Timiș	7.652.202,69
21 210410 06 37 0041			
41/25.10.2010	SC MEGALIT SRL	Modernizare fermă pentru acvacultură în comuna Găneasa, județul Olt	870.528,00
21 280610 05 30 0074			
47/18.11.2010	SC MONTES TOUR SRL	Fermă piscicolă cu creșterea în sistem superintensiv - Nedelea	2.759.301,12
21 070710 09 31 0080			
55/17.12.2010	SC FERMACVA SRL	Fermă acvacultură – Hală de creștere și unitate de procesare primară	7.075.444,80
21 200710 05 20 0084			
56/23.12.2010	SC ROVICO SRL	Hala complet utilata si anexe pentru cresterea intensiva a sturionilor	12.400.302,75
21 300710 06 37 0090			

Tabel 15 Situația contractelor încheiate pe Măsura 2.1 la data de 31/12/2010

Valoare nerambursabilă	Min	Max	Mediu
LEI	316.322,44	12.618.600,00	6.001.866,24
EUR	77.151,81	3.077.707,32	1.463.869,82

Tabel 16. Distribuția valorică a sumelor nerambursabile contractate pe Măsura 2.1.

Se observă că proiectele finanțate pe investiții au ocupat o gamă extinsă de valori, de la 316.322,44 lei la 12.618.600,00 lei. Media, deși trebuie privită cu rezerve la o asemenea repartizare a valorilor, se situează la aproximativ 6.001.866,24 lei. Numărul de contracte încheiate aferente cererilor de finanțare depuse până la sfârșitul anului 2010 este de 37, din care 27 au fost încheiate în cursul anului 2010 și 10 în cursul anului 2011, până la data de 08.04.2011. până în 2010 pe Măsura 2.1. este de 27.

La 1 noiembrie 2010, AMPOP a constatat că suma alocată perioadei 2007-2010 fusese contractată în proporție de 82%, ceea ce, având în vedere numărul de cereri de finanțare aflate în diverse faze, conducea la riscul respingerii unor cereri, în contextul în care în măsurile 2.3., 2.4. și 2.5. erau practic lipsite de cerere. Din acest motiv, AMPOP a hotărât reducerea sumelor alocate în perioada 2007-2010 după cum urmează:

- Măsura 2.3. – “Măsuri de sănătate publică” – cu 630.112 €
- Măsura 2.4. - “Măsuri de sănătate animală” - cu 630.112 €
- Măsura 2.5. – “Pescuit în apele interioare” – cu 2.000.000 €

Din aceste reduceri a devenit disponibilă suma de 3.260.224 € cu care a fost suplimentată Măsura 2.1., care a ajuns astfel la 83.060.224 €.

La sfârșitul anului 2010, suma contractată din Măsura 2.1. a fost de 144.044.789,85, însemnând aproximativ 35 milioane EUR, adică a fost practic epuizată, mai ales în condițiile în care un număr ridicat de contracte de finanțare au fost semnate în primul trimestru al anului 2011 (vezi tabelul de mai jos).

Situația contractelor încheiate în anul 2011 (la 13 mai 2010) pentru Cererile de finanțare de investiții ale măsurii 2.1 depuse în anul 2010, este următoarea

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finanțare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	Valoarea nerambursabilă (lei)
69/14.02.2011 21 161110 06 22 0135	SC VALONES SRL	„Păstrăvăria Piatra Roșie”	3.029.988,00
70/16.02.2011 21 220910 01 14 0105	SC EL-GOC SRL	„Construire ferma piscicola marina în sistem recirculant”	7.832.334,60
72/18.02.2011 21 201010 01 12 0121	SC CIOCĂNEȘTI PISCICOLA SRL	Modernizare Ferma Piscicola aparținând SC CIOCĂNEȘTI PISCICOLA SRL, prin achiziționarea de mașini și utilaje	463.376,17
71/22.02.2011 21 170910 08 33 0103	SC AGRO EXODUS SRL	Fermă pentru creșterea speciilor autohtone de pești și a sturionilor în heleștee și în hală cu recircularea apei	10.046.580,00
83/14.03.2011 21 020910 02 38 0098	SC DANUBE DELTA STRUNGEON FARM SA	„Reabilitarea si modernizarea Incintei Piscicole (ferma de crap)”	10.541.578,20
90/25.03.2011 21 171210 01 12 0172	SC ZARADA TOUR	„Constituire ferma piscicola”	6.803.230,00
92/28.03.2011 21 141210 06 37 0170	SC COPMPLEX LAC CHEVERES SRL	„ Infintare ferma piscicola în localitatea Cheveresu Mare ”	12.386.031,60
94/04.04.2011 21 201210 04 35 0175	SC IZVORUL MALULUI RARAU SRL	„Ferma piscicola în Campulung Moldovenesc, Județul Suceava”	374.000,00
91/04.04.2011 21 211210 02 38 0178	SC GIP EST SRL	„Modernizare amenajare piscicola existenta”	6.508.711,32
93/07.04.2011 21 271010 02 38 0124	SC CAPTAIN SERVICE 94 SRL	„Ferma pentru cresterea ciprinidelor si alte specii de pești autohtoni, inclusiv sturioni de Dunăre care pot fi crescuți în heleștee.”	10.060.674,00
99/21.04.2011	SC SILVER STURIO	„Amenajare ferma piscicola	6.052.800,00

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finantare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	Valoarea nerambursabilă (lei)
21 291010 06 05 0127	SRL	Rabagani”	
100/21.04.2011	SC RUSTRANS SRL	„Infiintare ferma piscicola alcătuita din sediu administrativ, depozit,bazin piscicol si imprejmuii, în extravilanul comunei Blagesti, județul BACĂU”	5.545.833,60
21 251110 04 04 0142			
101/21.04.2011	SC PERMATO SRL	„Construire ferma piscicola pentru cresterea păstrăvilor, com.Lesu, județul Bistrita-Nasaud”	527.336,40
21 291210 08 06 0198			
98/26.04.2011	SC NEREUS MANAGEMENT SRL	„Ferma piscicola pentru cresterea si procesarea păstrăvului – Stoenesti , Arges”	4.853.919,58
21 091210 09 03 0165			
102/28.04.2011	SC IOSCA&ERJICA SRL	„Construire ferma piscicola”	3.007.000,80
21 011110 06 37 0128			
1057/11.05.2011	STOICA IONEL ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Construire fermă piscicolă	572.306,17
RO 21 141010 06 22 0118			

Tabel 17 Situația contractelor încheiate în anul 2011 (la 13 mai 2010) pentru Cererile de finanțare de investiții ale măsurii 2.1

Valoare nerambursabilă	Min	Max	Mediu
LEI	374.000,00	12.386.031,60	5.868.892,95
EUR	91.219,51	3.020.983,32	1.431.437,31

Tabel 18 Distribuția valorică a sumelor nerambursabile contractate pe Măsura 2.1., investiții, până la 31/12/2010

Se observă că proiectele finanțate în 2011 au ocupat aceeași gamă extinsă de valori ca și în 2010, de la 374.000,00 lei la 12.386.031,60 lei. Media, deși trebuie privită cu rezerve la o asemenea repartizare a valorilor, se situează la aproximativ 5.868.892,95 lei, similară celei înregistrate în anul 2010. Numărul de contracte încheiate de la 01/01/2011 până în 15/04/2011 pe Măsura 2.1. este de 15, totalizând o valoare nerambursabilă de 83.081.760,68 LEI.

Prin urmare, la data de 13/05/2011, suma contractată pe 2011 (cinci luni și jumătate) reprezenta 80% din alocarea totală 2007-2013 a măsurii 2.1. Acest lucru demonstrează un interes real din partea beneficiarilor pentru această măsură.

Repartizarea largă a valorilor nerambursabile contractate, reflectare a bugetelor extrem de diverse ca sumă generală, a contribuit cel mai probabil și ea la acest avans de succes, permițând adaptarea proiectelor la o mare diversitate de condiții locale.

Fermele finanțate din această măsură vor produce următoarele specii de pește: crap, păstrăv, sturioni, somn, șalău, alte specii.

De remarcat că numai două proiecte din cele 43 contractate în Măsura 2.1. conțin și 3 capacități de procesare primară nou înființată:

- 55/17.12.2010 la CF RO 21 200710 05 20 0084, intitulat „Fermă acvacultură – hală de creștere și unitate de procesare primară”.
- 8/14.07.2010 pentru CF nr. RO 21 310310 07 08 001, „Fermă piscicolă pentru creșterea și procesarea păstrăvului”;
- 98/26.04.2011 la CF RO 21 091210 09 03 0165, intitulat „Fermă piscicolă pentru creșterea și procesarea păstrăvului – Stoenеști, Argeș”

Au fost încheiate 28 contracte pentru construirea de noi ferme piscicole (*Acțiunea 1: Creșterea capacității de producție datorită construirii de noi exploatații piscicole*, din cadrul Măsurii 2.1 – *Acvacultura*), cu o valoare nerambursabilă de 154.173.795,43 lei (37.778.435,54 euro, calculat la cursul Inforeuro din luna mai 2011). Aceste ferme vor produce următoarele specii de pește: crap, păstrăv, sturioni, somn, șalău, alte specii.

Capacitatea de producție a fermelor nou înființate este următoarea:

Crap – 642,41 t/an;

Păstrăv – 1.131,82 t/an;

Sturioni – 276,21 t/an;

Șalău – 115 t/an;

Somn – 518,06 t/an;

Alte specii – 640,55 t/an.

Per total, capacitatea de producție a fermelor nou înființate este de: 3.324,05 t/an.

În cadrul acțiunii 2 - „*Variațiile producției datorită extinderii sau modernizării exploatațiilor piscicole existente*”, au fost încheiate 15 contracte de finanțare cu o valoare nerambursabilă de 91.740.001,66 lei (22.479.784,77 euro).

Producția din aceste ferme va înregistra următoarele creșteri:

Crap – 5.182,92 t/an;

Păstrăv – 14 t/an;

Sturioni – 158,940 t/an;

Somn – 54,995 t/an;

Alte specii – 92,552 t/an.

Astfel, variația producției datorită extinderii sau modernizării exploatațiilor piscicole existente va fi de 5.503,41 t/an, adică se va ajunge la o producție de 8.277,31 t/an pornind de la o producție, înainte de implementare de 2.773,90 t/an.

Cereri de finanțare pentru prime

Din totalul de 41 de Cereri de finanțare depuse până la sfârșitul anului 2010 pentru prime, aferente acțiunii 4 – *Măsuri pentru mediul acvatic* la data de 31 decembrie 2010 erau contractate 13, iar în luna mai 2011 erau 32.

Tabel 19 - Situația contractelor de prime ale măsurii 2.1, încheiate în anul 2010, este următoarea:

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finantare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	val. nerambursabila (lei)
3/06.07.2010 22 100510 01 14 0051	SC COMPLEX GRUP SRL	Acvacultura durabilă în situl NATURA 2000 - Crescătoria piscicolă Bugeac ROSPA0053	1.208.950,00
15/07.07.2010 22 260510 07 08 0061	SC DORIPESCO SA	Piscicultura și conservarea biodiversității în fermele Doripesco – Rotbav și Dumbrăvița din situl NATURA 2000	376.170,00
39/04.10.2010 22 290710 03 10 0089	SC ESOX PROD SRL	Amenajare piscicolă Amara – acvacultură în sit NATURA 2000	1.757.515,80
44/12.10.2010 22 040810 01 12 0091	SC CIOCĂNEȘTI PISCICOLA SRL	Acvacultura durabilă în situl NATURA 2000 Ciocănești - Dunăre	183.000,00
45/05.11.2010 22 290610 01 14 0076	SC DANUBIU ELITE SRL	Conservarea ecosistemelor și a diversității biologice în Amenajarea piscicolă Dunăreni	450.000,00
46/05.11.2010 22 300610 01 14 0077	SC AQUAROM ELITE DISTRIBUTIONS SRL	Conservarea ecosistemelor și a diversității biologice în Amenajarea piscicolă OLTINA	1.810.000,00
51/19.11.2010 22 061010 03 18 0117	ASOCIAȚIA JUDEȚEANĂ A VÂNĂTORILOR ȘI PESCARILOR SPORTIVI GALAȚI	Amenajarea piscicolă Mața-Rădeanu – Acvacultura durabilă în situl NATURA 2000 – Lunca Prutului – Vlădești - Frumușița	1.028.760,00
50/22.11.2010 22 191010 02 38 0119	SC EURO FISH SRL	Conservarea patrimoniului natural în amenajarea piscicolă Babadag din cadrul rezervației Biosferei delta Dunării	2.080.000,00
54/02.12.2010 22 221010 01 12 0123	SC OLTIFISH SRL	Acvacultură durabilă în situl Natura 2000 – ROSPA 0105 Mostiștea – Acumularea lezer	1.549.000,00
58/23.12.2010 22 171110 01 14 0136	SC COMPLEX GRUP SRL	Acvacultura durabilă în situl NATURA 2000 – Crescătoria Piscicola BUGEAC ROSPA 0053	1.208.950,00
57/15.12.2010 22 101110 01 12 0132	SC PISCICOLA PROD COM SRL	Piscicultura și conservarea biodiversității în cadrul ariei naturale protejate –Lac Galatui	1.518.180,00
59/23.12.2010 22 260810 01 23 0094	SC IALPESCO SA	Acvacultura durabilă în cadrul ariei speciale de protecție avifaunistică Lacul Strachina	977.000,00
60/23.12.2010 22 261110 02 38 0146	SC CDL PRODCOM SRL	Conservarea habitatului natural în cadrul amenajării piscicole Piatra Calcata	1.406.000,00

Valoare nerambursabilă	Min	Max	Mediu
LEI	183.000,00	2.080.000,00	1.196.425,06
EUR	44.634,15	507.317,07	291.810,99

Tabel 20 - Distribuția valorică a sumelor nerambursabile contractate pe prime (acțiunea „ Măsuri pentru mediul acvatic”) ale măsurii 2.1. până la 31/12/2010

Din cele 13 proiecte, 6 se desfășoară în situri NATURA 2000 și unul în Rezevația Biosferei Delta Dunării.

Se observă că proiectele finanțate în 2010 au ocupat o gamă destul de extinsă de valori, de la 183.000,00 lei la 2.080.000,00 lei. Media se situează la 1.196.425,06 lei. Numărul de contracte încheiate până în 2011 pe Măsura 2.2. este de 13, pentru o valoare totală nerambursabilă de 15.553.525,80 lei (aproximativ 3,8 milioane €).

Avansul însă pe această măsură era încă redus la sfârșitul anului 2010, până la 15/10/2010 fiind contractate doar 824.710,13 €, adică doar 2% din suma alocată.

O explicație a acestei situații se află în afara controlului AM-POP, constând în existența unui număr insignifiant de Planuri de Management ale siturilor Natura 2000 și ariilor protejate, până la sfârșitul anului 2010. De abia în cursul anului 2011 urmează să fie elaborate cu finanțare din POS-Mediu, Axa 4 (conservarea biodiversității) și aprobate cea mai mare parte a planurilor de management.

O altă cauză a fost inexistența sau incertitudinea legate de custodia siturilor Natura 2000, pentru care s-a derulat sesiunea de acordare la Ministerul Mediului și Pădurilor de abia în martie 2011.

Odată cu rezolvarea acestor situații și cu menținerea aceleiași strategii de eligibilitate a unei plaje largi de valori pentru bugetele proiectelor, avansul acestei măsuri s-a accelerat.

S-ar impune totuși ca primele acordate pentru mediul acvatic (acțiunea 4) să aibă un corespondent tehnologic bine definit (de exemplu achiziția sau producerea de puiet suplimentar pentru a acoperi pierderile sau în situația unor lacuri de acumulare sumele să fie folosite în concentrarea producției în cuști flotabile pentru diminuarea pierderilor). În caz contrar este discutabilă menținerea sunelor acestor despăgubiri în sector.

Tabel 21 - Situația contractelor încheiate în anul 2011 (la 13 mai 2010) pentru Cererile de finanțare de prime ale măsurii 2.1 depuse în anul 2010, este următoarea:

Nr. Contract/Nr. Cerere de Finanțare	BENEFICIAR	TITLU PROIECT	val. nerambursabila (lei)
--------------------------------------	------------	---------------	---------------------------

61/03.01.2011	S.C. DANUBE DELTA STRUGEON FARM S.A.	„Acvacultura durabilă în amenajarea piscicola Uzlina, cu conservarea ecosistemelor și a biodiversității, în condițiile funcționării acesteia în 2 (două) situri NATURA 2000”	2.924.000,00
22 091110 02 38 0130			
63/31.01.2011	SC DORIPESCO S.A.	„Piscicultura și conservarea biodiversității în fermele Doripesco –Rotbav și Dumbravita din situl NATURA 2000 ”	376.170,00
22 111110 07 08 0133			
62/02.02.2011	SC PRO ACVA SA	„Conservarea patrimoniului în cadrul ariei speciale de protecție avifaunistică pescaria Cefa – Padurea Radvani ROSPA 0097”	1.352.580,00
22 241110 06 05 0140			
64/03.02.2011	SC COCĂNEȘTI PISCICOLA SRL	„Acvacultura durabilă în Situl NATURA 2000 Ciocănești - Dunăre”	183.000,00
22 031210 01 12 0161			
65/07.02.2011	SC RIG SERVICE SA	„Măsurile de protecție și conservare a biodiversității în Situl NATURA 2000- Lacul Corbu”	803.240,00
22 181110 01 14 0137			
66/07.02.2011	SC PISCICOLA MURIGHIOL SA	„Acvacultură durabilă în Situl NATURA 2000, Amenajarea Piscicolă MURIGHIOL 1, Amenajarea Piscicolă DUNĂVĂȚ II”	3.014.600,00
22 251110 02 38 0141			
67/10.02.2011	SC AQUAROM ELITE DISTRIBUTIONS SRL	„Conservarea ecosistemelor și a diversității biologice în Amenajarea Piscicolă Oltina”	1.955.000,00
22 071210 01 14 0162			
68/07.02.2011	S.C. DANUBIU ELITE SRL	„Conservarea ecosistemelor și a diversității biologice în Amenajarea Piscicolă Dunăreni.”	450.000,00
22 071210 01 14 0163			
76/15.02.2011	SC MON –AL SRL	„Conservarea patrimoniului natural în Amenajarea Piscicola Tauc din cadrul Rezervației Biosfera Delta Dunării”	408.000
22 221110 02 38 0138			
73/17.02.2011	SC EURO FISH SRL	Conservarea patrimoniului natural în Amenajarea Piscicolă Babadag din cadrul Rezervației Biosferei Delta Dunării	2.080.000,00
22 291210 02 38 0194			
82/22.02.2011	SC FISH 99 SRL	Acvacultură durabilă în situl NATURA 2000-ROSPA 0105 – Valea Mostiștei	1.600.000,00
22 291110 01 12 0148			
84/22.02.2011	SC OBRETIN SRL	Conservarea patrimoniului natural în Amenajarea Piscicolă Obretin din cadrul Rezervației Biosferei Delta Dunării	928.000,00
22 291110 02 38 0147			
85/22.02.2011	SC HER&STRA CYPRINUS SRL	Dezvoltarea durabilă a biodiversității de acva-mediu în Amenajarea Piscicola 6 Martie 1 din cadrul Rezervației Biosferei Delta Dunării	1.200.000,00
22 201210 02 38 0174			

87/07.03.2011	SC GEMA SRL	Rețeaua ecologica Natura 2000 si amenajarea piscicola Hanesti	618.940,00
22 141210 04 07 0168			
86/07.03.2011	SC VICKI POMD SRL	„Conservarea patrimoniului de acva-mediu în amenajarea piscicola 6 Martie 2 din cadrul Rezervației Biosferei Delta Dunării”	800.000,00
22 201210 02 38 0173			
96/19.04.2011	SC COMPLEX GRUP SRL	„Trecerea la acvacultura ecologica a Amenajarii Piscicole Bugeac I”	3.626.850,00
22 311210 01 14 0207			
97/19.04.2011	SC ECO DANUBE SRL	„Trecerea la acvacultura ecologica de catre SC ECO DANUBE SRL în sat lazurile, comuna V Nucarilor, județul Tulcea”	717.000,00
22 271210 02 38 0187			
95/05.05.2011	SC IALPESCO SRL	„Acvacultură durabilă în cadrul ariei speciale de protecție avifaunistică Lacul Strachina”	977.000,00
22 301210 01 23 0202			
107/12.05.2011	SC OLFISH SRL	Acvacultura ecologică în ferma piscicolă Sultana	2.323.500
22 281210 01 12 0191			

Valoare nerambursabila	Min	Max	Mediu
LEI	183.000,00	3.626.850,00	1.334.132,22
EUR	44.634,15	884.597,56	325.398,10

Tabel 22 - Distribuția valorică a sumelor nerambursabile contractate la 13.05.2011 pentru acțiunea „ Măsuri pentru mediul acvatic”, ale Măsurii 2.1 pentru Cererile de finanțare de prime depuse în anul 2010

Se observă că proiectele finanțate în 2011 au ocupat aceeași gamă extinsă de valori ca și în 2010, de la 183.000,00 lei la 3.626.850,00 lei. Media se situează la 1.334.132,22 lei, similară celei înregistrate în anul 2010. Numărul de contracte încheiate de la 01/01/2011 până în 13./05/2011 pe Măsura 2.2. este de 19, totalizând o valoare nerambursabilă de 26.337.880 LEI (cca. 6,5 milioane €).

Măsura 2.3 – Prelucrarea și comercializarea peștelui.

Situația numerică și valorică în ce privește:

- Capacitatea de depozitare a peștelui și a subproduselor din pește;
- Infrastructura și echipamente care vor reduce impactul negativ asupra mediului (în special prin îmbunătățirea folosirii sub – produselor și a reziduurilor);
- Tehnologii noi și metode de producție inovatoare;
- Construirea de noi unități de procesare.

Deocamdată, din cauza stadiului incipient al implementării acestei axe, nu există informații (baze de date) referitoare la capacitatea de depozitare a peștelui și a subproduselor din pește, la infrastructura și echipamentele ce vor reduce impactul

negativ asupra mediului și asupra tehnologiilor și metodelor inovatoare aplicate în proiectele finanțate.

Prin 5 contracte de finanțare încheiate până la data de 30.11.2010 situația privind **creșterea capacității de prelucrare** este următoarea:

- 1.705,55 tone/an produse proaspete sau reci;
- 991,5 tone/an produse conservate sau semiconservate;
- 3.547 tone/an produse semicongelate sau congelate;
- 564,34 produse prelucrate în alt mod.

O unitate de comercializare este nouă și are o valoare nerambursabilă de 5.299.424,4 lei (1.291.440,09 euro, calculat la cursul Inforeuro din luna aprilie 2011).

Un contract de valoare semnificativă – 6.209.776 lei, încheiat la în septembrie 2010 era deja reziliat la data de 11 noiembrie 2011, și încă cel puțin alte 3 proiecte întâmpinau dificultăți în obținerea cofinanțării.

Concluzie

Avansul Axei 2 la sfârșitul anului 2010 este semnificativ și progresul a continuat în decursul anului 2011. Axa se bucură de interes din partea beneficiarilor.

Totuși, valoarea scăzută a plăților nu conduce întrutotul la o apreciere pozitivă a șanselor de succes a axei, în contextul accesului dificil la cofinanțare al beneficiarilor. Băncile sunt tot mai reticente în ce privește acordarea de credite iar beneficiarii nu au capital propriu de investiție.

Este posibil ca o parte a contractelor să fie reziliate în aceste condiții.

Recomandare

AM POP ar trebui să inițieze discuții cu beneficiarii care au proiecte de investiții de valori semnificative, pentru eventuale corecții, în conformitate cu posibilitățile de cofinanțare practice.

Acest lucru trebuie realizat cât mai urgent, pentru a avea o imagine reală a avansului axei.

Nu este recomandabil să fie transferate resursele neutilizate ale altor Axe către aceasta, având în vedere riscurile de neducere până la final a contractelor încheiate.

Sistemul de evaluare al cererilor cuprinde o serie de criterii, notate cu puncte de la minim la maxim și un plafon minim pentru aprobare. De-a lungul timpului acest sistem a suferit o serie de modificări, în ce privește punctajele individuale acordate.

Evaluarea are loc în paralel, pe domeniile tehnic și financiar. Sunt solicitate studii de piață și planuri de afaceri cu indicatori, folosind proiecții de timp de 5 ani.

Sistemul acesta a ridicat o serie de dificultăți în aplicare, conform evaluatorilor independenți intervievați și a conducerii AM-POP:

- Evaluatorii nu aveau o înțelegere unitară a modalității de notare; au avut loc 4 ședințe pe această temă, împreună cu conducerea AM-POP.
- Justificarea notării față de proiectele respinse a fost extrem de sumară, cvasi-inexistentă la începutul anului 2010, evoluând treptat, dar insuficient, spre o justificare ce ar permite solicitantului să perfecționeze și să redeponă cererea.
- O serie de criterii apar ca extrem de dificil de evaluat pe o scară de la 1 la 5 (ex. : “modul în care proiectul respectă principiul șanselor egale”).
- Nu a existat un Ghid al Evaluatorului, iar modul concret în care beneficiarii puteau să aprecieze cum vor fi evaluați este încă neclar;
- În unele cazuri beneficiarii au acuzat o evaluare mult prea rigidă, chiar și AM POP a atras atenția evaluatorilor independenți ca evaluarea are drept scop aprecierea relevanței și fezabilității proiectelor, nefiind necesara notare scolastică.
- Nu există o bază procedurală pentru revizuirea proiectelor sau bugetelor.

În interviuri, evaluatorii au arătat că unele aspecte rezultate din evaluarea de-a lungul timpului ar fi cerut o analiză specială, cum ar fi ponderea mare a proiectelor ce au ca obiect ferme de sturioni în sistem în hală cu recirculare.

În Focus Grup-ul organizat, beneficiarii cu experiență au atras atenția că în cadrul SAPARD controalele ex-post au dispus rambursarea sumelor primite în cazurile în care beneficiarii nu au reușit să mențină indicatorii tehnico-economici (rata profitului, numărul de locuri de muncă și alte asemenea, pe timp de 5 ani de la data încheierii proiectului) la valorile declarate în cererea de finanțare.

Pentru admisibilitate sunt soliciate o serie de documente cum ar fi:

- certificatul de înregistrare la registrul comerțului,
- certificat de lipsă de datorii la bugetul consolidat al statului
- copie după bilanțul contabil
- copie după actele de identitate ale depunătorului

- alte asemenea.

Necesitatea acestora pentru evaluarea cererilor de finanțare sau pentru diminuarea riscului de fraudă este cvasinulă.

Sunt solicitate adeverințe de activitate în acvacultură într-o anumită perioadă, emise de ANPA, pentru a da dreptul la prime în Măsura de mediu. Acestea au o utilitate îndoielnică, deoarece ANPA nu poate ști dacă într-adevăr solicitantul a desfășurat activitate de acvacultura în perioada dată, decât din actele contabile ale solicitantului, ce ar putea fi depuse direct la AM POP sau verificate direct de AM POP, fără a mai fi nevoie de încă o adeverință.

Această modalitate de lucru supraîncărcată administrativ este însă prezentă în multe programe de finanțare din România.

✍ Concluzie

Sistemul de evaluare a cererilor de finanțare în axa 2 nu permite selectarea obiectivă a unor proiecte realiste și nici aprecierea fezabilității acestora, este greoi și supraîncărcat administrativ.

Evaluarea nu cuprinde o fază de revizie, astfel încât proiectele pot fi doar admise sau respinse.

Există pericolul returnării sumelor primite după închierea proiectului, la controalele ex-post, în condițiile neatingerii valorilor indicatorilor tehnico-economici expuși în proiect.

📌 Recomandare

AM POP ar trebui să modifice radical sistemul de evaluare pentru proiectele de investiții, cu atât mai mult cu cât în condițiile rezilierii unor contracte din lipsă de cofinanțare este posibil să fie solicitate noi cereri de finanțare, pentru sumele rămase necheltuite.

Sistemul de evaluare propus cuprinde următoarele măsuri:

- a) eliminarea solicitării tuturor actelor doveditoare pentru admisibilitate și înlocuirea acestora cu un formular de declarație pe propria răspundere; după caz, AM POP poate opta pentru completarea dosarului cu toate actele necesare doar pentru proiectele aprobate.

- b) introducerea unei etape de revizie, care ar permite intervenția directă asupra proiectelor, inclusiv în ce privește valoarea bugetelor și împărțirea pe categorii de buget.
- c) planurile de afaceri ar trebui simplificate, prin reducerea numărului de variabile și scăderea orizontului proiecției de la 5 la 3 ani;
- d) Indicatorii cu valoare contractuală ar trebui desființați sau reduși la minimum necesar; pentru limitarea efectelor unei eventuale recesiuni asupra beneficiarilor și evitarea solicitării returnării banilor pentru neîndeplinirea indicatorilor ar trebui introdusă în contract clauza de hardship.
- e) modificarea evaluării prin instituirea a 2 paliere: aprecierea relevanței și maturității și, respectiv, evaluarea fezabilității; primul palier ar trebui să conțină exclusiv criterii de tip admis-respins, iar al doilea ar trebui să conțină numai criterii tehnice și financiare, în număr de maxim 5, toate cu notare între 1 și 5.
- f) Ar trebui ca AM POP în cooperare cu asistența tehnică la management propusă și cu contribuția evaluatorilor independenți să elaboreze un ghid al evaluării, care să fie făcut public.

Pentru evitarea intrării în imposibilitate de co-finanțare, ar trebui introdusă verificarea acestuia pentru proiecte mai mari de 200.000 EUR, pentru care ar ramane suficientă asumarea răspunderii beneficiarului prin simpla declarație a acestuia.

Cu maximă urgență consider necesară elaborarea Master-Planului pentru acvacultură, în vederea orientării evaluării.

AM POP și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale ar trebui să abordeze Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Afacerilor Europene pentru identificarea unei soluții pe plan național în ceea ce privește co-finanțarea.

V.4. QE9: care sunt rezultatele preliminare obținute de proiectele axei prioritare 3 în comparație cu obiectivele intermediare?

Axa 3 cuprinde următoarele măsuri:

- Măsura 3.1 „Acțiuni colective”.
- Măsura 3.2 „Protecția și dezvoltarea faunei și florei acvatice”.
- Măsura 3.3 „Porturi de pescuit, puncte de debarcare și adăposturi”.

- Măsura 3.4 „Dezvoltarea de noi piețe și campanii de promovare”.
- Măsura 3.5 „Acțiuni pilot”.

Alocarea financiară pentru Axa 3 este de 40.000.000 EUR, dintre care 30.000.000 reprezintă contribuția FEP și 10.000.000 contribuție națională.

În Axa prioritara 3 nu au fost contractate proiecte, până la data evaluării intermediare (decembrie 2010). Din acest motiv nu este posibilă estimarea rezultatelor preliminare în comparație cu obiectivele intermediare.

În cadrul măsurii 3.3. s-a reusit promovarea unui singur proiect, privind dezvoltarea infrastructurii în portul Midia, dificultățile și întârzierea fiind provocate de situația incertă a deținerii terenului.

În ultimul trimestru al anului 2010 și în primul semestru al anului 2011, în cadrul măsurii 3.4. “Dezvoltarea de noi piețe și campanii de promovare”, lansate în 17/10/2010, au fost depuse proiecte respinse deoarece promovau marca proprie sau produsele proprii. S-a constatat o aversiune către desfașurarea de eforturi generale de promovare, solicitanții preferând promovarea propriilor produse

Măsura 3.1 „Acțiuni colective”

În anul 2007 existau aproximativ 80 de asociații de producători în domeniul pescuitului.

Pentru anul 2011 nu a fost identificată o listă a asociațiilor de producători. Utilizând sursele deschise, evaluatorul a identificat următoarele:

- Asociația de Pescari Profesioniști Călărași
- Asociația de Pescari Profesioniști „Lotca”
- Asociația Acvaculturilor „BANAT STURIO”, membră a Federației Naționale a Producătorilor Agricoli din România (FNPAR)
- Asociația Pescarilor Profesioniști "LEAHOVA" DIN JURILOVCA

Conform unor informații neoficiale, în 2011 existau un număr de 30-40 de asociații de pescari de-a lungul Dunării, toate având un număr scazut de membri (maxim 10-15).

Ordinul Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 96 din 26 aprilie 2011 pentru aprobarea componenței, organizării și funcționării Comitetului Consultativ pentru Sectorul Pescăresc cuprinde următoarele asociații:

- Asociația Națională a Producătorilor din Pescarie "Romfish"
- Asociația Procesatorilor, Importatorilor și Comercianților de Pește din România

- Asociația Pescarilor Comerciali de la Marea Neagra "Ropescador"
- Federația Organizațiilor Producătorilor de Pește Delta Dunării
- Federația Organizațiilor de Pescari Delta Dunării

Elaborarea și aprobarea cererilor de finanțare în Măsura 3.1. au fost împiedicate de inexistența entității juridice „organizație” în legislația românească, ce recunoaște doar „asociația”. Ghidul de Finanțare al măsurii menționează termenul de „organizație”: „Această restructurare a organizațiilor de producători va fi susținută prin parteneriate între aceste organizații”.

Ordinul MAPDR nr. 772 din 6 septembrie 2007 privind criteriile de recunoaștere a organizațiilor de producători din sectorul pescuitului și acvaculturii stabilește criteriile de recunoaștere a organizațiilor. Ordinul cuprinde întreaga procedură de solicitare și aprobare, inclusiv formularele necesare și formatul registrului⁸³.

Nu este clar, însă, dacă interpretarea aceasta rigidă a termenului “organizație” aparține solicitanților sau AM-POP.

Una dintre asociațiile de producători – BANAT STURIO – a redepus de 4 ori același proiect pentru această măsură, de fiecare dată fiind respins pe acest motiv, al neîndeplinirii condiției de a fi „organizație”. Evaluatorul apreciază însă că poate fi vorba despre o neînțelegere, cauza reală ar putea fi neîndeplinirea criteriului de reprezentativitate pentru sector al asociației.

În august 2011, BANAT STURIO solicită și obține de la ANPA înscrierea în Registrul Organizațiilor de Producători și Procesatori, printr-o procedură juridică destul de complicată, după afirmațiile președintelui BANAT STURIO. După această înscriere, asociația a redepus proiectul în august 2011. La 15 noiembrie 2011, asociația nu primise încă un răspuns⁸⁴. O posibilă explicație constă în verificările privind reprezentativitatea organizației.

Pe web-site-urile AM-POP și ANPA nu sunt descrise procedura înscrierii în Registru și nici criteriile de eligibilitate ca organizație reprezentativă în sensul Regulamentului 104/2000.

Eligibilitatea cheltuielilor în măsura 3.1. nu fusese lamurită până în octombrie 2011.

Una dintre cele mai mari organizații de producători – ROMFISH- nu era eligibilă pentru sprijin prin aceasta măsură, deoarece art. 15 1. (a) al Regulamentului

⁸³ Monitorul Oficial nr 175 din 17 octombrie 2007, în vigoare

⁸⁴ Sursa: interviu cu președintele BANAT STURIO, 2011

2792/1999 stabilea că un astfel de ajutor „poate fi acordat organizațiilor create după ianuarie 2000 pentru primii trei ani de la data recunoașterii”. Asociația Națională a Producătorilor din Pescărie ROMFISH a fost înființată în 2008, pe structura vechii Asociații a Crescătorilor de Pește MOLD FISH, ceea ce o facea neeligibilă.

O a doua dificultate a constat în selecția uneia dintre cele 2 posibilități prevăzute în art. 15 al Regulamentului 2792/1999 (cu precizarile aduse prin Regulamentul nr. 1985/2006):

- 60%, 40%, 20% din cheltuielile administrative curente;
- 3%, 2%, 1% din cifra de afaceri obtinuta din vanzarile de peste si produse de peste.

Pentru organizațiile cu angajați și cheltuieli operaționale extinse prima variantă este în mod natural preferată, în timp ce pentru organizațiile cu cheltuieli operaționale mai reduse, a doua variantă ar fi de recomandat.

Totuși, în opinia evaluatorului, aceste două posibilități pot fi lăsate la alegerea beneficiarilor.

În al III-lea trimestru al anului 2011 au avut loc discuții între organizațiile de producători și AM-POP, urmând ca AM-POP să decidă asupra completării Ghidului în sensul celor menționate.

Acoperirea geografică de către organizații, în afara Mării Negre și a Deltei Dunării, este limitată la regiunea Moldovei. Membrii Romfish sunt în majoritate covârșitoare din această regiune⁸⁵:

Județul Iași

SC ACVARES SRL
SC ROMPESCARIS SRL
SC PISCICOLA PODISU SRL
SC MIHPES SRL
SC NORALEX SRL
SC PISCICOLA SRL IASI
SC ACVACOM SRL
SC PESCOM ANDREX SRL
SC SARPELE SRL
SC PEȘTE AURIU SRL
SC ROM.CLARIAS SRL

Județul Vaslui

SC ENBIG - 12 SRL

⁸⁵ Situația în otombrie 2011

SC PRODACVAS SRL
SC SCORILO SRL
SC PESCARIS 2003 SRL
SC SCOICA AGROIND SRL
SC PESCO CARJA SRL
SC CARPYO SRL
SC MANTOVANA SRL

Județul Suceava

SC PESCOFAL SRL
SC PESCOLIV SRL

Județul Botoșani

SC PISCICOLA SA BT
SC GEMA SRL
SC IMPEX DONA SRL
SC PIRANIA SRL
SC DASSM SRL
SC FISH COM SRL

Județul Neamț

SC ZINAVA srl

Județul Bacău

SC ESOX SRL
SC PESCADO GRUP SRL

Județul Călărași

SC TRIVALE SRL

În total sunt 31 de membri, din totalul celor 857 înscrise în Registrul Unităților din acvacultură, adică 3,6% (statistic) sau 7% (conform datelor ROMFISH), acestea livrând peste 40% din peștele din acvacultura românească, însumând aproximativ 50% din cifra de afaceri la nivel național a sectorului de acvacultură (conform datelor ROMFISH). Acoperirea geografică a ROMFISH este de 15-20% din suprafața României.

Organizația este extrem de activă, având o prezență consistentă pe INTERNET (www.romfish.ro), membrii activi (a se vedea raportările privind predicția și vânzările de pe acest web-site) o conducere capabilă (organizația este membră a Comitetului de Monitorizare a Programului Operațional pentru Pescuit) și bine informată (organizația este prezentă în mod constant la manifestările europene dedicate acvaculturii).

Membrii organizației au ca obiect de activitate piscicultura și în mai mică măsură procesarea peștelui.

Concluzie

Organizațiile de producători recunoscute, în număr de 4, acoperă doar Moldova, Delta Dunării și Marea Neagră. Celelalte asociații sunt mult prea mici (10-15 membri) pentru a avea reprezentativitate și mult prea lipsite de capacitate organizațională pentru a fuziona și a se extinde prin eforturi proprii.

În lipsa unor activități specifice de sprijinire a organizațiilor, acestea vor rămâne la stadiul actual, o concentrare fiind totuși posibilă pe structura actualului ROMFISH, prin extinderea în celelalte regiuni ale țării.

Finanțarea organizațiilor de producători a întâmpinat serioase obstacole legislative (dificultatea înregistrării ca organizație reprezentativă, în parte ca urmare a lipsei de informare) și administrative (lipsa de detalii a Ghidului în ce privește modalitatea de calcul a sprijinului prin Măsura 3.1.).

Publicitatea acestei posibilități de finanțare a fost limitată la informațiile sumare și incomplete din Ghidul Măsurii și la discutarea cu AM-POP.

Din aceste cauze, obiectivul acestei măsuri de concentrare a celor 80-90 de asociații din momentul elaborării programului nu a fost atins până la evaluarea intermediară.

Recomandare

AM-POP ar trebui să utilizeze resursele Axei 5 pentru a investiga situația reală a asociațiilor existente și a stimula înființarea de noi organizații recunoscute, prin oferirea de informații și dezbateri în teritoriu. Centrele Regionale ar trebui să organizeze sesiuni de informare cu acest obiectiv, posibil și cu sprijinul asistenței tehnice propuse pentru publicitatea programului.

O alternativă ar fi extinderea actualului ROMFISH până la o acoperire națională și multispecie, atât timp cât organizația ar accepta o asemenea variantă. Aceasta alternativă însă ar fi limitată de plafonul maxim de 180.000 € ce poate fi acordat pe o întindere de trei ani unei organizații de producători (ceea ce ar presupune 60.000 €/an), conform Regulamentului 2792/1999 (cu precizările aduse prin Regulamentul nr. 1985/2006).

Informațiile despre procedura de înființare a organizațiilor și criteriile de recunoaștere ar trebui postate pe web-site-urile AM-POP și ANPA, iar Ghidul

Măsurile ar trebui completate cu modul de calcul al sprijinului.

Instruirea reprezintă o altă prioritate a acestei măsuri. Până la sfârșitul anului 2010 nu fusese depus nici un proiect cu acest obiectiv, primul fiind depus de ANPA în 2011 și contractat pe data de 21-07-2011, constând în instruirea a 100 de pescari autorizați din Delta Dunării, proiect cu o valoare nerambursabilă de 322.500,00 lei (3.225 lei/ persoană instruită). Proiectul își propune creșterea gradului de conștientizare a pescarilor asupra necesității combaterii pescuitului ilegal și nedeclarat, a punerii în aplicare a normelor PCP precum și creșterea nivelului de informare asupra unor aspecte fiscale, norme sanitar-veterinare și de protecția muncii aplicabile profesiei de pescar, reguli de navigație pe Dunăre și reglementări de protecția mediului în Delta Dunării ca și sit Natura 2000.

Programul de instruire oferit de ANPA este structurat în 4 module, ca formă specializată de instruire profesională sau antreprenorială.

În perioada 8-10 august 2011 s-a desfășurat la Tulcea prima serie de sesiuni de instruire. Au fost prezentate probleme legate de fiscalitate, detalii privind igiena sanitar-veterinară, norme SSM și PSI aplicabile, aspecte de mediu, PCP și FEP, cât și reguli de navigație pe Dunăre.

Programul se prezintă drept o modalitate de inițiere în toate aspectele domeniului pescuitului.

Conform declarațiilor ANPA, programul s-a bucurat de interes din partea grupului țintă, remarcându-se tematica de pregătire în domeniul navigației. Totuși, aceste cursuri nu sunt recunoscute oficial ca o formă de pregătire a adulților și nu se pot finaliza printr-o diplomă recunoscută oficial, deoarece instructorii nu sunt recunoscuți de **Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților**.

Fără excepție, persoanele intervievate pentru evaluare au afirmat că pregătirea profesională este necesară și dezirabilă, dar că nu au considerat ca prioritară elaborarea unui proiect cu acest obiectiv.

Există un număr suficient de formatori autorizați și cu experiență în domeniul pescuitului, acvaculturii și procesării peștelui, acreditați de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților, a căror listă a fost transmisă ANPA de către evaluator în timpul evaluării.

Furnizorii de instruire intervievați au afirmat că au organizat cursuri cu tematică relevantă, în ultimii 1-2 ani, în special pentru cei care doreau să se angajeze sau să își deschidă o afacere și aveau nevoie de diploma respectivă pentru îndeplinirea

condițiilor legale. Instruirea a fost livrată în afară cadrului de finanțare prevăzut de POP, formatorii autorizați neavând posibilități de finanțare.

Conform declarațiilor personalului CR și al conducerii ANPA, motivul lipsei de interes îl constituie concentrarea pe afacere ca atare, și respectiv, nevoia unui venit mai ridicat. Studenții în piscicultură intervievați au afirmat că veniturile obținute din acvacultură (în jur de 200-300 €/lună⁸⁶) nu sunt suficiente pentru conturarea unei cariere în domeniu.

Se dorește ca instruirea să fie livrată de către organizații de stat (cum ar fi ANPA), și mai puțin de către entități private din mediul de afaceri.

Cele 4-5 organizații de producători și patronale existente ar putea organiza instruire pentru membrii lor și nu numai, dar această posibilitate nu a fost luată în calcul până la momentul evaluării intermediare din cauza lipsei de informare și din necesitatea de concentrare pe activitatea curentă și pe rezolvarea unor probleme de privatizare, precum concesiunile și alte asemenea.

Societățile comerciale și organizațiile nu au informații disponibile despre experiența în instruirea în domeniu în alte State Membre sau despre programe de instruire derulate la nivel european.

Concluzie

Demararea instruirii a avut loc foarte târziu, în decursul anului 2011, menținând lipsa de pregătire în domeniu. Singurele cursuri au fost organizate de ANPA și au avut drept grup țintă exclusiv pescarii din Delta Dunării. Acestea, însă, nu conferă dreptul la o diplomă recunoscută oficial, deoarece nu au fost susținute de formatori autorizați de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților,.

Lipsa de informare și de interes pentru instruire într-un domeniu cu venituri reduse au contribuit la această stare de fapt.

Recomandare

AM-POP ar trebui să informeze organizațiile și patronatele despre avantajele instruirii și să dezvolte Ghidul Măsurii prin mențiuni privitoare la încurajarea

⁸⁶ Institutul Național de Statistică raportează ca venituri în sector aproximativ 1000 lei/lună, adică 250€/ lună)

instruirii și prin detalii privind procedura de recunoaștere a diplomelor, inclusiv necesitatea instruirii de către formatori autorizați de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților, cel puțin pentru o parte a cursurilor.

Sesiunile de publicitate a programului ar trebui să conțină informații despre conținutul pregătirii profesionale în domeniile de interes: pescuit, acvacultură, procesarea peștelui. Programele dedicate ale Uniunii Europene (Cum ar fi WAVE, finanțat de programul Leonardo da Vinci 2003-2006) ar trebui avute în vedere, iar informația concludentă ar trebui popularizată. Asistența tehnică propusă pentru sprijinirea managementului programului ar trebui să alcătuiască un compendiu cu acest tip de informații.

Eforturile ar trebui să pună accentul asupra impactului instruirii asupra veniturilor personale și asupra asigurării flexibilității locurilor de muncă.

Într-o primă etapă este recomandabil ca ANPA să extindă cursurile și pentru lucrători din acvacultură și procesatori, preferabil în parteneriat cu organizațiile de producători și patronatele de profil, pentru a stimula replicarea acestor cursuri în mediul privat.

Se recomandă schimburi de experiență cu State Membre cu tradiție în acest tip de instruire, la care să participe atât personalul AM-POP și ANPA cât și reprezentanți din mediul de afaceri și ai asociațiilor.

Măsura 3.2 „Protecția și dezvoltarea faunei și florei acvatice”

Apelul pentru această măsură se încheie la 30 noiembrie 2011 în contextul în care până la data de 11/11/2011 nu fusese semnat nici un contract.

Activitățile eligibile, conform Ghidului Solicitantului sunt:

- 1) construcția sau instalarea de unități fixe sau mobile pentru protejarea sau dezvoltarea faunei și florei acvatice
- 2) reabilitarea resursei piscicole din apele interioare, inclusiv a zonelor de reproducere și a rutelor de migrare folosite de speciile migratoare
- 3) protejarea și ameliorarea mediului în cadrul Natura 2000, atunci când aceste zone vizează în mod direct activitățile de pescuit sportiv, pentru:
 - a) consultarea factorilor implicați în pregătirea planurilor de management, a strategiilor și schemelor;
 - b) studii de monitorizare a speciilor;

- c) refacerea tuturor habitatelor incluzând planificarea și managementul riscului – sisteme de prevenire anticipative;
- d) pregătirea informațiilor și materialelor publicitare;
- e) crearea de infrastructură specifică și asigurarea de echipamente pentru rezervații;
- f) instruire și formare pentru angajați;
- g) studii relevante pentru situri Natura 2000.

Prin urmare, implementarea acestei măsuri depinde în mod crucial de cunoștințele de în domeniu ale beneficiarilor și ale AM-POP, pentru înțelegerea aspectelor de mediu și biodiversitate implicate.

AM POP nu a derulat niciodată întâlniri de lucru cu Ministerul Mediului și Pădurilor. Consider oportun ca Ministerul Agriculturii și Dezvoltării rurale să aibă această inițiativă, iar cooperarea să îmbrace o formă administrativă.

Conform declarațiilor custozilor siturilor Natura 2000, cunoștințele în acest sens ale întreprinzătorilor din acvacultură sunt foarte reduse. În același timp se constată o lipsă de interes a potențialilor beneficiari pentru aceasta măsură. Organizațiile de producători (ROMFISH) sunt interesate de aceste aspecte, informându-se asupra lor inclusiv pe plan internațional.

S-a constatat o lipsă de informare a membrilor Focus-Grup-ului despre posibilitatea de a utiliza această măsură pentru infrastructura de îndepărtare a cormoranilor. Custozii siturilor Natura 2000 intervievați nu aveau cunoștință de posibilitatea finanțării prin această măsură.

La momentul evaluării se află în curs de elaborare sau în faza de contractare prin Axa 4 a POS Mediu planurile de management ale siturilor Natura 2000. Acestea acoperă peste 15% din suprafața țării și cuprind bazine acvatice însemnate.

Concluzie

S-au constatat blocaje în eforturile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și ale Ministerului Mediului și Pădurilor de promovare a acestei măsuri. De aici decurge lipsa de notorietate a finanțării planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și posibilităților de finanțare specifice și complementare prin această măsură.

De asemenea, cunoștințele de mediu ale întreprinzătorilor din domeniu sunt limitate.

Planurile de management pentru siturile Natura 2000 sunt în curs de elaborare și se

vor încheia cel mai probabil până la jumătatea anului 2013, consultările publice având loc în primul semestru al anului 2013.

Recomandare

AM-POP, posibil în colaborare cu Ministerul Mediului și Pădurilor sau la nivel de CR prin colaborare cu APM, ar trebui să deruleze în cel mai scurt timp o campanie de informare atât a întreprinzătorilor cât și a custozilor siturilor Natura 2000 cu privire la aceasta posibilitate de finanțare complementară.

Propun ca măsură minimală ca platformele on-line ale AM-POP și ANPA, dar și cel al Ministerului Mediului și Pădurilor să includă bannere despre această măsură, precum și un document general de informare despre legătura dintre activitățile de pescuit/ acvacultură și protecția mediului/ocrotirea biodiversității.

Măsura 3.3 „Porturi de pescuit, puncte de debarcare și adăposturi”

Până la sfârșitul anului 2010, nu fusese depus nici un proiect pentru această măsură. În 2011, ANPA a reactivat un proiect mai vechi constând în modernizarea portului Midia, prin amenajarea cheurilor de acostare, dotarea cu o macara pentru încărcarea - descărcarea navelor, construcția unei hale pentru prelucrarea, sortarea, depozitarea, refrigerarea și, eventual, congelarea peștelui, precum și facilități pentru mici reparații navale.

În noiembrie 2011 Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură a publicat anunțul de consultare de mediu pentru raportul privind impactul asupra mediului, care integrează concluziile studiului de evaluare adecvată, pentru proiectul Modernizarea Portului Midia Prin Realizarea de Facilități pentru Desfășurarea Activităților Specifice Pescuitului - propus a se realiza în extravilanul orașului Năvodari, zona Port Midia, județul Constanța. Tipul deciziei luate de Agenția pentru Protecția Mediului Constanța poate fi emiterea sau respingerea acordului de mediu.

Având vedere experiența negativă a ISPA-Mediului și faptul ca zona este considerată sensibilă din punct de vedere al mediului, conform raportului efectuat asupra planului de dezvoltare a polului național de creștere Constanța, această procedură ridică unele riscuri de neacceptare din partea publicului. În cazul obținerii acordului de mediu, urmează ca ANPA să deruleze procedura de achiziție publică pentru serviciile de proiectare și cele de construcție.

Conform legislației românești în domeniul achizițiilor publice proiectarea și construcția pot fi contractate separat sau împreună.

Derularea procedurii de achiziție publică, în oricare dintre aceste două opțiuni poate dura până la 4 luni sau chiar mai mult, având în vedere obligativitatea verificării documentației de atribuire de către ANRMAP și SEAP. În eventualitatea unei contestații a rezultatului procedurii, termenul se poate extinde cu până la 30 de zile (în cazul contestației la Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor) sau 2-3 luni (în cazul contestației în instanță). Având în vedere lipsa de experiență a autorităților contractante din România în astfel de obiective ingineresti (porturi), acest risc de contestație este considerabil. Asistența tehnică și juridică nu ar reduce substanțial acest risc, deoarece sunt necesare atât experiență în legislația din România cât și în aspectele tehnice ale investiției, criteriile fiind dificil de îndeplinit.

Prin urmare, procedura de achiziție publică poate dura între 3 și 6 luni sau mai mult.

Modernizarea portului prezintă și alte aspecte în afara celor de modernizare a infrastructurii ca atare, aspecte care nu sunt descrise în PNS, POP sau în Ghidul Măsurii⁸⁷:

- evaluarea ex-ante a “valorii pentru bani”;
- necesitatea unui studiu cost-beneficiu aprofundat, incluzând analiza de risc și sensibilitate;
- necesitatea antrenării sectorului de afaceri în această inițiativă, pentru asigurarea efectului de “pârghie”, atât cât este posibil în actuala conjunctură financiară și în condițiile unui sector decapitalizat cum este cel din România;
- luarea în considerare a disponibilității forței de muncă calificate, atât în faza de proiectare, cât și în cea de construcție;
- întârzierile și depășirile de buget, foarte des întâlnite în acest tip de investiție.

Concluzie

Măsura 3.3. a avut un proces de demarare greoi, în 2011 (ținând cont de momentul elaborării studiilor de fezabilitate) și prezintă riscuri importante de întârziere în continuare, având în vedere lipsa de experiență a autorităților din România în acest

⁸⁷ pentru detalii și o viziune complexă asupra acestui tip de investiție, a se consulta VALUE FOR MONEY OF FISHERY HARBOUR DEVELOPMENT EXPENDITURE PROGRAMME FINAL REPORT, Prepared by Poseidon Aquatic Resource Management Ltd. , 2002 <http://www.consult-poseidon.com/reports/Ireland%20Harbour%20Expenditure%20Final%20Report.pdf>

tip de proiecte și riscurile obiective legate de depășirile de buget și de timp.

Recomandare

Consideram oportun efectuarea de către ANPA a unei cercetări în profunzime a pieței locale și europene de profil (în domeniul proiectării și construcției de facilități portuare) pentru a întocmi documentația de atribuire realist.

Proiectarea și construcția ar trebui contractate împreună (“FIDIC Design and Build”, transpus în legislația română), pentru a reduce timpul necesar procedurii și riscurile legate de urmărirea proiectului de către Constructor.

Dirigenția de șantier (FIDIC – “Engineering”) este extrem de importantă în acest caz și selecția acesteia trebuie realizată conștient și din timp.

Proiectul (sau proiectele) ce se va (vor) depune ar trebui să includă perioade de timp – tampon (buffer periods) generoase și să urmeze un deviz întocmit cu luarea în considerare a tuturor cheltuielilor eligibile și neeligibile. Pentru aceasta, este recomandabilă consultanța de specialitate și eventual modificarea devizului înainte de aprobare.

Implicarea directă a AM-POP și CR în monitorizarea proiectului e necesar a fi realizată, cu o frecvență și o durată a monitorizării mai ridicate decât media. Se poate constitui un Comitet de monitorizare a proiectului cu o componență adecvată (ANPA, AMPOP, primării, Consiliul Județean Constanța și alți factori interesați din mediul de afaceri, inclusiv reprezentanții ROMPESCADOR), cu întruniri lunare.

Pentru a evita riscul indisponibilității fondurilor, este recomandabil ca alocarea Axei 3 să rămână nemodificată.

Ghidul măsurii ar trebui completat cu detaliile de mai sus.

În 2007 flota de pescuit de la Marea Neagră cuprindea 14 nave. La Căpitania Portului Constanța erau înmatriculate 11 nave, dintre care 9 nave aveau armatori români, iar 2 nave aveau proprietari turci. O parte dintre cele 14 nave nu mai aveau licența de pescuit, pentru că armatorii renunțaseră să le reînnoiască.

În 2011, România mai are patru nave de pescuit, dintre care două funcționale. Dintre ele se distinge nava Flamingo 4, care a fost modernizată prin programul operațional de pescuit.

Între personalul navigant este răspândită opinia conform căreia odată ce se vor crea facilitățile portuare va crește și numărul de nave .

Numărul pescarilor a rămas în 2011 relativ același comparativ cu anii '90. Flota de pescuit la Marea Neagra și-a modificat însă structura: din 30 de ambarcațiuni de peste 25 de metri lungime, câte erau în 2007, doar două mai sunt funcționale; au fost înregistrate însă peste 400 de ambarcațiuni mici ale pescarilor de pe Litoralul Mării Negre.

Concluzie

Numărul de nave de pescuit mari a scăzut și este probabilă o creștere a acestuia odată ce infrastructura portuară va fi modernizată. Aceasta infrastructura ar trebui să dețină și elemente specifice ambarcațiunilor mici, având în vedere creșterea numărului acestora.

Una din cauzele întârzierilor acestei măsuri poate fi atribuită lipsei de solicitare din partea unui sector de pescuit maritim în declin.

Recomandare

ANPA ar trebui să dispună măsuri active pentru încurajarea creșterii numărului de ambarcațiuni de pescuit și mai ales pentru modernizarea acestora. PNS și POP ar trebui actualizate cu aceasta prioritate și planul de publicitate al POP ar trebui să includă acest grup țintă. Asociația ROMPESCADOR ar putea fi o "curea de transmisie" pentru implicarea în proiectele acestei măsuri a navigatorilor.

AM-POP și ANPA ar trebui să verifice ca proiectele pentru infrastructura portuară să includă facilități specifice vaselor mici de pescuit.

Pentru înființarea unor adăposturi pentru pescari la Marea Neagra, principalul obstacol întâmpinat a fost proprietatea terenului necesar, aflat în administrarea Administrației Naționale "Apele Române" - Administrația Bazinală de Apă Dobrogea Litoral.

În octombrie-noiembrie 2011, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a adoptat un proiect de Ordonanță de Urgență privind darea în administrarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură a unor terenuri aflate în proprietatea publică a statului și în administrarea Ministerului Mediului și Pădurilor - Administrația Națională Apele Române⁸⁸.

Acest proiect de ordonanță prevede:

⁸⁸ Sursa: <http://www.madr.ro/pages/152/oug-administrare-terenuri-anpa-mmp.pdf>

“Art.1.-(1) Se aprobă darea în administrarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură a unor terenuri aflate în proprietatea publică a statului și în administrarea Administrației Naționale “Apele Române”- Administrația Bazinală de Apă Dobrogea Litoral, având datele de identificare prevăzute în anexa, care face parte integrantă din prezenta ordonanță, terenuri pe care există locuri de debarcare și adăposturi autorizate.

(2) Transmiterea se face în vederea realizării investițiilor necesare pentru îmbunătățirea condițiilor pentru desfășurarea activităților pescărești, prin modernizare și restructurare a acestora, cu respectarea legislației specifice.

(3) Dreptul de administrare se transferă pe durata existenței locurilor de debarcare și a micilor adăposturi, sub condiția menținerii acestora în domeniul public al statului.”

Concluzie

Situația proprietății terenurilor a împiedicat investițiile pentru adăposturile și locurile de debarcare la Marea Neagră. Această situație va fi clarificată printr-o Ordonanță de Urgență, aflată în stadiul de proiect în noiembrie 2011, ce va fi cel mai probabil adoptată în timpul vacanței parlamentare din decembrie 2011.

Recomandare

AM-POP și ANPA ar trebui să deruleze în paralel cu aprobarea Ordonanței toate demersurile necesare acestei investiții, inclusiv consultarea comunităților pescărești interesate, investigarea surselor de informații pentru infrastructura de acces, configurația țărmului și alte date relevante, astfel încât să fie posibilă demararea elaborării cererilor de finanțare cât mai rapid.

În Delta Dunării, problema adăposturilor pescărești este una foarte veche pentru Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD). În perioada 2004-2005, conducerea ARBDD a încercat autorizarea unor refugii ale pescarilor, însă demersul nu s-a concretizat. În 2006, conducerea ARBDD a decis demolarea colibelor pescărești și amendarea celor care le utilizează. La începutul anului 2011, ARBDD anunțat că dorește clarificarea statutului acestor refugii și înlocuirea celor care există în prezent cu adăposturi tradiționale.

Pescarii din Delta Dunării au anunțat că doresc ca adăposturile care nu dețin autorizație de construcție să intre în legalitate, să fie păstrate de pescari până când autoritățile găsesc și pun în practică o soluție care să înlocuiască aceste adăposturi⁸⁹.

Numărul adăposturilor necesare nu este însă stabilit, în opinia ARBDD fiind necesară corectarea acestuia, având în vedere că viteza de deplasare în Delta a crescut ca urmare a dotării cu ambarcațiuni mai rapide.

⁸⁹ Sursa: www.tulcea.ziare.com, preluare după AGERPRES

Concluzie

Finațarea unui număr de adăposturi în Delta Dunării a fost împiedicată de lipsa de comunicare și de consultare a comunităților de pescari din Delta Dunării.

Recomandare

Pentru a demara acțiunea, ANPA și AM-POP, în colaborare cu ARBDD și comunitățile pescărești din Delta Dunării, ar trebui să selecteze un număr minimal de adăposturi pe care să le modernizeze prin POP, urmând ca numărul acestora să crească, dacă se va dovedi necesar. Nu e necesară finanțarea acestora în mod simultan.

Legăturile formate în zonă prin înființarea FLAG-urilor (Axa 4) formează un canal potrivit de comunicare în sensul celor de mai sus și ar trebui exploatate.

Măsura 3.4 „Dezvoltarea de noi piețe și campanii de promovare”

Până în decembrie 2010 nu fusese aprobat nici un proiect pe această măsură. În iulie 2011 a fost contractat proiectul „Promovarea produselor piscicole și de acvacultura” în valoare nerambursabilă de 1.270.320,00 lei, beneficiar Consiliul Județean Bacău.

Membrii Focus-Grupului format din beneficiarii POP au accentuat necesitatea promovării consumului de pește. Aceeași necesitate a fost menționată și de reprezentanții patronatului ROMPESCARIA și al organizației de producători ROMFISH. Atât AM-POP și ANPA au împărtășit această opinie.

Principala dificultate menționată de AM-POP și de beneficiarii care au făcut din Focus-Grup, de altfel întâlnită și cu ocazia depunerii de proiecte pe această măsură la începutul anului 2010, a constat în lipsa de interes a producătorilor individuali de a derula programe de promovare fără a menționa marca proprie.

Membrii Focus-Grup au indicat soluția derulării de campanii la nivel național sau la nivel județean, cu promotori publici.

De menționat și opinia ROMFISH (împărtășită de evaluator – a se vedea capitolul III - Pertinența al Raportului de evaluare intermediară) conform căreia o campanie de promovare a consumului nu conduce neapărat la creșterea consumului (ROMFISH citează în sprijinul acestei opinii rezultatele neconcludente ale campaniei “Mr. Carp” din Polonia).

Concluzie

Campaniile de promovare nu se pot implementa de către societăți comerciale, fiind împotriva regulilor de competiție și a comportamentului natural de piață. În România nu există societăți comerciale cu o capacitate atât de ridicată încât să beneficieze direct de pe urma finanțării unei astfel de campanii, fără menționare mărcii proprii.

Consiliile județene pot promova astfel de campanii, probabil în scopul sprijinirii societăților comerciale locale, dar este greu de conceput un interes direct al acestora în rezultatele campaniilor.

O campanie la nivel național ar fi utilă, dar ar trebui să se bazeze pe cunoașterea structurii consumului, a locurilor de consum și a publicului țintă în general. În caz contrar eficiența acesteia fiind, pe cale de consecință, limitată.

Asociațiile (organizațiile) de producători ar putea să deruleze astfel de campanii, dar ar trebui pe de o parte să prezinte un grad de acoperire geografic cât mai ridicat, și pe de altă parte să fie capabile să contracteze sau să deruleze direct o astfel de campanie.

Interesul pentru asemenea campanii este larg răspândit și major, dar până la data evaluării intermediare obiectivul acestei măsuri nu fusese atins.

Recomandare

AM-POP ar trebui să finanțeze în timp util studiul de piață necesar și să organizeze un seminar pe această temă, posibil în colaborare cu ANPA.

Numai ulterior acestor acțiuni și prin consultarea extensivă a asociațiilor, patronatelor și companiilor relevante de profil, ar trebui lansată campania de promovare respectivă.

Este recomandabil ca organizarea campaniei să cuprindă două faze: a) O fază pilot, urmată de analiza aprofundată a impactului (eventual, dar nu obligatoriu, cu un evaluator independent de campanii) și b) O fază extinsă, ce ar urma să ia în considerare atât experiența fazei pilot cât și rezultatele evaluării campaniei.

Pentru a se asigura replicarea, ar trebui inclus un modul participativ în acest proiect, astfel încât să ia parte la organizarea campaniei și alte organizații sau societăți comerciale, entități publice, FLAG-uri interesate). Beneficiarul ar trebui să fie o structură asociativă (eventual ROMFISH).

Totuși, calea finanțării societăților comerciale, individuale sau prin parteneriat pentru această măsură ar trebui lăsată deschisă, în special pentru campanii de mai mică

anvergură, ce ar trebui chiar încurajate (exemplu: producția ecologică, produsele tradiționale sau pietele locale).

Măsura 3.5 „Acțiuni pilot”

Nu există nicio acțiune pilot contractată până în noiembrie 2011.

Dincolo de neclaritățile Ghidului Măsurii, legate în special de exprimări interpretabile, insuficient explicate, principala cauză a acestei situații este existența unor datorii la bugetul de stat semnificative ale instituțiilor de cercetare-dezvoltare, care ar trebui să constituie parteneri în astfel de proiecte.

Instituțiile respective nu au resursele necesare pentru a-și plăti datoriile și, prin urmare, nu pot obține Certificatul Fiscal pentru lipsa datoriilor la bugetul consolidat al statului, obligatoriu pentru eligibilitatea entității respective și pe cale de consecință – a parteneriatului respectiv. Interviuurile au evidențiat faptul că nici nu există o perspectivă pozitivă în acest sens.

O altă cauză a lipsei de interes menționată într-un interviu cu unul dintre cei care au intenționat să depună cereri de finanțare pentru această măsură a constat în primirea indicației (de la AM-POP) de a include obligatoriu în devizul proiectului o investiție într-un utilaj de creștere a peștilor, de care acesta nu avea de fapt nevoie.

☞ Concluzie

Neclaritățile Ghidului și mai ales imposibilitatea plătirii datoriilor la bugetul consolidat al Statului de către multe dintre instituțiile de cercetare în domeniu au făcut imposibilă solicitarea de fonduri din această măsură.

Situația ar trebui să reprezinte un semnal de alarmă, deoarece e dificil de imaginat o cale mai potrivită de asigurare a calității, și implicit, creșterea valorii adăugate în sector (obiectiv al politicii comune de pescuit și al POP), în absența colaborării cu institutele de cercetare.

După cum s-a demonstrat în Capitolul III al Raportului de Evaluare Intermediară (Pertinența), societățile comerciale sunt prea decapitalizate și au o dimensiune a afacerii prea mică pentru a derula activitate de cercetare prin eforturi proprii.

☞ Recomandare

Este dincolo de sarcinile și posibilitățile acestei evaluări de a propune soluții pentru o problemă la scară națională precum situația financiară a institutelor de cercetare. În plus aceasta situație este probabil urmează să se agraveze în cazul adâncirii recesiunii.

Totuși, se poate apela la o excepție de la regula lipsei de datorii la bugetul consolidat al Statului, prin acceptarea institutelor de cercetare ca parteneri, fără a prezenta un certificat de lipsă de datorii la bugetul consolidat al Statului, atât timp cât institutele respective nu beneficiază de pre-finanțare, urmând ca toate cheltuielile acestora prilejuite de proiect să fie exclusiv rambursate. O variantă ar fi acceptarea ca eligibile numai a cheltuiilor salariale ale acestor instituții.

Ca o măsură de contracarare a impactului unei asemenea soluții asupra fluxului de numerar al institutiei de cercetare, s-ar putea lăsa la libertatea societății comerciale re-direcționarea unei părți din pre-finanțare către instituția parteneră, pe răspunderea și prin garanția societății comerciale respective.

AM-POP ar putea discuta această soluție cu Comisia Europeană, pentru eventuale modificări și ajustări.

O altă soluție termen mediu, spre lung poate consta în înființarea de centre de cercetare de către organizațiile de producători sau de către patronate.

Eventual s-ar putea dispune prin hotărâre de guvern trecerea acestora sub administrarea ANPA cu ștergerea datoriilor a unuia sau mai multor centre de cercetare din domeniu.

AM-POP ar trebui să clarifice Ghidul acestei Măsuri, acolo unde sunt confuzii, eventual prin discuții directe cu beneficiarii.

Indiferent de soluția adoptată, aceasta va trebui postată pe web-site-ul AM-POP și inclusă în campania de promovare a programului.

V.5. QE10: Care este progresul axei prioritare 4?

Axa 4 prezintă o relevanță deosebită și pentru atingerea obiectivelor stipulate în Planul Național Strategic pentru Pescuit 2007-2013.

Acesta menționează următoarele:

“Aspectele prezentate conduc la necesitatea instituirii unui program de management integrat și durabil al zonelor pescărești, crearea oportunităților pentru realizarea veniturilor alternative ale locuitorilor din zonele pescărești, crearea infrastructurii specifice, pregătirea personalului calificat, asigurarea dotării cu echipamente de exploatare și prelucrare specifice, precum și încurajarea constituirii parteneriatelor. Pentru dezvoltarea durabilă a zonelor de pescuit, resursele financiare alocate prin POP vor fi folosite în scopul diversificării activităților și a promovării parteneriatelor public-privat la nivelul comunităților locale.

Acestea vor conduce la creșterea nivelului de trai și a atractivității zonelor pescărești prin **sprijinirea** autorităților locale, agenților economici și ONG-urilor care vor **implementa strategiile de dezvoltare locală**, în scopul menținerii și dezvoltării locurilor de muncă și promovarea diversificării economice și sociale în zonele care depind de pescuit.”.

Conform Planului Național Strategic pentru Pescuit “natura mixtă a acestor parteneriate (consilii locale, ONG-uri, structuri publice și private implicate în dezvoltarea locală, comunitatea locală, fundații, asociații, societatea civilă din zonă), asigură dinamizarea teritoriului prin întărirea reprezentativității, a pragmatismului și spiritului întreprinzător pentru punerea în valoare a potențialului endogen al zonei.”.

Același plan strategic nominalizează zonele considerate prioritare pentru sprijin prin Axa 4: “ Delta Dunării, zonă cu tradiție în pescuit, cu o mare diversitate biologică și peisagistică unde se pot dezvolta activități economice alternative în scopul creșterii veniturilor populației de pescari fără a spori presiunea asupra resurselor piscicole existente; de-a lungul fluviului Dunărea, unde populația are ca ocupație principală pescuitul sau acvacultura, existând oportunități de angajare a actorilor locali și administrației publice locale în elaborarea și implementarea strategiei de dezvoltare a zonei; altă zonă fiind zona de coastă a Mării Negre.”

Alocarea comparativă a sumelor aferente Axei 4 între Statele Membre arată că România are prevăzut un procent de 32,5% din bugetul Uniunii pentru Program, adică o sumă de 75.000.000 €, ceea ce o plasează pe locul I în rândul Statelor Membre, ca pondere. Un procent similar a fost alocat și Poloniei - 32%. Ca sumă total alocată din bugetul comunitar Axei 4, România se afla, însă, pe locul II, după Polonia (75,000,000 € fata de 234.909.624 €).

Această situație impune o atenție deosebită managementului Axei 4, inclusiv din punct de vedere al înlăturării efectelor întârzierii și al asigurării unui proces eficient de cheltuire a fondurilor.

Prin comparație, Suedia, având comunități pescărești în decădere, a alocat doar 8 M€ Axei 4.

În cadrul Axei prioritare 4 nu au fost contractate proiecte până la data evaluării intermediare (decembrie 2010). Din acest motiv nu este posibilă estimarea rezultatelor preliminare în comparație cu obiectivele intermediare. Întârzierea este îngrijorătoare, dar nu reprezintă o excepție pe plan european.

Raportul FARNET - *Report on the State of Play of Axis 4 in the Member States: May 2010*- evidențiază că până în mai 2010 pe plan european fuseseră selectate 121 de FLAG-uri (și aprobate strategiile corespunzătoare), alte 120 fiind în curs de înființare. Raportul evidențiază serioase întârzieri în toate aceste cazuri.

Raportul FARNET citează drept cauză a acestor întârzieri și schimbarea radicală a sistemului de management al EFF, comparativ cu predecesorul său, FIG (Financial instrument for Fisheries Guidance). Rezultatul a fost întârzierea obținerii acordului pentru sistemul de management și de control pentru întregul POP în multe State Membre.

Concluzie

Suma alocată axei 4 este considerabilă (100.000.000 €), comparativ atât cu POP (307.619.000 €), reprezentând circa 1/3 din totalul alocat prin POP, cât și cu alte State Membre.

Cererile de finanțare pentru strategiile de dezvoltare au fost depuse cu o întârziere notabilă, în noiembrie 2011, din cauza procedurile îndelungate de pregătire, generate de lipsa de organizare și de experiență a grupurilor.

AM-POP trebuie să țină cont de experiența a startului implementării în State Membre cu experiență în managementul fondurilor europene.

Recomandare

AM POP trebuie să contracteze o asistență tehnică cuprinzătoare pentru sprijinirea FLAG-urilor din punct de vedere instituțional și procedural.

De remarcat lipsa unei experiențe extinse pe plan european în implementarea Axei 4, mai ales la acest nivel valoric.

FLAG-urile ar trebui să selecteze în timp util câte 1-2 proiecte prioritare, în special dintre cele de urgență și care generează locuri de muncă luând în considerare efectul de pârgie și ar trebui elaborată (de către AM POP în colaborare cu experții externi existenți și/sau chiar cu CR-urile cu experiență din zonele țintă) o grilă în acest sens.

Această selecție a proiectelor prioritare ("Flagship projects") ar putea avea loc într-un timp redus cu ajutorul personalului AM POP, astfel încât să se recupereze o parte din întârziere și să decurgă de aici și un proces de învățare pe parcurs („learning by doing”).

Pentru a minimiza riscul generat de lipsa de experiență, valoarea acestor proiecte prioritare ar putea fi plafonată la o sumă rezonabilă (aproximativ 500,000 €).

În acest caz, principala preocupare ar trebui să fie legată de identificarea surselor de co-finanțare. Valoarea proiectelor prioritare ar putea fi chiar redusă în funcție de disponibilitatea de co-finanțare, pentru a garanta utilizarea finanțării prin POP.

Repartiția probabilă a finanțării a fost un subiect de discuție pentru Focus-Grup-ul organizat cu personalul AM POP. O sinteză a acestuia este prezentată în continuare.

Comunitățile de pescari din Delta Dunării pot absorbi mai multe fonduri deoarece au nevoi multiple și diverse, nu neapărat legate de pescuit. La întocmirea POP a fost luată în calcul și varianta alocării a doar 40 MEUR, susținută de Președintele patronatului de la momentul respectiv. Această părere a fost, însă, minoritară și nesusținută de ceilalți factori interesați. Comisia Europeană a argumentat că valoarea de 100 MEUR este susținută și de considerarea ca eligibil a întregului teritoriu al țării, chiar dacă se așteaptă ca numai anumite regiuni să fie mai active (Nordul Moldovei, Lunca Dunării). Nu a existat niciun calcul analitic asupra sumelor, ci doar discuții de principiu.

Pregătirea Axei 4 a început în 2010 cu 2 apeluri finanțate prin Măsura 5.2., prin care au fost selectate 16 parteneriate (potențiale FLAG-uri), cărora li s-au alocat câte 30,000 € pentru constituire instituțională și elaborarea strategiilor de finanțare. Nu există o planificare sau o previziune a plăților către FLAG-uri.

Se estima la acel moment, pe baza experienței din Bulgaria, ca perioada dintre data aprobării strategiilor FLAG și data primelor proiecte din strategii depuse să fie cel puțin 6 luni.

Prin împărțirea disponibilului de finanțare (100 MEUR) la numărul de grupuri potențiale (16), a rezultat o sumă disponibilă medie pentru implementarea strategiei unui FLAG de $100.000.000 \text{ €} / 16 = 6.250.000 \text{ €}$, din care, prin scăderea cheltuielilor de funcționare, a rezultat suma medie indicativă pentru finanțarea unei strategii, de 6.000.000 €.

AM se așteaptă la proiecte de mai mică anvergură decât cele depuse pe Axele 2 și 3 (în medie câte 6 per FLAG).

Nu s-a discutat niciodată despre complementaritatea cu alte Măsuri/Axe, iar AM a recomandat ca proiectele din Strategii să fie diferite de cele finanțabile direct din Axele 1, 2 și 3.

Zonele țintă ale FLAG sunt de regulă defavorizate (slab dezvoltate economic) și, ca un corolar al acestei slabe dezvoltări, nu există suficiente date de bază.

La începutul anului 2010 s-au desfășurat primele seminarii de informare referitoare la Axa 4, începând cu zonele de interes prioritare: pe 23 februarie la Tulcea (în cadrul Consiliului Județean).

În data de 22/04/2010 a fost încheiat un contract de servicii pentru asistență tehnică pentru sprijinirea AM în vederea implementării Axei 4, în care au fost contractați 10 experți. Aceasta condus atât la elaborarea documentațiilor necesare depunerii cererilor de finanțare pentru Planurile de acțiune locale, cât și la o întărire instituțională sui-generis, experții respectivi acționând ca niște veritabili "agenți ai

schimbării”. Interesul potențialilor beneficiari a fost foarte ridicat, așa cum rezultă din peste 200 de mesaje de solicitare de informații suplimentare cu privire la susținerea înființării FLAG.

Astfel, conform declarațiilor AM, la jumătatea lunii iunie 2011 erau înregistrate 23 de cereri depuse pentru elaborarea de documentații pentru Axa 4, dintre care 16 erau selectate și 14 contractate. Unul dintre grupuri se retrăsese, iar situația altuia era încă incertă la sfârșitul lunii iunie 2011. Grupurile sunt concentrate în lunca Dunării (Sudul României), Nordul Moldovei și în Deltă.

Experții contractați au întocmit situațiile socio-economice și planurile de dezvoltare și finanțare pentru FLAG pe baza colectării de informații pe plan local de la diverse autorități deconcentrate ale statului (conform declarațiilor AM și ale experților).

Concluzie

În iunie 2011 obiectivele ambițioase ale Axei 4 nu erau susținute de realizări concrete. Depunerea cererilor de finanțare pentru această Axa s-a încheiat în trimestrul al III-lea al anului 2011.

Lipsa progresului acestei Axe este datorată în special condițiilor socio-economice locale, a lipsei de experiență în organizarea la nivel comunitar, ceea ce a condus la necesitatea sprijinirii organizării și întocmirii documentației prin consultanți externi. Acest proces s-a extins pe întreg anul 2010 și primele 6 luni ale anului 2011.

Documentația solicitată a inclus prezentarea condițiilor locale, ceea ce a durat foarte mult din cauza lipsei datelor centralizate, dar și din cauza unui exces de zel în această privință: prezentarea situațiilor locale include zeci de pagini despre infrastructură, geografie, cultura locală, cu o relevanță foarte redusă pentru elaborarea și implementarea strategiei.

Organizarea și stabilirea componenței grupurilor au reprezentat procese îndelungate, atât din cauza dificultăților de comunicare și a noutății acestui tip de organizare, cât și din cauza faptului că inițial societățile comerciale considerau că pot primi finanțare din strategiile de dezvoltare locală, fiind în același timp și membri FLAG, idee ulteror infirmată la recomandarea Comisiei Europene.

Cauza primară pare să fie faptul că Autoritatea de Management nu a luat în calcul niciunul dintre riscurile elaborării și aplicării strategiilor de dezvoltare locală, riscuri demonstrate de istoricul zonelor țintă: supraexploatare și conflicte între comunitățile de pescari și firmele concesionare în Delta Dunării, lipsa de experiență a firmelor în colaborarea cu primăriile și ONG-urile, precum și lipsa de experiență în activități organizaționale în general.

Recomandare

AM POP poate solicita beneficiarilor Axei 4, împreună cu consultații contractați sau de manieră individuală, să revizuiască Strategiile de Dezvoltare locală în sensul eliminării tuturor informațiilor redundante și inutile și al conectării obiectivelor strategiilor locale de condițiile locale.

Considerăm oportun ca AM POP să insiste asupra elaborării de documentații mult mai sintetice și relevante în cursul implementării strategiilor, inclusiv în ceea ce privește solicitările de finanțare pentru proiectele ce vor fi depuse spre finanțare din strategiile de dezvoltare locală. Orice informație inutilă înseamnă o irosire de resurse pentru culegerea ei, dar și o irosire de resurse în manipularea sa ulterioară, astfel încât abordarea redundante sau fără posibilități de materializare să fie eliminată.

Valoarea bugetelor cererilor de finanțare este mai mare cu 1-9 milioane lei per cerere față de valoarea eligibilă, reprezentând o cofinanțare semnificativă. Conform celor afirmate de către cvasimajoritatea celor intervievați, băncile din România oferă credite cu mare dificultate și prin garanții reale considerabile.

Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor se vor acorda garanții din partea FNGCMM pentru creditele bancare, iar Ministerul Agriculturii lucrează la modificarea legislației pentru acordarea unui avans celor care aplică în cadrul Axei 4 pe dezvoltarea strategiilor de dezvoltare locală integrată. Ordinul de ministru în acest sens se afla în curs de aprobare la jumătatea lunii iunie 2011.

Recent, (noiembrie 2011) Ministerul Finanțelor Publice a analizat fluxurile de numerar ale beneficiarilor fondurilor europene și urmează să dispună asupra procentului de pre-finanțare agreeat.

Concluzie

Co-finanțarea reprezintă o problemă dificilă în contextul scăderii cheltuielilor publice, a accesului la creditul bancar și al decapitalizării societăților comerciale.

Pre-finanțarea este o condiție obligatorie a succesului Axei, condiție, însă, dificil de asigurat.

Recomandare

AM-POP și MADR ar trebui să insiste pe lângă Ministerul Finanțelor Publice pentru a accepta o rată cât mai mare de pre-finanțare.

Accesul dificil la credite, și în consecință, asigurarea co-finanțării reprezintă o problemă la nivel național. În acest context luarea unei măsuri specifice doar pentru POP e un deziderat puțin probabil a fi realizat .

Sugestiile în acest sens ar include: scăderea ratei de co-finanțare, utilizarea unui fond pus la dispoziție de către Uniunea Europeană sau prin mecanismul ajutorului de stat, pentru înființarea unei bănci cu împrumuturi facile (*soft loans*), utilizarea mecanismului "împrumutului fiscal", înființarea unui fond de co-finanțare la nivel central, cel puțin pentru ajutoare de tip *de minimis* sau pentru proiecte non-profit.

Probelma ar putea fi ridicată nou-înființatului Minister al Afacerilor Europene, pentru includerea într-o soluție la nivel național.

Pregatirea înființării grupurilor și a elaborării strategiilor locale a fost un proces îndelungat și dificil. Experții FARNET au asistat acest proces, iar principalele concluzii ale documentelor de analiză elaborate de către experții FARNET sunt:

- Principalele obstacole identificate constau în alegerea celor mai reprezentativi parteneri din sectoare cheie, o reprezentare echilibrată și implicarea comunităților.
- Principalele probleme sunt:
 - Identificarea corectă a priorităților și proiectelor potențiale.
 - Corelarea cu alte strategii locale în teritoriu.
 - Elaborarea strategiei ca sistem integrat de dezvoltare a zonei.

Conform documentelor citate: "În 2010 chestionarul a fost trimis la 44 de reprezentanți ai grupurilor locale, participanți la un seminar preliminar organizat de MA, DG MARE și FARNET, înaintea selectării grupurilor locale pentru TA. Au fost primite 17 chestionare. În 2011, chestionarele au fost transmise grupurilor locale după selectarea acestora pentru AT și toate cele 7 și-au trimis chestionarele completate".

Analiza comparativă a răspunsurilor din 2010 și 2011 evidențiază următoarele (în sinteză):

- în 2011, valoarea principală a zonelor piscicole a fost considerată a fi importanța acestora din punct de vedere economic, spre deosebire de anul 2010, când repondenții indicau „identitatea zonei” ca valoare principală.
- mediul nu a fost indicat ca valoare importantă decât de către 2 repondenți.
- mai multe organizații neguvernamentale iau parte la parteneriate decât se prevăzuse în 2010.
- autoritățile locale au preluat rolul de lider în majoritatea parteneriatelor.

În aprilie 2010 chestionarele aplicate evidențiau necesitatea înființării unui mecanism local (elaborarea unui protocol de delegare atribuții) și așteptarea unei comunicări directe de către AM POP.

Concluzie

Se evidențiază stadiul incipient al organizării grupurilor, lipsa de experiență și de cunoaștere a modului de lucru în asociere. Se menține preferința pentru orientarea de către autorități mai degrabă decât spre acțiune independentă.

Organizarea instituțională va reprezenta o reală provocare pentru grupuri, ca și nivelul de cunoștințe (tehnice, de afaceri ș.a.m.d.) în general.

Recomandare

Consider necesar ca AM să contracteze de urgență o asistență tehnică la implementarea Axei 4, în special pentru sprijinirea întăririi instituționale a FLAG.

AM POP poate organiza o întâlnire comună a structurilor asociative existente cu reprezentanții FLAG, eventual cu prilejul unui Comitet de Monitorizare, pentru un schimb de experiență și lămurirea unor probleme stringente.

Analiza cererilor de finanțare depuse are în vedere următoarele specificații ale POP:

- FLAG-ul trebuie să reprezinte o grupare echilibrată și reprezentativă pentru zona pescărească selectată, formată din parteneri publici, parteneri privați din sectorul pescăresc și organisme non-guvernamentale, inclusiv organizații pescărești;
- Parteneri din sectorul public (administrație publică, locală sau județeană, servicii publice: servicii sociale, de sănătate și transport, școli, universități etc);
- Parteneri din sectorul privat (întreprinderi private din sectorul pescăresc sau cele care prin activitatea lor au o legătura directă cu sectorul pescăresc etc);
- Parteneri din cadrul societății civile (organizații non-profit, asociații, organizații fundații de antreprenariat, persoane fizice).

Partenerii privați (întreprinderi private, parteneri economici și sociali, fundații sau asociații) reprezintă cel puțin 51% din numărul total al partenerilor.”

Cererile depuse până în noiembrie 2011 sunt detaliate în tabelul următor:

Nr. Crt.	Nr. Înreg. Dosar de candidatură	Titlul proiectului	Valoare eligibilă (solicitată FEP) (Lei / euro)	Componența parteneriatului
1.	RO41 280711 0318 0285 - GALAȚI	Staregia de dezvoltare durabilă a zonei pescărești Prut - Dunăre din județul Galati	39.928.171,50 lei/ 9.483.000 Euro	1. Camera Agricolă a Județului Galați; 2. Consiliul Județului Galați; 3. Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Galați; 4. Agenția pentru Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est; 5. Administrația Națională Apele Române - Administrația Bazinală de apă Prut - Bârlad Iasi, Sistemul de Gospodărire a Apelor Galați; 6. Asociația Patronatul Intreprinderilor Mici și mijlocii Galați; 7. Asociația comunelor din România - filiala Județeană Galați; 8. Centrul de consultanță ecologică Galați; 9. Asociația județeană a Vânătorilor și Pescarilor sportivi Galați; 10. Grupul de producători „Lotca”; 11. Institutul de Cercetare Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit și acvacultura Galați; 12. Asociația Kiwanis Galați; 13. Asociația de Cooperare Transfrontalieră „Euroregiunea Dunărea de jos”.
2.	RO41290711 0919 0288 - GIURGIU	Plan de dezvoltare locală integrată al FLAG-ului „Giurgiu - Tradiția Pescuitului Dunărean”	24.841.950,00 lei / 5.900.000,00 Euro	1. Consiliul Județean Giurgiu; 2. Direcția Județeană de Dezvoltare Rurală și protecția Mediului Giurgiu; 3. Centrul de Afaceri Transfrontalier „Danubius”; 4. Asociația pentru Promovarea Societății Democratice; 5. DC BLUE TRAVEL SRL; 6. Asociația județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Giurgiu; 7. Camera de Comerț și Agricultură Giurgiu
3.	RO41 300911 0341 0316 - VRANCEA	Plan de dezvoltare locală a zonelor pescărești din Bazinul Siretului	25.256.574,78 lei / 5.998.474,00 Euro	1. Camera Agricolă Județeană Vrancea; 2. Consiliul Județean Vrancea; 3. Asociația de Dezvoltare Regională Sud-Est; 4. Institutul de Dezvoltare pentru Ecologie Acvatică, Pescuit, Acvacultură Galați; 5. Primăria Slobozia Ciorasti; 6. Primăria Vulturii; 7. Asociația Valea Neagră; 8. SC LAMAGRI SRL; 9. SC ROMITCRAP SRL; 10. SC NADRIA COMEX SRL; 11. Asociația pentru Mediu, Organizare regională și formare; 12. SC MARGTIC GRUP SRL; 13. Intreprinderea Individuală Necula C. Florin; 14. SC ZOOCOM 2008 SRL; 15. Domnul Chelmus Valentin
4.	RO41 290911 0708 0312 - BRAȘOV, FĂGĂRAȘ	Păstrăvării Făgărașului	25.979.600,00 lei / 6.170.193,56 Euro	1. Camera de Comerț și Industrie Brașov, reprezentanța Făgăraș; 2. Comuna Beclean; 3. Comuna Mindra; 4. Comuna Lisa; 5. Comuna Sambata de Sus; 6. Comuna Sercaia; 7. Comuna Voila; 8. Asociația Vânătorilor și Pescarilor Sportivi „Munții Făgărașului”; 9. Asociația „Rasariții Tarzii Făgărașului”; 10. Asociația „Colț de Rai”; 11. SC NBM SRL; 12. SC CLAUDIU SERCOM SRL; 13. SC PESCATURISM RO SRL; 14. SC MESTA ART SRL; 15. Rosu Ovidiu Corneliu; 16. Barzan Petru Antin; 17. Comuna Recea; 18. Asociația Vânătorilor și Pescarilor Sportivi - Făgăraș

Nr. Crt.	Nr. Înreg. Dosar de candidatură	Titlul proiectului	Valoare eligibilă (solicitată FEP) (Lei / euro)	Componența parteneriatului
5.	RO41 290911 0503 0314 - OLT	Strategia de Dezvoltare Locală a Zonei Pescărești „Sudul Județului Olt”	29.934.424,36 lei / 7.109.470,21 Euro	1. CJ Olt, 2. CL Corabia, 3. CL Ianca, 4. Grojdibodu 5. CL Gura Padini, 6. CL Orlea, 7. CL Garcov, 8. Asociația Pescarilor Industriasi Corabia, 9. Asociația de Promovare a Capitalului Uman Mentorul Corabia, 10. ONG Copii Viitorul Orlei, 11. Asociația Patronatul Intreprinderilor Mici si Mijlocii Slatina, 12. SC AGROMECC VISINA SA, 13. SC DANRO PRODCOM SRL, 14. SC VISAMIR EUGEN SRL, 15. Societatea Agricola Dunărea SA
6.	RO41 300911 0309 0317 - BRAILA	Strategia de Dezvoltare Locală Integrată a Zonei Pescărești a Județului Brăila	69.473250,00 lei/ 16.500.000 Euro	1. Agentia pentru Dezvoltare Regionala a regiunii de Dezvolatre Sud-Est, 2. Consiliul Județean Braila, 3. Unitatea administrativ teritoriala a Municipiului Braila, 4. camera de comerț, industrie si agricultura Braila, 5. Asociația Comunelor din România - Filiala județeană Braila, 6. Asociația Județeană a Vânătorilor si Pescarilor Sportivi Braila, 7. Societatea cooperativa de grad I „Nufarul ” Chiscani, 8. Asociația Pescarilor Stancuta; 9. Patronatul tinerilor intreprinzători din Regiunea Sud-Est
7.	RO41 300911 0527 0322 - MEHEDINTI	Strategia Grupului Local „Danubius Rediviva” Mehedinți	25.894.575,00 / 6.150.000 Euro	1. Asociația de Dezvoltare intercomunitară Cazanele din Mehedinți - Eselnita, 2. SC PĂSTRĂVU ESELNITA SRL, 3. SC E-INVEST MARKETING SRL, 4. SC 2000 SEVERIN SRL, 5. Consiliul Județean Mehedinți, 6. Camera Agricola Județeană Mehedinți
8.	RO41 300911 0527 0329 - MEHEDINTI	Strategia pentru dezvoltarea locală integrată a zonelor pescărești – Microregiunea „Dunăre” Mehedinți	28. 770 346,50 / 6.833.000 Euro	1. Consiliul Județean Mehedinți - Drobeta Turnu Severin, 2. Primăria Svinita, 3. Primăria Dubova, 4. Primăria Eselnita, 5. Primăria Gogosu, 6. primăria Pristol, 7. Primăria Salcia, 8. Primăria Hinova, 9. Asociația Grupul de producători „Dunăre” Salcia - Drobeta Turnu Severin, 10. Il Ianculovici E. Românița, 11. Il Tiu C. Dumitru, 12. IF Parvanescu Eugen - Nicusor, 13. Il Daogariu Titel, 14. Il aracin N. Virgil-Viorel, 15. PFA Girjoaba M. Mihai, 16. PFA. Burileanu Constantin, 17. Asociația Mehedințeanca, 18. Asociația Les restaurant du Coeur, 19. Asociația New Vision XX On Long Life Learning
9.	RO41 300911 0517 0315 - CALAFAT	Plan de Dezvoltare Locală Integrata Grup Local Pescaresc „Calafat”	33.385.054,50 / 7.109.470.21 Euro	1. Municipiul Calafat, 2. Comuna Cetate, 3. Comuna Gighera, 4. Comuna. Maglavit, 5. Comuna Macesu de Jos. 6. Patronatul Local al Intreprinderilor Mici si Mijlocii Calafat, 7. Organizația Producătorilor din sectorul Pescuitului și al Acvaculturii, Calafat, 8. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ciupercenii Noi - Desa - Poiana Mare, 9. Asociația Calafat - Diuven, 10. Asociația Română pentru Transfer Tehnologic și Inovare, 11. Asociația „Ecopescar” Calafat, 12. Asociația Vocea Naturi, 13. Asociația Glasul femeilor, 14. SC ISKANDERMAG TRADING SRL

Nr. Crt.	Nr. Înreg. Dosar de candidatură	Titlul proiectului	Valoare eligibilă (solicitată FEP) (Lei / euro)	Componența parteneriatului
10.	RO41 300911 0238 0327 - TULCEA	Plan de dezvoltare locală integrată – Grup Local pentru Pescărie Durabilă în Delta Dunării	202. 234.134,50/ 47.979.628,58 Euro	1. Asociația RO-PESCADOR, 2. Consiliul Județean Tulcea, 3. Administratia Rezervatiei Biosferei Delta Dunarii Tulcea, 4. Asociația Black Sea- Sf. Gheorghe, 5. Asociația Rechinul - Crisan
11.	RO41 300911 0622 0331 - HUNEDOARA	Plan de Dezvoltare Locală Integrata - Asociația Tara Muresului FLAG	18.820.935,00 lei /4.470.000 Euro	1.Comuna Bacia, 2.Com. Burjuc, 3. Com. Branisca, 4. Com. Dobra,5. Orasul Geoagiu- (satele Aurel Vlaicu, Gigmau, Gelmar), 6. Com. Gurasada, 7. Com. Harau, 8. Com. Ilia, 9. Com. Lăpugiu de Jos, 10. Com. Rapoltu Mare, 11. Com. Romos, 12. Orașul Simeria- (Satele Cărpiniș, Săulești, Uroi), 13. Com. Șoimuș, 14. Com. Turdaș, 15.Com. Vețel, 16. Com. Zam, 17. Com. Petriș, 18. Direcția pt. Agricultură a jud. Hunedoara, 19. AVPS Acvila Chișcădaga, 20. Asociația pt. Promovarea Egalității de Șanse din România-Vețel, 21. Asociația Școlară Părinți și Elevi Împreună pentru Viitor-Ilia, 22. Asociația Clubul Sportiv Mureșul Brănișca, 23. Asociația pt. Integrarea Dezvoltării Durabile-Simeria, 24. SC Lazăr Com, Agreement SRL, 25. SC MERCUREAN BRUTARIE SRL, 26. SC TELECERNA SRL, 27. SC TURIST PREST R&P SRL, 28. Avram Cristian Sebastian, 29 Bican Lucian Andrei, 30. Bogueanu Lucian, 32. Bugan Vasile, 33. Cancellare Ioan, 34. Gavrilă Emil, 35. Mihalache Adrian Sorin, 36. Muntean Ioachim Petrisor, 37. Negrila Dorin Cornel, 38. Simon Ioan, 39. Stefan Ioan
12.	RO41 300911 06220321 - HUNEDOARA	Implementarea strategiilor de dezvoltare a zonei Asociației FISHING LOCAL ASSOCIATION GROUP „SARGETIA”	25.263.000,00 lei /6.000.000 Euro	1. Asociația pescarilor sportivi din Hunedoara, 2.Asociația Info Selecta Deva, 3. Asociația Vânătorilor si Pescarilor Sportivi „Soimul Românesc” Simeria, 4. Asociația „Nadejdea” Orastie, 5. Primăria comunei Ghelari, 6. Piedra Fuerte SRI Orastie, 7. Gostian Ovidiu Adrian intreprindere individuala
13.	RO 41300911 0536 0319 - TELEORMAN	Plan de Dezvoltare locală Integrata, Grupul de Actiune Locală pentru Pescuit Dunăre de Sud	21.136.894,50/ 5.020.043,81 Euro	1. Orasul Zimnicea, 2. com. Fantanele, 3. Lisa, 4. Nasturelu, 5.Pietrosani, 6.Suhaia, 7.Viisoara, 8.Asociația Vânătorilor si pescarilor sportivi Soimul Zimnicea, 9. Asociația de Afaceri Români-Bulgare, 10. Patronatul Femeilor de afaceri din IMM Regiunea Sud - Muntenia, 11.Patronatul Intreprinderilor Mici si Mijlocii Teleorman, 12.Manea Elena intreprindere Individuala, 13.Fudulu Petrica, 14.Gioanta Gheorghe, 15.Tiganisteanu Dumitru, 16. Bragadireanu Dumitru, 17. Vida Marin, 18. Eremia Florin

Nr. Crt.	Nr. Înreg. Dosar de candidatură	Titlul proiectului	Valoare eligibilă (solicitată FEP) (Lei / euro)	Componența parteneriatului
14.	RO41 300911 0114 0330 - DOBROGEA NORD - Constanta	Dobrogea Nord – Pământul sălbatic dintre ape	42.909,544,57 / 10.191.080,52 Euro	1. CJ Constanța, 2.Universitatea Maritima Constanța, 3.SC PREZENT SRL, 4. PRIMĂRIA TOPALU, 5. Organizatia Pescărească de Producători Ghindaresti Cernavodă, 6.Prof. Nicolae Papadopol, 7. Fundația „Ave Maria”
15.	RO41 300911 0114 0326 - DOBROGEA SUD - Agigea	Dobrogea Sud - mereu deschisa poarta albastra	44.172.694,57/ 10.491.080,52 Euro	1. Comuna Agigea, 2.Primăria Tuzla, 3.Asociația Pescarilor Profesioniști Marea Neagra sud, 4.Asociația Comunelor din România - Filiala județeană Constanta, 5. Societatea de Exploratori Oceanografice si Protecție a Mediului Marin Oceanic-Club, 6. Asociația pentru Promovarea si Dezvoltarea Turismului LITORAL-DELTA DUNARII, 7. Camera Agricola Constanta, 8.Asociația Pescarilor si Recoltatorilor de Fructe de Mare, 9.Gabriel Dimofache
16.	RO41 300911 0123 0318 - IALOMITA	Plan de dezvoltare locală integrata - Strategia Grupului de lucru Ialomita -Dunărea Interioara	24.041.955,00 /5.710.000 Euro	1. Agenția pentru Protecția Mediului Ialomita, 2.Grup local de producători Setca Fish, 3. Primăria Comunei Vlădeni, 5. SC Ialpesco SA, 6.SC GDV Grup SRL, 7. SC Raptor Fish Universe SRL, 8.Primăria Comunei Giurgeni, 9. Primăria Comunei Bordenișeni, 10. Primăria Comunei Făcăieni, 11. Camera de Comerț Ialomita, 12. Primăria Comunei Stelnică, 13. Asociația de Pescari Bordenișeni.
17.	RO41 300911 0404 0325 - BACĂU	Plan de dezvoltare locală integrata a Zonei Pescaresti din județul BACĂU	17.263.050,00/ 4.100.000 Euro	1.Județul BACĂU, 2. Fundația de Sprijin Comunitar, 3. Asociația pentru Dezvoltare Economica Locală, 4. Centrul Regional de Ecologie BACĂU, 5. SC Ivoexim SRL, 6. SC ESOX SRL, 7. SC Logic Construct SRL
18.	RO41300911 0407 0320 - BOTOSANI	Plan de dezvoltare locală Botosani	24.071428/ 5.716.999,88 Euro	1. PFA Urioc Maricel, 2. Com. Stăuceni, 3. com Sulița, 4. com Hănești, 5. com Dăngeni, 6. com Manoleasa, 7. com Ripiceni, 8. com. Mihălășeni, 9. com. Gorbănești, 10. SC Gema SRL, 11. SC Piscicola SA Botoșani, 12.SC DASSM SRL, 13. SC C&D 2002 SRL, 14. SC Agro Mer R SRL, 15. PFA Paduraroiu Florin, 16. PFA Badarau Mihai, 17. PFA Patachi Dumitru, 18. Urioc Silvica
19.	RO41300911 0424 0324 - IAȘI	Planul de dezvoltare Locală integrată al Grupului Local Pescaresc „Larga Jijia”	23.620.905,00/ 5.610.000 Euro	1. Fundația Corona Iași, 2.Asociația Națională a Producătorilor din Pescarie - Romfish, 3. SC Pescom Andres SRL, 4. SC Piscicola SRL, 5. SC Duo Theo SRL, 6. SC Rom Claris SRL, 7. SC Noralex SRL, 8. Asociația Comunitară Vlădeni Rural Plus, 9. Asociația de Pescuit Sportiv „Trei Pescari” 10. Com Movileni, 11. Comuna Gropnița, 12. Comuna Șipote, 13. Com Bivolari, 14. Com. andrieseni, 15. comuna Andrieșeni

Nr. Crt.	Nr. Înreg. Dosar de candidatură	Titlul proiectului	Valoare eligibilă (solicitată FEP) (Lei / euro)	Componența parteneriatului
20.	RO41300911 0112 0323 - CĂLĂRAȘI	Strategia Asociației Grupul Local de Pescuit „Dunărea Călărășeană”	26.689.306,87 /6.338.749,99 Euro	1.Municipiul Călărași, 2. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară - sistem urban Oltenița, 3. Asociația Comunelor din România - Filiala Călărași, 4.Asociația „Organizatia Pescărească de Producători Cormoranul”, 5. Asociația „Famistic”, 6. Cooperativa Agricolă Pescărească Jirlău, 7.Organizatia Pescărească de Producători „Dunărea de Jos”, 8. AJVPS Călărași, 9. Asoc. de Pescuit Sportiv „Linul”, 10. SC Piscicola SA, 11. SC Ciocănești Piscicola SRL, 12. SC PRODIMPEST SRL, 13.SC Miriacom Job SRL, 14. SC Albatrons SRL, 15. Fundația Natura Vie, 16. Clubul de Afaceri Oltenita, 17. Asociația „Gradistea Azi” 18. Asociația de sprijin a copiilor handicapati fizic românia, filiala Călărași, 19. Asoc. pentru Dezvoltare durabilă „Dunărea de Jos” 20.Asociația Sportiva FC. Agricola Borcea, 21. Dorobanțu 2009 Cooperativa agricola, 22. Camera de Comerț, Industrie si Agricultură, Călărași, 23. SC 3T SRL,
	TOTAL		773.660.794,65 Lei / 182.881.191,28 Euro	

Tabel 23 - Dosare depuse pentru finanțarea FLAG-urilor din Axa IV, situația la 01/11/2011

Nr.crt. Asociație	Nr. membri	Membri societăți comerciale	Membri autorități publice locale	Alții	Procent membri societăți comerciale	Procent autorități locale	Procent alții
1	13	1	1	11	7,69%	7,69%	84,62%
2	7	1	1	5	14,29%	14,29%	71,43%
3	15	6	3	6	40,00%	20,00%	40,00%
4	18	4	7	7	22,22%	38,89%	38,89%
5	15	4	6	5	26,67%	40,00%	33,33%
6	9	3	2	4	33,33%	22,22%	44,44%
7	6	3	1	2	50,00%	16,67%	33,33%
8	19	2	8	9	10,53%	42,11%	47,37%
9	17	1	5	11	5,88%	29,41%	64,71%
10	5	0	1	4	0,00%	20,00%	80,00%
11	39	4	16	19	10,26%	41,03%	48,72%
12	7	2	1	4	28,57%	14,29%	57,14%
13	18	1	7	10	5,56%	38,89%	55,56%
14	7	2	1	4	28,57%	14,29%	57,14%
15	9	1	2	6	11,11%	22,22%	66,67%
16	13	5	6	2	38,46%	46,15%	15,38%
17	7	3	1	3	42,86%	14,29%	42,86%
18	18	8	7	3	44,44%	38,89%	16,67%
19	15	6	6	3	40,00%	40,00%	20,00%
20	23	6	1	16	26,09%	4,35%	69,57%
TOTAL	280	63	83	134			

Tabel 24 - Componența FLAG-urilor pe categorii de membri

Categorie	Medie
Societăți comerciale	22,50%
Autoritati locale	29,64%
Altele	47,86%

Tabel 25 - Componența procentuală a categoriilor de membri în FLAG, medie

Categorie	Mediana
Societăți comerciale	26,38%
Autoritati locale	22,22%
Altele	48,04%
Nota: mediana nu este cumulativa	

Tabel 26- Componența procentuală a categoriilor de membri în FLAG, mediana

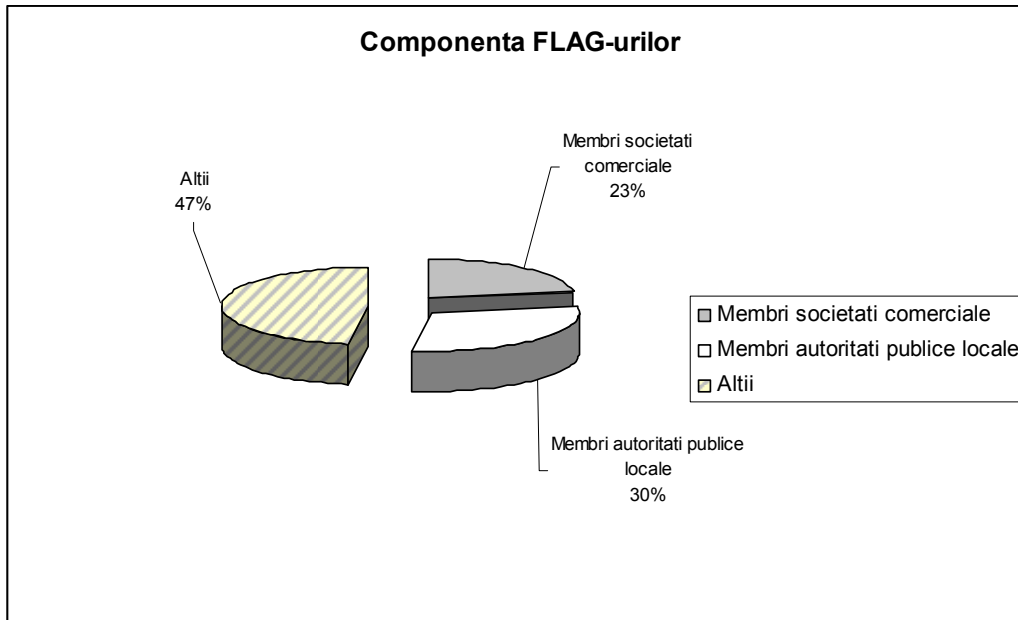

Figura 21 - Componența FLAG-urilor pe categorii de membri, procente

Categoria predominantă de membri FLAG (47,86% ca medie și 48,08% ca mediană) aparține altor clase decât societățile comerciale și autoritățile publice locale (primării sau consilii locale). Cei mai mulți membri FLAG sunt structuri asociative non-profit sau persoane individuale. Urmează ca pondere categoria autorităților publice locale (primării sau consilii locale) : 29,64% ca medie și 22,22% ca mediana și, respectiv, cea a societăților comerciale: 22,50% ca medie și 26,38% ca mediană.

Categorie	Numar mediu
Societăți comerciale	3,15
Autoritati locale	4,15
Altele	6,7
Total	14

Tabel 27 – Numărul de membri al unui FLAG, pe categorii, media

Categorie	Mediana
Societăți comerciale	3
Autoritati locale	2,5
Altele	5
Total	14
minim	5
maxim	39

Tabel 28 – Numărul de membri al unui FLAG, pe categorii, mediana

Numărul de membri ai unui FLAG variază între 5 și 39, cu o medie de 14, ce coincide cu mediana. Numarul de membri societăți comerciale este de 3,15 ca medie și 3 ca mediană. Cel mai mare număr de membri aparține categoriei altele decât societăți comerciale și autorități publice locale: 6,7 ca medie și 5 ca mediană.

Cauza prezenței restrânse a societăților comerciale în componența FLAG-urilor este ineligibilitatea membrilor FLAG de a beneficia direct de sprijinul financiar alocat strategiilor de dezvoltare locală. Această ineligibilitate nu are un izvor legal, ci a fost impusă pentru evitarea conflictelor de interese. Teoretic, interdicția sau recomandarea de a exclude din FLAG entitățile care au intenția de a depune un proiect în cadrul strategiilor locale nu este o soluție viabilă pentru evitarea conflictului de interese sau a fraudei, cel puțin pentru faptul că proiectul se poate depune prin interpuși sau firme-vehicul. Evitarea conflictului de interese s-ar fi putut realiza prin aranjamente instituționale și mecanisme administrative. Această opinie este împărtășită atât de membrii FLAG, cât și de asociații de profil (ROMFISH) și de către AM-POP.

Concluzie

Excluderea din FLAG a potențialilor solicitanți de proiecte pentru evitarea conflictului de interese a slăbit și mai mult capacitatea instituțională a acestora și a eliminat din grup tocmai sectorul de afaceri, productiv ce ar fi trebuit să se constituie într-o “coloană vertebrală” a FLAG-urilor.

La momentul evaluării FLAG-urile fuseseră deja constituite și Strategiile elaborate, astfel încât singura soluție ar fi prevederea pentru viitor a primirii de noi membri în FLAG (inclusiv cei care au intenția de a depune proiecte), în paralel cu elaborarea unei proceduri specifice de excludere din echipele de evaluare a acestora. Această soluție este favorizată de organizarea strategiilor preponderent pe obiective, puține proiecte concrete fiind identificate și incluse în strategii.

Teoretic, guvernarea prin consilii este considerată eficientă atât timp cât numărul de membri ai consiliului se situează sub valoarea critică de 19⁹⁰. Se observă că 2 grupuri din 20 (10%) depășesc acest număr și unul singur are o componență de exact 19 membri. Totuși, media de 14 membri poate fi considerată riscantă din punct de vedere al eficienței conducerii colective, având în vedere marea eterogenitate a grupurilor din punct de vedere al categoriilor (societăți comerciale, autorități locale, structuri asociațive, persoane fizice).

⁹⁰ Klimek, P. et al - To how many politicians should government be left?

http://arxiv.org/PS_cache/arxiv/pdf/0804/0804.2202v1.pdf, încercare de formalizare matematica a conjuncturii lui Parkinson privind eficiența numărului de membri ai unui consiliu

Concluzie

Componența FLAG-urilor include un număr relativ restrâns de societăți comerciale. Cel mai mare număr de membri sunt structuri asociative. Numărul de membri ai FLAG variază între 5 și 39, fapt ce face dificilă organizarea conducerii acestora, în special acolo unde sunt mai mult de 14-15 membri.

Având în vedere că o mare parte a societăților comerciale sunt în afara FLAG, coordonarea acestora prin finanțare prin Axa 2, cu finanțarea celor din interiorul FLAG prin Axa 4, va fi destul de dificilă.

Recomandare

Este extrem de puțin probabil ca FLAG-urile să se poată organiza singure pentru implementarea strategiilor locale și orice întârziere pe acest motiv poate conduce la ieșirea din perioada de commitment și la pierderea fondurilor.

AM POP ar trebui să includă în asistența tehnică pentru Axa 4 o componentă de sprijinire a conducerii FLAG-urilor, constând în instruire în leadership și conducerea ședințelor, tehnica negocierilor, managementul conflictelor și comunicare eficientă.

AM POP ar trebui să solicite FLAG-urilor ca la elaborarea documentațiilor pentru finanțare prin Axa 4 să consulte atât situația finanțării prin Axa 2 (disponibilă pe web-site-ul AM POP) cât și comunitatea de afaceri locală (posibil prin ROMFISH, ROMPESCADOR sau patronate) în ce privește intenția de depunere a solicitărilor de finanțare prin Axa 2.

Similar, CR ar trebui să pună la dispoziția celor care doresc să elaboreze cereri de finanțare prin Axele 2 și 3, strategiile de dezvoltare locală ale FLAG-urilor.

AM POP ar trebui să posteze aceste planuri pe web-site-ul său, pentru a facilita accesul la informații.

AM POP ar trebui să analizeze cu atenție criteriile de reprezentativitate ale FLAG și să dispună măsuri de îndreptare atunci când este cazul.

Sumele solicitate pentru strategiile locale (inclusiv managementul curent) se înscriu într-o plajă de valori cu un grad de împrăștiere ridicat și totalizează 182.881.191,07 €, reprezentând un nivel de acoperire de 182% față de alocarea de 100.000.000 € a axei 4.

Având însă în vedere că una dintre cererile de finanțare are o valoare de 47.979.628,58 € acoperirea trebuie corectată prin estimarea celei mai probabile valori solicitate, conform tabelului de mai jos.

Varaibila de analiză	Valoarea, €
Suma solicitărilor, exclusiv valoarea maximă extremă	134.901.562,49
Mediana, corectată	6.150.000,00
Suma probabila a celor 20 de strategii depuse	141.051.562,49

Tabel 29 - valoarea cumulată a probabilă prin strategiile de dezvoltare locală ale FLAG, €

Individual, situația cererilor de finanțare se prezintă conform tabelului de mai jos.

Nr.crt. Asociație	Suma solicitată, €
1	9.483.000,00
2	5.900.000,00
3	5.998.474,00
4	6.170.193,56
5	7.109.470,00
6	16.500.000,00
7	6.150.000,00
8	6.833.000,00
9	7.109.470,21
10	47.979.628,58
11	4.470.000,00
12	6.000.000,00
13	5.020.043,81
14	10.191.080,52
15	10.491.080,52
16	5.710.000,00
17	4.100.000,00
18	5.716.999,88
19	5.610.000,00
20	6.338.749,99
TOTAL	182.881.191,07

Tabel 30 - sumele solicitate prin strategiile de dezvoltare locală ale FLAG, €

Variabila	Valoare, €
media	9.144.059,55
mediana	6.160.096,78
max	47.979.628,58
minim	4.100.000,00

Tabel 31 – Analiza statistică a valorilor strategiilor de dezvoltare locală

Variabila	Valoare, €
media	7.100.082,24
mediana	6.150.000,00
max	16.500.000,00
minim	4.100.000,00

Tabel 32 – Analiza statistică a valorilor strategiilor de dezvoltare locală, corectate prin eliminarea valorii maxime extreme

Autoritatea de management și-a planificat să ofere ca model de cerere de finanțare și ca grilă de evaluare, documentele pe care aceasta le utilizează la nivel central, pentru axa 2 – investiții.

Nu există o procedură scrisă de revizuire a bugetelor în faza de după depunere. Teoretic, singura posibilitate este acceptarea sau respingerea cererilor de finanțare.

Concluzie

Valoarea solicitată se înscrie în intervalul 4.100.000 € - 16.500.000 €, cu o medie de 7.100.082,24 € și o mediană de 6.150.000,00 €. Suma totală a cererilor este de 182.881.191,07 €, reprezentând o acoperire de 182% față de valoarea alocată axei.

Pentru organizații proaspăt înființate, în urma unui îndelungat efort și în care există o mare varietate de categorii de membri, aceste sume sunt foarte ambițioase.

Bugetele nu pot fi oficial revizuite decât prin respingere și redepunere, procedura îndelungată, greoaie și fără nici o garanție de succes.

Experiența AM-POP nu poate fi translatată către FLAG-uri, având în vedere dificultățile prin care aceasta a trecut în ce privește cuplarea investițiilor la PNS (cauzate în special de lipsa studiilor pregătitoare, dar și de o procedură supraîncărcată administrativ, școlastică și nepotrivită de evaluare și selectare a proiectelor pe Axa 2).

Recomandare

AM POP ar trebui să dispună printr-un corrigendum la Ghid, aplicarea unei proceduri de revizuire a bugetelor cererilor de finanțare, fără retragerea și redepunerea dosarelor. O astfel de corectare tardivă nu ar deranja însă pe nimeni, deoarece nu mai sunt alte grupuri locale ce pregătesc cereri de finanțare.

Se recomandă ca acoperirea prin cereri de finanțare să fie cu 5-10% peste 100%, astfel

încât să nu existe riscul pierderii fondurilor ca urmare a rezilierilor de contracte, economiilor și altor asemenea situații.

AM POP ar trebui să contracteze o asistență tehnică externă pentru sprijinirea implementării Axei 4, inclusiv în ceea ce privește elaborarea procedurilor de selecție a proiectelor ce se vor depune prin strategiile de dezvoltare ale FLAG. Nu este recomandabilă utilizarea modelelor de procedură ale Axei 2, deoarece acestea sunt puțin eficiente.

Elaborarea strategiilor de dezvoltare locală a depins atât de identificarea nevoilor, cât și de obținerea unei imagini complete, corente și edificatoare asupra mediului socio-economic și de afaceri local. Evaluatorul a analizat sursele de date, atât conform a două cereri de finanțare (studii de caz) cât și printr-un Focus-Grup organizat cu personalul AM POP și printr-un interviu cu Consultantul Axei 4. Rezultatele sunt expuse în continuare.

O sursă de date importantă este reprezentată de direcțiilor de statistică județene, dar acestea ridică probleme de disponibilitate și interpretare.

Una dintre dificultățile menționate de participanții la întâlnire a fost încadrarea drept lucrători în ferme agricole a personalului ce lucrează ca pescari sau muncitori în acvacultură, ca urmare a metodologiei de încadrare și raportare statistică. Aceasta situație este însă rezolvată din punct de vedere procedural prin asimilarea în Ghidul Axei 4 a acestora cu pescarii.

O altă situație dificilă de informare a fost cea privind femeile ce sunt membre în asociații familiale cu obiect de activitate relevant, ce nu figurează ca atare în statistici. Aceasta situație a fost rezolvată prin solicitarea de date de la Registrul Comerțului, care le poate oferi după codul CAEN, nu însă și după sex, această împărțire fiind realizată ulterior de către consultanți.

Consultantul Axei 4 a recomandat FLAG-urilor să studieze alte proiecte din aceeași zonă, în care pot fi deja colectate datele necesare.

Evaluatorul a analizat 2 cereri de finanțare pentru strategii locale din Axa 4, cu următoarele rezultate:

- obiectivul general declarat și obiectivele specifice prezintă un grad de generalitate ce face imposibilă legătura cu situația locală (“Obiectivul general este dezvoltarea economică și socială durabilă și creșterea calității vieții în zona de acțiune; iar obiectivele specifice sunt de tipul : “Dezvoltarea compatibilității și durabilității sectorului pescăresc”);
- necesitățile concrete nu au fost identificate în detaliu;

- volumul unei cereri este formidabil: 1016 pagini, dintre care 760 de pagini este descrierea FLAG; au fost găsite cereri care sunt depuse în 3 bibliorafturi;
- o proporție extinsă a descrierii aspectelor locale este ocupata de aspecte cărora cu greutate li se poate găsi o relevanță: biserici, alte edificii de cultură etc.
- una dintre cereri a evidențiat concret câte un proiect pe fiecare Măsura propusă;
- cererile sunt foarte asemănătoare între ele;
- una dintre cereri a evidențiat o abordare a identificării nevoilor de jos în sus, prin chestionare aplicate membrilor;
- nu există explicarea unui mod de calcul al bugetelor pe fiecare Măsura propusă.
- cererile au selectat practic toate oportunitățile de finanțare, echivalente axelor și măsurilor din POP.

Concluzie

În general, nu pare să existe o legătura între prezentarea situației concrete a zonei, identificarea nevoilor și propunerea de domenii de finanțare prin strategie și nici calcule de fundamentare a alocărilor propuse. Prezentarea este foarte generală, iar cererile conțin un volum ridicat de informații puțin relevante.

În general strategiile au o abordare deschisă, permițând un răspuns la evoluția nevoilor, dar punând în același timp o sarcină semnificativă și o răspundere mare pe umerii celor care vor realiza selecția proiectelor.

Este dificil de imaginat cum ar putea fi utilizate aceste documentații puțin precise și redundante la implementarea concretă a strategiilor.

Recomandare

AM ar trebui să solicite revizuirea strategiilor, prin elaborarea unor sinteze ale acestora de maxim 10 pagini, în care să fie preluate numai aspectele semnificative, caracteristice fiecărui FLAG. Pe cât posibil, ar trebui ca FLAG să revină asupra strategiei și să selecteze cel puțin câte un proiect prioritar pentru care să demareze procedurile de pregătire.

Modalitatea de selectare a proiectelor în cazul în care se optează pentru păstrarea caracterului deschis al acestora trebuie să fie urgent decisă, însă fără a prelua și elementele mai puțin potrivite din managementul Axei 2.

V.6. QE11: Care sunt realizările și rezultatele Axei prioritare 5?

Până la 31 decembrie 2010, în cadrul axei prioritare 5 – Asistență tehnică, Măsura 5.1 – Asistență tehnică au fost încheiate 37 de contracte din care 8 cereri de finanțare pentru operațiunea „Sprijin pentru înființarea parteneriatelor public-private și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală integrată a zonelor pescărești”;

Un număr de 29 de contracte au vizat acțiuni de sprijin pentru implementarea programului, redate în tabelul de mai jos.

Nr.crt	Nr. contract/data încheierii	Denumire proiect	Beneficiar	Total valoare contract, fără TVA (lei)
1	177/08.07.2008	Prestare servicii pentru organizarea evenimentului lansare POP	ANPA-AMPOP	8.532,11
2	4680/28.07.2008	Auditarea conformității procedurilor elaborate pentru implementarea POP	ANPA-AMPOP	34.230,00
3	5/29.07.2008	Prestare servicii pentru organizarea evenimentului lansare POP	ANPA-AMPOP	7.478,99
4	110/04.11.2008	Instruire în domeniul achizițiilor publice	ANPA-AMPOP	39.270,00
5	111/04.11.2008	Prestarea serviciilor de cazare în cadrul instruirii: „Cadru legislativ în achiziții publice”	ANPA-AMPOP	36.750,00
6	3/23.03.2009	Servicii de organizare a reuniunilor a Comitetului de Monitorizare pentru POP în anul 2009	ANPA-AMPOP	145.141,56
7	5/13.04.2009	Servicii de consultanță în domeniul achizițiilor publice	ANPA-AMPOP	44.726,08
8	8/28.04.2009	Servicii informatice privind gestiunea proiectelor în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit	ANPA-AMPOP	62.680,02
9	706/30.04.2009	Prestarea serviciilor de instruire în cadrul programului „evaluarea cererilor de finanțare”	ANPA-AMPOP	69.500,00
10	707/30.04.2009	Prestarea serviciilor de cazare în cadrul programului „Evaluarea eligibilității cererilor de finanțare”	ANPA-AMPOP	66.300,00
11	14/08.07.2009	Executarea de Servicii informatice privind gestionarea proiectelor în cadrul POP	ANPA-AMPOP	8.881.152,00
12	19/24.07.2009	Consultanță în vederea achiziției contractului de servicii: „Creația, producția și difuzarea unei campanii de promovare a POP 2007-2013”	ANPA-AMPOP	63.135,34

Nr.crt	Nr. contract/data încheierii	Denumire proiect	Beneficiar	Total valoare contract, fără TVA (lei)
13	20/29.07.2009	Consultanță juridică în vederea revizuirii și definitivării cadrului legislativ și instituțional pentru îmbunătățirea sistemului de management și control POP 2007-2013.	ANPA-AMPOP	61.967,00
14	21/29.07.2009	Asistență în vederea definitivării cadrului metodologic și instituțional, consultanță pentru elaborarea metodologiei necesare gestionării și implementării eficiente a POP	ANPA-AMPOP	62.765,00
15	1/05.02.2010	Organizarea unei reuniuni a Comitetului de Monitorizare –februarie 2010.	DGP_AMPOP	61.322,15
16	3/04.03.2010	Organizarea unei conferințe pentru sprijinirea actorilor locali în constituirea grupurilor locale și a 2 Comitete de Monitorizare pentru POP în perioada martie –decembrie 2010.	DGP-AMPOP	295.862,40
17	4/22.04.2010	Asistență tehnică pentru sprijinirea AM în vederea implementării Axei 4 a POP.	DGP-AMPOP	60.799,20
18	5/04.05.2010	Organizarea seminariilor și atelierelor de lucru privind derularea POP.	DGP-AMPOP	191.506,00
19	7/21.05.2010	Servicii de evaluare tehnică și financiară a Cererilor de Finanțare în cadrul POP 2007-2013	DGP-AMPOP	827.400,00
20	10/22.06.2010	Organizarea unui program de training și de lucru, dedicat reprezentanților parteneriatelor public-private și experților naționali care pot acorda asistență parteneriatelor pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare integrată a zonelor pescărești și constituirea Grupurilor Locale din domeniul Pescuitului”.	DGP-AMPOP	36.391,31
21	11/28.06.2010	Servicii de traducere simultană (din/în limba engleză în/din limba română) pe durata sesiunii de training, în perioada 29 iunie-2 iulie 2010.	DGP-AMPOP	7.843,75
22	13/24.11.2010	Evaluarea intermediară a Programului Operațional pentru Pescuit	DGP-AMPOP	325.231,25

Nr.crt	Nr. contract/data încheierii	Denumire proiect	Beneficiar	Total valoare contract, fără TVA (lei)
23	12/22.06.2010	Organizarea unui seminar de lucru dedicat reprezentanților parteneriatelor public-privat, în data de 24.09.2010	DGP-AMPOP	2.540,64
24	14/19.11.2010	Organizarea unei sesiuni de instruire dedicată reprezentanților parteneriatelor public-private” în data de 22 noiembrie 2010.	DGP-AMPOP	8.464,00
25	15/19.11.2010	”Servicii de consultată oferite de către un manager al unui Grup Local de succes din UE achiziționate cu ocazia desfășurării sesiunii de instruire dedicată reprezentanților parteneriatelor public-privat în data de 22 noiembrie 2010”.	DGP-AMPOP	6.404,70
26	16/19.11.2010	Achiziție de servicii de consultanță în domeniul achizițiilor publice, Cod CPV 79418000-7 și a serviciilor de licitație electronică, cod CPV 79342410-4.	DGP-AMPOP	61.322,15
27	18/15.12.2010	Prestarea de servicii de consultanță în domeniul evaluării și instruirii personalului	AM-POP și Agenția de Plată	61.550,00
28	19/30.11.2010	Realizare interfeței între aplicațiile informatice „CUB”-„SIMPOP”	DGP-AMPOP	48.387,10
29	20/27.12.2010	Acțiuni de diseminare a informațiilor (reclame și publicitate)		9.920,00
29		Total		11.590.846,60

Sursa: Situație furnizată de AM-POP

Tabel 33 - Proiectele încheiate în Axa 5 –Asistență Tehnică în perioada 2008 - 2010

Anul	Suma, LEI	Numărul de contracte	Valoarea medie per contract, LEI
2008	126.261,10	5	25.252,22
2009	9.457.367,00	9	1.050.818,56
2010	2.007.218,50	15	133.814,57
Total	11.590.846,60	29	399.684,37

Sursa: preluarea de către evaluator a datelor furnizate de AMPOP

Tabel 34 - Evoluția sumelor proiectelor contractate în axa 5 –asistență tehnică

Cererile de finanțare contractate pentru operațiunea: „Sprijin pentru înființarea parteneriatelor public-private și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală integrată a zonelor pescărești”, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

	Nr contract/data	BENEFICIAR	Nr.CF/nr. total contracte	Valoare nerambursabilă
1	75/22.02.2011	Camera agricolă a jud Galați	RO 52 120410 03 18 0027	119.700,00
2	77/23.02.2011	Asociația comunelor din România - filiala jud Călărași	RO 52 120410 01 12 0031	123.040,00
3	80/23.02.2011	Asociația vânătorilor și pescarilor sportivi Ialomița	RO 52 120410 01 23 0032	120.661,70
4	79/24.02.2011	Direcția județeană de dezvoltare rurală și protecția mediului Giurgiu	RO 52 090410 09 19 0023	120.908,70
5	74/25.02.2011	Consiliul județean Olt	RO 52 120410 05 30 0025	84.596,04
6	78/28.02.2011	Agencia pentru dezvoltarea regională a regiunii sud est	RO 52 120410 03 09 0035	123.780,00
7	81/01.03.2011	Asociația RO-PESCADOR TULCEA	RO 52 090410 02 38 0024	123.780,00
8	89/21.03.2011	Consiliul județean Mehedinți	RO 52 120410 05 27 0034	110.754,00
	Total			927.220,44

Tabel 35 - Cererile de finanțare contractate pentru operațiunea: „Sprijin pentru înființarea parteneriatelor public-private și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală integrată a zonelor pescărești”

Sursa: preluarea de către evaluator a datelor furnizate de AMPOP

Figura 22 - Evoluția valorii contractelor încheiate în axa 5 în perioada 2008-2010

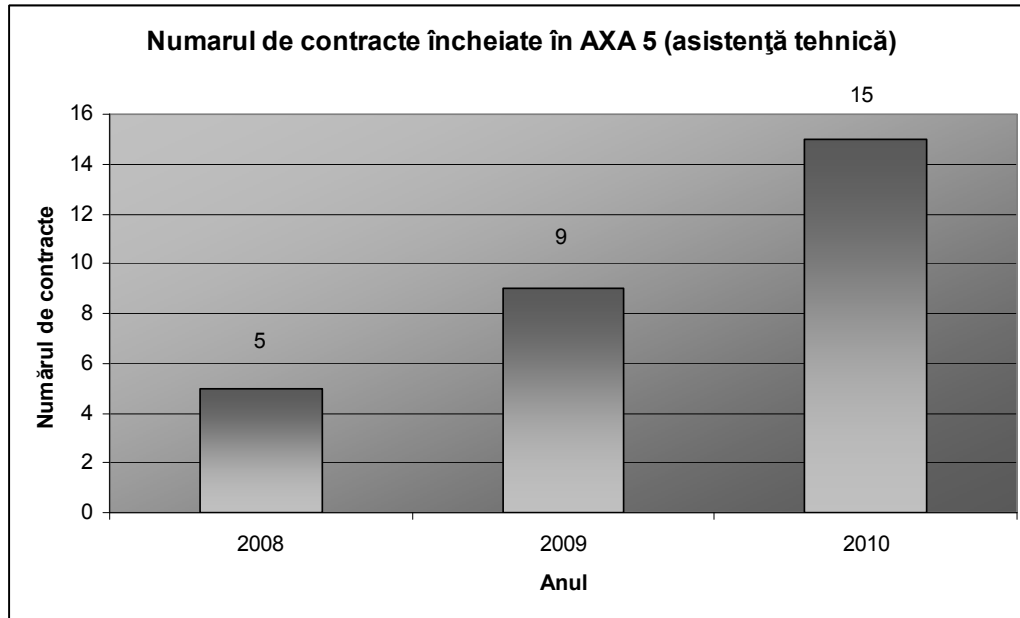

Figura 23 - Evoluția numărului de contracte încheiate în axa 5 în perioada 2008-2010

Valoarea totală cumulată a celor 37 de contracte încheiate în Axa 5 se ridică la 3.067.401,87 euro (12.518.067,04 lei), ceea ce reprezintă un grad de angajare de 21,42%

Plățile efectuate până la sfârșitul anului 2010, pentru Măsura 5.1 sunt de 9.599.785,97 lei (2.247.852,21 euro), ceea ce reprezintă un grad de angajare de 15,70%.

Se constată că suma maximă a contractărilor se înregistrează în anul 2009, iar numărul maxim de contracte individuale se atinge în anul 2010 (15).

La data de 11/11/2011, avansul Axei 5 era nesemnificativ: din totalul alocat de 13.718.942,70 EUR, erau contractate servicii în valoare nerambursabilă de 3.000.247,58 EUR, rămânând de cheltuit 10718695,12 EUR.

Programul operațional prevede că din Axa 5 trebuiau finanțate următoarele acțiuni:

Actiunea 2 – Un număr de studii pregătitoare pentru pregătirea implementării a diferite axe precum cele ce au fost descrise în părțile respective ale programului operațional: un studiu științific privind reursele vii la Marea Neagră, o evaluare a nevoilor comunităților pescărești, un studiu de piață privind potențialul consum de pește, un master plan pentru acvacultură și o strategie de comunicare.

Acțiunea 3 – Publicitate și informare – Informarea potențialilor beneficiari cu privire la opțiunile de finanțare prevăzute în măsurile Programului Operațional, în conformitate cu specificațiile art. 51 din Regulamentul FEP.

Acțiunile 2 și 3 nu s-au implementat, dintre toate studiile și operațiunile prevăzute în Program nu au fost contractate decât servicii de organizare de seminarii și o instruire minimală.

Concluzie

Axa 5 este mult sub-utilizată pentru sprijinirea implementării programului. Nu au existat studii pregătitoare, astfel încât a devenit aproape imposibil de evaluat progresul și impactul Programului. În lipsa studiilor pregătitoare și a cunoașterii mediului socio-economic în care se realizează implementarea sa, programul a funcționat exclusiv pe baza cererii din societate, similar unei bănci.

Recomandare

AM- POP ar trebui să dispună de urgență contractarea studiilor necesare. Caietele de sarcini, criteriile și factorii de evaluare ar trebui elaborați astfel încât să fie posibile proceduri scurte (cerere de oferta) iar sarcinile ar trebui să fie foarte bine definite, pentru a facilita oferte de preț rezonabile și cu respectarea principiului „valoare pentru bani”.

Un număr de 8 contracte de consultanță au fost plătite din Axa 5 pentru **Sprijinirea managementul programului**, având ca obiect instruirea în achizițiile publice, elaborarea procedurilor de lucru pentru implementarea programului, evaluarea cererilor de finanțare și evaluarea intermediară a programului.

Anexa nr. 5 a POP, cuprinzând instrucțiuni cu privire la achizițiile publice de către autoritățile contractante, cuprinde prevederi de risc nenesare. Prevederea conform căreia AM POP poate răspunde la întrebările legate de aplicarea procedurii de achiziție publică (pag. 10) nu corespunde cadrului legal al achizițiilor publice deoarece autoritatea contractantă este singura răspunzătoare pentru legalitatea procedurii. Mențiunea în acest sens din textul anexei nu prezintă eficiență, din moment ce AM-POP își asumă rolul de autoritate de control administrativ a dosarului achiziției publice.

Autoritatea Națională pentru Monitorizarea și Reglementarea Achizițiilor Publice (ANRAMAP) oferă gratuit celor interesați, prin Help-Desck-ul sau, consultații cu

privire la legalitatea procedurii. Recent (trimestrul IV 2011) această autoritate a dobândit prin lege obligația de a verifica ex-ante aceste aspecte în cazul fondurilor europene. În plus, membrii Focus-Grupului organizat pentru analiza implementării Axei 2 au menționat că principala cauză a întârzierilor proiectelor a fost verificarea achizițiilor publice.

Anexa nr. 5 amintită reprezintă de fapt un rezumat *sui-generis* a Ordonanței 34/2006 cu modificări și a unor acte de punere în aplicare a acestora.

Anexa 6 stabilește o procedură obligatorie de achiziție pentru beneficiarii ce nu sunt autorități contractante în sensul OG 34-2006 cu modificări și completări, practic prin reproducerea procedurii de cerere de ofertă prevăzute de aceasta.

Concluzie

Instrucțiunile privind interpretarea legislației în vigoare pentru achiziții publice sunt riscante și nu pot fi ținute la zi, ele dublând informațiile și mecanismele de informare ale ANRAMP.

Anexa 6 creează beneficiarilor privați obligații similare celor publici, ceea ce reprezintă o dificultate în plus, având în vedere faptul că beneficiarii privați nu au și nu pot avea capacitate și structură organizatorică similară celor publici (responsabil și departament pentru achiziții publice).

Recomandare

AM-POP ar trebui să evite acordarea de consultații juridice autorităților contractante în ce privește procedura de achiziție publică și să se rezume la a îndruma această categorie de beneficiari către Help-Desck-ul ANRMAP. Verificarea dosarului de achiziție publică și a calendarului propus pentru achiziție publică ar trebui să se rezume la verificarea termenelor legale și-sau asumate.

Anexa 5 ar trebui eliminată.

Pe lângă înlăturarea acestei surse de întârziere, limitarea verificării ar conduce la eliberarea resursei umane a AM-POP pentru alte sarcini, cum ar fi urmărirea și furnizarea cadrului legal al implementării POP.

AM-POP ar trebui să instruiască personalul cel puțin o dată pe an în domeniul achizițiilor publice. POP poate fi utilizat pentru finanțare sau personalul poate fi inclus în programul de instruire al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe

această tematică.

Există atât furnizori de instruire în domeniu cât și cursuri organizate chiar de către ANRMAR, la cerere. Cursurile pot fi procurate fie prin achiziție directă fie prin includere în contractul de asistență tehnică la management.

Pentru beneficiarii privați, AM-POP ar trebui să considere pagina sa de internet pentru publicarea anunțurilor ca fiind singură obligație pentru aceasta categorie de beneficiari și să elimine Anexa 6, aceasta nefiind decât o suprareglementare inutilă.

În afară de aceste cursuri, AM-POP ar trebui să nu mai contracteze asistență tehnică pentru elaborarea de ghiduri sau proceduri de achiziție publică.

Publicitatea programului a fost asigurată în special prin seminariile locale organizate prin contracte de asistență tehnică din Axa 5.

Au mai fost elaborate afișe, dintre care au putut fi identificate 2:

- a) Afișul „Dezvoltă-te în stil european”, reprezentând o ambarcațiune de pescuit (vapor) într-un port
- b) Afișul “Cu noi pescuiești în orice ape”, reprezentând un trauler pe un râu de munte

Grafica afișelor este armonioasă și cromatică este plăcută.

Având în vedere că majoritatea resurselor POP au ca obiect acvacultura (Axa 2) și dezvoltarea locală (Axa 4) mesajul transmis de ambarcațiunile de pescuit are un corespondent în realitate mai degrabă limitat. Sloganurile, deși atractive, nu poartă niciun mesaj concludent pentru obiectivele POP România.

În România nu se pescuiește cu pescadorul pe râurile interioare, ceea ce ridică semne de întrebare privitorului afișului “Cu noi pescuiești în orice ape”.

Afișele nu sunt disponibile pentru download pe web-site-ul AMPOP.

Publicitatea programului ar fi trebuit să fie sprijinită prin contractul cu obiectul *Consultanță în vederea achiziției contractului de servicii: „Creația, producția și difuzarea unei campanii de promovare a POP 2007-2013”*. Nu sunt cunoscute însă rezultatele acestuia.

Concluzie

Utilizarea asistenței tehnice pentru diseminare cunoaște un succes limitat și o

întindere modestă. Produsele de publicitate nu respectă întrutotul cerințele de realism și mesaj concludent.

Recomandare

Este necesară urgentarea contractării unei asistențe tehnice competente pentru organizarea publicității programului. Caietul de sarcini trebuie pregătit având în vedere toate recomandările din raportul de evaluare intermediară aplicabile și în special cele privind căile și mijloacele de comunicare și coerența mesajului. Se recomandă dezbateră sarcinilor atât în conducerea AM-POP cât și în Comitetul de monitorizare.

Se recomandă înlăturarea din circulație a afișelor necorespunzătoare, elaborate altele prin asistența tehnică propusă și puse la dispoziție pentru download pe web-site-ul AM - POP.

AM – POP ar trebui să se implice atât în elaborarea sarcinilor cât și în verificarea graficii și mesajelor propuse.

Se recomandă atenție în estimarea valorii contractului și în condițiile referitoare la originalitate și variante propuse, pentru a se asigura respectarea principiului „valoare pentru bani”.

VI. Concluzii referitoare la egalitatea de șanse și protecția mediului

VI.1. Rezumatul informațiilor referitoare la egalitatea de șanse

Statistica de gen a programului relevă următoarele⁹¹:

- în acvacultură, în unitățile beneficiare de sprijin POP sunt 189 de femei dintr-un total de 609 de angajați, adică 31,03% din total; conform datelor din cererile de finanțare, după implementarea proiectelor vor fi 378 de femei angajate, dintr-un total de 1172 angajați, ceea ce înseamnă 32,25%.
- în prelucrarea și comercializarea peștelui, în unitățile beneficiare de sprijin POP, sunt în prezent angajate 113 femei dintr-un total de 329 de angajați, adică 34,34% , iar după implementarea proiectelor vor fi 281 de femei din 546 de angajați, adică 51,46%.

În aceleași două măsuri considerate relevante pentru problematica de gen dintr-un total de 80 de persoane ce semnează cererile de finanțare, sunt 13 femei, adică un procent de 16,25%.

În centrele regionale, dintre cei 18 funcționari însărcinați cu monitorizarea proiecte și verificările de management, 7 sunt femei (38,88%).

Art. 92, alin (e) al Platformei de la Beijing, adoptată în cea de-a Patra Conferință despre Femei, prin Rezoluția Adunării Generale a ONU dedicată șanselor egale (sesiunea a 23-a, 2000) menționează: “[Statele trebuie] sa adopte măsuri pentru a se asigura ca munca femeilor în mediul rural, care continuă să joace un rol fundamental în asigurarea securității alimentare și a funcționării întreprinderilor alimentare și din sectorul de pescuit/piscicultură, ca și în activitatea casnică, în special în sectorul informatic, este recunoscută și valorizată în așa fel încât sa li se confere siguranța economică, accesul și controlul asupra resurselor, accesul la sursele de finanțare și de credit, ca și obținerea unor beneficii economice corespunzătoare.”

În COM 2006/92 (“Roadmap for equal opportunities for women and men”) Comisia Europeană reiterează (vezi punctul 1.4) riscul de sărăcie pentru femeile din mediul rural, iar din **comunitățile bazate pe pescuit** menționează ca Fondul European de Pescuit poate îmbunătăți situația femeilor.

Din Comitetul de Management al POP face parte și un reprezentant al Agenției pentru Oportunități Egale.

PNS nu face referire la principiul șanselor egale.

O posibilitate de adresare directă a acestei problematice este prin planurile de dezvoltare locală finanțate din Axa 4, dar nu a existat o preocupare specială în acest

⁹¹ conform datelor din cererile de finanțare aprobate

scop, iar dosarele de finanțare pentru aceste planuri au fost depuse în trimestrul al III lea al anului 2011.

Grilele de evaluare a cererilor de finanțare cuprind punctarea luării în considerare a aspectelor de gen - pentru cererile depuse în Axa 2 sunt acordate 5 puncte pentru subcriteriul: "În ce măsură proiectul promovează egalitatea de șanse", din totalul de maxim 30 puncte al criteriului 1, dar este neclar în ce constă această caracteristică și cum anume ar trebui evaluată.

Concluzie

Implementarea POP are o influență în general pozitivă asupra problematicii de gen, datele de raportare fiind disponibile. Nu există un indicator construit special în acest scop.

Planurile de dezvoltare depuse în cadrul Axei 4 conțin mențiuni declarative cu privire la aspectele de gen.

Cererile de finanțare sunt evaluate și punctate și după criteriile de gen, dar nu este clar cum anume are loc această evaluare.

Recomandare

AM-POP ar trebui să raporteze situația în ce privește aceste aspecte cel puțin anual în ședințele Comitetului de Monitorizare.

Planurile de dezvoltare locale depuse pentru Axa 4 ar trebui să fie revizuite în sensul includerii unei minime analize a impactului de gen, dincolo de mențiunile declarative. Beneficiarilor ar trebui să li se solicite un supliment la planul de dezvoltare în acest sens.

Criteriul de evaluare a cererilor de finanțare referitor la respectare problematicii din domeniu ar trebui eliminat, deoarece nu se poate evalua practic. În locul criteriului acestuia ar trebui introdusă o declarație de respectare a principiului șanselor egale.

PNS ar trebui actualizat cu o mențiune referitoare la principiul șanselor egale și o minimă descriere a posibilităților de acțiune în acest sens. O alternativă este elaborarea de către AM-POP a unui "document de orientare" în acest sens, eventual prin intermediul asistenței tehnice la management.

VI.2. Rezumatul informațiilor referitoare la protecția mediului și biodiversitate

În general, Programul a integrat obiectivele de mediu ale politicilor europene.

Cerințele de protecția mediului în cadrul POP fac obiectul unui Protocol încheiat între Agenția Națională pentru Protecția Mediului (R 260/24.03.30101) și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (nr.211 372/24.03.2010), prin care sunt prevăzute drepturile și obligațiile celor două instituții în ce privește urmărirea și raportarea respectării de către solicitanții de sprijin financiar prin PO a cerințelor legale privind protecția mediului:

“În vederea elaborării documentației pentru obținerea de sprijin financiar nerambursabil prin Programul Operațional de Pescuit (POP), în conformitate cu criteriile de eligibilitate stabilite prin măsurile POP, solicitanții sunt obligați să facă dovada respectării legislației privind protecția mediului pentru:

- a) Investiții în sectorul procesării peștelui și produselor de pescuit și acvacultura, centre de primă vânzare și a piețelor;
- b) Investiții în unități de producție în acvacultură;
- c) Investiții în centrele de colectare de pește, puncte de debarcare, magazine de desfacere pește în cadrul unităților de producție în acvacultura.”

Același Protocol stabilește și modalitățile practice de control și raportare a respectării cerințelor de protecția mediului în aceste situații:

“5.1. În termen de 15 zile de la primirea din partea solicitantului a notificării referitoare la finalizarea proiectului și a cererii Agenția Națională de Protecția Mediului, prin Agențiile Regionale de Protecția Mediului sau Agențiile Județene de Protecția Mediului (după caz) și MADR-DGP-AM-POP prin Compartimentele regionale POP (CR-POP) efectuează un control comun pentru a verifica dacă investiția a fost sau nu a fost realizată în conformitate cu proiectul și cerințele legale pentru protecția mediului și cu respectarea condițiilor din acordul de mediu, după caz.

5.2. Cu ocazia controlului, Agenția de Protecția Mediului și MADR-DGP-AM-POP întocmesc o notă comună de constatare.”

Programul a contribuit la restructurarea și modernizarea sectorului pescăresc.

La data de 13.05.2011 din totalul de 43 contracte încheiate aferente măsurii 2.1 acțiunile 1-3 de investiții, 3 contracte prevăd construirea unei unități de procesare primară, respectiv contractele nr. 8/14.07.2010 la CF nr. RO 21 310310 08 33 0008, intitulat: „Fermă piscicolă pentru creșterea și procesarea păstrăvului”, contractul nr. 55/17.12.2010 la CF RO 21 200710 05 20 0084, intitulat „Fermă acvacultură – hală de creștere și unitate de procesare primară” și contractul nr. 98/26.04.2011 la CF RO 21 091210 09 03 0165.

Totuși, o serie de situații izvorâte din suprapunerea unităților de acvacultură cu siturile Natura 2000 nu au fost luate în considerare – inclusiv coordonarea cu Planurile de Management ale acestora și amenințările asupra vieții sălbatice. Custodele unui sit Natura 2000 din România cu o suprafață însemnată a afirmat ca administratorii unităților de acvacultură continuă să ucidă animalele de pradă (viderele), deoarece nu cunosc posibilitatea de finanțare prin POP a mijloacelor de ținere la distanță a acestora. Această afirmație denotă insuficiența consultare în conceperea planului de management (aflat însă la începutul elaborării sale).

Nu există dincolo de protocolul menționat nicio colaborare directă cu AM POS Mediu pentru coordonarea eforturilor în ce privește mediul și biodiversitatea.

Concluzie

Protecția mediului și a biodiversității este inclusă în intențiile și documentele programatice dar nu există evidențe privind cooperarea cu autoritățile de mediu și custozii siturilor Natura 2000.

Siturile Natura 2000 nu sunt suficient promovate și cunoscute ca oportunități de dezvoltare durabilă, inclusiv prin includerea activităților de piscicultură, ce au avut la rândul lor un rol important în menținerea biodiversității.

Recomandare

De la necunoașterea reciprocă, custozii siturilor Natura 2000 (în special SPA) și fermierii și autoritățile de gestune a pisciculturii ar trebui să treacă la forarea unui parteneriat durabil.

AM-POP ar trebui să organizeze o întâlnire la nivel național cu cei care sunt custozii siturilor Natura 2000, la care să participe și reprezentanți ai Ministerului Mediului și Pădurilor. O alternativă ar fi organizarea de astfel de seminarii la nivelul CR-urilor.

Evaluatorii ar trebui instruiți în ce privește aspectele de mediu și biodiversitate implicate, fapt realizabil fie în cadrul contractului existent cu firma de evaluare, fie prin includerea acestei tematici și a acestui grup tinta în contractul de asistență tehnică la management.

VI.3. Rezumatul informațiilor referitoare la locurile de muncă

Programul a contribuit la dezvoltarea continuă a produselor de înaltă calitate și cu valoare adăugată.

Conform cererilor de finanțare aprobate, toate proiectele contractate urmează să implementeze sisteme îmbunătățite de producție (calitate, inovații tehnologice)⁹², ceea ce conduce implicit la obținerea de produse de înaltă calitate și cu valoare adăugată. POP nu conține precizări asupra modului în care sunt urmarite aceste obiective și nu definește indicatorul “valoare adăugată”.

Programul a contribuit la promovarea unui sector european pescăresc puternic și dinamic, în special prin revigorarea acestui sector în România.

Având în vedere procentul scăzut al pescuitului/pisciculturii românești în cel european, contribuția POP este semnificativă mai curând prin diversificarea sectorului de afaceri și a pieței muncii decât printr-un aport direct competitiv. Au avut loc participări la diverse târguri europene de profil, dar nu există o înregistrare a acestora.

Există un număr mare de firme active în domeniul acvaculturii (peste 800 conform Registrului Licențelor de Acvacultură, peste 160 conform datelor de la Registrul Comerțului în ce privește firmele cu o cifră de afaceri semnificativă) și din domeniul procesării peștelui (a se vedea capitolul privind relevanța pentru o analiză a acestei situații). Cifrele de afaceri sunt însă mici; practic peste 90% dintre acestea fiind încadrate în categoria microîntreprinderi. Un număr foarte mic de firme au cifră de afaceri peste 1.000.000 Lei. Finanțarea cu prioritate a firmelor pentru investiții productive prin Axa 2 a fost, prin urmare, și rezultatul unei cereri semnificative de capitalizare.

Programul a contribuit la promovarea dezvoltării durabile a pieții comunitare a produselor provenite din pescuit și acvacultură.

Modernizarea tehnologică urmează să aducă industria prelucrătoare a peștelui din România la nivelul statelor membre cu tradiție în acest sector.

Concluzie

Informațiile privitoare la dezvoltarea produselor de înaltă calitate și cu valoare adăugată sunt sumare, dincolo de intenția beneficiarilor de a aplica cele mai moderne tehnologii și de a promova inovarea.

Sectorul de afaceri relevant este încă prea slab capitalizat și fragmentat pentru a

⁹² date transmise de AM POP în martie 2011.

contribui semnificativ la un sector european competitiv și dinamic.

Recomandare

Se recomandă alinierea strategiei Programului cu politicile europene prevăzute a căror dezvoltare este stabilită în **“Towards a Single Market Act”**⁹³ – în special în ce privește promovarea creșterii inteligente (“Smart Growth”) și promovarea inovării, conform Strategiei Europa 2020.

AM-POP ar trebui să urmărească împreună cu ANPA dezvoltarea sectorului de afaceri de profil, într-un mod mult mai susținut, inclusiv prin comandarea unor studii de piață relevante, prin instituirea unui mecanism operativ și independent de colectare de informații privind starea sectorului de afaceri și printr-o abordare de tip complementar între Axele 2 și 4 și dintre acestea și alte programe relevante, dintre care POS-CCE.

Programul a contribuit la realizarea priorităților comunitare propuse prin strategia de la Lisabona reinnoită pentru dezvoltare și locuri de muncă în ceea ce privește:

- **crearea de oportunități de muncă.**
- **ameliorarea condițiilor de creștere economică.**

Principala măsură prin care se creează locuri de muncă și care contribuie semnificativ la ameliorarea condițiilor de creștere economică este Măsura 2.3 – Prelucrarea și comercializarea peștelui.

Pentru cererile de finanțare contractate pe Măsura 2.3 – prelucrarea și comercializarea peștelui, situația privind **creșterea capacității de prelucrare** este următoarea⁹⁴ :

- 1.705,55 tone/an produse proaspete sau reci;
- 991,5 tone/an produse conservate sau semiconservate;
- 3.547 tone/an produse semicongelate sau congelate;
- 564,34 produse prelucrate în alt mod.

Prin analiza acestor proiectele aprobate se poate aprecia numărul de locuri de muncă nou create, pe baza numărului de personal necesar pe unitatea de producție, conform evidențelor economice.

Echipamentul de prelucrare necesită un număr de operatori ce diferă în funcție de dimensiunile peștelui prelucrat și de capacitatea de lucru instalată, astfel încât analiza are un caracter orientativ.

⁹³ COM(2010) 608 final

⁹⁴ date furnizate de AM-POP în martie 2011.

Deoarece nu a putut fi identificat un studiu economic dedicat locurilor de muncă în sectorul de pescuit în România, evaluatorul a ales un Stat din Europa a căru dezvoltare este comparabilă cu cea a României și care are un sector de pescuit cu o pondere în economia națională asemănătoare României – un astfel de stat este Croația⁹⁵. Evaluatorul a folosit datele din Croația pentru a calcula un indice de locuri de munca pe capacitatea instalată de prelucrare a peștelui după cum urmează.

Ca referință, în Croația un cantitate de pește de aproximativ 30,000 de tone anual este prelucrată în 30 de unități, în majoritatea lor IMM-uri. În Croația sunt înregistrate 324 de companii în domeniul pescuitului și 36 în domeniul prelucrării peștelui⁹⁶.

În Croația, o companie din domeniul pescuitului are între 1 și 250 de angajați. Aproape 85% din firme au între 1 și 9 angajați. Două treimi din totalul angajaților în pescuit (3500 în 2000, apreciat drept staționar de atunci), piscicultura și industria piscicolă sunt în sectorul de comercializare. Companiile mari au în total aproape 700 de angajați, dintre care ½ sunt în sectorul de prelucrare a peștelui.⁹⁷

Se poate prin urmare aprecia că în medie, în sectorul de prelucrare a peștelui sunt în Croația între 500 și 1000 de persoane, ceea ce presupune între 500-1000 angajați pentru o capacitate de 30,000 tone/an, adică 1.000 angajați /30.000 tone = 0.03 angajați pe tonă capacitate instalată, în ipoteza cea mai favorabilă din punct de vedere al locurilor de muncă nou create.

Capacitatea instalată prin POP, apreciată prin totalul proiectelor aprobate este de 6808 tone/an, ceea ce, aplicând indicele calculat mai sus, conduce la un număr de aproximativ 204 noi locuri de muncă create prin POP în sectorul de prelucrare a peștelui.

Beneficiarii proiectelor indică un număr mai optimist de noi locuri de muncă⁹⁸ create prin finanțarea investițiilor în prelucrarea și comercializarea peștelui, și anume 217 noi locuri de muncă (calculat ca diferență dintre personalul prezent al beneficiarilor – 329 locuri de munca și cel prognozată în urma implementării proiectelor- 546 total locuri de muncă)– aproximativ egal cu cel calculat prin indicii de referință de mai sus.

⁹⁵ Croatia exporta peste proaspăt refrigerat - 13 040 tone în 2009, peste uscat și sărat 8 336 tone în 2009 și peste la conservă - 5 485 tonnes în 2009 conform datelor FAO:

http://www.fao.org/fishery/countrysector/naso_croatia/en

⁹⁶ **CROATIAN FISHERIES** *Product of tradition, product of the future!* The Croatian Chamber of Economy, http://www2.hgk.hr/en/depts/agriculture/ribarstvo_hrvatske_08.pdf

⁹⁷ **Fish marketing and trading in Croatia**, Maja Fredotović, Ante Mišura, <http://www.faoadriamed.org/pdf/publications/TD10/web-td-10-FrMi.pdf>

⁹⁸ date conform cererilor de finanțare

O anumită diferență ar putea proveni totuși atât din aspectul de valoare prognozată al locurilor de muncă noi precizate în propuneri față de aspectul de census (numărare efectivă) din indicii de referință, cât și din modalitatea de calcul.

În sectorul de acvacultura, prin POP au fost încheiate 43 de contracte pentru cererile de finanțare depuse în anul 2010, din care:

- 28 contracte pentru construirea de noi ferme piscicole (*Acțiunea 1: Creșterea capacității de producție datorită construirii de noi exploatații piscicole*, din cadrul Măsurii 2.1 – Acvacultura), pentru o capacitate totală de 3.324 tone/an, cu o valoare nerambursabilă de 154.173.795,43 lei (37.778.435,54 euro, calculat la cursul Inforeuro din luna mai 2011)⁹⁹;
- 15 contracte pentru modernizarea de noi ferme piscicole (*Acțiunea 2: Variațiile producției datorită extinderii sau modernizării exploatațiilor piscicole existente*, din cadrul Măsurii 2.1 – Acvacultura), pentru a crește producția de pește de la 5.503,41 tone/an la 8.277,31 t/an, cu o valoare nerambursabilă de 91.740.001,66 lei (22.479.784,77 euro, calculat la cursul Inforeuro din luna mai 2011)¹⁰⁰.

Pentru anul 2008, FAO înregistrează pentru România o cantitate anuală totală de pește produsă prin acvacultură de 12 532 tone¹⁰¹.

Rezultă că POP a finanțat înființarea de ferme cu o capacitate de 3.324 tone pe an față de 12.532 tone anual total producție în acvacultură, adică un procent de 26%.

Prin comparație, Croația¹⁰² prezintă o producție de pește în acvacultură similară României și un număr de angajați în sector de aproximativ 606 persoane în anul 2000 (cele mai recente date disponibile, dar se face mențiunea ca nu au avut loc schimbări majore în această perioadă). Dintre aceștia 11,85 % sunt lucrători cu timp de lucru parțial.

Rezultă că pentru o tonă de pește obținut în acvacultură, în Croația revin 606 persoane/ 12.017 tone = 0,05 angajați/tona.

Aplicând acest indice la capacitatea de producție de pește finanțată în România prin POP până la sfârșitul anului 2010, rezultă un număr de angajați: 0,05 angajați/ tona x 3.324 tone = 166 noi locuri de muncă.

Efortul financiar public pe loc de muncă este de prin urmare de 37.778.435,54 euro/ 166 locuri de munca = 227.581 EUR/loc de muncă nou creat.

⁹⁹ Date comunicate de AM.POP în martie 2011

¹⁰⁰ Date comunicate de AM.POP în martie 2011

¹⁰¹ Croația prezintă o producție de pește în acvacultura comparabilă cu a României: 12 017 tone/an, (în 2008, conform FAO). ftp://ftp.fao.org/FI/CDrom/CD_yearbook_2008/root/aquaculture/a0a.pdf

¹⁰² Date conform FAO; nu există o statistică FAO detaliată pentru acvacultura din România

Apresiasi prin numărul de unități nou create prin POP - 28, acesta poate fi considerat ca semnificativ. Prin comparație, în Croația la o capacitate de acvacultură similară celei a României, există 53 de ferme piscicole¹⁰³.

Beneficiarii proiectelor indică un număr mai optimist de noi locuri de muncă¹⁰⁴ create prin finanțarea investițiilor (totalul pentru Acțiunile 1+2, ale Măsurii 2.1) în acvacultură, și anume 563 noi locuri de muncă (calculat ca diferență dintre personalul prezent al beneficiarilor – 609 locuri de muncă și cel prognozat în urma implementării proiectelor- 1172 total locuri de muncă)– de 3,39 ori mai ridicat față de cel calculat prin indicii de referință de mai sus.

Diferența provine cel mai probabil atât din aspectul de valoare prognozată al locurilor de muncă noi precizate în propuneri față de aspectul de census (numărare efectivă) din indicii de referință, cât și din tendința de supraestimare, naturală în cazul cererilor de finanțare.

Contribuția acestor investiții la dezvoltarea locală poate fi apreciată prin indicele de generare a profitului local, folosind date din State Membre unde există suficiente înregistrări. Astfel, în Scoția, în regiunea Argyll & Bute, o contribuție la venitul local de £20,550,097 a corespuns unei investiții în acvacultură realizate în aceeași perioadă de £26,499,449¹⁰⁵. Aceasta conduce la un coeficient de generare de venit local egal cu $\frac{£20,550,097}{£26,499,449} = 0,775$ (media a trei ani -2007 -2009).

Aplicând acest coeficient de generare de venit local la valoarea totală a investiției în acvacultură a POP rezultă: $0,775 \times 24.686.210,87 \text{ €} = 19.131.813 \text{ €/an}$. Aceleași surse arată că peste 50% din necesarul de produse industriale de diferite tipuri din acvacultură sunt de obicei obținute local, ceea ce ar conduce la creșterea acestei valori în mod corespunzător. Pentru o viziune cuprinzătoare la nivel local ar trebui luat în considerare faptul că o parte din venitul local sau regional este transferat "fiscal" spre alte regiuni.

Aceste valori sunt afectate de diferențe de condiții locale și de dezvoltare generală la nivel național, dar pot aproxima impactul economic regional al sprijinului Uniunii Europene prin POP pentru România.

Concluzie

POP a contribuit în mod semnificativ la crearea de locuri de muncă în sector, cu un număr estimat de 325 de noi locuri de muncă (204 – în sectorul de prelucrare a peștelui și 119 în sectorul acvacultură). Acest număr poate fi chiar mai ridicat dacă se calculează analitic prin însumarea prevederilor cererilor de finanțare: 780 noi locuri

¹⁰³ http://www.fao.org/fishery/countrysector/naso_croatia/en

¹⁰⁴ date conform cererilor de finanțare

¹⁰⁵ Scottish Salmon Farming, Industry Research Report, decembrie 2010,

<http://www.scottishsalmon.co.uk/>

de muncă (217 în prelucrare și comercializare + 563 în acvacultură, respectiv 362 în fermele noi și 202 în fermele modernizate).

Având în vedere caracterul favorabil dezvoltării economice la nivel local a acestor categorii de locuri de munca, precum și prin prisma contribuției fiscale la bugetele publice ale noilor unități de producție, se poate aprecia că POP contribuie la atingerea obiectivelor strategiei Lisabona.

Un punct critic în ce privește impactul real pe termen mediu și lung ar programului asupra creerii de locuri de muncă este menținerea acestora în condițiile prefigurării unei perioade de recesiune de mai mulți ani. Ar fi contraproductiv ca AM-POP să solicite rambursarea sumelor în situații în care recesiunea ar face practic imposibilă menținerea locurilor de muncă așa cum au fost ele declarate în cererile de finanțare. Din punct de vedere comercial, în actuala conjunctură aceasta prevedere poate fi interpretată drept o clauză de hardship (prea dificil de asumat, în condițiile menținerii unui profit acceptabil al entității comerciale). De altfel, membrii Focus-Grup-ului organizat pentru analiza Axei 2 și-au exprimat deschis îngrijorarea față de o astfel de posibilitate.

Recomandare

Contractele de finanțare ar trebui revizuite (atât cele încheiate cât și cele care se vor încheia) introducându-se posibilitatea de renegociere anuală a indicatorilor privind locurile de muncă nou create asumați de către beneficiari. În condiții extreme (recesiune gravă și prelungită), acest lucru ar putea însemna inclusiv “ștergerea” acestei obligații. Este recomandabilă consultarea Comisiei Europene cu privire la această posibilitate.

Evaluarea cererilor ar trebui să includă o pondere mai mică pentru acest criteriu, pentru a descuraja supralicitarea.

VII. Concluzii și recomandări

A. Concluzii

Evoluția condițiilor socio-economice a condus la menținerea și chiar sporirea relevanței POP în România. POP este în continuare pertinent și relevant în ce privește obiectivul său general și strategia de atingere a acestuia.

Managementul POP este pro-activ, personalul este bine pregătit, hotărât și devotat implementării POP. Managementul POP a depus toate eforturile necesare pentru perfecționare și adaptare la cerințele socio-economice. La nivel strategic și în ceea ce privește cadrul legislativ, POP se dovedește conceput și sprijinit corespunzător.

Eficiența implementării sale este însă redusă la momentul realizării prezentei evaluări intermediare, după cum rezultă din întârzieri și din nivelul scăzut de absorbție. Cauzele acestei situații sunt următoarele:

- Managementul POP, solicitanții de sprijin, beneficiarii și evaluatorii independenți nu dispun de informații suficiente, verificabile și credibile privind sectorul de pescuit din România și situația socio-economică a zonelor și comunităților pescărești; această carență împiedică elaborarea de cereri de finanțare în mod operativ și cu impactul durabil dorit, afectează omogenitatea evaluării și împiedică monitorizarea, evaluarea și ajustarea POP în general; în plus, nu există o bază de cunoaștere suficient de extinsă pentru a permite revizuirea eficientă a Planului Național Strategic pentru Pescuit 2007 -2013.
- Solicitățile de documente pentru conformitate administrativă sunt excesive, iar evaluarea propunerilor de finanțare se realizează pe baza unor Ghiduri inflexibile ce nu prevad completarea documentațiilor și îndreptarea erorilor neesențiale după depunere, conducând la respingere.
- Gestiunea cererilor de finanțare și monitorizarea proiectelor utilizează practic exclusiv resursele interne de personal ale AM, ceea ce scade disponibilul de resurse umane pentru activitatea la nivel strategic și de planificare operativă.
- AM utilizează un plan de comunicare foarte sumar, elaborat în lipsa cunoștințelor despre grupurile țintă, iar acțiunile acestuia fac obiectul unor contracte individuale disparate, ceea ce conduce la incoerențe, imposibilitatea planificării și utilizarea de resurse excesive pentru contractare. Nu există o evaluare periodică și obiectivă (sociologică) a impactului acțiunilor.

Managementul, monitorizarea și ajustarea POP sunt inefficiente în aceste condiții, fiind lipsite de un feed-back concludent, cuprinzător și fundamentat din implementarea axelor și de cunoașterea cuantificată a sectorului vizat.

În vederea sporirii eficienței implementării POP, se recomandă utilizarea Axei 5 și eventual a resurselor bugetare pentru contractarea de asistență tehnică pentru:

- obținerea de informații cuprinzătoare și la zi despre situația economică a sectorului de pescuit și despre profilul socio-economic al comunităților și zonelor relevante;
- revizuirea aprofundată a procedurilor de depunere și evaluare, în special a ghidurilor solicitantului, cel puțin prin eliminarea unor documente inutile și prin introducerea unei etape de revizie a propunerilor menite să corecteze erorile neesențiale din proiectele mature și relevante;
- externalizarea monitorizării proiectelor, inclusiv prin introducerea unei etape de monitorizare ex-post (după încheierea cu succes a proiectului);
- revizuirea planului de comunicare și implementarea acțiunilor prevazute în acesta, pe baza cunoașterii caracteristicilor grupurilor țintă, evaluarea obiectivă periodică a eficienței și impactului acestuia.

B. Recomandări

1. Nivelul strategic

Situația actuală	Mijloace de schimbare propuse	Situația țintă
PNS și POP = date incomplete + dorințe generale	<ul style="list-style-type: none"> - Studii pregătitoare - Revizuirea POP 	PNS și POP = cunoaștere în detaliu + obiective concrete și măsurabile + fundamentări concrete, adaptate situației României
Implementarea POP = așteptarea propunerilor + evaluări de proiecte + îmbunătățirea formală (documente)	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea principiului parteneriatului (= întâlniri cu: grupuri locale, beneficiari, <u>ministere</u>) - Sprijin direct pentru forme asociative - Instruirea personalului 	Implementarea POP = <u>sprijin structural</u> + sprijinirea proiectelor fezabile

2. Nivelul tactic

AXA	Situația actuală	Schimbări propuse	Situația țintă
Axa 1	Concentrare pe plata cererilor	Indrumarea beneficiarilor spre programe complementare	Beneficiari re-inserați (piața muncii, sector de afaceri)
Axa 2	Concentrare pe evaluarea scolastică a cererilor	Sprijinirea îmbunătățirii cererilor + prioritate pentru proiectele ce corespund cererii de piață + definirea sprijinului pentru microîntreprinderi și start-up	Sprijinul investițiilor <u>acolo unde piața nu reglează</u> (decizii de finanțare bazate pe <u>cunoașterea pieței</u>)
Axa 3	Așteptare + rol sporit al ANPA față de structurile private	Stimularea formelor asociative (implicarea CR) + parteneriat cu structuri private + instruire	Îmbunătățire <u>structurală</u> a sectorului (= infrastructură + instituționalizare + <u>resurse umane</u>)
Axa 4	„Reproducerea” POP în FLAG și strategiile de dezvoltare locală	Strategii de dezvoltare cu proiecte concrete, revizuirea strategiilor pentru fundamentarea concretă a priorităților.	FLAG-uri <u>responsabile</u> (simțul de “proprietate” asupra strategiilor)
Axa 5	Doar pentru sarcini obligatorii	Sprijin la management + Studii pregătitoare	PNS și POP documentate, management POP <u>pro-activ</u>

3. Nivelul operațional

Principalele acțiuni de nivel operațional propuse sunt:

- 1) AM POP trebuie să contracteze de urgență asistență tehnică pentru management și monitorizare separat pentru întregul program și separat pentru Axa 4.
- 2) AM POP trebuie să contracteze de urgență studiile pregătitoare restante. Este recomandabil ca AM POP să contracteze de urgență un set de studii minimale, de durată scurtă (1-2 luni), pentru a completa necesarul de cunoaștere și a sprijini formularea obiectivelor studiilor complete propuse, cu o durată mai lungă de contractare, de minim 8-9 luni (conform estimărilor întemeiate pe duratele minime legale ale etapelor procedurilor de achiziție publică prevăzute de OG 34/2006 cu modificări și luând în considerare și posibilitatea contestațiilor).
- 3) AM POP trebuie să revizuiască sistemul de evaluare a cererilor de finanțare, prin eliminarea cerințelor administrative inutile, solicitarea setului complet de documente administrative numai cererilor de finanțare aprobate și prin includerea unei faze de revizie și reducerea și definirea clară a criteriilor de evaluare.
- 4) AM POP trebuie să-și intensifice colaborarea cu alte instituții de stat și autorități locale, pe baza unui plan de dezbateri și întâlniri, să implementeze principiul parteneriatului.
- 5) AM POP trebuie să contracteze de urgență asistența tehnică pentru diseminarea informațiilor.

În anexă sunt prezentate în detaliu și desfășurat aceste recomandări.

C. Situația avansului și analiza necesităților de realocare între axe

Situația sintetică a avansului POP la data de 18/11/2011 se prezintă astfel:

Axa prioritară 1: „Măsuri de adaptare a flotei de pescuit comunitare”.

Alocare 2007-2013: 13.300.000 euro. Depuse **31 cereri de finanțare**, cu o valoare totală eligibilă de 4.513.170,33 euro (19.458.533,89 lei)

Axa prioritară 2: „Acvacultura, pescuitul în apele interioare, procesarea și marketingul produselor obținute din pescuit și acvacultură”.

Alocare 2007-2013: 140.000.000 euro. Depuse **260 cereri de finanțare**, valoare totală eligibilă estimată 406.442.393,67 euro (1.751.792.606,81 lei)

Axa prioritară 3: „Măsuri de interes comun”.

Alocare 2007-2013: 40.000.000 euro. Au fost depuse **31 cereri de finanțare**, cu o valoare totală eligibilă estimată de 34.996.176,91 euro (150.886.016,76 lei)

Axa prioritară 4: „Dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești”.

Măsura 4.1. „Dezvoltarea zonelor pescărești”.

Alocare 2007-2013: 100.000.000 euro/ Cereri de finanțare depuse: 20 cereri de finanțare cu o valoare totală eligibilă de 181.832.962,48 euro (783.972.817,75 lei)

Axa prioritară 5: „Asistență tehnică”.

Măsura 5.1. „Asistență tehnică”. Alocare 2007-2013: 14.318.943 euro.

Acțiuni de sprijin pentru implementarea programului: Alocare: 13.718.942,70 euro.

- Proiecte contractate: 36 de proiecte în valoare nerambursabilă de 3.000.247,58 euro (12.935.567,46 lei).

- Plăți efectuate pentru proiecte: 1.833.960,96 euro (7.907.122,69 lei);

- Plăți efectuate pentru cheltuieli directe: 1.033.617,82 euro (4.456.443,25 lei).

Axa	Probabilitatea sub-utilizării
Axa 1	Numai dacă numărul de nave ce se pot moderniza se menține la 2 (nerecomandabil, deoarece ar fi sub potențialul de pescuit al Marii Negre), o sumă de 5 M€ ar rămâne neutilizată.
Axa 2	Interesul solicitanților, reflectat și în suma angajată până în prezent face improbabilă sub-utilizarea.
Axa 3	Infrastructura mare imperios necesară și prevăzută (dar neangajată până la data evaluării) va consuma cu certitudine suma alocată.
Axa 4	Strategiile de dezvoltare depuse și care urmează a fi finanțate după o reevaluare a acestora pentru a fi scăzute până la suma alocată axei depășesc cu 80% suma disponibilă. Astfel, probabilitatea subutilizării este scăzută. Este posibil totuși ca o parte a strategiilor să nu fie implementată din cauza capacității instituționale scăzute a FLAG-urilor, a deficiențelor strategice sau organizatorice, dar acest lucru va fi cunoscut cel mai devreme în al doilea semestru al anului 2012.
Axa 5	POP are nevoie de un serios sprijin al managementului, precum și de o publicitate extinsă, de studii în completare, toate imperios necesare să fie contractate cât mai devreme în 2012, astfel încât este improbabilă subutilizarea acestei axe.

Concluzie

In momentul evaluării intermediare nu există justificare sau motive pentru realocare între axe.

1. Lista interviurilor

1. Domnul Gheorghe Vacaru, Director AM-POP
2. Domnul Adrian Sorinel Mănăila, președintele ANPA
3. Domnul Gheorghe Ștefan, Președinte al Patronatului Peștelui din România
4. Domnul Cătălin Platon, Președinte Asociație ROMFISH
5. Domnul Dorel Lazu, Președinte Asociație BANAT Sturio
6. Doamna Nicoleta Dobre, fost funcționar al Ministerului Mediului, Direcția Biodiversitate
7. Doamna Simona Pascariu, expert Tehnic FARNET Axa 4
8. Doamna Mioara Costache, evaluator tehnic al cererilor de finanțare
9. Domnul Marian Ciocanu, Președinte al Asociației Operatorilor din Agricultură Ecologică - "BIO România"
10. Domnul Viorel Lascu, reprezentant custode sit Natura 2000
11. Domnul Nicolae Găldean, reprezentant custode sit Natura 2000
12. Domnul Cristian Tetelea, manager proiect Life, Președinte WWF-DC, elaborare cereri de finanțare POP
13. Anonim 1 - student piscicultură USMV Timisoara, an terminal
14. Anonim 2 – reprezentant societate comercială furnizoare de instruire în domeniul pisciculturii
15. Anonim 3 - reprezentant societate comercială furnizoare de instruire în domeniul pisciculturii
16. Anonim 4 – responsabil contractare pește proaspăt supermarket
17. Domnul Viorel Marcu, CR-POP București-Ilfov

2. Lista participantilor la discuția de grup AM-POP dedicată analizei situației Axei 2

1. Gheorghe Văcaru, Director General DGP – AMPOP;
2. Nicolae Dimulescu, Director Direcția contractare și verificări de management;
3. Alina Alexe, consilier, Compartimentul metodologie;
4. Viorica Grama, consilier, Compartimentul pregătire Axa 4;
5. Dan Arbănaș, consilier, Compartimentul pregătire Axa 4;
6. Adelina Marincei, consilier, Compartimentul monitorizare proiecte și verificări de management,
7. Eduard Diaconeasa consilier, Compartimentul monitorizare proiecte și verificări de management;

8. Silvia Frîntu, consilier, Compartimentul programare, evaluare, monitorizare și raportare POP

3. Lista participantilor la discuția de grup AM-POP dedicată analizei situației Axei 4

1. Gheorghe Văcaru, Director General DGP – AMPOP;
2. Marisanda Pîrîianu, Director General Adjunct DGP – AMPOP;
3. Viorica Grama, consilier, Compartimentul pregătire Axa 4;
4. Dan Arbănaș, consilier, Compartimentul pregătire Axa 4;

4. Lista participantilor la Focus –Grup beneficiari procedura de selectie

Nr. crt.	CF/SC/valoare nerambursabila cerere	Reprezentant legal
1	RO 21 091210 09 03 0165 SC NEREUS MANAGEMENT C: 98/26.04.2011 4.853.919,58 lei neramb.	VIRBAN Ionuț (administrator)
2	RO 21 280410 09 19 0044 SC BALTIC MARINE GRUP C. 22/17.08.2010 6.455.139,34 lei neramb.	GONCEA Gheorghiuță Liviu (administrator)
3	RO 21 050710 04 07 0079 SC PIRANIA SRL C: 36/28.09.2010 791.146,00 lei neramb.	ATODIRESEI JENICĂ (director)
4	RO 26 260410 09 25 0043 SC SEA BELL TRADING SRL C: 18/06.08.2010 1.481.758,8 lei neramb.	ALEXANDRU Cristiana (Director economic)
5	RO 22 040810 01 12 0091 RO 21 201010 01 12 0121 RO 22 031210 01 12 0161 SC CIOCĂNEȘTI PISCICOLA C: 44/12.10.2010 și 72/18.02.2011 și 64/03.02.11 183.000 lei neramb. și 463.376,17 183.000 lei	DEACU Pompiliu (administrator)

6	RO 22 100510 01 14 0051 RO 22 171110 01 14 0136 RO 22 311210 01 14 0207 SC COMPLEX GRUP SRL C: 3/06.07.2010 58/23.12.2010 96/19.04.11 1.208.950 lei neramb. 1.208.950 3.626.850	STAN Gheorghe (director)
7	RO 22 221010 01 12 0123 RO 22 281210 01 12 0191 RO 21 300611 01 12 0265 SC OLFISH SRL C: 54/02.12.2010 și 107/12.05.2011 și 139/05.09.2011 1.549.000 lei 2.323.500 lei 1.549.000 lei	DOBROTCHI Ioan (administrator)
8	RO 26 230410 02 38 0042 RO 11 300410 01 38 0045 SC MIADMAR HDP SRL 12/08.07.2010 și 1/06.07.2010 3.201.264 lei neramb. Și 1.778.074,94 pe 1.1	BUHAI Daniel (administrator)
9	RO 26 080710 07 08 0081 S.C.OCEAN FISH SRL C: 49/26.11.2010 9.206.182,78 lei neramb.	NITICĂ Adrian (Director comercial)
10	RO 21 200510 04 07 0056 SC PISC BOTOȘANI SA C: 21/17.08.2010 1.790.713 lei	NISTOR Gheorghe
11	RO 21 260310 02 38 0001 SC PISC MURIGHIOL SA 4/06.07.2010 12.618.600 lei neramb.	POHRIB Ionel

VIII. Anexe

ANEXA 1 - CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI - SINTEZA

1. Creșterea consumului de pește, de la cantitate la diversificarea sortimentală și a locurilor de consum

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Conform unor analize independente¹⁰⁶, peștele este singurul aliment al cărui consum a continuat să crească în ciuda crizei.</p> <p>În 2010, românii mâncau, în medie, 0,59 kilograme de pește pe lună de persoană, adică 7,08 kg/persoană/an.</p> <p>În 2009, produsele bio comercializate în România reprezentau 1% din totalul alimentelor prezente pe piața¹⁰⁷ și tendința se menținea și în 2011, cu perspective spre 2%.</p> <p>În mai 2011, șapte din zece orașeni consumă alimente bio.¹⁰⁸ . România a exportat, în 2010, produse bio în valoare de 150 M€, și a importat în valoare de 35 M€; piața românească a</p>	<p>În condițiile înrăutățirii indicatorilor ce influențează situația generală a consumului de produse alimentare, consumul relativ scăzut de pește înregistrat în anul 2010 apare ca inevitabil.</p> <p>Obiectivul creșterii și diversificării consumului trebuie urmărit prin acțiuni concrete și bine ținute în contextul creșterii prețurilor la alimente și al noilor condiții socio-economice.</p>	<p>Ar trebui promovată introducerea în alimentație a unor sortimente și preparate noi, dar și diversificarea canalelor de pătrundere pe piață.</p> <p>Între direcțiile de acțiune strategică ar trebui inclus consumul în cantinele școlare, cantinele sociale și alte asemenea.</p> <p>Ar trebui investigate prin studii de piață și promovate noi forme de condiționare și preparare, noi sortimente în scopul pătrunderii pe noi nișe de piață.</p> <p>Acvacultura ecologica</p> <p>Un proiect de promovare la scară națională cu aceste obiective ar trebui promovat de</p>

¹⁰⁶ <http://www.econtext.ro/>

¹⁰⁷ <http://www.ecomagazin.ro/piata-produselor-bio-in-continua-ascensiune-in-romania/>

¹⁰⁸ http://www.revista-piata.ro/Sapte_din_zece_oraseni_consuma_alimente_bio-id6440.html

produselor agricole bio ar putea crește în 2011 cu 20%, de la 45-50 milioane euro în 2010. ¹⁰⁹		urgentă (prin ANPA sau ROMFISH).
---	--	----------------------------------

2. Mai multe locuri de muncă, dar la venituri decente

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Numărul de persoane ocupate în sectorul piscicol a rămas practic constant de la elaborarea POP – aproximativ 3000-4000 de persoane.</p> <p>Este probabil ca și populația care depinde de pescuit să se fie menținut de asemenea constantă – anume aproximativ 10.000 persoane. Câștigul salarial mediu în sector s-a menținut sub media pe economie, pentru perioada 2007-2008 și este probabil ca diferența să se fi menținut și în 2009-2010 (nu sunt disponibile date pentru aceasta perioadă)</p>	<p>Numărul relativ mic de persoane ocupate în sector și câștigul salarial mult sub medie demonstrează dependența de sprijinul guvernamental și prin POP pentru înființarea de noi locuri de muncă, pentru dezvoltare instituțională a asociațiilor/grupurilor de profil.</p> <p>Una dintre cauzele posibile ale salarizării scăzute este nivelul scăzut de instruire/cunoaștere.</p>	<p>AM-POP ar trebui să solicite FLAG-urilor să aloce resurse financiare pentru întărirea instituțională și pentru stimularea înființării de noi locuri de muncă, la un nivel de salarizare decent.</p> <p>Asistența tehnică și măsura/acțiunea dedicate instruirii ar trebui implementate de urgență și prioritar pentru a asigura pregătirea necesară a unui personal cu calificare cât mai ridicată și în consecință cu un venit mai mare.</p>

¹⁰⁹ Declarație a reprezentatului MADR în conferința de presa din 02-06-2011, preluată de /www.cogitus.ro/

3. Pregătirea profesională – de la operațiune de însoțire la măsura prioritară

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Există un singur proiect de instruire, deluat în trimestrul III al anului 2011.</p> <p>Oferta de instruire prin POP este scăzută.</p> <p>Opiniile exprimate de cei intervievați din sectorul de acvacultură și procesare, arată că este nevoie de pregătirea profesională suplimentară a forței de muncă.</p> <p>Dar situația pregătirii resursei umane din sector nu s-a îmbunătățit în prima parte a implementării POP.</p>	<p>Obiectivul pregătirii forței de muncă își păstrează relevanța, devenind chiar urgent și prioritar în condițiile creșterii accentuate a finanțării investițiilor în domeniu de către POP.</p>	<p>AM-POP ar trebui să promoveze mult mai insistent pregătirea forței de muncă și a specialiștilor în domeniu, atât prin POP, cât și prin proiecte complementare inițiate în POS-DRU și PNDR.</p> <p>Ar fi util un Protocol de cooperare a AM-POP cu Ministerul Educației, pentru a analiza periodic numărul de locuri în învățământul mediu și superior relevante pentru sector, pentru a fi menținute sau suplimentate în cifrele de școlarizare (licența și master) aprobate.</p> <p>Contractele de finanțare POP ar trebui să conțină referințe la publicitatea proiectului în așa fel încât să fie menționată posibilitatea efectuării de stagii de practică în unitățile de producție și procesare finanțate sau cel puțin beneficiarii ar trebui informați despre această posibilitate, astfel încât să crească atractivitatea sectorului pentru absolvenți.</p>

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
		<p>Strategiile de dezvoltare locală ale FLAG-urilor Axei 4 ar trebui să fie completate cu măsuri dedicate informării studenților și absolvenților: vizite de studiu, stagii de practică.</p> <p>AM-POP și ANPA, împreună cu Ministerul Agriculturii ar trebui să apeleze și la cooperări bilaterale – SEE, Elveția (să includă în memorandumurile de înțelegere) aceasta prioritate privind pregătirea de specialitate.</p> <p>Beneficiarii POP ar trebui informați și încurajați să apeleze și la programele dedicate pregătirii și învățării continue ale Uniunii Europene pentru pregătirea forței de muncă.</p>

4. POP- de la dezirabil la crucial pentru supraviețuirea sectorului

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
Rata șomajului a crescut pe plan național a	Indicatorii macroeconomici denotă o înrăutățire dramatică a situației sociale și	Condițiile generale de acces la finanțare (condițiile economice de eligibilitate) ar trebui

<p>crescut de la 5,4% în 2006 la 7,5% în 2010.</p> <p>Deficitul bugetar a crescut de la 1,68% din PIB (1,6 mld. euro) în 2006 la 6,8% din PIB (8,9 miliarde euro) în 2010.</p>	<p>economice în 2009- 2010, comparativ cu cea din momentul elaborării POP. Sprijinul prin POP a devenit prin urmare crucial pentru asigurarea dezvoltării sectorului.</p>	<p>relaxate iar bugetele proiectelor - analizate și revizuite pentru a se asigura un maxim de valoare adăugată și de efect de antrenare a investiției private.</p>
--	---	--

5. POP- de la sprijinirea sectorului de afaceri în general, la sprijinirea specifică IMM

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>A avut loc o cădere dramatică a profitabilității (de la 4,85% în 2008 la 3,99% în 2010- pentru primii 10 procesatori. și de la 4,62% la 0,88% pentru primii 20 de procesatori).</p>	<p>Cifrele sugerează un impact puternic al crizei asupra sectorului de procesare a peștelui, în special asupra firmelor mici și foarte mici.</p>	<p>POP ar trebui să sprijine mai insistent sectorul de procesare a peștelui, atât prin cofinanțarea investițiilor productive, cât și prin măsuri de stimulare a cererii. Sprijinul ar trebui să se concentreze asupra întreprinderilor mici și foarte mici, reflectat în sume rezervate și în criterii speciale.</p>

6. POP –de la respectarea standardelor de mediu la integrarea sprijinului pentru sector în politica de dezvoltarea durabilă

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>La data elaborării POP și PNS nu exista o experiența în managementul siturilor Natura 2000, aceste documente nu conțin informații, referințe și prevederi necesare sprijinirii fundamentate a activității de pescuit - acvacultură în aceste situri. În prezent sunt date disponibile în Raportul privind Starea Mediului în România -2010.</p>	<p>Nu au fost luate în considerare condițiile specifice ale elaborării Planurilor de Management pentru Siturile Natura 2000, între care consultările pentru elaborarea acestora și necesitatea obținerii avizelor din partea custozilor/administratorilor sunt cele mai importante.</p>	<p>AM POP ar trebui să consulte Ministerul Mediului și Pădurilor pentru obținerea unei situații reale la zi în ce privește ariile naturale protejate și rețeaua Natura 2000.</p> <p>În cazul elaborării Planurilor de management pentru siturile ce prezintă o importanță majoră pentru pescuit-acvacultură, aceasta consultare ar trebui să includă și opinia ministerului de resort privind măsurile ce se impun pentru asigurarea derulării de activități de pescuit și acvacultura în aceste situri.</p>

7. Planificarea strategică a POP – de la tactica de reacție la modelul participativ (parteneriat)

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>AM-POP asigură participarea la implementare a părților interesate prin</p>	<p>Principiul parteneriatului a fost aplicat sporadic și limitat, prin informarea</p>	<p>AM-POP ar trebui să organizeze seminariile trimestriale sau semestriale cu comunitățile</p>

<p>discuții individuale (audiente). Consultările au un caracter informal, motiv pentru care nu exista o evidență a concluziilor sau a măsurilor de a se asigura asocierea partilor interesate la implementarea POP.</p> <p>A fost organizată o singură acțiune în parteneriat, în cooperare cu WWF România, în cadrul unui proiect LIFE+, prin care WWF a fost instruit o serie de 5-10 potențiali solicitanți de sprijin POP și a elaborat o cerere de finanțare.</p> <p>Nu a existat un dialog susținut cu documente a AM-POP cu grupurile de producători, patronatele, comunitățile locale sau alte organizații și grupuri interesate pentru a identifica necesitățile, a identifica deficiențele și pentru a perfecționa implementarea în parteneriat.</p>	<p>autorităților locale, ale ONG-urilor și grupurilor de afaceri cu privire la oportunitățile programului.</p>	<p>de afaceri, cu autoritățile și cu ONG-urile (în special cu cele din domeniul egalității de șanse și al protecției mediului) pentru a dezbate și stimula implicarea acestora în implementarea POP.</p> <p>Aceste seminarii ar putea fi cel mai potrivit organizate la nivelul CR-urilor, unde există o apropiere de comunitățile locale și unde este și cel mai eficient din punct de vedere economic.</p> <p>Concluziile acestor dezbateri ar urma să fie supuse atenției AM-POP și Comitetului de Monitorizare, în vederea stabilirii unor priorități comune în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit și spre a îmbunătăți eficiența implementării.</p>
--	--	---

8. De la concentrarea pe condițiile locale la transferul de experiență pe planul Uniunii

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>AM-POP și Comisia Europeană conlucrează operativ, există un schimb de informații și o disponibilitate de conlucrare reală a ambelor părți, vazut prin prisma participării la acțiuni comune și prin corespondența purtată).</p>	<p>Cunoașterea situațiilor din alte State Membre este însă restrânsă și eforturile de înțelegere a motivelor unor decizii mai dificil de acceptat au fost limitate, ceea ce a condus la o acceptabilitate restrânsă a acestora.</p>	<p>AM-POP ar trebui să întocmească o lista de subiecte de interes și puncte sensibile (între care s-ar regăsi: asigurarea priorității unor tipuri de investiții, asigurarea unui venit minim decent în sector, managementul Axei 4), la care Comisia Europeană ar putea contribui indicarea unor surse de informații din alte State Membre, precum și o planificare a subiectelor de acest tip pentru a fi discutate atât în Comitetul de monitorizare cât și cu FLAG-urile și autoritățile locale.</p>

9. Diversificarea producției, de la scop în sine la răspuns flexibil față de cererea de piață potențială

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Au fost finanțate numeroase fermelor de sturioni în tehnologie în hală.</p> <p>Opiniile celor intervievați sunt în majoritate ca nu există o justificare de piață.</p> <p>Nu există o prioritate specifică declarată în PNS sau POP în ce privește creșterea producției de sturioni sau de caviar.</p>	<p>mecanismele de implementare a strategiei nu sunt eficiente în ce privește atingerea obiectivelor și respectarea priorităților.</p> <p>POP și PNS au lăsat „cererea de piață” să dicteze, nu au stabilit priorități concrete și nu există nici o posibilitățile de a se verifica dacă în fapt cererea de finanțare corespunde unei cereri de piață reale, sau este generată de posibilitatea de a obține ușor sume mari prin POP pentru o producție „la moda”.</p>	<p>AM POP ar trebui să analizeze situația la zi a proiectelor ce au ca obiect sturionii și producția de caviar și să dispună reducerea bugetelor sau chiar rezilierea contractelor în cazurile în care aceste proiecte nu prezintă garanții ca pot fi implementate și că indicatorii lor pot fi atinși.</p> <p>Transferul către această axă de la alte axe este contraindicat până în momentul în care analiza propusă mai sus nu se finalizează, pentru a evita blocarea altor sume în ferme de sturioni dificil de înființat.</p> <p>În același timp POP ar trebui re-elaborat în ceea privește obiectivele, în special cele legate de diversificarea producției. Diversificarea ar trebui orientată prin POP, în sensul în care ea să nu devină un scop în sine ci să se racordeze la cerințele de piață demonstrabile.</p>

10. Publicitatea POP- de la o atitudine pasivă de informare la un mix de comunicare diversificat și coerent

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Informarea și publicitatea Programului operațional pentru Pescuit este dependentă de interesul mass-mediei televiziune, audio, scrisă și on-line.</p> <p>Ațiunile de informare nu sunt coordonate și nici ținute, documentul strategic elaborat în acest sens având un caracter prea general.</p>	<p>Web-site-ul AM-POP are o grafică simplă dar este informativ în ce privește implementarea POP și este bine organizat, însă incomplet.</p> <p>Nici web-site-ul AM-POP nici cel al ANPA nu pot însă servi unei informări mai larg în politica națională și europeană în domeniu și nu conțin resurse sau legături către resurse concludente în acest sens.</p>	<p>AM POP ar trebui să apeleze la o societate comercială specializată pentru elaborarea unui Plan de Comunicare pertinent și concret și să contracteze un minim de măsuri de informare prin mass-media de audiență națională. Având însă în vedere ponderea tot mai ridicată a internetului în acțiuni de comunicare și creșterea accesului la serviciile de internet, se recomandă ca resursele financiare să fie orientate cu preponderență spre aceste mijloace moderne.</p> <p>Este mai important să fie utilizate ca tehnici diversificate (web-site-uri, mobi-site-uri, rețele sociale) decât să fie orientate resurse financiare sporite către publicitatea prin mass-media convențională.</p> <p>Cele două web-site-uri – al AM-POP și al ANPA trebuie să devină într-o măsură mai ridicată instrumente de informare privind politicile naționale și europene în domeniu, să</p>

		<p>include resurse și link-uri către site-uri de interes pentru politici dar și pentru structuri profesionale sau asociative. Este recomandabil să se insiste asupra sporirii caracterului informativ al siturilor, mai degrabă decât pe îmbunătățirea graficii acestora. Căile și mijloacele de publicitate trebuie să țină seama de evoluția internetului și a telefoniei mobile, să fie adaptate și diversificate în consecință.</p> <p>Pentru elaborarea strategiei de informare și acțiunile de publicitate precum și pentru perfecționarea web-site-urilor, sunt disponibile alocările financiare ale axei 5, dar se recomandă ca determinarea valorii contractelor să se bazeze pe prețurile de piață, cu grijă pentru a nu fi supraestimate.</p>
--	--	--

11. Baza de date informatizată – de la arhivă de date la un instrument de management al POP esențial

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
Baza de date prezintă un potențial ridicat de	Evaluatorul a recomandat pe parcursul	AM-POP ar trebui să discute cel puțin

<p>utilizare pentru investigarea eficienței, relevanței și pertinentei programului, pe parcursul implementării acestuia, dar necesită încă dezvoltări suplimentare pentru a pune în valoare acest potențial.</p> <p>Dezvoltarea sa în sensul monitorizării procesului de implementare s-a făcut târziu spre sfârșitul anului 2010 și începutul anului 2011, astfel încât urmărirea s-a realizat până la acel moment prin procedee semi-automatizate.</p>	<p>analizei ca o serie de date necesare urmării implementării (urmărirea timpului parcurs de către solicitările de finanțare, introducerea Codului Unic de Identificare fiscală drept variabilă dinamică pentru a se putea verifica bonitatea solicitanților în caz de nevoie și altele) să facă obiectul proiectării unor rapoarte dinamice dedicate și acest lucru a fost realizat.</p> <p>Resursele umane alocate dezvoltării sistemului de gestiune electronică a documentelor sunt insuficiente.</p>	<p>trimestrial necesitățile nou apărute de urmărire a procesului de implementare, astfel încât să fie posibilă verificarea respectării strategiei generale.</p> <p>Aceste necesități de informare ar trebui să fie rapid transformate în elemente ale sistemului electronic de gestiune a documentelor, în rapoarte dinamice sau în variabile nou introduse.</p> <p>Întreținerea bazei de date ar trebui să includă și aceste elemente, fie că se vor realiza prin resurse interne fie că vor fi achiziționate ca asistență tehnică, astfel încât persoana responsabilă de sistemul electronic de gestiune a documentelor să păstreze doar rolul de interfață între experții în programare și AM-POP.</p>
--	---	---

12. Evaluarea cererilor de finanțare – de la „punctare” la sprijin pentru propunători și AM POP

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Există un număr suficient de evaluatori independenți calificați iar încărcarea per</p>	<p>Există riscul de supraestimare a bugetelor și de elaborare eronată a planurilor de afaceri,</p>	<p>AM-POP ar trebui să continue practica colaborării cu evaluatorii independenți și să</p>

<p>persoana este adecvată.</p> <p>Interpretarea și aplicare grilelor de evaluare ridică probleme de interpretare unitara AM-POP și evaluatorii colaborează pentru a reduce acest risc.</p> <p>Nu există surse de referință la nivel național pentru prețurile de piață. Nu există o bază de referință pentru tehnologiile aplicate.</p>	<p>riscuri dificil de eliminat.</p>	<p>discute rapoartele de evaluare în cazurile în care proiectele au valori ridicate.</p> <p>Pentru facilitarea acestei cooperări, personalul AM-POP ar trebui să primească un minim de instruire în domeniul tehnologiilor de profil și să expună și să explice evaluatorilor prioritățile și problemele care au apărut în urma evaluării.</p> <p>Studiul de piață trebuie urgent elaborat.</p> <p>Ca măsură preventivă, contractele ar trebui să includă o clauză de hardship.</p>
---	-------------------------------------	---

13. Evaluarea cererilor de finanțare – de la exercițiul academic de notare la sprijinirea finanțării proiectelor relevante

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Criteriile de evaluare măsoară direct nivelul în care un proiect contribuie la atingerea obiectivelor programului, dar sunt imprecise, dificil de aplicat, permit cu prea mare ușurința aprobarea unor proiecte care sunt</p>	<p>Exercitiul de evaluare apare ca o notare academică a corectitudinii dosarelor de finanțare, mai degrabă decât ca o evaluare a fezabilității propunerilor, In lipsa posibilității modificării bugetelor</p>	<p>AM-POP ar trebui să restructureze complet procedura de apel, de selecție și evaluare, astfel încât accentul să se mute de pe evaluarea academică a dosarelor de finanțare pe o evaluare a relevanței și fezabilității</p>

<p>formal bine concepute dar care sunt mai puțin fezabile.</p> <p>Cu toate ca au avut loc 3 ședințe comune ale Autorității de Management și societății comerciale care evaluează documentațiile depuse, în scopul înțelegerii și aplicării unitare a criteriilor, părerea generală este că mai sunt încă necesare eforturi pentru o aplicare omogena a acestora.</p> <p>Proiectele pot fi doar admise sau respinse, nu și revizuite.</p>	<p>proiectelor în cursul evaluării și în condițiile lipsei prețurilor de referință și a unei practici în domeniu, conduce la supraestimări și la suspiciunea că unele proiecte respinse ar fi totuși finanțate, cu o minimă corecție de buget.</p>	<p>acestora. O propunere orientativă a Evaluatorului este redată în anexă. În esență, modificările propuse se referă la:</p> <ul style="list-style-type: none"> g) eliminarea din dosarul de solicitare a finanțării a unor acte ce nu sunt concludente sau pentru care se poate accepta declarația solicitantului (o serie de acte pot fi totuși solicitate doar dosarelor selectate); h) eliminarea solicitării unor planuri de afaceri sofisticate și înlocuirea acestora cu un format mult mai simplu; eliminarea solicitării sau interzicerea furnizării de date suplimentare inutile în volum excesiv; i) instituirea unui sistem mai simplu de evaluare, cu două etape: relevanță (cu criterii de tipul trece-nu trece) și fezabilitatea, cu un număr restrâns de criterii evaluate exclusiv prin note de la 1 la 5; j) elaborarea unui Ghid al Evaluării, pentru a se asigura interpretarea unitară a criteriilor de către evaluatori; k) alcătuirea unei liste de elemente obligatorii ale scrisorii de respingere a finanțării, astfel încât propunătorul să
--	--	---

		<p>fie informat cu privire la punctele pe care ar trebui să le perfecționeze în cazul în care ar dori să redepună proiectul</p> <p>1) instituirea fazei de revizie (solicitare de clarificări și solicitare de revizie), astfel încât proiectele să nu mai fie respinse pentru unele scăpări de design sau pentru cauze minore; o astfel de fază ar trebui să vizeze și reducerea supraestimărilor bugetare.</p> <p>AM-POP ar trebui să contracteze o asistență tehnică la management pentru a realiza de urgență aceasta re-organizare.</p>
--	--	--

14. Procesarea cererilor de rambursare ale beneficiarilor – din “punct de control” și “obstacol” în proces administrativ curent lin

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Cel puțin un contract de valoare mare a fost reziliat în trimestrul III al anului 2011 și există solicitări de amendare a contractului pentru încă cel puțin alte 3 astfel de proiecte.</p>	<p>Blocajele apărute în procesul de rambursare se datorează în principal unei capacități de co-finanțare reduse și ca urmare a unor (posibile) supraestimări ale bugetului.</p> <p>Din experiența altor programe în România se poate prevedea că punctele critice care pot</p>	<p>În cazul proiectelor cu bugete ce depășesc 200,000 EUR, AM-POP ar trebui să includă în contracte o condiție de reziliere în situația în care într-un anumit număr de zile, recomandabil 180 de zile, nu este înregistrată nici o cerere de rambursare.</p>

	<p>genera blocaje în cererile de rambursare sunt legate de interpretarea excesivă a condițiilor de achiziție publică și din formalismul excesiv al documentelor.</p>	<p>AM-POP ar trebui să solicite o declarație de asigurare a cofinanțării și să facă cunoscut solicitanților (prin Ghidul de finanțare, dar și pe calea diseminării) aceasta posibilitate de reziliere.</p> <p>Includerea în faza de revizie a posibilitatii de ajustare a bugetelor este obligatorie pentru a evita blocajele ulterioare generate de acceptarea unor bugete excesive.</p>
--	--	---

15. Sistemul de indicatori – din limitarea la indicatorii necesari raportării la indicatori de monitorizare a implementării curente a POP

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Programul Operațional pentru Pescuit include indicatori de rezultat pe fiecare axă și măsură în parte, precum și indicatori de impact (cum ar fi consumul de pește), dar procedura de estimare a valorilor acestora nu este descrisă. Sunt utilizate surse statistice.</p>	<p>Indicatori POP nu sunt utilizabili pentru monitorizarea curentă.</p> <p>Nu există studii sau analize de piață profesionale și credibile privind sectorul de pescuit și acvacultura, industria de prelucrare a peștelui și industriile dependente.</p>	<p>Constituirea unui sistem de indicatori necesită următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprijinirea unor studii de piață care să reflecte situația de fapt; - identificarea unor surse de informare independente și credibile; - identificarea unor organizații

		<p>de producatori, federatii, patronate care să gestioneze un sistem de indicatori independent</p> <p>Includerea descrierii procedurii de obținere a valorilor indicatorilor (surse, modalitate de calcul, marja de eroare) în POP.</p>
--	--	---

16. “Valoarea adăugată” de la un indicator confuz la un mijloc real de urmărire a impactului POP, în paralel cu introducerea indicatorului de monitorizare “Cifra de afaceri a sectorului”

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Indicatorul “Valoarea adăugată” are o semnificație și o modalitate de calcul incerte, dar prezintă o utilitate semnificativă în monitorizarea impactului programului.</p> <p>Lipsește indicatorul “Cifra de afaceri a sectorului”, care ar putea oferi o imagine de ansamblu asupra succesului PNS și POP.</p>	<p>AM-POP ar trebui să elimine indicatorul “Valoarea adăugată” dar să mențină între obiectivele POP acest deziderat, împreună cu o analiză mult mai detaliată asupra semnificației acestuia pentru România. POP ar trebui să includă detalii privind cele mai potrivite mijloace de îmbunătățire, printre care ar putea să se regăsească: introducerea sistemelor de etichetare de calitate și de origine voluntare, creșterea nivelului de procesare până la “gata de servit”, introducerea sistemelor de asigurare a</p>	<p>Cel mai important însă pentru elaborarea măsurilor pentru creșterea “valorii adăugate” este studierea și luarea în considerare a percepției consumatorilor și apariția noilor obiceiuri alimentare. Aceste teme ar trebui să se regăsească în obiectivele studiilor propuse a se finanța din Program.</p> <p>Ar trebui introdus indicatorul “Cifra de afaceri a sectorului”, cu un sistem de colectare operativă (eventual prin autoraportare,</p>

	calității, noi metode de marketing, diversificarea canalelor de distribuție și alte asemenea.	urmată de confirmare pe web-site-ul Registrului Comerțului, unde acest tip de informație este publică și gratuită).
--	---	---

17. Axele 3 și 4, de la avans zero la prioritate în finanțare și de la indicatori de rezultat statistici la metodologii de colectare a datelor pentru indicatori

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
Avansul programului la jumătatea intervalului de implementare este extrem de redus, conform indicatorilor de monitorizare. La sfârșitul anului 2010, indicatorii axelor 3 și 4 erau la aceleași valori ca și la începutul programului.	<p>Gradul redus de interes și situația financiară precară (datoriile la bugetul statului) a entităților de cercetare și instruire semnificative, de tradiție, situația confuză a proprietății asupra terenului, precum și nivelul extrem de redus al dezvoltării instituționale a FLAG-urilor au condus la această situație.</p> <p>Programul nu detaliază modalitatea de calcul a indicatorilor, cu excepția celor care se poate presupune ca rezultă direct din cererile de finanțare. Valorile acestora se calculau manual la sfârșitul anului 2010, în cursul anului 2011 fiind însă elaborate o serie de</p>	<p>AM-POP ar trebui să aplice de urgență măsurile de accelerare a implementării axelor 3 și 4 (vezi capitolele respective), recuperarea întârzierilor trebuie să fie prioritară.</p> <p>Pentru fiecare indicator în parte ar trebui descrisă în detaliu metoda de colectare a datelor și metoda de calcul.</p> <p>Sistemul de raportare al bazei de date (rapoarte dinamice) ar trebui să includă valorile indicatorilor, astfel încât cel puțin cu ocazia ședințelor Comitetului de Monitorizare aceste rapoarte să poată fi analizate.</p>

	rapoarte dinamice pentru baza de date, ce ar putea să includă pe viitor și urmărirea automatizată a indicatorilor.	
--	--	--

18. Compartimentele Regionale (CR) – de la relee de transmitere de la beneficiari la AM-POP la structuri de sprijin cu considerarea specificului regional

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Repartiția valorii totale medii per cerere și a ratei de succes în profil regional este extrem de inegală. Excluzând cele două centre unde există cereri de prime pentru axa 1 (Constanța și Tulcea), rata de succes rămâne totuși semnificativ mai ridicată în centrele regionale Cluj (41,67%), Brașov (37,5%) și Timiș (35,29%), față de Iași (20,83%). Regiunile Cluj și Timiș prezintă o valoare medie a finanțării publice per cerere de finanțare de trei ori mai ridicată decât cea din Iași și Dolj. Valoarea medie a finanțării publice în zona Brașov, însă, este comparabilă cu cea din Iași.</p> <p>Regiunile Iași și Cluj, între care există</p>	<p>O primă explicație posibilă a acestor diferențe este legată de faptul că solicitantul pregătește mai atent o cerere de finanțare de valoare mai mare și implicit rata de succes este mai ridicată.</p> <p>O altă explicație ar fi nivelul de pătrundere a publicității programului, inerent inegal având în vedere că nu a fost condusă coerent după o strategie.</p>	<p>AM-POP ar trebui să dispună centrelor regionale cu o performanță mai scăzută a ratei de aprobare să poarte discuții cu reprezentanții sectorului de afaceri din regiune pentru a încuraja elaborarea de cereri de finanțare.</p> <p>AM-POP ar trebui să solicite contractorului ce va întocmi strategia de publicitate să ia în considerare aceste deosebiri între regiuni.</p>

diferențele ridicate menționate, sunt similare în ce privește resursele de cunoaștere și anvergura sectorului de acvacultură.		
---	--	--

19. Axa 1 – de la sprijin financiar conjunctural la instrument de implementare a PNS

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Axa 1 a înregistrat un avans notabil.</p> <p>Există un factor suplimentar de risc și anume dependența de pescuit atât a comunităților respective cât și a familiilor. Din cauza timpului scurt (sub 12 luni) de la încheierea contractelor, impactul implementării acestei axe poate fi estimat numai indirect, din interviuri.</p> <p>Beneficiarii au utilizat sumele primite fie pentru cumpărarea-recondiționarea unor nave similare, fie pentru consum.</p>	<p>Piața muncii nu este dinamizată prin sprijinul primit, informarea cu privire la reconversia profesională este o necesitate stringentă.</p>	<p>AM-POP ar trebui să informeze beneficiarii cu privire la alte Programe relevante cărora li s-ar putea adresa, inclusiv POS-DRU și Programele de sprijin social. Cel puțin o broșură cu asemenea informații ar trebui elaborată (de către asistența tehnică propusă pentru publicitate sau de către asistența tehnică la management) și înmănată împreună cu contractul de finanțare.</p>

20. Axa 2 – de la accelerarea contractărilor la asigurarea cheltuirii eficiente

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Avansul Axei 2 la sfârșitul anului 2010 este semnificativ și progresul a continuat în decursul anului 2011. Axa se bucură de interes din partea beneficiarilor.</p> <p>Valoarea scăzută a plăților nu conduce întrutotul la o apreciere pozitivă a șanselor de succes a axei, în contextul accesului dificil la cofinanțare al beneficiarilor. Băncile sunt tot mai reticente în ce privește acordarea de credite iar beneficiarii nu au capital propriu de investiție.</p> <p>Este posibil ca o parte a contractelor să fie reziliate în aceste condiții.</p>	<p>Există riscul semnificativ al rezilierii unui număr mare de contracte, cu impact asupra ratei de absorbție.</p>	<p>AM POP ar trebui să inițieze discuții cu beneficiarii care au proiecte de investiții de valori semnificative, pentru eventuale corecții, în conformitate cu posibilitățile de cofinanțare practice.</p> <p>Acest lucru trebuie realizat cât mai urgent, pentru a avea o imagine reală a avansului axei.</p> <p>Nu este recomandabil să fie transferate resursele neutilizate ale altor Axe către aceasta, având în vedere riscurile de neducere până la final a contractelor încheiate.</p>

21. Axa 2 – de la evalaurea scolastică a cererilor de finanțare la sprijinirea elaborarii unei documentații pertinente și fezabile

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>

<p>Sistemul de evaluare a cererilor de finanțare în axa 2 nu permite selectarea obiectivă a unor proiecte realiste și nici aprecierea fezabilității acestora, este greoi și supraîncărcat administrativ.</p> <p>Evaluarea cererilor de finanțare nu cuprinde o fază de revizie, astfel încât proiectele pot fi doar admise sau respinse.</p>	<p>Există pericolul returnării sumelor primite după închierea proiectului, la controalele expost, în condițiile neatingerii valorilor indicatorilor tehnico-economici expuși în proiect.</p>	<p>AM POP ar trebui să modifice radical sistemul de evaluare pentru proiectele de investiții, cu atât mai mult cu cât în condițiile rezilierii unor contracte din lipsă de co-finanțare este posibil să fie solicitate noi cereri de finanțare, pentru sumele rămase necheltuite.</p> <p>Sistemul de evaluare propus cuprinde următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none">g) eliminarea solicitării tuturor actelor doveditoare pentru admisibilitate și înlocuirea acestora cu un formular de declarație pe propria răspundere; după caz, AM POP poate opta pentru completarea dosarului cu toate actele necesare doar pentru proiectele aprobate.h) introducerea unei etape de revizie, care ar permite intervenția directă asupra proiectelor, inclusiv în ce privește valoarea bugetelor și
--	--	--

		<p>împărțirea pe categorii de buget.</p> <ul style="list-style-type: none">i) planurile de afaceri ar trebui simplificate, prin reducerea numărului de variabile și scăderea orizontului proiecției de la 5 la 3 ani;j) indicatorii cu valoare contractuală ar trebui desființați sau reduși la minimumul necesar;k) pentru limitarea efectelor unei eventuale recesiuni asupra beneficiarilor și evitarea solicitării returnării banilor pentru neîndeplinirea indicatorilor ar trebui introdusă în contract clauza de hardship.l) modificarea evaluării prin instituirea a 2 paliere: aprecierea relevanței și maturității și, respectiv, evaluarea fezabilității; primul palier ar trebui să conțină exclusiv criterii de tip admis- respins, iar al doilea ar trebui să
--	--	--

		<p>conțină numai criteriile tehnice și financiare, în număr de maxim 5, toate cu notare între 1 și 5.</p> <p>m) Ar trebui ca AM POP în cooperare cu asistența tehnică la management propusă și cu contribuția evaluatorilor independenți să elaboreze un ghid al evaluării, care să fie făcut public.</p> <p>Pentru evitarea intrării în imposibilitate de cofinanțare, ar trebui introdusă verificarea acestuia pentru proiecte mai mari de 200.000 EUR, pentru care ar ramâne suficientă asumarea răspunderii beneficiarului prin simpla declarație a acestuia.</p> <p>Cu maximă urgență consider necesară elaborarea Master-Planului pentru acvacultură, în vederea orientării evaluării.</p> <p>AM POP și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale ar trebui să abordeze Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Afacerilor Europene pentru identificarea unei</p>
--	--	---

		soluții pe plan național în ceea ce privește cofinanțarea.
--	--	--

22. Formarea asociațiilor de producători și procesatori – de la așteptarea organizării la sprijin orientat

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Organizațiile de producători recunoscute, în număr de 4, acoperă doar Moldova, Delta Dunării și Marea Neagră. Celelalte asociații sunt mult prea mici (10-15 membri) pentru a avea reprezentativitate și mult prea lipsite de capacitate organizațională pentru a fuziona și a se extinde prin eforturi proprii.</p>	<p>În lipsa unor activități specifice de sprijinire a organizațiilor, acestea vor rămâne la stadiul actual, o concentrare fiind totuși posibilă pe structura actualului ROMFISH, prin extinderea în celelalte regiuni ale țării.</p> <p>Finanțarea organizațiilor de producători a întâmpinat serioase obstacole legislative (dificultatea înregistrării ca organizație reprezentativă, în parte ca urmare a lipsei de informare) și administrative (lipsa de detalii a Ghidului în ce privește modalitatea de calcul a sprijinului prin Măsura 3.1.).</p> <p>Publicitatea acestei posibilități de finanțare a fost limitată la informațiile sumare și incomplete din Ghidul Măsurii și la discutarea cu AM-POP.</p> <p>Din aceste cauze, obiectivul acestei măsuri de concentrare a celor 80-90 de asociații din momentul elaborării programului nu a fost</p>	<p>AM-POP ar trebui să utilizeze resursele Axei 5 pentru a sprijini înființarea de noi organizații recunoscute. Centrele Regionale ar trebui să organizeze sesiuni de informare.</p> <p>O alternativă ar fi extinderea actualului ROMFISH până la o acoperire națională și multispecie, atât timp cât organizația ar accepta o asemenea variantă. Aceasta alternativă însă ar fi limitată de plafonul maxim de 180.000 € ce poate fi acordat pe o întindere de trei ani unei organizații de producători (ceea ce ar presupune 60.000 €/an), conform Regulamentului 2792/1999 (cu precizările aduse prin Regulamentul nr. 1985/2006).</p> <p>Informațiile despre procedura de înființare a organizațiilor și criteriile de recunoaștere ar trebui postate pe web-site-urile AM-POP și ANPA, iar Ghidul Măsurii ar trebui completat</p>

	atins până la evaluarea intermediară.	cu modul de calcul al sprijinului.
--	---------------------------------------	------------------------------------

23. Pregătirea și instruirea – de la ofertă minimală la acțiune prioritară

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Demararea instruirii a avut loc foarte târziu, în decursul anului 2011, menținând lipsa de pregătire în domeniu. Singurele cursuri au fost organizate de ANPA și au avut drept grup țintă exclusiv pescarii din Delta Dunării. Acestea, însă, nu conferă dreptul la o diplomă recunoscută oficial, deoarece nu au fost susținute de formatori autorizați de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților.</p>	<p>Lipsa de informare și de interes pentru instruire într-un domeniu cu venituri reduse au contribuit la această stare de fapt.</p> <p>În lipsa instruirii nu sunt posibile obținerea unui venit decent, operarea satisfacătoare a investițiilor finanțate de POP sau din resursele proprii. Entrepreneurship-ul are șanse scăzute de afirmare în aceste condiții.</p>	<p>AM-POP ar trebui să informeze organizațiile și patronatele despre avantajele instruirii și să dezvolte Ghidul Măsurii prin mențiuni privitoare la încurajarea instruirii și prin detalii privind procedura de recunoaștere a diplomelor, inclusiv necesitatea instruirii de către formatori autorizați de Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților, cel puțin pentru o parte a cursurilor.</p> <p>Sesiunile de publicitate a programului ar trebui să conțină informații despre conținutul pregătirii profesionale în domeniile de interes: pescuit, acvacultură, procesarea peștelui. Programele dedicate ale Uniunii Europene (Cum ar fi WAVE, finanțat de programul Leonardo da Vinci 2003-2006) ar trebui avute în vedere, iar informația concludentă ar trebui popularizată. Asistența tehnică propusă</p>

		<p>pentru sprijinirea managementului programului ar trebui să alcătuiască un compendiu cu acest tip de informații.</p> <p>Eforturile ar trebui să pună accentul asupra impactului instruirii asupra veniturilor personale și asupra asigurării flexibilității locurilor de muncă.</p> <p>Într-o primă etapă este recomandabil ca ANPA să extindă cursurile și pentru lucrători din acvacultură și procesatori, preferabil în parteneriat cu organizațiile de producători și patronatele de profil, pentru a stimula replicarea acestor cursuri în mediul privat.</p> <p>Se recomandă schimburi de experiență cu State Membre cu tradiție în acest tip de instruire, la care să participe atât personalul AM-POP și ANPA cât și reprezentanți din mediul de afaceri și ai asociațiilor.</p>
--	--	--

24. Măsurile orientate către protecția mediului – de la respectarea standardelor și prime la dezvoltare durabilă și integrarea în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>S-au constatat blocaje în eforturile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și ale Ministerului Mediului și Pădurilor de promovare a acestei măsuri. De aici decurge lipsa de notorietate a finanțării planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și posibilităților de finanțare specifice și complementare prin această măsură.</p> <p>De asemenea, cunoștințele de mediu ale întreprinzătorilor din domeniu sunt limitate.</p> <p>Planurile de management pentru siturile Natura 2000 sunt în curs de elaborare și se vor încheia cel mai probabil până la jumătatea anului 2013, consultările publice având loc în primul semestru al anului 2013.</p>	<p>Planurile de afaceri din sector se elaborează decuplat de Planurile de management ale Siturilor NATura 2000, ceea ce poate conduce la întârzieri în obținerea avizului de la custozii și la afectarea în consecință a rentabilității investițiilor.</p> <p>Măsurile ce au ca obiect sau component protecția mediului se implementează cu dificultate în absența informațiilor despre complementaritatea cu POS-Mediu și a cunoștințelor despre biodiversitate.</p>	<p>AM-POP, posibil în colaborare cu Ministerul Mediului și Pădurilor sau la nivel de CR prin colaborare cu APM, ar trebui să deruleze în cel mai scurt timp o campanie de informare atât a întreprinzătorilor cât și a custozilor siturilor Natura 2000 cu privire la aceste posibilitate de finanțare complementară.</p> <p>Propunem ca măsură minimală ca platformele on-line ale AM-POP și ANPA, dar și cel al Ministerului Mediului și Pădurilor să includă bannere despre această măsură, precum și un document general de informare despre legătura dintre activitățile de pescuit/acvacultură și protecția mediului/ocrotirea biodiversității.</p>

25. Masura 3.3. – de la intenție la coordonare responsabilă și informată a lucrărilor de infrastructură

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Măsura 3.3. a avut un proces de demarare greoi, în 2011 (ținând cont de momentul elaborării studiilor de fezabilitate) și prezintă riscuri importante de întârziere în continuare, având în vedere lipsa de experiență a autorităților din România în acest tip de proiecte și riscurile obiective legate de depășirile de buget și de timp.</p> <p>Principala cauza a întârzierilor a fost situația neclară a proprietății terenurilor, rezolvare prevăzută până la sfârșitul anului 2011, pe calea unei Ordonanțe de Urgență (elaborată).</p>	<p>Lipsa infrastructurii specifice afectează rentabilitatea și eficiența investițiilor. Situația este pe cale de fi rezolvată, dar există riscuri legate de pregătirea procedurilor de licitație, din cauza lipsei de experiență.</p>	<p>Este oportună efectuarea de către ANPA a unei cercetări în profunzime a pieței locale și europene de profil (în domeniul proiectării și construcției de facilități portuare) pentru a întocmi documentația de atribuire realist.</p> <p>Proiectarea și construcția ar trebui contractate împreună (“FIDIC Design and Build”, transpus în legislația română), pentru a reduce timpul necesar procedurii și riscurile legate de urmărirea proiectului de către Constructor.</p> <p>Dirigenția de șantier (FIDIC – “Engineering”) este extrem de importantă în acest caz și selecția acesteia trebuie realizată conștiincios și din timp.</p> <p>Proiectul (sau proiectele) ce se va (vor) depune ar trebui să includă perioade de timp – tampon („buffer”) generoase și să urmeze un deviz întocmit cu luarea în considerare a tuturor cheltuielilor eligibile și neeligibile.</p>

		<p>Pentru aceasta, este recomandabilă consultanță de specialitate și eventual modificarea devizului înainte de aprobare.</p> <p>Implicarea directă a AM-POP și CR în monitorizarea proiectului e necesar a fi realizată, cu o frecvență și o durată a monitorizării mai ridicate decât media. Se poate constitui un Comitet de monitorizare a proiectului cu o componență adecvată (ANPA, AMPOP, primăriei, Consiliul Județean Constanța și alți factori interesați din mediul de afaceri, inclusiv reprezentanții ROMPESCADOR), cu întruniri lunare.</p> <p>Pentru a evita riscul indisponibilității fondurilor, este recomandabil ca alocarea Axei 3 să rămână nemodificată.</p> <p>Ghidul măsurii ar trebui completat cu detaliile de mai sus.</p>
--	--	--

26. Modernizarea ambarcațiunilor de pescuit – de la obiectiv în sine la cuplarea cu resursele vii și cu profilul sectorului de pescuit local

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Numărul de nave de pescuit mari a scăzut și este probabilă o creștere a acestuia odată ce infrastructura portuară va fi modernizată. A crescut însă numărul ambarcațiunilor mici.</p> <p>Una din cauzele întârzierilor acestei măsuri poate fi atribuită lipsei de solicitare din partea unui sector de pescuit maritim în declin.</p> <p>Se află în studiu resursele de peste ale Mării Negre.</p>	<p>Infrastructura specifică ar trebui adaptată atât la creșterea numărului de ambarcațiuni mici cât și la perspectivele de dezvoltare ale sectorului.</p>	<p>ANPA ar trebui să dispună măsuri active pentru încurajarea creșterii numărului de ambarcațiuni de pescuit și mai ales pentru modernizarea acestora. PNS și POP ar trebui actualizate cu aceasta prioritate și planul de publicitate al POP ar trebui să includă acest grup țintă. Asociația ROMPESCADOR ar putea fi o “curea de transmisie” pentru implicarea în proiectele acestei măsuri a navigatorilor.</p> <p>AM-POP și ANPA ar trebui să verifice ca proiectele pentru infrastructura portuară să includă facilități specifice vaselor mici de pescuit.</p>

27. Adăposturile pescărești și locurile de debarcare- de la oținerea terenului la demararea investiției

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Nu au fost finanțate adăposturi pescărești și locuri de debarcare.</p> <p>Situația neclară a proprietății terenurilor a împiedicat investițiile pentru adăposturile și locurile de debarcare la Marea Neagră. Această situație va fi clarificată printr-o Ordonanță de Urgență, aflată în stadiul de proiect în noiembrie 2011, ce va fi cel mai probabil adoptată în timpul vacanței parlamentare din decembrie 2011.</p>	<p>Există riscul întârzierii în continuare a finanțării adăposturilor pescărești și locurilor de debarcare, mai ales dacă vor fi întâmpinate probleme ce țin de disponibilitatea informațiilor necesare proiectării.</p>	<p>AM-POP și ANPA ar trebui să deruleze în paralel cu aprobarea Ordonanței toate demersurile necesare acestei investiții, inclusiv consultarea comunităților pescărești interesate, investigarea surselor de informații pentru infrastructura de acces, configurația țărmului și alte date relevante, astfel încât să fie posibilă demararea elaborării cererilor de finanțare cât mai rapid.</p>

28. Adăposturile pescărești în Delta Dunării – de la dispute vechi la asigurarea lor treptată, începând cu minim necesar

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Nu au fost finanțate adăposturi pescărești în Delta Dunării.</p>	<p>Lipsa de comunicare a fost cauzată de o strategie eronată de aplicare a principiului parteneriatului, prin insistare asupra</p>	<p>Pentru a demara acțiunea, ANPA și AM-POP, în colaborare cu ARBDD și comunitățile pescărești din Delta Dunării, ar trebui să</p>

<p>Finațarea împiedicată de lipsa de comunicare și de consultare a comunităților de pescari din Delta Dunării, timp îndelungat.</p>	<p>impunerii unor soluții “de sus în jos”</p>	<p>selecteze un număr minimal de adăposturi pe care să le modernizeze prin POP, urmând ca numărul acestora să crească, dacă se va dovedi necesar. Nu e necesară finanțarea acestora în mod simultan.</p> <p>Legăturile formate în zonă prin înființarea FLAG-urilor (Axa 4) formează un canal potrivit de comunicare în sensul celor de mai sus și ar trebui exploatate.</p>
---	---	--

29. Campaniile de promovare a consumului de pește – de la așteptarea improbabilului itneres al societășilor comerciale la promovarea prin structuri asociative și publicitate de nișă

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Nu au fost derulate campanii de promovare a consumului de pește. Campaniile de promovare nu se pot implementa de către societati comerciale, fiind împotriva regulilor de competiție și a comportamentului natural de piață. În România nu există societăți comerciale cu o capacitate atât de ridicată încât să beneficieze direct de pe urma finanțării unei astfel de</p>	<p>O campanie la nivel național ar fi utilă, dar ar trebui să se bazeze pe cunoașterea structurii consumului, a locurilor de consum și a publicului țintă în general. În caz contrar eficiența acesteia fiind, pe cale de consecință, limitată.</p> <p>Asociațiile (organizațiile) de producători ar putea să deruleze astfel de campanii, dar ar</p>	<p>AM-POP ar trebui să finanțeze în timp util studiul de piață necesar și să organizeze un seminar pe această temă, posibil în colaborare cu ANPA.</p> <p>Numai ulterior acestor acțiuni și prin consultarea extensivă a asociațiilor, patronatelor și companiilor relevante de profil, ar trebui lansată campania de promovare respectivă.</p>

<p>campanii, fără menționare mărcii proprii.</p> <p>Consiliile județene pot promova astfel de campanii, probabil în scopul sprijinirii societăților comerciale locale, dar este greu de conceput un interes direct al acestora în rezultatele campaniilor.</p>	<p>trebui pe de o parte să prezinte un grad de acoperire geografic cât mai ridicat, și pe de altă parte să fie capabile să contracteze sau să deruleze direct o astfel de campanie.</p>	<p>Este recomandabil ca organizarea campaniei să cuprindă două faze: a) O fază pilot, urmată de analiza aprofundată a impactului (eventual, dar nu obligatoriu, cu un evaluator independent de campanii) și b) O fază extinsă, ce ar urma să ia în considerare atât experiența fazei pilot cât și rezultatele evaluării campaniei.</p> <p>Pentru a se asigura replicarea, ar trebui inclus un modul participativ în acest proiect, astfel încât să ia parte la organizarea campaniei și alte organizații sau societăți comerciale, entități publice, FLAG-uri interesate). Beneficiarul ar trebui să fie o structură asociativă (eventual ROMFISH).</p> <p>Totuși, calea finanțării societăților comerciale, individuale sau prin parteneriat pentru această măsură ar trebui lăsată deschisă, în special pentru campanii de mai mică anvergură, ce ar trebui chiar incurajate (exemplu: producția ecologică, produsele tradiționale sau piețele locale).</p>
--	---	---

29. Promovarea inovării – de la așteptarea plății datoriilor către bugetul de stat al instituțiilor de cercetare-dezvoltare, la soluții care să treacă peste această problemă

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Neclaritățile Ghidului și mai ales imposibilitatea plății datoriilor la bugetul consolidat al Statului de către multe dintre instituțiile de cercetare în domeniu au făcut imposibilă solicitarea de fonduri din această măsură.</p> <p>Societățile comerciale sunt prea decapitalizate și au o dimensiune a afacerii prea mică pentru a derula activitate de cercetare prin eforturi proprii.</p>	<p>În absența colaborării cu institutele de cercetare, calea cea mai potrivită de asigurare a calității și implicit de creșterea valorii adăugate în sector (obiectiv al politicii comune de pescuit și al POP), este improbabilă.</p>	<p>Se poate apela la o excepție de la regula lipsei de datorii la bugetul consolidat al Statului, prin acceptarea institutelor de cercetare ca parteneri, fără a prezenta un certificat de lipsă de datorii la bugetul consolidat al Statului, cu condiția ca institutele respective să nu beneficieze de pre-finanțare, urmând ca toate cheltuielile acestora prilejuite de proiect să fie exclusiv rambursate. O variantă ar fi acceptarea ca eligibile numai a cheltuielilor salariale ale acestor instituții.</p> <p>Ca o măsură de contracarare a impactului unei asemenea soluții asupra fluxului de numerar al instituției de cercetare, s-ar putea lăsa libertatea societății comerciale de a re-direcționa o parte din prefinanțare către instituția parteneră, pe răspunderea și în garanția societății comerciale respective.</p> <p>AM-POP ar putea discuta această soluție cu Comisia Europeană, pentru eventuale modificări și ajustări.</p>

		<p>O altă soluție, dar pe termen mediu-lung, ar consta în înființarea de centre de cercetare de către organizațiile de producători sau de către patronate.</p> <p>Eventual s-ar putea dispune prin hotărâre de guvern trecerea sub administrarea ANPA cu ștergerea datoriilor a unuia sau mai multor centre de cercetare din domeniu.</p> <p>AM-POP ar trebui să clarifice Ghidul acestei măsuri, acolo unde sunt confuzii, eventual printr-o convorbire cu beneficiarii.</p> <p>Oricare dintre soluțiile propuse ar fi adoptată, aceasta trebuie să fie postată pe web-site-ul AM-POP și să fie inclusă în campania de promovare a programului.</p>
--	--	--

30. Axa 4 – de la una dintre axe la “un POP în POP”

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
Suma alocată axei 4 este mare (100.000.000 €), comparativ atât cu POP (307.619.000 €),	AM-POP trebuie să ia în considerare experiența mai degrabă negativă a startului implementării Axei 4, chiar în State Membre	AM POP trebuie să contracteze o asistență tehnică cuprinzătoare pentru sprijinirea FLAG-urilor din punct de vedere insituttional

<p>reprezentând circa 1/3 din totalul alocat prin POP, cât și cu alte State Membre.</p> <p>Cererile de finanțare pentru strategiile de dezvoltare au fost depuse cu o întârziere notabilă, în noiembrie 2011, din cauza timpului îndelungat de pregătire generat de lipsa de organizare a grupurilor și de lipsa de experiență a acestora.</p> <p>Strategiile depuse au un grad ridicat de generalitate.</p>	<p>cu experiență în managementul fondurilor europene.</p> <p>Există riscul ca din cauza scurtării timpului de selectare a proiectelor ca urmare a demarării întârziate și ca urmare a unei pregătiri precare a strategiilor de dezvoltare locală, fondurile alocate acestei axe să nu poată fi utilizate.</p>	<p>si procedural.</p> <p>De remarcat că nu pare să existe o experiență prea extinsă pe plan european în implementarea Axei 4, mai ales la acest nivel valoric.</p> <p>FLAG-urile ar trebui să selecteze de urgență câte 1-2 proiecte prioritare, în special dintre cele de urgență, cele care generează locuri de muncă și prin luarea în considerare a efectului de pârghie, pe cât posibil (ar trebui elaborata de către AM POP. în colaborare cu experții externi existenți și/sau chiar cu CR-urile cu experiență din zonele țintă) o grilă în acest sens.</p> <p>Această selecție a proiectelor prioritare ("Flagship projects") ar putea avea loc în scurt timp, cu ajutorul personalului AM POP, astfel încât să se recupereze o parte din întârziere și să apară și un proces de învățare pe parcurs („learning by doing”).</p> <p>Pentru a minimiza riscul generat de lipsa de experiență valoarea acestor proiecte prioritare ar putea fi plafonată la o sumă rezonabilă</p>
--	---	--

		<p>(cum ar fi 500,000 €).</p> <p>În acest caz, principală preocupare ar trebui să fie legată de identificarea surselor de co-finanțare. Valoarea proiectelor prioritare ar putea fi chiar redusă în funcție de disponibilitatea de co-finanțare, pentru a garanta utilizarea finanțării prin POP.</p>
--	--	---

31. Axa 4 – de la o replică a procedurilor greoaie existente ale POP, la stabilirea de priorități concrete și fezabile

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>În iunie 2011 obiectivele ambițioase ale axei 4 nu erau susținute de realizări concrete. Depunerea cererilor de finanțare pentru axa 4 s-a încheiat în al III-lea trimestru al anului 2011.</p> <p>Lipsa progresului acestei axe este datorată în special condițiilor socio-economice locale, a lipsei de experiență în organizarea la nivel comunitar, ceea ce a condus la necesitatea sprijinirii organizării și întocmirii</p>	<p>Nu sunt luate în considerare riscurile elaborării și aplicării strategiilor de dezvoltare locală, riscuri demonstrate de istoricul zonelor țintă: supraexploatare și conflicte între comunitățile de pescari și firmele concesionare în Delta Dunării, lipsa de experiență a firmelor în colaborarea cu primăriile și ONG-urile, lipsa de experiență în viața organizațională în general.</p> <p>Transferul experienței și oferirea ca model a</p>	<p>AM POP ar trebui să solicite beneficiarilor axei 4 ca împreună cu consultanții contractați sau singuri, să revizuiască Strategiile de dezvoltare locală în sensul eliminării tuturor informațiilor redundante și inutile și al legării obiectivelor strategiilor locale de condițiile locale.</p> <p>AM POP ar trebui să insiste asupra elaborării de documentații mult mai sintetice și</p>

<p>documentatiei prin consultanti externi. Acest proces s-a întins pe întreaga anul 2010 și pe primele 6 luni ale anului 2011.</p> <p>Documentatia solicitată a inclus prezentarea condițiilor locale, ceea ce a durat foarte mult din cauza lipsei datelor centralizate, dar și din cauza unui exces de zel în această privință: prezentarea situațiilor locale include zeci de pagini despre infrastructura, geografie, cultura locala, cu o relevanță foarte redusă pentru elaborarea și implementarea strategiei.</p> <p>Organizarea grupurilor, stabilirea componenței acestora a durat foarte mult, atât din cauza dificultăților de comunicare și a noutății acestui tip de organizare, cât și din cauza faptului că inițial societățile comerciale au crezut că pot primi finanțare din strategiile de dezvoltare locală fiind în același timp și membri FLAG, lucru ce a fost infirmat ulterior la recomandarea Comisiei Europene.</p>	<p>procedurilor aplicate în managementul POP este improbabil să dea rezultate, având în vedere problemele întâmpinate de acestea în aplicare.</p>	<p>relevante în cursul implementării strategiilor, inclusiv în ce privește solicitările de finanțare pentru proiectele ce vor fi depuse spre finanțare din strategiile de dezvoltare locală. Orice informație inutilă înseamnă o irosire de resurse pentru culegerea ei, dar și o irosire de resurse în manipularea sa ulterioară, astfel încât abordarea “dacă e în plus nu strică” ar trebui eliminată.</p>
---	---	---

32. Co-finanțarea, de la așteptarea de la bănci la identificarea unor soluții creative

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
Co-finanțarea reprezintă o problemă dificilă	Accesul dificil la credite și în consecință	AM-POP și MADR ar trebui să insiste pe

<p>în contextul scăderii cheltuielilor publice și al decapitalizării societăților comerciale, a scăderii accesului la creditul bancar.</p> <p>Pre-finanțarea este o condiție obligatorie a succesului POP, dar chiar și așa sunt serioase semne de întrebare asupra asigurării acesteia.</p>	<p>asigurarea co-finanțării reprezintă o problemă la nivel național, ar fi dificil să se poată lua o Măsură specifică numai pentru POP.</p>	<p>lângă Ministerul Finanțelor Publice pentru a accepta o rată cât mai mare de pre-finanțare.</p> <p>Sugestiile în acest sens ar include: scăderea ratei de co-finanțare, utilizarea unui fond pus la dispoziție de către Uniunea Europeană sau prin mecanismul ajutorului de stat, pentru înființarea unei bănci cu împrumuturi facile (<i>soft loans</i>), utilizarea mecanismului "împrumutului fiscal", înființarea unui fond de co-finanțare la nivel central, cel puțin pentru ajutoare de tip <i>de minimis</i> sau pentru proiecte non-profit.</p> <p>Probelma ar putea fi ridicată nou-înființatului Minister al Afacerilor Europene, pentru includerea într-o soluție la nivel național.</p>
--	---	--

33. FLAG-urile, de la parteneriate pentru propunerea de planuri de dezvoltare locală, la structuri de decizie locală asupra proiectelor de dezvoltare

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Se evidențiază stadiul incipient al organizării grupurilor, lipsa de experiență și de</p>	<p>Organizarea instituțională va reprezenta o reală provocare pentru grupuri, ca și nivelul</p>	<p>AM ar trebui să contracteze de urgență o asistență tehnică la implementarea axei 4, în</p>

<p>cunoaștere a modului de lucru în asociere. Se menține preferința pentru orientarea de către autorități. mai degrabă decât spre acțiune independentă.</p>	<p>de cunoștințe (tehnice, de afaceri ș.a.m.d.) în general.</p>	<p>special pentru sprijinirea întăririi instituționale a FLAG.</p> <p>AM POP ar trebui să organizeze o întâlnire comună a structurilor asociațive existente cu reprezentării FLAG, eventual cu prilejul unui Comitet de Monitorizare, pentru un schimb de experiență și lămurirea unor probleme urgente.</p>
---	---	--

34. FLAG-urile, de la grupări de entități locale, la grupuri reprezentative și eficiente organizațional

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Componenta FLAG-urilor include un număr relativ restrâns de societăți comerciale. Cel mai mare număr de membri sunt structuri asociațive. Numarul de membri ai FLAG variază între 5 și 39, fapt ce face dificilă organizarea conducerii acestora, în special acolo unde sunt mai mult de 14-15 membri.</p>	<p>Având în vedere că o mare parte a societăților comerciale sunt în afara FLAG, coordonarea acestora prin finanțare prin axa 2 cu finanțarea celor din interiorul FLAG prin axa 4 va fi destul de dificilă.</p>	<p>Este extrem de puțin probabil ca FLAG-urile să se poată singure organiza pentru implementarea strategiilor locale și orice intarziere pe acest motiv poate conduce la ieșirea din perioada de commitment și la pierderea fondurilor.</p> <p>AM POP ar trebui să includă în asistența tehnică pentru axa 4 o componentă de sprijinire a conducerii FLAG-urilor, constând</p>

		<p>în instruire în leadership și conducerea ședințelor, tehnica negocierilor, managementul conflictelor și comunicare eficientă.</p> <p>AM POP ar trebui să solicite FLAG-urilor ca la elaborarea documentațiilor pentru finanțare prin axa 4 să consulte atât situația finanțării prin axa 2 (disponibilă pe web-site-ul AM POP) cât și comunitatea de afaceri locală (posibil prin ROMFISH, ROMPESCADOR sau patronate) în ce privește intenția de depunere a solicitărilor de finanțare prin axa 2.</p> <p>Similar, CR ar trebui să pună la dispoziția celor care doresc să elaboreze cereri de finanțare prin axele 2 și 3, strategiile de dezvoltare locală ale FLAG-urilor.</p> <p>AM POP ar trebui să posteze aceste planuri pe web-site-ul său, pentru a facilita comunicarea.</p> <p>AM POP ar trebui să analizeze cu atenție criteriile de reprezentativitate ale FLAG și să dispună măsuri de îndreptare dacă este cazul.</p>
--	--	---

--	--	--

35. Planurile de dezvoltare locala ale FLAG-urilor, de la obiective generale și bugete ambițioase la proiecte concrete și proceduri de selecție eficiente

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Valoarea solicitată se înscrie în intervalul 4.100.000 € - 16.500.000 €, cu o medie de 7.100.082,24 € și o mediană de 6.150.000,00 €. Suma totală a cererilor este de 182.881.191,07 €, reprezentând o acoperire de 182% față de valoarea alocată axei.</p> <p>Bugetele nu pot fi oficial revizuite decât prin respingere și redepunere, procedură îndelungată, greoaie și fără nici o garanțe de succes.</p>	<p>Pentru organizatii proaspăt înființate, în urma unui îndelungat efort și în care există o mare varietate de categorii de membri, aceste sume sunt foarte ambițioase.</p> <p>Experiența AM-POP nu poate fi translatată către FLAG-uri, având în vedere dificultățile prin care aceasta a trecut în ce privește cuplarea investițiilor la PNS (cauzate în special de lipsa studiilor pregătitoare, dar și de o procedură supraîncărcată administrativ, școlastică și nepotrivită de evaluare și selectare a proiectelor pe axa 2).</p>	<p>AM POP ar trebui să dispună printr-un corrigendum la Ghid, aplicarea unei proceduri de revizuire a bugetelor cererilor de finanțare, fără retragerea și redepunerea dosarelor. O astfel de corectare tardivă nu ar deranja însă pe nimeni, deoarece oricum nu mai sunt alte grupuri locale ce pregătesc cereri de finanțare.</p> <p>Se recomandă ca acoperirea prin cereri de finanțare să fie cu 5-10% peste 100%, astfel încât să nu existe riscul pierderii fondurilor ca urmare a rezilierilor de contracte, economiilor și altor asemenea situații.</p> <p>AM POP ar trebui să contracteze o asistență tehnică externă pentru sprijinirea implementării axei 4, inclusiv în ce privește elaborarea procedurilor de selecție a proiectelor ce se vor depune prin strategiile</p>

		de dezvoltare ale FLAG. Nu este recomandabilă utilizarea modelelor de procedură ale axei 2, deoarece acestea sunt puțin eficiente.
--	--	--

36. FLAG-urile, de la strategii generale și replicarea POP la proceduri de selecție eficiente

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>In general, nu pare să existe o legătura între prezentarea situației concrete a zonei, identificarea nevoilor și propunerea de domenii de finanțare prin strategie și nici calcule de fundamentare a alocărilor propuse. Prezentarea este foarte generală iar cererile conțin un volum imens de informații puțin relevante.</p> <p>Strategiile au o abordare deschisă, permițând un răspuns la evoluția nevoilor, dar punând în același timp o sarcină semnificativă și o răspundere mare pe umerii celor care vor realiza selecția proiectelor.</p>	<p>Este dificil de imaginat cum ar putea fi utilizate aceste documentații puțin precise și redundante la implementarea concretă a strategiilor.</p>	<p>AM ar trebui să solicite revizuirea strategiilor, prin elaborarea unor sinteze ale acestora, de maxim 10 pagini, în care să fie preluate numai aspectele semnificative, caracteristice fiecărui FLAG. Pe cât posibil, ar trebui ca FLAG sa revină asupra strategiei și să selecteze cel puțin câte un proiect prioritar pe care să înceapă să îl și pregătească.</p> <p>Modalitatea de selectare a proiectelor, în cazul în care se optează pentru păstrarea caracterului nespecific (deschis) al strategiilor, trebuie să fie urgent decisă, însă fără a prelua în proceduri și elementele mai puțin potrivite</p>

		aplicate în prezent în managementul axei 2.
--	--	---

37. Axa 5 – de la subutilizare la un sprijin concret al implementării POP

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Axa 5 este mult sub-utilizată pentru sprijinirea implementării programului. Nu au existat studii pregătitoare, astfel încât a devenit aproape imposibil de evaluat progresul și impactul Programului.</p>	<p>În lipsa studiilor pregătitoare și a cunoașterii mediului socio-economic în care se realizează implementarea sa, programul a funcționat exclusiv pe baza cererii din societate, similar unei bănci.</p>	<p>AM- POP ar trebui să dispună de urgență contractarea studiilor necesare.</p> <p>Caietele de sarcini, criteriile și factorii de evaluare ar trebui elaborați astfel încât să fie posibile proceduri scurte (cerere de oferta) iar sarcinile ar trebui să fie foarte bine definite, pentru a facilita oferte de preț rezonabile și cu respectarea principiului „valoare pentru bani”.</p> <p>Conform legislației în vigoare, AM POP nu are dreptul de a contracta asistență tehnică pentru elaborarea documentațiilor de atribuire, dar ar putea utiliza asistența tehnică propusă pentru managementul programului pentru a stabili orientările și tematica serviciilor ce urmează a fi contractate.</p>

38. Achizițiile publice, de la intervenție normativă excesivă la utilizarea cadrului legal și administrativ existent

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Instrucțiunile privind interpretarea legislației în vigoare pentru achiziții publice sunt riscante și nu pot fi ținute la zi, ele dublează informațiile și mecanismele de informare ale ANRMAP.</p>	<p>Anexa 6 la Ghidul Solicitantului creează beneficiarilor privați obligații similare celor publici, ceea ce reprezintă o dificultate în plus, având în vedere că beneficiarii privați nu au și nu pot avea capacitate și structură organizatorică similară celor publici (responsabil și departament pentru achiziții publice).</p>	<p>AM-POP ar trebui să se abțină în a acorda consultații juridice autorităților contractante în ce privește procedura de achiziție publică și să se rezume la a îndruma această categorie de beneficiari către Help-Desck-ul ANRMAP. Verificarea dosarului de achiziție publică și a calendarului propus pentru achiziție publică ar trebui să se rezume la verificarea termenelor legale și-sau asumate.</p> <p>Anexa 5 ar trebui eliminată.</p> <p>Pe lângă înlăturarea acestei surse de întârziere, limitarea verificării ar conduce la eliberarea resursei umane a AM-POP pentru alte sarcini, cum ar fi urmărirea și furnizarea cadrului legal al implementării POP.</p> <p>AM-POP ar trebui să instruiască personalul cel puțin o dată pe an în domeniul achizițiilor publice. POP poate fi utilizat pentru finanțare</p>

		<p>sau personalul poate fi inclus în programul de instruire al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe această tematică.</p> <p>Există atât furnizori de instruire în domeniu cât și cursuri organizate chiar de către ANRMAR, la cerere. Cursurile pot fi procurate fie prin achiziție directă fie prin includere în contractul de asistență tehnică la management.</p> <p>Pentru beneficiarii privați, AM-POP ar trebui să pună la dispoziție pagina sa de internet pentru publicarea anunțurilor, ca singură obligație pentru această categorie de beneficiari și să elimine anexa 6, aceasta nefiind decât o suprareglementare inutilă.</p> <p>În afară de aceste cursuri, AM-POP ar trebui să nu mai contracteze asistență tehnică pentru elaborarea de ghiduri sau proceduri de achiziție publică.</p>
--	--	--

39. Publicitatea POP – de la așteptarea interesului presei la un mix de comunicare promovat printr-o strategie de comunicare detaliată și asistență tehnică specializată

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Popularizarea se bazează exclusiv pe interesul presei. Planul de comunicare existent este prea sumar pentru a fi semnificativ.</p> <p>Axa 5 este utilizată pentru popularizare pe calea unor contracte de valori restrânse, pentru organizarea unor seminarii.</p> <p>Produsele de publicitate nu respectă întrutotul cerințele de realism și mesaj concludent.</p>	<p>Utilizarea resurselor interne ale organizației pentru publicitate este imposibilă.</p> <p>Utilizarea asistenței tehnice pentru diseminare cunoaște un succes limitat și o întindere mai degrabă modestă.</p>	<p>Este necesară de urgență contractarea unei asistențe tehnice competente pentru organizarea publicității programului.</p> <p>Caietul de sarcini trebuie pregătit având în vedere toate recomandările din raportul de evaluare intermediară aplicabile și în special cele privind căile și mijloacele de comunicare și coerența mesajului. În afară de dezbaterile în Comitetul pentru achiziții publice, se recomandă dezbaterile sarcinilor de publicitate atât în conducerea AM-POP, cu CR-urile, cât și cu membrii Comitetului de monitorizare.</p> <p>Se recomandă înlăturarea din circulație a afișelor necorespunzătoare, elaborate altele prin asistența tehnică propusă și puse la dispoziție pentru download pe web-site-ul</p>

		<p>AM - POP.</p> <p>AM – POP ar trebui să se implice atât în elaborarea sarcinilor cât și în verificarea graficii și mesajelor propuse.</p> <p>Se recomandă atenție în estimarea valorii contractului și în condițiile referitoare la originalitate și variante propuse, pentru a se asigura respectarea principiului „valoare pentru bani”. Ar trebui realizată o evaluare analitică a valorii estimate a contractului.</p>
--	--	--

40. Problematika de gen, de la declarații la coordonată de implementare

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Implementarea POP are o influență în general pozitivă asupra problematicii de gen, datele de raportare sunt disponibile. Nu există un indicator construit special în acest scop.</p> <p>Planurile de dezvoltare depuse în cadrul axei 4 conțin mențiuni declarative cu privire la</p>	<p>Aspectele de gen sunt luate în considerare foraml, dar nu există nici o evidență a utilizării acestora pentru implementarte POP și monitorizarea PNS.</p> <p>Această limitare prezintă riscul unui impact social al POP mai redus decât cel scontat,</p>	<p>AM-POP ar trebui să raporteze situația în ce privește aspectele de gen cel puțin anual- în ședințele Comitetului de Monitizare.</p> <p>Planurile de dezvoltare locale depuse pentru axa 4 ar trebui să fie revizuite în sensul includerii unei minime analize a impactului</p>

<p>aspectele de gen.</p> <p>Cererile de finantare sunt sunt evaluate și punctate și după criteriile de gen, dar nu este clar cum anume are loc aceasta evaluare.</p>		<p>de gen, dincolo de mențiunile declarative. Beneficiarilor ar trebui să li se solicite un supliment la planul de dezvoltare în acest sens.</p> <p>Criteriul de evaluare a cererilor de finanțare referitor la respectare problematicii de gen ar trebui eliminat, deoarece nu se poate evalua practic. în locul criteriului acesta ar trebui introdusă o declarație de respectare a principiului șanselor egale.</p> <p>PNS ar trebui actualizat cu o mențiune referitoare la principiul șanselor egale și o minimă descriere a posibilităților de acțiune în acest sens. O alternativă este elaborarea de către AM-POP a unui “document de orientare” în acest sens, eventual prin intermediul asistenței tehnice la management.</p>
--	--	---

41. Protecția mediului- de la respectarea standardelor la planificare participativă integrată

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Protecția mediului și a biodiversității este inclusă în intențiile și documentele programatice dar nu există evidențe privind cooperarea cu autoritățile de mediu și custozii siturilor Natura 2000.</p> <p>Aspectele de mediu și de managementul biodiversității sunt cvasinecunoscute majorității celor implicați.</p>	<p>Planurile de afaceri din sector și planurile de management ale siturilor Natura 2000 se elaborează separat.</p> <p>Multe aspecte ale managementului mediului (cum ar fi etichetarea ecologică) pot rămâne în afara POP, din necunoaștere de către potențialii beneficiari, managementul POP și evaluatorii.</p>	<p>AM-POP ar trebui să organizeze o întâlnire la nivel național cu custozii siturilor Natura 2000, la care să participe și reprezentanții ai Ministerului Mediului și Pădurilor. O alternativă ar fi organizarea de astfel de seminarii la nivelul CR-urilor.</p> <p>Evaluatorii ar trebui instruiți în ce privește aspectele de mediu și biodiversitate implicate, fapt realizabil fie în cadrul contractului existent cu firma de evaluare, fie prin includerea acestei tematici și a acestui grup țintă în contractul de asistență tehnică la management.</p>

42. Sprijinirea societăților comerciale – de la finanțare la promovarea activă a valorii adăugate

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Informațiile privitoare la dezvoltarea produselor de înaltă calitate și cu valoare adăugată sunt sumare, dincolo de intenția beneficiarilor de a aplica cele mai moderne tehnologii și de a promova inovarea.</p>	<p>Sectorul de afaceri relevant din România este încă prea slab capitalizat și fragmentat pentru a contribui semnificativ la un sector european competitiv și dinamic.</p> <p>Este necesar un sprijin susținut pentru revigorarea acestuia.</p>	<p>Se recomandă alinierea strategiei programului cu politicile europene prevăzute a căror dezvoltare este stabilită în “Towards a Single Market Act”¹¹⁰ – în special în ce privește promovarea creșterii inteligente (“Smart Growth”) și promovarea inovării, conform Strategiei Europa 2020.</p> <p>AM-POP ar trebui să urmărească împreună cu ANPA dezvoltarea sectorului de afaceri de profil, într-un mod mult mai susținut, inclusiv prin comandarea unor studii de piață relevante, prin instituirea unui mecanism operativ și independent de colectare de informații privind starea sectorului de afaceri și printr-o abordare de tip complementar între axele 2 și 4 și între acestea și alte programe relevante, cum ar fi POS-CCE.</p>

¹¹⁰ COM(2010) 608 final

43. AM –POP, de la numărul de locuri de muncă angajate prin cereri, la un impact real pe piața muncii

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>POP a contribuit în mod semnificativ la crearea de locuri de muncă în sector, cu un număr estimat de 325 de noi locuri de muncă (204 – în sectorul de prelucrare a peștelui și 119 în sectorul acvacultură). Acest număr poate fi chiar mai ridicat dacă se calculează analitic prin însumarea prevederilor cererilor de finanțare: 780 noi locuri de muncă (217 în prelucrare și comercializare + 563 în acvacultură, respectiv 362 în fermele noi și 202 în fermele modernizate).</p> <p>Numarul de locuri de muncă menținut ca urmare a implementării proiectului reprezintă un indicator contractual.</p>	<p>Un punct critic în ce privește impactul real pe termen mediu și lung ar programului în ce privește crearea de locuri de munca este menținerea acestora în condițiile prefigurării unei perioade de recesiune de mai mulți ani. Ar fi contraproductiv ca AM-POP să solicite rambursarea sumelor în situații în care recesiunea ar face practic imposibilă menținerea locurilor de munca așa cum au fost ele declarate în cererile de finanțare. În sens comercial, în actuala conjunctură aceasta prevedere poate fi interpretată ca o clauză de hardship (adică, prea dificilă pentru a fi asumată de către oricine, în condițiile menținerii unui profit acceptabil al entității comerciale). De altfel, membrii Focus-Grup organizat pentru analiza axei 2 și-au exprimat deschis îngrijorarea față de o astfel de posibilitate.</p>	<p>Contractele de finanțare ar trebui revizuite (atât cele încheiate cât și cele care se vor încheia) introducându-se prevederea posibilității de renegociere anuală a indicatorilor privind locurile de muncă nou create asumate de către beneficiari. În condiții extreme (recesiune gravă și prelungită), acest lucru ar putea însemna inclusiv “ștergerea” acestei obligații. Este recomandabilă consultarea Comisiei Europene cu privire la această posibilitate.</p> <p>Evaluarea cererilor ar trebui să includă o pondere mai mică pentru acest criteriu, pentru a descuraja supralicitarea.</p>

44. AM –POP, de la instruire prin eforturi individuale, la aplicarea unui program coerent și cuprinzător de instruire

 <i>Analiza</i>	 <i>Concluzie</i>	 <i>Recomandare</i>
<p>Nici unul dintre membrii AM-POP sau CR nu a participat în ultimii 3 ani la un curs de pregătire sau la un schimb de experiență relevant.</p>	<p>Lipsa de instruire organizată reprezintă un foarte serios obstacol în implementarea POP.</p>	<p>Contractul de asistență tehnică la management ar trebui să includă module de instruire pentru personalul AM POP, precum și un schimb de experiență cu alte State Membre.</p> <p>Personalul AM POP ar trebui inclus în programul de pregătire al funcționarilor publici ai MADR.</p>

ANEXA 2-ANALIZA SISTEMULUI DE EVALUARE EXISTENT SI PROPUNERI DE IMBUNATATIRE

Pentru măsura 2.1. sunt aplicate în prezent următoarele grile:

GRILA DE EVALUARE TEHNICĂ

pentru

Măsura 2.1 – Acvacultură

Acțiunea 1, 2, 3

Nr. crt.	Criterii de evaluare tehnică	Punctaj
1.	Relevanța proiectului pentru obiectivele axei prioritare și ale măsurii	Maxim 23 Minim 11,5
1.1	În ce măsură contribuie la realizarea obiectivelor specifice ale măsurii	10
1.2	În ce măsură contribuie la crearea/ menținerea de noi locuri de munca	5
1.3	În ce măsură promovează noi tehnologii	5
1.5	În ce măsură contribuie la respectarea sau îmbunătățirea condițiilor de mediu,	3
2	Calitatea și maturitatea proiectului	17,5
2.1	Coerența documentației tehnico economice,	2,5
2.2	Claritatea metodologiei de implementare a operațiunii,	5
2.3	Fezabilitatea soluției tehnice,	10
4	Sustenabilitatea tehnica și financiara a proiectului după încetarea finanțării nerambursabile	2,5
4.1	operațiunea este sustenabilă din punct de vedere tehnic (durabilitatea investiției și perspective comerciale bune pentru specia de cultură)	2,5

5	Capacitatea beneficiarului pentru implementarea proiectului	7
5.2	experiența anterioară de management de proiect	4,5
5.3	calificarea personalului propus pentru implementarea proiectului (studii și experiență)	2,5

Punctaj minim: 30

Punctaj maxim: 50

GRILA DE EVALUARE ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ

pentru

Măsura 2.1 – Acvacultură

Acțiunea 1, 2, 3

Nr. crt.	Criterii de evaluare economică și financiară	Punctaj
1.	Relevanța proiectului pentru obiectivele axei prioritare și ale măsurii	Maxim 7 Minim 3,5
1.4	în ce măsură contribuie la diversificarea către noi specii cu perspective comerciale bune	2
1.6	în ce măsură promovează egalitatea de șanse,	5
2	Calitatea și maturitatea proiectului	22,5
2.1	Coerența documentației tehnico economice,	2,5
2.2	Claritatea metodologiei de implementare a operațiunii,	5
2.4	Fezabilitatea calendarului de implementare a proiectului	5
2.5	Calitatea analizei de piață (existența și calitatea datelor și coerența analizei)	10
3	Buget	5
3.1	Corelat cu activitățile propuse pentru obținerea rezultatelor scontate (toate costurile au fost incluse și corect împărțite pe tipuri de cheltuieli și în concordanță cu criteriile de eligibilitate)	2,5

3.2	raport cost / beneficiu (costurile sunt realiste și justificate de rezultatele dorite)	2,5
4	Sustenabilitatea tehnica și financiara a proiectului după încetarea finanțării nerambursabile	7,5
4.1	operațiunea este sustenabilă din punct de vedere tehnic (durabilitatea investiției și perspective comerciale bune pentru specia de cultură)	2,5
4.2	operațiunea este sustenabilă din punct de vedere financiar (profitabilitate și perioada de recuperare a investiției)	5
5	Capacitatea beneficiarului pentru implementarea proiectului	8
5.1	capacitatea financiară	5
5.2	experiența anterioară de management de proiect	0,5
5.3	calificarea personalului propus pentru implementarea proiectului (studii și experiență)	2,5

Punctaj minim: 30

Punctaj maxim: 50

Punctaj obținut:

Manualul de procedură pentru evaluarea și selectarea cererilor de finanțare Cod manual: M05-03 la subcapitolul 5.3.3 „Evaluarea tehnică, economică și financiară a Cererilor de finanțare conforme și eligibile”, menționează „Pentru a putea fi selectată cererea de finanțare trebuie să îndeplinească simultan următoarele condiții:

- totalul punctajelor acordate de către cei doi experți trebuie să fie ≥ 65 puncte,
- punctajul acordat de către expertul tehnic trebuie să fie ≥ 30 puncte,
- punctajul acordat de către expertul financiar trebuie să fie ≥ 30 puncte”

Dezavantajele sistemului de evaluare existent

a) Din punct de vedere al **evaluării tehnice**:

- 1) Subcriteriile sunt prea generale și excesiv de subiective: sub-criteriul. “în ce măsură promovează egalitatea de șanse” este imposibil de evaluat; subcriteriul “Claritatea metodologiei de implementare a operațiunii” este lipsit de conținut.
- 2) Ponderea diferitelor sub-criterii între ele nu este justificată: sub-criteriul “Coerența documentației tehnico-economice” primește 2,5 puncte, în timp ce

sub-criteriul "Claritatea metodologiei de implementare a operațiunii" primește maxim 5 puncte.

- 3) Unele sub-criterii reprezintă de fapt condiții legale de aprobare a investiției, și nu pot fi evaluate, deoarece dacă nu sunt îndeplinite, investiția nu se poate realiza deloc: de exemplu sub-criteriul "În ce măsură contribuie la respectarea sau îmbunătățirea condițiilor de mediu" (dacă un proiect nu respectă condițiile de mediu, acesta nu se poate implementa).

b) Din punct de vedere al evaluării financiare și economice:

- 1) Un sub-criteriu este fracționat, ceea ce ridică semene de întrebare atât în ce privește utilitatea cât și în ce privește aprecierea cantitativă: "experiența anterioară de management de proiect" – 0.5 puncte.
- 2) Sub-criteriul "capacitatea financiară" este imposibil de evaluat.
- 3) Sub-criteriul "operațiunea este sustenabilă din punct de vedere financiar (profitabilitate și perioada de recuperare a investiției)" conduce la un răspuns de tip "da/nu" și nu la o apreciere cantitativă cum prevede grila.

În concluzie, metodologia de evaluare aplicată nu este suficient de clară și fundamentată, este excesiv de complicată, imprecisă și ca urmare imprevizibilă.

Evaluatorul propune instituirea unei proceduri de apel și evaluare cu următoarele etape:

- 1) Solicitarea depunerii cererii de finanțare. însoțită de o declarație pe propria răspundere Privine îndeplinirea condițiilor de eligibilitate.
- 2) Evaluarea relevanței și maturității proiectului, printr-o grila de tip trece-nu trece.
- 3) Solicitarea de clarificări proiectelor ce au trecut de etapa a II-a.
- 4) Solicitarea reviziei proiectelor.
- 5) Evaluarea fezabilității proiectelor, printr-o grilă cu maxim 5 criterii, fiecare apreciat cu note de la 1 la 5, în funcție de caracteristici bine determinate, cuprinse într-un Ghid de evaluare ce trebuie pus la dispoziția solicitanților, în pachetul de documente de informare.
- 6) Alcatuirea unei liste de rezerve, în ordinea punctajelor.

- 7) Pentru proiectele ce sunt propuse spre aprobare: demonstrarea capacitatii de co.finantare pentru proiectele de mari valori si negocierea eventuala a clauzei de hardship.
- 8) Pentru proiectele respinse, comunicarea rezultatului. in detaliu.

Pentru eficiența evaluării mai sunt propuse:

- Includerea obligativității justificării și argumentării complete și relevante, în scris a punctajului acordat, într-un mod cuantificat și verificabil; implicarea activă a personalului AM POP în aprobarea evaluărilor.
- Continuarea practicii de discutare periodica cu evaluatorii independenți a dificultăților întâmpinate și a identificării modalităților de omogenizare a evaluării (aplicare unitară a criteriilor de evaluare);
- Informarea solicitantului cu privire la motivele concrete ale respingerii, astfel încât să fie posibilă refacerea și redepunerea cererii.
- Instituirea unui sistem de plafonare a unor categorii de costuri în bugetele proiectelor, eficient în ce privește evitarea supraevaluărilor terenului, sistem de forma: “xx% din total costuri eligibile dar nu mai mult de xxx lei”, prin modificarea Ghidului Solicitantului.
- Utilizarea studiilor ce au ca obiect obtinerea de informatii cuantificate privind sectorul vizat in vederea fundamentarii elaborarii documentelor anexate cererii de finantare și a evaluării acestora.

